

คำเรียกขานในภาษาไทยนต่าบลหาดเสี้ยว อำเภอสรีษัชนาลัย จัังหวัดสุโขทัย

นางสาวสิริอมร หวลหอม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาภาษาศาสตร์ ภาควิชาภาษาศาสตร์

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2556

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)

เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR) are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

ADDRESS TERMS IN TAI PHUAN SPOKEN AT TAMBON HAT SIAO, AMPHOE
SISATCHANALAI, CHANGWAT SUKHOTHAI

Miss Siri-amorn Huanhom

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Linguistics

Department of Linguistics

Faculty of Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2013

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

คำเรียกขานในภาษาไทยนต่าบลหาดเสี้ยว อำเภอสรีสัช
นาลัย จังหวัดสุโขทัย

โดย

นางสาวสิริอมร หวลหอม

สาขาวิชา

ภาษาศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ศาสตราจารย์ กิตติคุณ ดร.อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

.....คณบดีคณะอักษรศาสตร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประพจน์ อัครวิรุฬหการ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิโรจน์ อรุณมานะกุล)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(ศาสตราจารย์ กิตติคุณ ดร.อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์)

.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สำเนียงงาม)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

สิริอมร หวลหอม : คำเรียกขานในภาษาไทยวนตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย.
(ADDRESS TERMS IN TAI PHUAN SPOKEN AT TAMBON HAT SIAO, AMPHOE SISATCHANALAI,
CHANGWAT SUKHOTHAI) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ศ. กิตติคุณ ดร.อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 209
หน้า.

ผู้วิจัยสังเกตว่าชาวไทพวนในจังหวัดสุโขทัยยังคงรักษาความเป็นเอกลักษณ์ของภาษาและวัฒนธรรมของตนไว้ โดยเฉพาะภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวัน จึงได้ศึกษาการใช้ภาษาไทพวนด้วยวิธีสังเกตการณ์จริงของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นชาวไทพวนจำนวน 270 คน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ระบบคำเรียกขานของชาวไทพวนที่อาศัยอยู่ในตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเลือกใช้คำเรียกขานภาษาไทยวนกับปัจจัยทางสังคม ได้แก่ อายุของผู้พูด ความสัมพันธ์หรือบทบาทของผู้พูดผู้ฟัง และสถานการณ์การใช้ภาษา รวมทั้งสังเคราะห์ระบบคำเรียกขานของภาษาไทพวน

ผู้วิจัยวิเคราะห์โครงสร้างของคำเรียกขานภาษาไทพวนและพบว่า มีรูปแบบคำเรียกขานพื้นฐาน 5 รูปแบบ คือ คำนำหน้า คำสรรพนาม คำเรียกญาติ คำเรียกสถานภาพ และชื่อ ซึ่งเมื่อนำมาประสมกันจะได้รูปแบบคำเรียกขานทั้งหมด 16 รูปแบบแบ่งตามโครงสร้างออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) คำเรียกขานเดี่ยว เช่น คำเรียกญาติ (mE:42 แม่, phɔ:42 พ่อ ฯลฯ) คำสรรพนาม (to:33 เธอ, มิ่ง) 2) คำเรียกขานที่มีส่วนประกอบสองส่วน เช่น คำนำหน้า+คำเรียกญาติ (?i:11 น้อง+?E:33 เด็กทารกหญิงหรือชาย) คำเรียกญาติ+คำเรียกสถานภาพ (?a:y42 พี่ชาย+ mɔ:24(หมอ 3) คำเรียกขานที่มีส่วนประกอบสามส่วน เช่น คำเรียกญาติ+คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ (?a:y42 พี่ชาย+ thit45 ชายที่บวชเป็นพระภิกษุแล้ว + man45) ซึ่งในจำนวนรูปแบบทั้งหมด พบว่า คำเรียกญาติใช้มากที่สุดทั้งห่างจากรูปแบบอื่น ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับสมมติฐานเพียงครั้งเดียว ซึ่งสมมติฐานกำหนดไว้ว่ารูปแบบที่ใช้มากที่สุดมี 2 รูปแบบ คือ คำเรียกญาติ และ สรรพนาม

ผลการวิเคราะห์การแปรของคำเรียกขานตามอายุของผู้พูด พบว่าคนไทพวนรุ่นอายุมากกับรุ่นอายุน้อยเลือกใช้รูปแบบคำเรียกขานส่วนใหญ่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนที่ตั้งสมมติฐานไว้ว่า กลุ่มคนอายุน้อยเลือกใช้รูปแบบ คำเรียกญาติ+ชื่อ มากที่สุดและกลุ่มคนอายุมากใช้รูปแบบ คำสรรพนาม มากที่สุดนั้น ผลที่ได้ไม่เป็นไปตามสมมติฐานโดยพบว่ากลุ่มคนอายุน้อยและอายุมากใช้รูปแบบ คำเรียกญาติ มากที่สุดเหมือนกัน

ในการวิเคราะห์การใช้คำเรียกขานตามปัจจัยบทบาทของผู้พูดผู้ฟังนั้น ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานไว้ว่าในความสัมพันธ์แบบสมดุลงผู้พูดเลือกใช้รูปแบบ คำสรรพนาม มากที่สุด ผลการศึกษาสอดคล้องกับสมมติฐาน ส่วนในความสัมพันธ์แบบไม่สมดุลง คาดว่าผู้น้อยจะใช้รูปแบบ คำเรียกญาติ+ชื่อ เรียกขานผู้ใหญ่มากที่สุด และผู้ใหญ่ใช้รูปแบบ คำสรรพนาม เรียกขานผู้น้อยมากที่สุด แต่กลับพบว่าผู้น้อยใช้รูปแบบ คำเรียกญาติ มากที่สุด ในขณะที่ผู้ใหญ่ใช้รูปแบบ คำนำหน้า+ชื่อ มากที่สุด นอกจากนั้นตามที่คาดว่าในความสัมพันธ์แบบเป็นกลางผู้พูดจะเลือกใช้รูปแบบ คำเรียกญาติมากที่สุด ผลการวิเคราะห์ประเด็นนี้เป็นไปตามสมมติฐาน

ในแง่สถานการณ์การใช้ภาษา ตามสมมติฐานที่ว่าในสถานการณ์ที่เป็นทางการผู้พูดใช้รูปแบบ คำนามเฉพาะบุคคล มากที่สุด และในสถานการณ์ที่ไม่เป็นทางการผู้พูดใช้รูปแบบ คำสรรพนาม มากที่สุดนั้น ข้อค้นพบไม่เป็นไปตามนั้น กล่าวคือพบว่า รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้มากที่สุดเหมือนกันทั้ง 2 สถานการณ์ คือ รูปแบบ คำเรียกญาติ ถึงแม้รูปแบบอื่นจะมีการแปรตามสถานการณ์อย่างมีนัยสำคัญ

ในบทสรุปผู้วิจัยสังเคราะห์ระบบคำเรียกขานในภาษาไทยวน ซึ่งสรุปได้ว่าปัจจัยสำคัญในการเลือกคำเรียกขานให้เหมาะสม ได้แก่ สถานการณ์การใช้ภาษาและบทบาทของผู้พูดที่สัมพันธ์กับผู้ฟัง ซึ่งถูกกำหนดโดยความเคารพและความสนิทสนม

ภาควิชา ภาษาศาสตร์ .....ลายมือชื่อนิสิต

สาขาวิชา ภาษาศาสตร์ .....ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ปีการศึกษา 2556

5480192722 : MAJOR LINGUISTICS

KEYWORDS: ADDRESS TERMS / TAI PHUAN / SOCIAL VARIATION

SIRI-AMORN HUANHOM: ADDRESS TERMS IN TAI PHUAN SPOKEN AT TAMBON HAT SIAO, AMPHOE SISATCHANALAI, CHANGWAT SUKHOTHAI. ADVISOR: PROF. EMERITUS AMARA PRASITHRATHSINT, Ph.D., 209 pp.

It is observable that Tai Phuan people in Sukhothai still preserve the identity of their indigenous language and culture, especially the language they use in everyday life. Therefore, I conducted a study on the use of Tai Phuan in real-life situations with a focus on terms of address. Data was collected from a sample of 270 Tai Phuan people in Tambon Hat Siao, Amphoe Si Satchanalai, Changwat Sukhothai.

The purpose of the study is threefold: 1) to analyze the patterns of address terms in Tai Phuan; 2) to examine the influence of social factors on the use of address forms, focusing on the age of speakers, the relationship between speakers and hearers, and situations of language use; 3) to synthesize the Tai Phuan address system.

The result of the analysis of address patterns shows that there are five basic patterns: title, pronominal, kinship term, status term, and name. These can be combined into 16 patterns divided into three groups: single component pattern, such as kinship term, two-component pattern, such as title + kinship term and kinship term + status term, three-component pattern, such as kinship term + status term + name. Of all the patterns, the most frequently used one is kinship term. This finding partly supports the hypothesis.

Concerning the variation of address terms according to the age of speakers, it is found that there is statistically significant difference in the use of address terms between younger and older speakers. It was hypothesized that the pattern most frequently used by the former was kinship + name and that used most by the latter was pronominal. However, the result of the analysis shows that kinship term is the only pattern used most frequently by both groups.

Regarding the relationship between speakers and addressees, which are divided into the reciprocal, the non-reciprocal, and the neutral relationships, I expected that speakers would choose pronominal for the reciprocal and kinship term for the neutral relationship. The result supports these hypotheses. As for the non-reciprocal relationship, it is found that speakers of higher status use kinship term while those of lower status use title + name, and this finding does not support the hypothesis.

With regard to situation, it is found that kinship term is used most in both formal and informal situations. However, the other patterns vary significantly according to situation.

In the final chapter, I synthesized the whole system of address terms in Tai Phuan with a conclusion that the choice of address patterns depends on situation and social relationship between speakers and addressees, which are determined by respect and intimacy.

Department: Linguistics

Student's Signature .....

Field of Study: Linguistics

Advisor's Signature .....

Academic Year: 2013

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้จะสำเร็จลุล่วงมิได้หากไม่ได้รับความเอาใจใส่ ความทุ่มเทร่างกายแรงใจ และคำแนะนำพร่ำสอนที่มีประโยชน์ต่อผู้วิจัยทั้งในด้านการเรียนและแบบอย่างในการดำรงชีวิตจากศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.วิโรจน์ อรุณมานะกุล ประธานคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมชายสำเนียงงาม กรรมการสอบวิทยานิพนธ์เป็นอย่างสูง สำหรับคำแนะนำและความรู้ที่ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น รวมทั้งขอขอบพระคุณศาสตราจารย์ ดร.ธีระพันธ์ เหลืองทองคำ ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ในการเก็บข้อมูลภาคสนามซึ่งผู้วิจัยสามารถนำไปใช้ในสถานการณ์จริงได้เป็นอย่างดี

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาภาษาศาสตร์ทุกท่านที่ให้ความรู้ภาษาศาสตร์แก่ผู้วิจัยนำไปสู่การจัดทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้จนเสร็จสมบูรณ์ และขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ภาควิชาภาษาศาสตร์ทุกท่านสำหรับคำปรึกษาและความช่วยเหลือในทุกๆด้านตลอดเวลาที่ผู้วิจัยศึกษาอยู่

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณครอบครัวของผู้วิจัยที่เป็นทั้งกำลังใจและแรงสนับสนุนให้กับผู้วิจัยเป็นอย่างดี อีกทั้งขอขอบคุณครอบครัวแก้วประเสริฐที่เป็นกำลังสำคัญในการประสานงานกับชุมชนเพื่อให้ผู้วิจัยได้เข้าไปเก็บข้อมูลอย่างสะดวกสบายและราบรื่นไปด้วยดี

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอาจารย์ชนะ เข้มมุกด์ สำหรับความรู้และเอกสารที่มีคุณค่าอย่างยิ่งเกี่ยวกับชาวไทพวนและภาษาไทพวน และขอบคุณผู้บอกภาษาทุกท่านสำหรับมิตรภาพและน้ำใจไมตรีที่มอบให้ผู้วิจัยตลอดเวลาที่เก็บข้อมูลภาคสนาม

สุดท้ายนี้ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยสำหรับทุนอุดหนุนวิทยานิพนธ์ที่ทำให้วิทยานิพนธ์สำเร็จไปด้วยดี

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฎ
สารบัญภาพ.....	ณ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์.....	2
1.3 สมมติฐาน.....	2
1.4 วิธีดำเนินการวิจัย.....	3
1.4.1 กลุ่มตัวอย่าง.....	3
1.4.2 วิธีการเก็บข้อมูล.....	5
1.4.3 วิธีการบันทึกและจัดระเบียบข้อมูล.....	6
1.5 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล.....	7
1.6 ปัญหาและอุปสรรคในการวิจัย.....	8
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	9
1.8 ขอบเขตในการศึกษาวิจัย.....	9
1.9 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย.....	9
บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรม.....	11
2.1 ความหมายและงานวิจัยเกี่ยวกับคำเรียกขาน.....	11
2.1.1 ความหมายของคำเรียกขาน.....	11
2.1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวกับคำเรียกขาน.....	12
2.2 กลุ่มชาติพันธุ์ไทพวน.....	24
2.2.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มชาติพันธุ์ไทพวนในประเทศไทย.....	24
2.2.2 ประวัติความเป็นมาของกลุ่มชาติพันธุ์ไทพวนตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย	25
จังหวัดสุโขทัย.....	25

2.2.3 ภาษาไทพวน.....	26
2.3 ปัจจัยทางสังคมที่ทำให้การใช้ภาษาต่างกัน.....	28
2.3.1 รุ่นอายุ.....	28
2.3.2 ความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง.....	30
2.3.3 สถานการณ์การใช้ภาษา.....	30
บทที่ 3 ส่วนประกอบและรูปแบบของคำเรียกขานในภาษาไทย.....	32
3.1 ส่วนประกอบของคำเรียกขานในภาษาไทย ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย.....	32
3.1.1 คำนำหน้า.....	32
3.1.2 คำสรรพนาม.....	32
3.1.3 คำเรียกญาติ.....	32
3.1.4 คำเรียกสถานภาพ.....	33
3.1.5 ชื่อ.....	33
3.2 รูปแบบของคำเรียกขานในภาษาไทย.....	33
3.2.1 คำเรียกขานที่มีส่วนประกอบ 1 ส่วน.....	35
3.2.2 คำเรียกขานที่มีส่วนประกอบ 2 ส่วน.....	38
3.2.3 คำเรียกขานที่มีส่วนประกอบ 3 ส่วน.....	42
3.3 ความถี่ของคำเรียกขานในภาษาไทย ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย.....	42
3.4 สรุปรูปแบบของคำเรียกขานในภาษาไทย.....	43
บทที่ 4 การใช้คำเรียกขานในภาษาไทยกับอายุของผู้พูด.....	45
4.1 ความแตกต่างของการใช้คำเรียกขานภาษาไทยระหว่างกลุ่มคนอายุน้อยและกลุ่มคนอายุมาก.....	45
4.2 การใช้คำเรียกขานในภาษาไทยของกลุ่มคนอายุน้อย.....	49
4.3 การใช้คำเรียกขานในภาษาไทยของกลุ่มคนอายุมาก.....	54
4.4 สรุปการใช้คำเรียกขานภาษาไทยของกลุ่มคนอายุน้อยและกลุ่มคนอายุมาก.....	60
บทที่ 5 การใช้คำเรียกขานในภาษาไทยกับบทบาทของผู้พูดผู้ฟัง.....	61
5.1 การใช้รูปแบบคำเรียกขานในความสัมพันธ์แบบสมดุลง.....	61

5.1.1	รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้ในความสัมพันธ์แบบเพื่อน	61
5.1.2	รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้ในความสัมพันธ์แบบคนรู้จักกัน.....	65
5.1.3	รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้ในความสัมพันธ์แบบคนไม่รู้จักกัน.....	67
5.2	การใช้รูปแบบคำเรียกขานในความสัมพันธ์แบบไม่สมดุล	70
5.2.1	รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้ในความสัมพันธ์ระหว่างผู้ใหญ่กับญาติผู้น้อย.....	70
5.2.2	รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้ในความสัมพันธ์ระหว่างนักบวชกับฆราวาส.....	77
5.3	การใช้รูปแบบคำเรียกขานในความสัมพันธ์แบบเป็นกลาง.....	82
5.3.1	รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้ในความสัมพันธ์แบบผู้ให้บริการพบกับผู้รับบริการ	82
5.3.2	รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้ในความสัมพันธ์แบบผู้รับบริการพบกับผู้ให้บริการ	84
5.4	สรุปการใช้คำเรียกขานในภาษาไทยพบกับบทบาทของผู้พูดผู้ฟัง	87
บทที่ 6	การใช้คำเรียกขานในภาษาไทยพบกับสถานการณ์ในการใช้	89
6.1	รูปแบบคำเรียกขานในภาษาไทยในสถานการณ์ไม่เป็นทางการและเป็นทางการ	91
6.2	รูปแบบคำเรียกขานที่เพื่อนใช้เรียกเพื่อนในสถานการณ์เป็นทางการและไม่เป็นทางการ	94
6.2.1	รูปแบบคำเรียกขานที่เพื่อนใช้เรียกเพื่อนในสถานการณ์เป็นทางการ	94
6.2.2	รูปแบบคำเรียกขานที่เพื่อนใช้เรียกเพื่อนในสถานการณ์ไม่เป็นทางการ	95
6.3	การใช้รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้เรียกคนรู้จักกันในสถานการณ์เป็นทางการและไม่เป็นทางการ	96
6.3.1	การใช้รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้เรียกคนรู้จักกันในสถานการณ์เป็นทางการ.....	96
6.3.2	การใช้รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้เรียกคนรู้จักกันในสถานการณ์ไม่เป็นทางการ	97
6.4	การใช้รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้เรียกคนไม่รู้จักกันในสถานการณ์เป็นทางการและไม่เป็นทางการ.....	99
6.4.1	การใช้รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้เรียกคนไม่รู้จักกันในสถานการณ์เป็นทางการ.....	99
6.4.2	การใช้รูปแบบคำเรียกขานในความสัมพันธ์แบบคนไม่รู้จักกันในสถานการณ์ไม่เป็นทางการ	100
6.5	การใช้รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้เรียกญาติผู้ใหญ่กับญาติผู้น้อยในสถานการณ์เป็นทางการและไม่เป็นทางการ.....	101
6.5.1	การใช้รูปแบบคำเรียกขานที่ญาติผู้ใหญ่ใช้พบกับญาติผู้น้อยในสถานการณ์เป็นทางการและไม่เป็นทางการ	101

6.5.2 การใช้รูปแบบคำเรียกขานที่ญาติผู้น้อยใช้พูดกับญาติผู้ใหญ่ในสถานการณ์เป็นทางการ	104
และไม่เป็นทางการ	104
6.6 การใช้รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้เรียกนักบวชกับฆราวาสในสถานการณ์เป็นทางการและไม่เป็น ทางการ.....	106
6.6.1 การใช้รูปแบบคำเรียกขานที่นักบวชใช้พูดกับฆราวาสในสถานการณ์เป็นทางการและไม่ เป็นทางการ.....	106
6.6.2 การใช้รูปแบบคำเรียกขานที่ฆราวาสใช้พูดกับนักบวชในสถานการณ์เป็นทางการและไม่ เป็นทางการ.....	108
6.7 การใช้รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้เรียกผู้ให้บริการกับผู้รับบริการในสถานการณ์เป็นทางการและ ไม่เป็นทางการ.....	110
6.7.1 การใช้รูปแบบคำเรียกขานที่ผู้ให้บริการใช้พูดกับผู้รับบริการในสถานการณ์เป็นทางการ และไม่เป็นทางการ.....	110
6.7.2 การใช้รูปแบบคำเรียกขานที่ผู้รับบริการใช้พูดกับผู้ให้บริการในสถานการณ์เป็นทางการ และไม่เป็นทางการ.....	112
6.8 สรุปการใช้คำเรียกขานในภาษาไทยพจนานุกรมการใ้ภาษา	114
บทที่ 7 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	117
7.1 สรุปผลการวิจัย	117
7.1.1 ส่วนประกอบและรูปแบบของคำเรียกขานในภาษาไทย	117
7.1.2 การใช้คำเรียกขานในภาษาไทยพจนานุกรมกับอายุของผู้พูด.....	120
7.1.3 การใช้คำเรียกขานในภาษาไทยพจนานุกรมกับบทบาทของผู้พูดผู้ฟัง	121
7.1.4 การใช้รูปแบบคำเรียกขานในภาษาไทยพจนานุกรมกับการใ้.....	123
7.1.5 การสังเคราะห์ระบบคำเรียกขานในภาษาไทย	126
7.2 อภิปรายผล.....	130
7.3 ข้อเสนอแนะ	132
รายการอ้างอิง.....	133
ภาคผนวก.....	136
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	209

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1.1	แบบฟอร์มการใช้คำเรียกขานในภาษาไทยตามรุ่นอายุ	7
ตารางที่ 1.2	แบบฟอร์มการใช้คำเรียกขานในภาษาไทยตามตามบทบาทของผู้พูดผู้ฟัง และตามสถานการณ์ในการใช้	7
ตารางที่ 2.1	หน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาไทยวน ตำบลหัวหว้า อำเภอศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี (จารุวรรณ สุขปิติ, 2532).....	27
ตารางที่ 3.1	ความถี่และร้อยละในการใช้คำเรียกขานทั้งหมด	43
ตารางที่ 4.1	ร้อยละของรูปแบบคำเรียกขานที่ใช้ในกลุ่มคนอายุน้อยและอายุมาก	45
ตารางที่ 4.2	รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้โดยกลุ่มผู้พูดอายุน้อยและอายุมากเรียงลำดับตั้งแต่ความถี่มากที่สุดไปน้อยที่สุด.....	48
ตารางที่ 4.3	ความถี่และร้อยละของรูปแบบคำเรียกขานภาษาไทยวนใช้โดยกลุ่มคนอายุน้อย.....	49
ตารางที่ 4.4	ความถี่และร้อยละของรูปแบบ “คำเรียกญาติ” ใช้โดยกลุ่มคนอายุน้อย	50
ตารางที่ 4.5	ความถี่และร้อยละของรูปแบบ “คำเรียกสถานภาพ” ของกลุ่มคนอายุน้อย.....	51
ตารางที่ 4.6	ความถี่และร้อยละของรูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อผู้ฟัง” ใช้โดยกลุ่มคนอายุน้อย	52
ตารางที่ 4.7	ความถี่และร้อยละของรูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อลูกหรือหลานคนแรกของผู้ฟัง” ใช้โดยกลุ่มคนอายุน้อย	52
ตารางที่ 4.8	ความถี่และร้อยละของรูปแบบ “คำสรรพนาม” ใช้โดยกลุ่มคนอายุน้อย.....	53
ตารางที่ 4.9	ความถี่และร้อยละของรูปแบบ “คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ” ของกลุ่มคนอายุน้อย.....	53
ตารางที่ 4.10	ความถี่และร้อยละของรูปแบบคำเรียกขานภาษาไทยวนในกลุ่มคนอายุมาก.....	55
ตารางที่ 4.11	ความถี่และร้อยละของรูปแบบ “คำเรียกญาติ” ที่ใช้โดยกลุ่มคนอายุมาก	55
ตารางที่ 4.12	ความถี่และร้อยละของรูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อผู้ฟัง” ใช้โดยกลุ่มคนอายุมาก.....	56
ตารางที่ 4.13	ความถี่และร้อยละของรูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อลูกหรือหลานคนแรกของผู้ฟัง” ใช้โดยกลุ่มคนอายุมาก	57
ตารางที่ 4.14	ความถี่และร้อยละของรูปแบบ “คำเรียกสถานภาพ” ใช้โดยกลุ่มคนอายุมาก.....	57
ตารางที่ 4.15	ความถี่และร้อยละของรูปแบบ “คำสรรพนาม” ของกลุ่มคนอายุมาก	58
ตารางที่ 4.16	ความถี่และร้อยละของรูปแบบ “คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ” ใช้โดยกลุ่มคนอายุมาก... ..	59
ตารางที่ 5.1	ความถี่และร้อยละของรูปแบบคำเรียกขานภาษาไทยวนในความสัมพันธ์แบบเพื่อน ..	61
ตารางที่ 5.2	ความถี่และร้อยละของรูปแบบ “คำสรรพนาม” ในความสัมพันธ์แบบเพื่อน	62
ตารางที่ 5.3	ความถี่และร้อยละของรูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อผู้ฟัง” ในความสัมพันธ์แบบเพื่อน ..	63

ตารางที่ 5.4 ความถี่และร้อยละของรูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อลูกหรือหลานคนแรกของผู้ฟัง” ใน
ความสัมพันธ์แบบเพื่อน..... 64

ตารางที่ 5.5 ความถี่และร้อยละของรูปแบบ “คำนำหน้า+ชื่อ” ในความสัมพันธ์แบบเพื่อน 64

ตารางที่ 5.6 ความถี่และร้อยละของรูปแบบคำเรียกขานภาษาไทยในความสัมพันธ์แบบคนรู้จักกัน
..... 65

ตารางที่ 5.7 ความถี่และร้อยละของรูปแบบคำเรียกขาน “คำเรียกญาติ+ชื่อผู้ฟัง” ในความสัมพันธ์
แบบคนรู้จักกัน..... 66

ตารางที่ 5.8 ความถี่และร้อยละของรูปแบบคำเรียกขานภาษาไทยในความสัมพันธ์แบบคนไม่รู้จัก
..... 68

ตารางที่ 5.9 ความถี่และร้อยละของรูปแบบ “คำเรียกญาติ” ในความสัมพันธ์แบบคนไม่รู้จักกัน ... 68

ตารางที่ 5.10 ความถี่และร้อยละของรูปแบบคำเรียกขานภาษาไทยในความสัมพันธ์แบบญาติ
ผู้ใหญ่พูดกับญาติผู้น้อย 70

ตารางที่ 5.11 ความถี่และร้อยละของรูปแบบ “คำนำหน้า+ชื่อ” ในความสัมพันธ์แบบญาติผู้ใหญ่พูด
กับญาติผู้น้อย..... 71

ตารางที่ 5.12 ความถี่และร้อยละของรูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อผู้ฟัง” ในความสัมพันธ์แบบญาติ
ผู้ใหญ่พูดกับญาติผู้น้อย 72

ตารางที่ 5.13 ความถี่และร้อยละของรูปแบบ “คำเรียกญาติ” ในความสัมพันธ์แบบญาติผู้ใหญ่พูดกับ
ญาติผู้น้อย..... 72

ตารางที่ 5.14 ความถี่และร้อยละของรูปแบบคำเรียกขานภาษาไทยในความสัมพันธ์แบบญาติ
ผู้น้อยพูดกับญาติผู้ใหญ่..... 73

ตารางที่ 5.15 ความถี่และร้อยละของรูปแบบ “คำเรียกญาติ” ในความสัมพันธ์แบบญาติผู้น้อยพูดกับ
ญาติผู้ใหญ่..... 74

ตารางที่ 5.16 ความถี่และร้อยละของรูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อผู้ฟัง” ในความสัมพันธ์แบบญาติ
ผู้น้อยพูดกับญาติผู้ใหญ่..... 75

ตารางที่ 5.17 ความถี่และร้อยละของรูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อลูกหรือหลานคนแรกของผู้ฟัง” ใน
ความสัมพันธ์แบบญาติผู้น้อยพูดกับญาติผู้ใหญ่..... 76

ตารางที่ 5.18 ความถี่และร้อยละของรูปแบบคำเรียกขานภาษาไทยในความสัมพันธ์แบบนักบวช
พูดกับฆราวาส 77

ตารางที่ 5.19 ความถี่และร้อยละของรูปแบบคำเรียกขานภาษาไทยในความสัมพันธ์แบบฆราวาส
พูดกับนักบวช..... 78

ตารางที่ 5.20 ความถี่และร้อยละของรูปแบบ “คำเรียกสถานภาพ” ในความสัมพันธ์แบบชราวาสพูดกับนักบวช.....	79
ตารางที่ 5.21 ความถี่และร้อยละของรูปแบบ “คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ” ในความสัมพันธ์แบบชราวาสพูดกับนักบวช.....	80
ตารางที่ 5.22 ความถี่และร้อยละของรูปแบบคำเรียกขานภาษาไทยในความสัมพันธ์แบบผู้ให้บริการพูดกับผู้รับบริการ.....	82
ตารางที่ 5.23 ความถี่และร้อยละของรูปแบบ “คำเรียกญาติ” ในความสัมพันธ์แบบผู้ให้บริการพูดกับผู้รับบริการ.....	83
ตารางที่ 5.24 ความถี่และร้อยละของรูปแบบคำเรียกขานภาษาไทยในความสัมพันธ์แบบผู้รับบริการพูดกับผู้ให้บริการ.....	84
ตารางที่ 5.25 ความถี่และร้อยละของรูปแบบ “คำเรียกญาติ” ในความสัมพันธ์แบบผู้รับบริการพูดกับผู้ให้บริการ.....	85
ตารางที่ 6.1 ลักษณะของสถานการณ์เป็นทางการ.....	89
ตารางที่ 6.2 ลักษณะของสถานการณ์ไม่เป็นทางการ.....	90
ตารางที่ 6.3 ร้อยละของรูปแบบคำเรียกขานที่ใช้ในสถานการณ์เป็นทางการและไม่เป็นทางการ....	92
ตารางที่ 6.4 ความถี่และร้อยละของรูปแบบคำเรียกขานที่เพื่อนใช้เรียกเพื่อนในสถานการณ์เป็นทางการ.....	94
ตารางที่ 6.5 ความถี่และร้อยละของรูปแบบคำเรียกขานที่เพื่อนใช้เรียกเพื่อนในสถานการณ์ไม่เป็นทางการ.....	95
ตารางที่ 6.6 ความถี่และร้อยละของรูปแบบคำเรียกขานที่ใช้เรียกคนรู้จักกันในสถานการณ์เป็นทางการ.....	97
ตารางที่ 6.7 ความถี่และร้อยละของรูปแบบคำเรียกขานที่ใช้เรียกคนรู้จักกันในสถานการณ์ไม่เป็นทางการ.....	98
ตารางที่ 6.8 ความถี่และร้อยละของรูปแบบคำเรียกขานที่ใช้เรียกคนไม่รู้จักกันในสถานการณ์เป็นทางการ.....	99
ตารางที่ 6.9 ความถี่และร้อยละของรูปแบบคำเรียกขานที่ใช้เรียกคนไม่รู้จักกันในสถานการณ์ไม่เป็นทางการ.....	100
ตารางที่ 6.10 ความถี่และร้อยละของรูปแบบคำเรียกขานภาษาไทยที่ญาติผู้ใหญ่ใช้พูดกับญาติผู้น้อยในสถานการณ์เป็นทางการ.....	101
ตารางที่ 6.11 ความถี่และร้อยละของรูปแบบคำเรียกขานที่ญาติผู้ใหญ่ใช้พูดกับญาติผู้น้อยในสถานการณ์ไม่เป็นทางการ.....	102

ตารางที่ 6.12 ความถี่และร้อยละของรูปแบบคำเรียกขานที่ญาติผู้น้อยใช้พูดกับญาติผู้ใหญ่ใน สถานการณ์เป็นทางการ	104
ตารางที่ 6.13 ความถี่และร้อยละของรูปแบบคำเรียกขานที่ญาติผู้น้อยใช้พูดกับญาติผู้ใหญ่ใน สถานการณ์ไม่เป็นทางการ	105
ตารางที่ 6.14 ความถี่และร้อยละของรูปแบบคำเรียกขานรูปแบบคำเรียกขานที่นักบวชใช้พูดกับ ฆราวาสในสถานการณ์เป็นทางการ.....	106
ตารางที่ 6.15 ความถี่และร้อยละของรูปแบบคำเรียกขานที่นักบวชใช้พูดกับฆราวาสในสถานการณ์ ไม่เป็นทางการ	107
ตารางที่ 6.16 ความถี่และร้อยละของรูปแบบคำเรียกขานที่ฆราวาสใช้พูดกับนักบวชในสถานการณ์ เป็นทางการ.....	108
ตารางที่ 6.17 ความถี่และร้อยละของรูปแบบคำเรียกขานที่ฆราวาสใช้พูดกับนักบวชในสถานการณ์ ไม่เป็นทางการ	109
ตารางที่ 6.18 ความถี่และร้อยละของรูปแบบคำเรียกขานที่ผู้ให้บริการใช้พูดกับผู้รับบริการใน สถานการณ์เป็นทางการ	110
ตารางที่ 6.19 ความถี่และร้อยละของรูปแบบคำเรียกขานที่ผู้ให้บริการใช้พูดกับผู้รับบริการใน สถานการณ์ไม่เป็นทางการ	111
ตารางที่ 6.20 ความถี่และร้อยละของรูปแบบคำเรียกขานที่ผู้รับบริการใช้พูดกับผู้ให้บริการใน สถานการณ์เป็นทางการ	112
ตารางที่ 6.21 ความถี่และร้อยละของรูปแบบคำเรียกขานที่ผู้รับบริการใช้พูดกับผู้ให้บริการใน สถานการณ์ไม่เป็นทางการ	113
ตารางที่ 6.22 สรุปการใช้คำเรียกขานตามสถานการณ์.....	114
ตารางที่ 7.1 รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้มากที่สุดในกลุ่มคนอายุน้อยและอายุมาก	120
ตารางที่ 7.2 รูปแบบคำเรียกขานที่กลุ่มคนอายุน้อยและอายุมากใช้ต่างกัน	120
ตารางที่ 7.3 รูปแบบคำเรียกขานที่มีความถี่มากในความสัมพันธ์แบบสมดุลง 121	121
ตารางที่ 7.4 รูปแบบคำเรียกขานที่มีความถี่มากในความสัมพันธ์แบบไม่สมดุลง..... 122	122
ตารางที่ 7.5 รูปแบบคำเรียกขานที่มีความถี่มากในความสัมพันธ์แบบเป็นกลาง	122
ตารางที่ 7.6 รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้มากที่สุดในสถานการณ์เป็นทางการและไม่เป็นทางการ.....	124
ตารางที่ 7.7 รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้ต่างกันตามสถานการณ์การใช้	124
ตารางที่ 7.8 บทบาทความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังที่คำเรียกขานไม่แปรไปตามสถานการณ์การใช้	125
ตารางที่ 7.9 บทบาทความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังที่คำเรียกขานแปรไปตามสถานการณ์การใช้	125

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 2.1 ปัจจัยที่กำหนดการใช้คำเรียกขานในภาษาไทย(ม.ร.ว. กัลยา ดิงศภัทีย์ & อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2531) 18

ภาพที่ 4.1 รูปแบบคำเรียกขานภาษาไทยในในกลุ่มคนอายุน้อยและกลุ่มคนอายุมาก 47

ภาพที่ 5.1 ปัจจัยที่กำหนดการใช้คำเรียกขานในความสัมพันธ์แบบสมดุล 69

ภาพที่ 5.2 ปัจจัยที่กำหนดการใช้คำเรียกขานในความสัมพันธ์แบบไม่สมดุล 81

ภาพที่ 5.3 สรุปปัจจัยที่กำหนดการใช้คำเรียกขานในความสัมพันธ์แบบสมดุลและไม่สมดุล 86

ภาพที่ 6.1 รูปแบบคำเรียกขานในสถานการณ์เป็นทางการและไม่เป็นทางการ..... 93

ภาพที่ 7.1 สรุประบบการใช้คำเรียกขานของคนไทย..... 123

ภาพที่ 7.2 ระบบคำเรียกขานในภาษาไทย..... 126

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาของปัญหา

ภาษาเป็นสิ่งสำคัญที่สามารถบ่งบอกถึงความแตกต่างทางสังคม ผู้ใช้ภาษาจำเป็นต้องเลือกใช้ภาษาให้เหมาะสมโดยคำนึงถึงปัจจัยทางสังคมของผู้ฟัง ตัวอย่างหนึ่งที่ได้ชัดจากการใช้ภาษาคือ การใช้คำเรียกขาน ม.ร.ว.กัลยา ดิงศรัทิตย์ และอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (ม.ร.ว. กัลยา ดิงศรัทิตย์ & อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2531) อธิบายความหมายของคำเรียกขานไว้ว่าคำเรียกขานหมายถึง “คำหรือวลีที่ผู้พูดใช้เรียกผู้ฟังหรือผู้ที่เขาพูดด้วย อาจมีรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งที่ปรากฏนับตั้งแต่คำนำหน้าเช่น *คุณ* และจบลงที่คำลงท้าย เช่น *ครับ* ตัวอย่างเช่น ผู้พูดเรียกผู้ฟังว่า “*คุณนฤมลครับ*” ในกรณีที่ผู้พูดมีสถานภาพเป็นเพื่อนร่วมงานกัน ในขณะที่ผู้พูดอีกคนหนึ่งเรียกผู้ฟังว่า “*นฤมล*” เนื่องจากมีสถานภาพเป็นเพื่อนสนิทกัน จะเห็นได้ว่าคำเรียกขานสามารถบอกความสัมพันธ์และสถานภาพของคู่สนทนาได้และสถานภาพของคู่สนทนาได้

ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาคำเรียกขาน ของชาวไทพวนบ้านหาดเสี้ยว อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย จึงได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวกับคนไทพวน ได้แก่ งานวิจัยของอุทัยวรรณ ตันหยง ที่ศึกษาเรื่องวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงการใช้คำของคนสามระดับอายุในภาษาไทยพวน ผลการวิเคราะห์ไม่พบการเปลี่ยนแปลงการใช้คำสรรพนามจากภาษาไทยพวนไปเป็นภาษาไทยมาตรฐาน (อุทัยวรรณ ตันหยง, 2526) แต่งานวิจัยนี้ไม่ได้ศึกษาเกี่ยวกับคำเรียกขานโดยเฉพาะ

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษานำร่องเรื่องคำเรียกขานและหน่วยสรรพนามบุรุษที่สองในภาษาไทยพวนตำบลหาดเสี้ยว อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ระบบคำเรียกขานและหน่วยสรรพนามบุรุษที่สองในภาษาไทยพวน ทำให้พบระบบของคำเรียกขานและคำสรรพนามบุรุษที่สองอย่างคร่าวๆโดยพบรูปแบบคำเรียกขานและหน่วยสรรพนามบุรุษที่สองทั้งหมด 9 รูปแบบ คือรูปแบบเดี่ยวๆ จำนวน 3 รูปแบบได้แก่ คำสรรพนาม เช่น *tō:*(มีง,เธอ) คำเรียกญาติ เช่น *noːŋ*(น้อง) คำนามเฉพาะบุคคล เช่น *cáw hǔa* (พระสงฆ์), *sǐaw* (เพื่อน) ส่วนรูปแบบผสมมี 6 รูปแบบคือ คำเรียกญาติ+คำนามเฉพาะบุคคล เช่น *phǔː+sǐaw* (เพื่อนของพ่อหรือแม่) คำเรียกญาติ + ชื่อ เช่น *méː + pǎj* คำนามเฉพาะบุคคล + ชื่อ เช่น *krūː+sá?ná?* คำนำหน้า + คำนามเฉพาะบุคคล เช่น *ʔiː+ʔɛː* (เด็กหญิงเล็กๆ) คำนำหน้า + ชื่อ เช่น *báː* (ผู้ชาย)+ *tóː*และ คำเรียกญาติ + คำนามเฉพาะบุคคล + ชื่อ เช่น *ʔáj + thít + tǐw* (ชายที่บวชแล้ว) (สิริอมร หวลหอม, 2555)

โครงการนำร่องมีปัญหาเนื่องจากข้อมูลที่ผู้วิจัยใช้ในการศึกษานำร่องมีจำนวนน้อยเพราะความจำกัดของเวลาในการเก็บข้อมูล อย่างไรก็ตามสิ่งที่ได้จากการเก็บข้อมูลครั้งนี้ทำให้ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่าชาวไทพวนที่อาศัยอยู่บริเวณนี้มีการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภาษาไทยพวนไว้เป็นอย่างดี

แต่การเปลี่ยนแปลงทางสังคมอาจส่งผลให้การใช้คำเรียกขานเกิดการแปรไปตามการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เกิดขึ้น ดังที่ม.ร.ว.กัลยา ติงศภัทิย์ และอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (ม.ร.ว. กัลยา ติงศภัทิย์ & อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2531) กล่าวไว้ว่าการใช้คำเรียกขานนั้นจะแปรเปลี่ยนไปตามตัวแปรต่างๆ ทางสังคมทั้งในระดับบุคคลและระดับสังคม เมื่อสังคมเปลี่ยน การใช้คำเรียกขานก็อาจเปลี่ยนแปลงไปด้วย ปัจจัยสังคมดังกล่าวเช่น สถานการณ์ในการใช้ภาษา ซึ่งอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2556) กล่าวไว้ว่าสถานการณ์ในการใช้ภาษาเกิดจากตัวแปรสำคัญที่กำหนดการใช้ภาษา ได้แก่ ความสัมพันธ์ของผู้พูดและผู้ฟัง เรื่องที่พูดและกาลเทศะ โดยในทั้งสามปัจจัยดังกล่าวเป็นปัจจัยที่ผู้พูดจะต้องคำนึงถึงควบคู่กัน ซึ่งผลรวมปัจจัยทั้งสามทำให้เกิดการใช้ภาษาทั้งในสถานการณ์ที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ นอกจากนี้ปัจจัยทางสังคมอีกปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการแปรของภาษาคือ รุ่นอายุ ดังที่อุทัยวรรณ ตันหยง (อุทัยวรรณ ตันหยง, 2526) ศึกษาลักษณะการใช้คำศัพท์ของคนไทยนสามระดับอายุได้แก่ 15-30 ปี, 31-49 ปีและ 50 ปีขึ้นไปที่อยู่อาศัยอยู่ในอำเภอเมือง,บ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี และ อำเภอพรหมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี ผลการศึกษาพบผู้พูดภาษาไทยนระดับอายุปานกลาง (31-49 ปี) และอายุน้อย (15-30 ปี) มีการแปรในการใช้คำศัพท์มากโดยได้รับอิทธิพลจากภาษาไทยมาตรฐาน นอกจากนี้ยังพบว่าผู้พูดระดับอายุปานกลางนำคำศัพท์อื่นมาใช้ร่วมกับคำศัพท์เดิมในภาษาไทยนมากกว่าการใช้คำศัพท์เดียวกัน แต่ก็เป็นการศึกษาคำศัพท์ในภาษาไทยนยังไม่มีการศึกษาคำเรียกขานในภาษาไทยน

งานวิจัยนี้จึงมุ่งศึกษาคำเรียกขานในภาษาไทยนตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย โดยใช้ข้อมูลจากสถานการณ์จริงในการติดต่อสื่อสารในชีวิตประจำวัน

1.2 วัตถุประสงค์

1.2.1 วิเคราะห์รูปแบบคำเรียกขานของชาวไทยนที่อาศัยอยู่ในตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

1.2.2 ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเลือกใช้คำเรียกขานในภาษาไทยนกับปัจจัยทางสังคม ได้แก่ อายุผู้พูด ความสัมพันธ์หรือบทบาทของผู้พูดผู้ฟัง และสถานการณ์ในการใช้

1.2.3 สังเคราะห์ระบบคำเรียกขานของภาษาไทยน จากการเลือกรูปแบบของคำเรียกขานตามปัจจัยทางสังคม

1.3 สมมติฐาน

1.3.1 รูปแบบของคำเรียกขานในภาษาไทยนที่ใช้มากที่สุดมี 2 รูปแบบคือ รูปแบบ “คำเรียกญาติ” และรูปแบบ “คำสรรพนาม”

1.3.2 รูปแบบของคำเรียกขานในภาษาไทยนแปรไปตามปัจจัยทางสังคมได้แก่

1) กลุ่มคนอายุน้อยเลือกใช้รูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อ” มากที่สุด ส่วนกลุ่มคนอายุมากใช้รูปแบบ “คำสรรพนาม” มากที่สุด

2) ในความสัมพันธ์แบบสมดุผู้พูดเลือกใช้รูปแบบ “คำสรรพนาม” มากที่สุดในขณะที่ความสัมพันธ์แบบไม่สมดุ ผู้น้อยใช้รูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อ” เรียกขานผู้ใหญ่

มากที่สุด ส่วนผู้ใหญ่ใช้รูปแบบ “คำสรรพนาม” เรียกขานผู้น้อยมากที่สุด และในความสัมพันธ์แบบเป็นกลางผู้พูดเลือกใช้รูปแบบ “คำเรียกญาติ” มากที่สุด

3) ในสถานการณ์ที่เป็นทางการผู้พูดใช้รูปแบบ “คำนามเฉพาะบุคคล” มากที่สุดในขณะที่ในสถานการณ์ที่ไม่เป็นทางการผู้พูดใช้รูปแบบ “คำสรรพนาม” มากที่สุด

1.3.3 ระบบคำเรียกขานในภาษาไทยแสดงให้เห็นว่าการใช้รูปแบบคำเรียกขานที่เด่นซึ่งได้แก่รูปแบบ “คำเรียกญาติ” และรูปแบบ “คำสรรพนาม” ขึ้นอยู่กับความแน่นแฟ้นระหว่างบุคคล กล่าวคือ ถ้าผู้พูดมีความแน่นแฟ้นกับผู้ฟังมากจะใช้รูปแบบ “คำสรรพนาม” แต่ถ้าผู้พูดมีความแน่นแฟ้นกับผู้ฟังน้อยจะใช้รูปแบบ “คำเรียกญาติ”

1.4 วิธีดำเนินการวิจัย

1.4.1 กลุ่มตัวอย่าง

ประชากรของงานวิจัยนี้ คือ กลุ่มชาติพันธุ์ไทพวนที่อาศัยอยู่ในตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย ส่วนเกณฑ์ในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยคัดเลือกจากตัวแปรทางสังคมที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ในวัตถุประสงค์การวิจัย ได้แก่ รุ่นอายุ ความสัมพันธ์หรือบทบาทของผู้พูดผู้ฟัง และสถานการณ์ในการใช้ มีรายละเอียดดังนี้

1) รุ่นอายุ แบ่งเป็น 2 รุ่นอายุ คือ กลุ่มอายุน้อย (5-40 ปี) และกลุ่มอายุมาก (41 ปีขึ้นไป) ผู้วิจัยใช้วิธีการสังเกตและสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างในกรณีที่สามารถเข้าไปพูดคุยซักถามได้ เนื่องจากมีผู้คนเป็นจำนวนมากประกอบกับการพูดคุยสนทนากันตลอดเวลา ดังนั้นผู้วิจัยจึงไม่สามารถเข้าไปสอบถามข้อมูลส่วนตัวกับกลุ่มตัวอย่างได้ทั้งหมด

2) ความสัมพันธ์หรือบทบาทของผู้พูดผู้ฟัง ผู้วิจัยกำหนดประเภทบทบาทของผู้พูดและผู้ฟังตามงานวิจัยของม.ร.ว.กัลยา ดิงศภัทย์ และอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (ม.ร.ว. กัลยา ดิงศภัทย์ & อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2531) แบ่งบทบาทของผู้พูดและผู้ฟังออกเป็นความสัมพันธ์สามแบบ ได้แก่

(ก) ความสัมพันธ์แบบสมดุลง หมายถึง ความสัมพันธ์ที่ผู้พูดและผู้ฟังมีความเท่าเทียมกันทั้งสองฝ่าย ได้แก่

เพื่อน หมายถึง ความสัมพันธ์ของผู้พูดและผู้ฟังที่เป็นเพื่อนกันและมีความสนิทสนมกันมาก

คนรู้จักกัน หมายถึง ความสัมพันธ์ของผู้พูดและผู้ฟังที่รู้จักกันแต่ไม่สนิทกันมาก อาจจะเคยคุยกันบ้างครั้งหนึ่ง

คนไม่รู้จักกัน หมายถึง ความสัมพันธ์ของผู้พูดและผู้ฟังที่ไม่รู้จักกัน อาจจะเคยได้ยินชื่อหรือเคยเห็นหน้ากันมาก่อนแต่ไม่เคยได้คุยกันหรือเพิ่งพบกันครั้งแรก

(ข) ความสัมพันธ์แบบไม่สมดุลง หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังที่มีสถานภาพต่างกันหรือมีความไม่เท่าเทียมกัน ได้แก่

ญาติผู้ใหญ่ หมายถึง ผู้ที่มีความสัมพันธ์เป็นญาติทางสายเลือดที่มีอายุมากกว่าญาติที่พูดด้วย

ญาติผู้น้อย หมายถึง ผู้ที่มีความสัมพันธ์เป็นญาติทางสายเลือดที่มีอายุน้อยกว่าญาติที่พูดด้วย

นักบวช หมายถึง ผู้ถือบวชในพระพุทธศาสนาได้แก่ พระภิกษุและสามเณร

ฆราวาส หมายถึง บุคคลทั่วไปที่ไม่ได้บวชเป็นพระภิกษุหรือสามเณร

(ค) ความสัมพันธ์แบบเป็นกลาง หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังที่ไม่คำนึงเรื่องความเท่าเทียม ความสูงต่ำของสถานะในการสนทนา เป็นความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นเพื่อจุดประสงค์หนึ่งในเวลาขณะนั้น ได้แก่

ผู้ให้บริการ หมายถึง ผู้ที่ประกอบธุรกิจการค้า รวมไปถึงการบริการแก่ผู้รับบริการเพื่อแลกกับค่าตอบแทน

ผู้รับบริการ หมายถึง ผู้ที่ใช้บริการ ซื่อขายกับผู้ให้บริการซึ่งจะต้องจ่ายค่าตอบแทนให้แก่ผู้ให้บริการด้วย

3) สถานการณ์ในการใช้คำเรียกขาน แบ่งออกเป็น 2 แบบคือ

(ก) สถานการณ์เป็นทางการ ได้แก่ สถานการณ์ในโรงพยาบาลเมื่อคนไข้พูดกับแพทย์ ผู้รักษาโรคและเมื่อพยาบาลประกาศเรียกชื่อคนไข้เพื่อเข้าห้องตรวจ สถานการณ์ในวัดเมื่อมีคณาภหรือพระภิกษุประกาศเสียงตามสายออกอากาศภายในวัด สถานการณ์ในสำนักงานเทศบาลระหว่างเจ้าหน้าที่เทศบาลและผู้มาติดต่อราชการ สถานการณ์ในศูนย์เด็กเล็กเมื่อครูพูดกับนักเรียนหน้าชั้นเรียน และการพูดรายงานหน้าชั้นของนักเรียน

(ข) สถานการณ์ไม่เป็นทางการ ได้แก่ สถานการณ์ในตลาดสด บ้าน และวัดที่เกิดจากการทักทาย พูดคุยเมื่อพบกัน เป็นสถานการณ์ที่เกิดขึ้นทั่วไปในชีวิตประจำวัน

จากตัวแปรทางสังคมข้างต้นผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างเจาะจงไปยังพื้นที่ทั้งหมดของตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย โดยทำการคัดเลือกบริเวณที่มีการติดต่อสื่อสารกันอย่างหนาแน่นในชีวิตประจำวัน ดังนี้

(ก) ตลาดสดเทศบาลตำบลหาดเสี้ยวและตลาดสดบ้านหาดสูงตำบลหาดเสี้ยว ประกอบด้วยตลาดเช้า เปิดตั้งตั้งแต่เวลา 6.00-12.00 น. และตลาดเย็นเปิดตั้งตั้งแต่เวลา 14.00-18.00 น.

(ข) วัดหาดเสี้ยว และวัดหาดสูง ช่วงเวลาที่ทำกรเก็บข้อมูล คือ วันพระ วันหยุดนักขัตฤกษ์ เช่น วันอาสาฬหบูชา วันมาฆบูชา วันเข้าพรรษา เป็นต้นและงานสลากภัตที่ทางวัดจัดขึ้น

(ค) ศูนย์เด็กเล็กเทศบาลตำบลหาดเสี้ยว ประกอบด้วยนักเรียนเชื้อสายไทพวนตั้งแต่อายุ 5-12 ปี

(ง) สถานพยาบาล ได้แก่ โรงพยาบาลศรีสัชนาลัย บริเวณจุดคัดกรองประวัติผู้ป่วยและฝ่ายประชาสัมพันธ์ของโรงพยาบาล และคลินิกนอกเวลาของเจ้าหน้าที่พยาบาล

(จ) สำนักงานเทศบาลตำบลหาดเสี้ยว บริเวณหน่วยบริการประชาชน

ผู้วิจัยกำหนดจำนวนของกลุ่มตัวอย่างตามบทบาทหรือความสัมพันธ์ของผู้พูดและผู้ฟังตามงานวิจัยของม.ร.ว.กัลยา ติงศภักดิ์ และอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (ม.ร.ว. กัลยา ติงศภักดิ์ & อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2531) ได้แก่ เพื่อน คนรู้จักกัน คนไม่รู้จักกัน ญาติผู้ใหญ่กับญาติผู้น้อย ฆราวาสกับนักบวช และผู้ให้บริการกับผู้รับบริการ บทบาทที่เป็นคู่กันมี 9 บทบาท ผู้วิจัยกำหนดเก็บข้อมูลคู่ละ 30 คน หลังจากพิจารณาเลือกกลุ่มตัวอย่างตามความสัมพันธ์หรือบทบาทของผู้พูดผู้ฟังแล้ว กลุ่มตัวอย่างจะต้องมีคุณสมบัติดังนี้

(ก) เป็นคนเชื้อสายไทพวน

(ข) ประกอบด้วยรุ่นอายุทั้งหมด 2 รุ่นอายุ ได้แก่ รุ่นอายุน้อย (5-40 ปี) และรุ่นอายุมาก (41 ปีขึ้นไป)

(ค) สามารถพูดภาษาไทยได้ดี และใช้ภาษาไทยสื่อสารในชีวิตประจำวัน

ผู้วิจัยกำหนดเวลาในการเก็บข้อมูลวันละ 6 ชั่วโมง เริ่มเก็บข้อมูลตั้งแต่เดือนพฤษภาคม จนถึง เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2556 รวมเวลาทั้งหมดประมาณ 3 เดือน

1.4.2 วิธีการเก็บข้อมูล

ในขั้นแรกผู้วิจัยเข้าไปในชุมชนเพื่อทำความรู้จักกับคนในชุมชนก่อน สถานที่แรกที่ผู้วิจัยเข้าไปสำรวจ คือ ตลาดสดเทศบาลตำบลหาดเสี้ยว ในขณะที่สำรวจผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างไปด้วย เมื่อพบกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติที่กำหนดไว้จึงเข้าไปทำความรู้จักโดยการอุดหนุนสินค้าที่แผงของกลุ่มตัวอย่างพร้อมทั้งพูดคุยสอบถามเรื่องทั่วไป ผู้วิจัยแนะนำตัวว่าตนมีความสนใจและกำลังศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของคนไทพวน และขออนุญาตสังเกตการณ์ในฐานะบุคคลที่สาม จากนั้นผู้วิจัยก็เริ่มเก็บข้อมูลโดยการสังเกตการใช้คำเรียกขานของกลุ่มตัวอย่างจากบทสนทนา ซึ่งต้องอยู่ในบริบทของภาษาไทยพร้อมทั้งบันทึกเสียงและจดบันทึกข้อมูลไปด้วย บทสนทนาที่เกิดขึ้นเป็นการพบกันขณะเข้ามาซื้อของในตลาดซึ่งเกิดขึ้นตรงบริเวณที่ผู้วิจัยสังเกตการณ์อยู่ ข้อมูลที่บันทึกลงในแบบบันทึกข้อมูลนั้นผู้วิจัยบันทึกรุ่นอายุของผู้พูดและความสัมพันธ์หรือบทบาทของผู้พูดผู้ฟังไปด้วย วิธีการตัดสินใจอายุของผู้พูดและความสัมพันธ์ของผู้พูดผู้ฟัง คือ สอบถามบุคคลอื่นที่อยู่ในสถานการณ์นั้นว่าผู้พูดมีอายุเท่าไร มีความสัมพันธ์อย่างไรกับผู้ฟัง เหตุที่สามารถถามเรื่องอายุจากคนอื่นได้เพราะคนไทพวนที่อาศัยอยู่ในบริเวณตำบลหาดเสี้ยวมีลักษณะใกล้ชิดกันและรู้จักกันทั้งหมด นอกจากนั้น ผู้วิจัยยังสามารถสังเกตจากบทสนทนาของบุคคลอื่นที่กล่าวถึงผู้พูดและผู้ฟัง ทำให้ทราบอายุผู้พูดมีอายุประมาณเท่าใดและความสัมพันธ์กับผู้ฟังอย่างไร สิ่งที่ต้องระมัดระวังในการเก็บข้อมูลภาคสนาม คือ หลีกเลี่ยงการสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างโดยตรงเพื่อทำให้เกิดการใช้ภาษาที่เป็นธรรมชาติมากที่สุด ส่วนอีกวิธีหนึ่งที่ทำให้ผู้วิจัยสามารถเก็บข้อมูลคำเรียกขานได้เพิ่มเติมคือ ในขณะที่สังเกตการณ์ผู้วิจัยยังได้ชวนกลุ่มตัวอย่างสนทนาถึงภาษาไทยและประเพณีต่างๆ ของชาวไทยพวน ซึ่งเมื่อเกิดการสนทนาขึ้นกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นเจ้าของร้านก็จะชักชวนบุคคลอื่นที่อยู่ในบริเวณนั้นมาพูดคุยด้วย รวมทั้งเรียกบุคคลอื่นเพื่อซักถามถึงประเด็นที่ผู้วิจัยได้สอบถามไป ซึ่งนอกจากจะทำให้ผู้วิจัยได้ข้อมูลจากการสนทนาแล้วยังทำให้เกิดความคุ้นเคยกับกลุ่มตัวอย่างมากขึ้นอีกด้วย ทั้งนี้การเลือกกลุ่มตัวอย่างนั้นผู้วิจัยเลือกช่วงเวลาที่มีการซื้อขายกันหนาแน่นซึ่งอยู่ในช่วงเวลาประมาณ 16.00-18.00 น. รวมถึงร้านที่เกิดการซื้อขายตลอดเวลา เช่น ร้านขายสลากกินแบ่งรัฐบาล (โดยเฉพาะในวันที่ 16 และวันที่ 1 ของเดือนพฤษภาคมถึงเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2556) ร้านขายกับข้าว ร้านขายผัก ร้านขายเนื้อสัตว์ เป็นต้น โดยกำหนดเวลาในการเก็บข้อมูลไว้ 3 ชั่วโมงต่อ 1 ร้าน บทบาทของผู้พูดและผู้ฟังที่ผู้วิจัยในตลาดสด คือ บทบาทเพื่อน คนรู้จัก คนไม่รู้จัก ญาติผู้ใหญ่กับญาติผู้น้อยและผู้ให้บริการกับผู้รับบริการ รวมทั้งได้ข้อมูลการใช้คำเรียกขานในสถานการณ์ไม่เป็นทางการอีกด้วย

นอกจากนั้นเพื่อให้ได้ข้อมูลการใช้คำเรียกขานในบทบาทผู้ให้บริการกับผู้รับบริการ ตัวแปรที่ต้องการศึกษาคือ ปัจจัยทางสังคม ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟัง และสถานการณ์ในการใช้ ผู้วิจัยได้เข้าไปเก็บข้อมูลในคลินิกนอกเวลาของเจ้าหน้าที่พยาบาล เพื่อดูความแตกต่างของการใช้คำเรียกขานในบทบาทเพื่อน คนรู้จัก คนไม่รู้จัก ญาติผู้ใหญ่กับญาติผู้น้อยและผู้ให้บริการกับผู้รับบริการในสถานการณ์เป็นทางการกับไม่เป็นทางการ โดยผู้วิจัยดำเนินการขออนุญาตต่อพยาบาล ผู้เป็นเจ้าของสถานพยาบาลนั้นก่อน จากนั้นจึงเข้าไปสังเกตการณ์เป็นบุคคลที่สามเพื่อสังเกตบทสนทนาที่เกิดขึ้นของกลุ่มตัวอย่าง โดยกำหนดเวลาไว้เป็นเวลา 3 ชั่วโมงต่อ 1 วัน ตามเวลาที่คลินิกเปิดทำการคือ 17.00–20.00 น. นอกจากนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนมากขึ้นในเรื่องของความแตกต่างระหว่างสถานการณ์ในการใช้กับคำเรียกขาน ผู้วิจัยเก็บข้อมูลเพิ่มเติมที่โรงพยาบาลโดยเข้าไปบริเวณจุดคัดกรองข้อมูลเพื่อฟังบทสนทนาที่อยู่ในบริบทของภาษาไทยที่เกิดขึ้นทั้งบทสนทนาที่เกิดจากผู้มารับบริการกับเจ้าหน้าที่พยาบาลและการสนทนาระหว่างผู้มารับบริการด้วยกันเอง โดยการบันทึกเสียงและบันทึกคำเรียกขานที่เกิดขึ้นในขณะนั้นตั้งแต่เวลา 9.00–12.00 น. หรือ 3 ชั่วโมงต่อ 1 วัน ข้อมูลที่ผู้วิจัยได้ทำให้เห็นความแตกต่างของคำเรียกขานในบทบาทของผู้พูดผู้ฟังที่เหมือนกันแต่อยู่ในสถานการณ์ที่ต่างกันไป คือ สถานการณ์เป็นทางการและไม่เป็นทางการ

นอกจากนั้น ผู้วิจัยยังได้เก็บข้อมูลในศูนย์เด็กเล็กเทศบาลตำบลหาดเสี้ยวเพื่อให้ได้ข้อมูลการใช้คำเรียกขานของกลุ่มคนอายุน้อย ผู้วิจัยขออนุญาตเทศบาลตำบลหาดเสี้ยวเนื่องจากสอบถามครูประจำชั้นทราบว่านักเรียนทั้งหมดมีคุณสมบัติตรงตามที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ในตัวแปรเรื่องรุ่นอายุ อีกทั้งศูนย์เด็กเล็กยังได้จัดโครงการพูดภาษาไทยวันสัปดาห์ละ 1 วันโดยครูประจำชั้นรวมถึงเจ้าหน้าที่ในศูนย์จะพูดภาษาไทยกับนักเรียนตลอดทั้งวัน ผู้วิจัยจึงขออนุญาตเข้าไปสังเกตการสอนในชั้นเรียนพร้อมทั้งเก็บข้อมูลคำเรียกขานทั้งวันที่มีการดำเนินโครงการและวันปกติที่ไม่มีการดำเนินกิจกรรมตามโครงการ เพื่อให้ได้ข้อมูลคำเรียกขานตามสถานการณ์ในการใช้ โดยเริ่มเก็บตั้งแต่ 8.00–12.00 น. เป็นเวลา 4 ชั่วโมงต่อ 1 วัน

1.4.3 วิธีการบันทึกและจัดระเบียบข้อมูล

ผู้วิจัยได้จัดทำแบบฟอร์มบันทึกข้อมูล (สุดา หัสสภานู, 2545) ในขณะที่ฟังบทสนทนาของกลุ่มตัวอย่างในขณะสังเกตการใช้คำเรียกขาน ประกอบด้วย คำเรียกขานที่พบและปัจจัยทางสังคมของผู้พูด ได้แก่ รุ่นอายุ ความสัมพันธ์หรือบทบาทของผู้พูดผู้ฟังและสถานการณ์ในการใช้ จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากแบบฟอร์มบันทึกข้อมูลมาบันทึกลงในแบบฟอร์มการจัดระเบียบข้อมูลเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลอีกครั้งหนึ่ง โดยแบ่งออกเป็น 2 แบบฟอร์ม คือ แบบฟอร์มการใช้คำเรียกขานในภาษาไทยตามรุ่นอายุ (ดูรายละเอียดที่ภาคผนวก ก) และแบบฟอร์มการใช้คำเรียกขานในภาษาไทยตามบทบาทของผู้พูดผู้ฟัง (ดูรายละเอียดที่ภาคผนวก ข) และการใช้คำเรียกขานในภาษาไทยตามสถานการณ์ในการใช้ (ดูรายละเอียดที่ภาคผนวก ค) ซึ่งบ่งบอกถึงปัจจัยอายุ สถานการณ์การใช้ภาษาและบทบาทของผู้พูดผู้ฟัง (ม.ร.ว. กัลยา ดิงศภัทัย & อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2531) แบบฟอร์มในการจัดระเบียบข้อมูลมีลักษณะดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1.1 แบบฟอร์มการใช้คำเรียกขานในภาษาไทยตามรุ่นอายุ

ลำดับ	คำเรียกขาน	รุ่นอายุ		หมายเหตุ
		อายุน้อย	อายุมาก	

ตารางที่ 1.2 แบบฟอร์มการใช้คำเรียกขานในภาษาไทยตามตามบทบาทของผู้พูดผู้ฟัง และตามสถานการณ์ในการใช้

ลำดับ	คำเรียกขาน	บทบาทของผู้พูดและผู้ฟัง/สถานการณ์ในการใช้																	
		เพื่อน		คนรู้จัก		คนไม่รู้จัก		ญาติใหญ่-ญาติน้อย		ญาติน้อย-ญาติใหญ่		ขรวาส-นักบวช		นักบวช-ขรวาส		ผู้ให้บริการ-ผู้รับบริการ		ผู้รับบริการ-ผู้ให้บริการ	
		ท	มท	ท	มท	ท	มท	ท	มท	ท	มท	ท	มท	ท	มท	ท	มท	ท	มท

หมายเหตุ ท = สถานการณ์เป็นทางการ มท = สถานการณ์ไม่เป็นทางการ

1.5 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

1.5.1 คัดเลือกเฉพาะประโยคที่ปรากฏคำเรียกขานและถ่ายถอดเสียงจากเครื่องบันทึกเสียง พร้อมทั้งจัดบันทึกด้วยสัทอักษรสากลโดยไม่ศึกษารูปศูนย์หรือรูปที่ไม่ปรากฏคำเรียกขาน นอกจากนั้นเพื่อให้แน่ใจว่าคำที่บันทึกเป็นคำเรียกขานไม่ใช่คำสรรพนาม สังเกตการณ์หยุดเว้นระยะซึ่งผู้วิจัยใช้เครื่องหมาย (...) แสดงการหยุดเว้นระยะหลังคำเรียกขาน และเครื่องหมาย Ø แสดงการละหน่วยสรรพนามบุรุษที่สองในตำแหน่งประธานของประโยคเพื่อไม่ให้เกิดความกำกวมและซ้อนทับกันระหว่างคำเรียกขานกับหน่วยสรรพนามบุรุษที่สอง จากนั้นนำคำเรียกขานที่ได้ทั้งหมดมาแยกส่วนประกอบเพื่อวิเคราะห์โครงสร้างและรูปแบบของคำเรียกขาน

1.5.2 วิเคราะห์คำเรียกขานที่ใช้ในแต่ละรุ่นอายุของผู้พูด โดยแยกข้อมูลตามการใช้คำเรียกขานของผู้พูดออกเป็น 2 กลุ่มได้แก่ กลุ่มผู้พูดอายุน้อย (อายุ 5-40 ปี) และกลุ่มผู้พูดอายุมาก (อายุ 41 ขึ้นไป) จากนั้นนับความถี่ของคำเรียกขานในแต่ละรุ่นอายุเพื่อหารูปที่ปรากฏมากที่สุด และวิเคราะห์รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้ในแต่ละรุ่นอายุว่ามีการใช้อย่างไร พร้อมทั้งสรุปการใช้คำเรียกขานในแต่ละรุ่นอายุ

1.5.3 วิเคราะห์รูปแบบคำเรียกขานที่พบตามปัจจัยบทบาทของผู้พูดและผู้ฟัง คือ ความสัมพันธ์แบบสมมูลได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน คนรู้จักกันและคนไม่รู้จักกัน ความสัมพันธ์แบบไม่สมมูลได้แก่ ความสัมพันธ์แบบญาติผู้ใหญ่พูดกับญาติผู้น้อย ญาติผู้น้อยพูดกับญาติผู้ใหญ่ ความสัมพันธ์ระหว่างนักบวชกับฆราวาส ทั้งนักบวชพูดกับฆราวาส และฆราวาสพูดกับนักบวช และความสัมพันธ์แบบเป็นกลางได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้บริการกับผู้รับบริการ คือ ผู้ให้บริการพูดกับผู้รับบริการและผู้รับบริการพูดกับผู้ให้บริการ โดยแยกข้อมูลตามความสัมพันธ์แบบต่างๆ เพื่อวิเคราะห์รูปแบบของคำเรียกขานในแต่ละความสัมพันธ์ว่ามีอะไรบ้าง พร้อมทั้งคำนวณความถี่ของรูปแบบคำเรียกขานที่ปรากฏในแต่ละความสัมพันธ์ จากนั้นสร้างแผนภูมิแสดงกฎการใช้คำเรียกขานในความสัมพันธ์ทั้งสามแบบในภาษาไทย

1.5.4 วิเคราะห์รูปแบบคำเรียกขานที่พบตามสถานการณ์การใช้ภาษาโดยแยกข้อมูลออกตามสถานการณ์ที่กำหนดไว้ กล่าวคือ จะต้องคำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง เรื่องที่พูด และกาลเทศะ แบ่งออกเป็น 2 สถานการณ์ คือ

1) สถานการณ์ที่เป็นทางการ ได้แก่

(ก) ความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง เช่น ญาติผู้ใหญ่กับญาติผู้น้อย นักบวชกับฆราวาส คนไม่รู้จักกัน ผู้รับบริการกับผู้ให้บริการ เป็นต้น

(ข) เรื่องที่พูด เช่น การติดต่อสอบถามของผู้พูดเพื่อจะพบหมอ การเชิญผู้ฟัง กล่าวรายงานประชุมสรุปงานประจำเดือน การดำเนินรายการในการประชุม การสอบถามอาการเจ็บป่วย ของหมอ เป็นต้น

(ค) กาลเทศะ เช่น สถานพยาบาล วัด (ขณะที่ประกาศเรื่องต่างๆโดยใช้เครื่องกระจายเสียง) สำนักงานเทศบาล สถานที่ราชการต่างๆ เป็นต้น

2) สถานการณ์ที่ไม่เป็นทางการ ได้แก่

(ก) ความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง เช่น เพื่อน คนรู้จัก ญาติผู้ใหญ่ ญาติผู้น้อย เป็นต้น

(ข) เรื่องที่พูด เช่น การทักทายผู้ฟังที่เป็นเพื่อนกันขณะพบกันระหว่างรับประทานอาหารที่ร้านอาหารในโรงพยาบาล การเรียกผู้ฟังซึ่งเป็นลูกให้นำเงินมาคืนให้ตนเอง การบอกให้ผู้ฟังเก็บบัตรประจำตัวผู้ป่วยตกบริเวณที่ผู้พูดนั่งอยู่ เป็นต้น

(ค) กาลเทศะ เช่น ตลาด บ้าน วัด(ขณะพูดคุยกัน) เป็นต้น

จากนั้นวิเคราะห์รูปแบบคำเรียกขานที่ปรากฏในสถานการณ์ทั้ง 2 แบบ และคำนวณความถี่ของรูปแบบคำเรียกขานของทั้ง 2 สถานการณ์

1.5.5 สรุปภาพรวมการใช้คำเรียกขานในภาษาไทยทั้งหมด

1.6 ปัญหาและอุปสรรคในการวิจัย

1.6.1 ผู้วิจัยต้องตัดข้อมูลคำเรียกขานที่พบบางประโยคออก เนื่องจากเกิดปัญหาไม่สามารถสืบทราบเรื่องอายุและบทบาทของผู้พูดได้ ถึงแม้จะสังเกตบทสนทนาที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง

รวมทั้งสอบถามข้อมูลจากบุคคลรอบข้างว่าผู้พูดมีอายุเท่าไร และมีบทบาทอย่างไร เมื่อไม่มีการยืนยันก็ได้ตัดข้อมูลออก

1.6.2 การเก็บข้อมูลในสถานที่ที่มีการจัดงานรื่นเริง เช่น งานตักบาตรทำบุญที่วัด งานแห่บั้งไฟในวันออกพรรษา มีความยากลำบากเนื่องจากมีเสียงดังมากทำให้ไม่ได้ยินเสียงของผู้พูดที่ชัดเจน ผู้วิจัยแก้ปัญหาโดยย้ายที่นั่งไปใกล้ๆกับกลุ่มตัวอย่างที่มีการสนทนากันและหลีกเลี่ยงบริเวณที่ใกล้กับลำโพงโดยวางเครื่องบันทึกเสียงไว้ใกล้กับกลุ่มตัวอย่างให้มากที่สุด ทั้งนี้ผู้วิจัยก็ต้องคอยสังเกตกลุ่มตัวอย่างแต่ละคนและจดบันทึกเรื่องอายุและบทบาทลงในแบบบันทึกข้อมูลด้วย หากพยายามแก้ปัญหาแล้วยังได้รายละเอียดไม่ครบถ้วนก็ตัดข้อมูลนั้นทิ้ง

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1.7.1 ทำให้เข้าใจระบบการใช้คำเรียกขานในภาษาตระกูลไท
- 1.7.2 เป็นแนวทางในการศึกษาคำเรียกขานแนวภาษาศาสตร์สังคมในภาษาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้อื่นๆ
- 1.7.3 สะท้อนให้เห็นสถานภาพของภาษาไทยวนในปัจจุบัน

1.8 ขอบเขตในการศึกษาวิจัย

ศึกษาเฉพาะคำเรียกขานภาษาไทยวนที่พูดในตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัยเท่านั้น

1.9 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

1.9.1 **คำเรียกขาน** หมายถึง คำที่ผู้พูดใช้เรียกผู้ฟังที่ผู้พูดต้องการจะเริ่มพูดเรื่องต่างๆ ด้วย ซึ่งคำเหล่านี้มีรูปแบบแตกต่างกันไปอาจจะประกอบด้วยคำเรียกญาติ คำสรรพนาม คำเรียกสถานภาพ ชื่อ เป็นต้น กล่าวคือเมื่อสถานภาพของผู้พูดและผู้ฟังแตกต่างกัน ผู้พูดก็จะใช้คำเรียกขานที่แตกต่างกันออกไป

1.9.2 **ความสัมพันธ์แบบสมมูล** หมายถึง ความสัมพันธ์ที่ผู้พูดและผู้ฟังมีความเท่าเทียมกันทั้งสองฝ่าย ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน คนรู้จักและคนไม่รู้จัก

1.9.3 **ความสัมพันธ์แบบไม่สมมูล** หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังที่มีสถานภาพต่างกันหรือมีความไม่เท่าเทียมกัน ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างญาติที่ญาติผู้ใหญ่กับญาติผู้น้อย นักบวชกับฆราวาส

1.9.4 **ความสัมพันธ์แบบเป็นกลาง** หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังที่ไม่คำนึงเรื่องความเท่าเทียม ความสูงต่ำของสถานะในการสนทนา เป็นความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นเพื่อจุดประสงค์ในจุดประสงค์หนึ่งในเวลาขณะนั้น ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้บริการกับผู้รับบริการ

1.9.5 **สถานการณ์** หมายถึง บริบทของการใช้ภาษาที่ถูกกำหนดโดยตัวแปรในการใช้ภาษา 3 ประเภท ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง เรื่องที่พูด หมายถึง เนื้อหาของการพูดที่ผู้พูดต้องคำนึงถึงเพื่อนำไปสู่การเลือกใช้ภาษาที่เหมาะสม กาลเทศะ หมายถึง เวลาและ/หรือสถานที่ใน

การใช้ภาษา ทั้งนี้ผู้พูดต้องคำนึงถึงปัจจัยทางสังคมดังกล่าวควบคู่กันไป ซึ่งผลรวมของปัจจัยทั้ง 3 ประเภททำให้เราเลือกใช้ภาษาตามสถานการณ์ในการใช้ โดยแบ่งออกเป็น สถานการณ์เป็นทางการ และสถานการณ์ไม่เป็นทางการ

1) สถานการณ์ที่เป็นทางการ หมายถึง สถานการณ์การใช้ภาษาในสถานที่มีการงานประชุมต่างๆ รวมไปถึงสถานที่ราชการรวมถึงสถานที่สาธารณะที่มีคนจำนวนมากอยู่ในบริเวณนั้น และการใช้ภาษาในการกระจายเสียงออกอากาศในชุมชน ภาษาที่ใช้จึงเป็นภาษาที่เป็นทางการ กล่าวคือ ผู้พูดมีความระมัดระวังในการพูดมากขึ้น ภาษาที่พูดแสดงถึงความไม่สนิทสนมระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง

2) สถานการณ์ที่ไม่เป็นทางการ หมายถึง สถานการณ์การใช้ภาษาในสถานที่ทั่วไปไม่มีความเป็นพิธีการ ไม่มีความเป็นระเบียบแบบแผน ผู้พูดไม่จำเป็นต้องระมัดระวังในการใช้ภาษา ภาษาที่ใช้จึงแสดงถึงความสนิทสนมต่อผู้ฟัง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม

ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับคำเรียกขานและแบ่งหัวข้อในการนำเสนอผลการทบทวนวรรณกรรมออกเป็นหมวดใหญ่ๆ คือ

- 2.1 ความหมายและงานวิจัยเกี่ยวกับคำเรียกขาน
- 2.2 กลุ่มชาติพันธุ์ไทพวน
- 2.3 ปัจจัยทางสังคมที่ส่งผลให้เกิดการใช้ภาษาต่างกัน

2.1 ความหมายและงานวิจัยเกี่ยวกับคำเรียกขาน

2.1.1 ความหมายของคำเรียกขาน

จากการศึกษาความหมายของคำเรียกขาน ผู้วิจัยพบว่า มีนักวิชาการให้ความหมายของคำเรียกขานไว้อย่างหลากหลาย ตัวอย่างเช่น ม.ร.ว.กัลยา ติงศภัทย์ และอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (ม.ร.ว. กัลยา ติงศภัทย์ & อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2531) ได้ให้ความหมายของคำเรียกขานไว้ว่า “คำหรือวลีที่ผู้พูดใช้เรียกผู้ฟังก่อนที่จะพูดเรื่องต่างๆ ด้วย เป็นคำที่แสดงระดับทางสังคมของผู้ฟังตามที่ผู้พูดมอง เมื่อเปรียบเทียบกับตนเอง และมีรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งที่ปรากฏนับตั้งแต่คำนำหน้า เช่น *คุณ* และจบลงที่คำลงท้าย เช่น *ครับ* ตัวอย่างเช่น “*คุณนฤมลครับ*” นับเป็นคำเรียกขานคำหนึ่ง หรืออาจมีรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งที่อาจปรากฏระหว่าง คำนำหน้า กับคำลงท้ายก็ได้ เช่น “*นฤมล*” สุริยา สอดส่องกฤษ (สุริยา สอดส่องกฤษ, 2541) กล่าวว่า คำเรียกขานเป็นคำที่ผู้สนทนาทั้งผู้พูดและผู้ฟังใช้เรียกขานกัน ซึ่งในแต่ละภาษาจะมีความแตกต่างกันไป ดังนั้นผู้ใช้จะต้องเลือกใช้คำเรียกขานให้เหมาะสมตามข้อกำหนดของสังคมนั้นๆ เนื่องจากคำเรียกขานแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังด้วย นอกจากนี้รังสรรค์ จันต๊ะ (รังสรรค์ จันต๊ะ, 2535) ได้อธิบายความหมายและลักษณะของคำเรียกขานไว้ว่า คำเรียกขานหมายถึง “คำหรือกลุ่มคำที่ผู้เรียกใช้เรียกบุรุษที่ 2 ก่อนที่จะเริ่มต้นบทสนทนา โดยสามารถแสดงวจนสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียกกับผู้ถูกเรียกได้ด้วย” ลักษณะของคำเรียกขานมีดังนี้

- 1) เป็นคำหรือกลุ่มคำที่ใช้เรียกบุคคลที่ 2 ก่อนที่จะเริ่มต้นบทสนทนา
- 2) เป็นรูปภาษาที่มีความหมายชัดเจนไม่ใช่การเปล่งเสียงเรียก เช่น เฮ้ย, นี่
- 3) เป็นคำชนิดใดชนิดหนึ่งใน 5 ชนิดต่อไปนี้คือ ชื่อ คำเรียกญาติ คำเรียกฐานะ คำเรียกอาชีพ และคำแทนนาม
- 4) เป็นคำที่แสดงฐานะและลำดับทางสังคมของผู้พูดและผู้ฟัง

จากการศึกษาความหมายของคำเรียกขานที่กล่าวไว้ในผลงานในอดีตสรุปได้ว่า ความหมายหลักของคำเรียกขาน คือ คำชนิดใดชนิดหนึ่ง เช่น คำสรรพนาม คำเรียกญาติ คำนามเฉพาะบุคคล ชื่อ เป็นต้น รวมไปถึงกลุ่มคำที่ใช้เรียกบุคคลที่ผู้พูดต้องการพูดด้วย คำหรือกลุ่มคำนั้นเรียกว่า “คำเรียกขาน” ซึ่งเมื่อผู้พูดจะใช้เรียกจะต้องคำนึงถึงปัจจัยทางสังคมของทั้งตัวผู้พูดและผู้ฟังด้วย เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง อายุ รวมไปถึงสถานการณ์ในการใช้ภาษาในขณะนั้น ดังนั้นคำเรียกขานที่ปรากฏจากการใช้ของผู้พูดจึงแสดงถึงระดับทางสังคมที่ผู้พูดมองผ่านการใช้คำเรียกขานนั้น รูปแบบคำเรียกขานที่ปรากฏจะแตกต่างกันไปแต่ละภาษาและสังคมต่างๆ ซึ่งล้วนแต่สะท้อนให้เห็นวัฒนธรรม และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสังคมนั้นๆ ด้วย

2.1.2 งานวิจัยเกี่ยวกับคำเรียกขาน

ประกอบด้วยงานวิจัยคำเรียกขานในภาษาไทยและภาษาอื่นๆซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) งานวิจัยเกี่ยวกับคำเรียกขานในภาษาต่างประเทศ

งานวิจัยของบราวน์และกิลแมน (Brown & Gilman, 1960) เรื่อง “The pronouns of Power and Solidarity” ซึ่งถือว่าเป็นงานที่ริเริ่มให้มีการศึกษาคำสรรพนามและคำเรียกขานที่สัมพันธ์กับปัจจัยทางสังคมในเวลาต่อมา บราวน์และกิลแมนศึกษาคำสรรพนามที่ใช้เป็นคำเรียกขานในภาษายุโรปในภาษาฝรั่งเศส ภาษาเยอรมัน และภาษาอิตาลี รวมทั้งความหมาย ประวัติความเป็นมาของคำเรียกขานและปัจจัยทางสังคมที่กำหนดการใช้คำเรียกขาน พบว่าแต่เดิมนั้นผู้พูดชาวยุโรปจะใช้คำสรรพนามได้แก่ T ใช้แทนคำสรรพนามเอกพจน์ และ V ใช้แทนคำสรรพนามพหูพจน์ ต่อมาบราวน์และกิลแมนพบว่าการใช้คำสรรพนามเดิมที่ถูกกำหนดด้วยเอกพจน์และพหูพจน์นั้นได้เปลี่ยนแปลงไป กล่าวคือบุคคลที่เป็นสามัญชนจะใช้รูปพหูพจน์ V เรียกพระเจ้าแผ่นดิน ซึ่งมีความหมายพหูพจน์เนื่องจากแสดงความเคารพรวมถึงพระบรมวงศานุวงศ์ด้วย และในขณะเดียวกันพระเจ้าแผ่นดินก็จะเรียกบุคคลที่เป็นสามัญชนทั่วไปด้วยรูปเอกพจน์ T ซึ่งแสดงถึงความไม่เท่าเทียมกัน ความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นถึงการเลือกใช้คำสรรพนามในการเรียกขานตามปัจจัยทางสังคม ได้แก่ อำนาจ (power) ซึ่งแสดงถึงความสัมพันธ์ที่ไม่เท่าเทียมกันระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง ยกตัวอย่างเช่น คนที่มีอำนาจสูงกว่าจะใช้ T เรียกคนที่มีอำนาจน้อยกว่า ส่วนคนที่มีอำนาจน้อยกว่าจะใช้ V เรียกคนที่มีอำนาจสูงกว่า ซึ่งถือว่าเป็นความสัมพันธ์ตามอำนาจ จากนั้นเมื่อสังคมในยุโรปเริ่มมีค่านิยมใหม่เกิดขึ้น คนในสังคมเริ่มคำนึงถึงความเท่าเทียมกันในสังคม จึงเกิดปัจจัยทางสังคมที่เรียกว่า ความเป็นปึกแผ่น (solidarity) ตามมา ปัจจัยนี้แสดงให้เห็นความเท่าเทียมและความเป็นพวกพ้องเดียวกันของผู้พูดและผู้ฟัง กล่าวคือ ถ้าพ่อกับลูก เจ้านายกับลูกน้อง เรียกกันและกันโดยใช้ TกับT และVกับV จะถือว่าเป็นความสัมพันธ์ตามความเป็นปึกแผ่นนั่นเอง นอกจากนี้บราวน์และกิลแมนยังพบว่าอุดมการณ์ทางการเมืองและโครงสร้างทางสังคมเป็นปัจจัยหนึ่งที่กำหนดการใช้คำสรรพนามในการเรียกขานของคนในสังคมยุโรปอีกด้วย

งานวิจัยของบราวน์และฟอร์ด (Brown & Ford, 1964) เรื่อง “Address in American English” ศึกษาเรื่องการใช้คำเรียกขานในภาษาอังกฤษโดยมีวิธีการเก็บข้อมูลที่หลากหลายได้แก่ การเก็บข้อมูลจากบทละคร การเก็บข้อมูลจากสถานการณ์จริงของพนักงานบริษัทในเมืองบอสตัน การเก็บข้อมูลจากการสังเกตการณ์บทสนทนาของเด็กในมหาวิทยาลัย และการเก็บข้อมูลจากการ

ตอบแบบสอบถามของนักธุรกิจและพนักงานบริษัท ซึ่งทำให้พบคำเรียกขานที่สามารถแบ่งประเภทของความสัมพันธ์ออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆคือ

(ก) ความสัมพันธ์แบบสมดุหรือเท่าเทียมกัน พบรูปแบบในการเรียกขานจำนวน 2 รูปแบบ ได้แก่

รูปแบบที่ 1 ชื่อจริง (First Name) เป็นการเรียกขานด้วยชื่อจริงหรือชื่อแรกของทั้งผู้พูดและผู้ฟัง รูปแบบนี้จะใช้ในกลุ่มคนที่มีความสนิทสนมกัน เช่น เพื่อน เป็นต้น

รูปแบบที่ 2 คือ ตำแหน่ง + นามสกุล (Title + Last Name) เป็นการเรียกขานของกลุ่มคนที่เพิ่งรู้จักกันโดยที่ต่างฝ่ายต่างเรียกกันและกันด้วยตำแหน่งแล้วตามด้วยนามสกุล

(ข) ความสัมพันธ์แบบไม่สมดุหรือไม่เท่าเทียมกัน พบรูปแบบ 1 รูปแบบได้แก่ ตำแหน่ง+นามสกุล และ ชื่อจริง กล่าวคือ ฝ่ายหนึ่งเรียกอีกฝ่ายหนึ่งด้วย ตำแหน่ง+นามสกุล ในขณะที่อีกฝ่ายหนึ่งใช้ชื่อจริงเรียกขานอีกฝ่ายหนึ่ง สืบเนื่องจากผู้พูดกับผู้ฟังมีสถานภาพต่างกันด้วยปัจจัยต่างๆ เช่น อายุ อาชีพ ตำแหน่งหน้าที่การงาน เป็นต้น ยกตัวอย่างเช่น ผู้บริหารที่อายุน้อยจะเรียกภรรยาที่มีอายุมากกว่าโดยใช้ชื่อจริง ในขณะที่ภรรยาจะเรียกผู้บริหารหนุ่มคนนั้นด้วยตำแหน่ง+นามสกุล เนื่องจากมีปัจจัยอาชีพเป็นตัวกำหนดนั่นเอง

นอกจากรูปแบบที่กล่าวข้างต้นแล้ว บราวน์และฟอร์ด (Brown & Ford, 1964) ยังพบรูปแบบอื่นๆได้แก่

- 1) คำนำหน้าโดยไม่มีชื่อ (Title without Name) เป็นรูปแบบที่มักใช้ในความสัมพันธ์แบบไม่สมดุ กล่าวคือ เป็นรูปแบบที่ผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าใช้เรียกผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า เช่น Madam Miss เป็นต้น
- 2) นามสกุลเดี่ยวๆ (Last Name Alone) เป็นรูปแบบที่ใช้ในกรณีที่ชื่อแรกเป็นคำที่มีหลายพยางค์แต่มีนามสกุลพยางค์เดียว
- 3) ชื่อหลายชื่อ (Multiple Names) เป็นรูปแบบที่แสดงให้เห็นว่าผู้พูดมีความสนิทสนมกับผู้ฟังมากจึงสามารถที่จะเรียกชื่อได้หลายชื่อ

จะเห็นได้ว่าการใช้คำเรียกขานในภาษาอังกฤษแบบอเมริกันนั้นแสดงการแปรของภาษาตามความสัมพันธ์ของผู้พูดและผู้ฟัง ซึ่งเราสามารถพบแบบแผนนี้ได้ภาษาอื่นๆอีกหลายภาษา

งานวิจัยของเจน วอเรน (Warren, 2006) เรื่อง “Address Pronouns in French Variation within and outside the Workplace” ศึกษาเรื่องการแปรของคำสรรพนามที่ใช้เป็นคำเรียกขานในภาษาฝรั่งเศส โดยสังเกตจากการรับรู้และทัศนคติของผู้พูดต่อการใช้คำสรรพนามที่ใช้เป็นคำเรียกขานของกลุ่มตัวอย่างในเมืองปารีส (Paris) และตูลูซ (Toulouse) จากการสัมภาษณ์พบว่า tu เป็นคำสรรพนามที่ไม่เป็นทางการใช้ในครอบครัว เพื่อนสนิทและกลุ่มวัยรุ่นจนถึงความสนิทสนม ความเป็นกันเอง ในขณะที่ vous เป็นคำสรรพนามที่เป็นทางการใช้โดยผู้ใหญ่เพื่อเรียกบุคคลที่ไม่รู้จัก แสดงถึงความเคารพรวมถึงการรักษาระยะห่างของความสัมพันธ์และความไม่สนิทสนมด้วย นอกจากนี้ยังพบการแปรในการเลือกใช้คำสรรพนาม tu และ vous ระหว่างในสถานที่ทำงานกับนอกสถานที่ทำงาน บางครั้งผู้พูดสามารถใช้ tu หรือ vous เรียกเจ้านายก็ได้แต่ต้องขึ้นอยู่กับสถานการณ์ในขณะนั้น แต่โดยทั่วไปแล้ว vous เป็นคำสรรพนามที่ใช้เรียกผู้บังคับบัญชาหรือ

ผู้บริหารระดับสูงรวมถึงลูกค้าด้วย ซึ่งโดยสรุปการเลือกใช้ *tu* หรือ *vous* ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม รวมถึงลักษณะทางสังคมในสถานที่ทำงานซึ่งมีความแตกต่างกัน นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ เช่น ความพึงพอใจต่อลักษณะภายนอกของผู้ฟัง ความคาดหวังของผู้พูดต่อผู้ฟัง ความเหมาะสม ความสัมพันธ์ตามลำดับชั้นของตำแหน่งหน้าที่ในสถานที่ทำงาน เป็นต้น

งานวิจัยของแพทริเซีย บาโยนา (Bayona, 2006) เรื่อง “Sociolinguistic competences in the use of Colombian pronouns of address” ศึกษาสถานะของคำสรรพนามที่ใช้เป็นคำเรียกขานในภาษาสเปน เมืองโบโกตา (Bogotá) ประเทศโคลัมเบีย (Colombia) โดยการสัมภาษณ์ รวมถึงเก็บรวบรวมข้อมูลการเปลี่ยนแปลงของการใช้ *tú* และ *usted* ตามปัจจัยทางสังคมได้แก่ เพศ อายุ และเครือข่ายทางสังคม ผลการวิจัยพบว่า สถานะของการใช้ *tú* ในปัจจุบันถูกใช้มากในกลุ่มอายุน้อย โดยแสดงถึงอำนาจและสถานภาพของผู้พูดที่เหนือกว่าผู้ฟัง เช่น พี่น้องและเพื่อนร่วมงานที่อายุน้อยกว่า ในขณะที่เดียวกันพบว่า *usted* เกิดการขยายขอบเขตของความหมายในการใช้ จากการใช้ในความหมายกว้างแสดงถึงความเคารพต่อญาติผู้ใหญ่เพียงความหมายเดียว ได้ขยายเพิ่มไปอีกความหมายหนึ่งคือการแสดงถึงความปิกแผ่นต่อญาติพี่น้องและเพื่อนร่วมงาน นอกจากนี้ในปัจจุบันเรื่องเพศพบว่าการเลือกใช้ *usted* กับเพศหญิงมากกว่าใช้กับเพศชายเพื่อแสดงถึงการให้เกียรติและแสดงความสุภาพต่อเพศหญิง

งานวิจัยของวีเซินบ็อค (Weissenböck, 2006) เรื่อง “pronouns of address in western Ukrainian” ศึกษาการใช้คำสรรพนามที่ใช้เป็นคำเรียกขาน *ty* ซึ่งแสดงถึงความสนิทสนม, *Vy* แสดงถึงความสุภาพ รวมถึงคำนามที่ใช้เป็นคำเรียกขาน เช่น ชื่อจริง นามสกุล คำนำหน้า *pan/pani* (Mr/Mrs) *tovarys* (เพื่อนสนิท) ในภาษายูเครนตะวันตกตามลำดับชั้นของความสัมพันธ์และปัจจัยทางสังคมได้แก่ อายุ เพศ การเลี้ยงดูอบรมสั่งสอน ระบบค่านิยมส่วนบุคคล ความเชื่อมั่นทางการเมือง สถานการณ์ สถานภาพทางสังคม และความเป็นญาติพี่น้อง โดยการสัมภาษณ์นักเรียนและบุคคลทั่วไปจากเครือข่ายทางสังคมและการตอบแบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่าเมื่อสอบถามจากความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างทำให้พบว่าคำว่า *Vy* มี 2 ความหมาย โดยแบ่งจากทัศนคติของกลุ่มตัวอย่าง 2 ประเภท คือ คนที่มีแนวคิดอนุรักษ์นิยมจะมีทัศนคติต่อ *Vy* ว่าแสดงถึงความเคารพ ในขณะที่คนที่มีแนวคิดเสรีนิยมจะมีทัศนคติต่อ *Vy* ว่าหมายถึงระยะห่างทางสังคม และความไม่เท่าเทียมกัน ส่วนคำว่า *ty* นั้นเป็นคำที่ถูกจำกัดให้ใช้ในเฉพาะกลุ่มหรือบางสถานการณ์เท่านั้นเนื่องจาก *ty* เป็นคำที่มีความหมายไม่เป็นทางการ แต่อย่างไรก็ตามจากการสำรวจพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาพบว่าการใช้ *ty* มากกว่า *Vy* เพื่อแสดงความเท่าเทียมและความใกล้ชิดสนิทสนม

งานวิจัยของคอมป์ตัน (Compton, 2002) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับคำเรียกญาติและคำสรรพนามในภาษาลาวที่ใช้เรียกตัวเองและผู้ที่ตนเองพูดด้วย โดยเก็บข้อมูลจากข้อความในเพลงหมอลำ ผลการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ การใช้คำเรียกตนเองและการใช้คำเรียกขานผู้ที่พูดด้วย เกี่ยวกับการใช้คำเรียกตัวเองในภาษาลาวพบว่า เพศหญิงใช้ “ชื่อ” แทนตนเอง ในขณะที่เพศชายใช้ “คำสรรพนาม” *phi* ในการแทนตนเอง ส่วนการใช้คำเรียกขานเรียกผู้ที่เราพูดด้วยนั้นพบว่าเพศหญิงใช้ “คำเรียกญาติ” *day* เรียกขานมากที่สุด เช่นเดียวกันกับที่เพศชายใช้ “คำเรียกญาติ” *navay* ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าการใช้คำเรียกตนเองและคำเรียกขานผู้ที่เราพูดด้วยในภาษาลาวจะใช้คำเรียกญาติมากกว่าคำสรรพนามแท้

งานวิจัยของสุดา หัสสภานุ (สุดา หัสสภานุ, 2545) ศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบของคำเรียกขานในภาษาจีนแต้จิ๋วที่ใช้โดยคนไทยเชื้อสายจีนในเยาวราช รวมทั้งอิทธิพลของความสัมพันธ์แบบต่างๆระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังที่มีต่อการใช้คำเรียกขานตามประเภทของความสัมพันธ์ที่เสนอในงานวิจัยของม.ร.ว.กัลยา ดิงศภักดิ์ และอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (ม.ร.ว. กัลยา ดิงศภักดิ์ & อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2531) นอกจากนี้ยังศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบของคำเรียกขานและอายุของผู้พูดเพื่อดูความเปลี่ยนแปลงของการใช้คำเรียกขานและการได้รับอิทธิพลจากภาษาไทยมาตรฐาน ผู้ศึกษาเก็บข้อมูลโดยการสังเกตจากการสนทนาของคนไทยเชื้อสายจีนในเยาวราชในสถานการณ์จริง ผลการวิจัย แสดงให้เห็นว่า คำเรียกขานในภาษาจีนแต้จิ๋วประกอบด้วยส่วนประกอบ 2 ส่วน คือ ส่วนแรกซึ่งจะปรากฏหรือไม่ปรากฏก็ได้ ได้แก่ คำนำหน้า *pa:* ส่วนที่ 2 คือ ส่วนที่จะต้องปรากฏอยู่เสมอ ได้แก่ สรรพนาม คำเรียกญาติ ชื่อ อาชีพ/ตำแหน่ง จากนั้นผู้วิจัยได้วิเคราะห์รูปแบบคำเรียกขานพบว่า คำเรียกขานในภาษาจีนแต้จิ๋วมี 13 รูปแบบ ประกอบด้วยรูปแบบที่ไม่มี *pa:* เป็นส่วนประกอบนำหน้า จำนวน 7 รูปแบบ ประกอบด้วยรูปแบบเดี่ยว 4 รูปแบบและรูปแบบผสม 3 รูปแบบ ได้แก่ สรรพนาม + ชื่อ เช่น *khūn* + ชื่อ คำเรียกญาติ + ชื่อ เช่น *te:*+ชื่อ เป็นต้น และ อาชีพ/ตำแหน่ง + ชื่อ เช่น *tehā:ŋ* + ชื่อ เป็นต้น ส่วนรูปแบบที่เหลือเป็นรูปแบบที่มี *pa:* เป็นส่วนประกอบนำหน้าจำนวน 6 รูปแบบ นอกจากนี้ในเรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง ผู้ศึกษาพบว่า คำเรียกญาติ เป็นคำเรียกขานที่ใช้ในความสัมพันธ์แบบไม่สมดุระหว่างญาติผู้ใหญ่กับญาติผู้น้อย และในความสัมพันธ์แบบเป็นกลางระหว่างผู้ให้บริการกับผู้รับบริการ ส่วน ชื่อจัดเป็นคำเรียกขานที่ใช้ในความสัมพันธ์แบบสมดุระหว่างเพื่อนมากที่สุด ในส่วนของการใช้คำเรียกขานตามอายุพบว่ากลุ่มผู้พูดอายุน้อย (20–40 ปี)ได้รับอิทธิพลจากภาษาไทยมากกว่ากลุ่มผู้พูดอายุมาก (41 ปีขึ้นไป) โดยพบแนวโน้มการใช้รูปแบบคำเรียกขานที่มีคำนำหน้า *pa:* เป็นส่วนประกอบมีจำนวนลดลง อีกทั้งยังพบคำไทยที่ปรากฏในรูปแบบอื่นๆของกลุ่มผู้พูดอายุน้อยอีกด้วย เช่น สรรพนาม ได้แก่ *khūn* (คุณ) และ *nū:* (หนู) เป็นต้น

งานวิจัยของสุริยา สอดส่องภุช (สุริยา สอดส่องภุช, 2541) ศึกษาคำเรียกขานในภาษาเขมรเหนือในพื้นที่ตำบลกระสัง อำเภอกะสัง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยใช้ทฤษฎีการวิเคราะห์ทางภาษาศาสตร์เชิงสังคมของ Susan Ervin-Tripp ที่กล่าวถึงกฎการเลือก (Alternation Rules) กล่าวคือ ภาษามีการใช้คำเรียกขานที่แปรไปตามความแตกต่างกันของสังคม เก็บข้อมูลโดยการสังเกตการใช้ภาษาและการมีส่วนร่วมในสถานการณ์การใช้ภาษาเขมรเหนือ จากนั้นนำข้อมูลการใช้คำเรียกขานที่ได้จากการสังเกตมาสร้างแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลอีกครั้งหนึ่งโดยสอบถามกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุตั้งแต่ 0–15 ปี 16–29 ปี และ 30 ปีขึ้นไปกลุ่มละ 20 คน ประกอบด้วยเพศชายและหญิง หัวข้อที่ใช้ในการถามคือการใช้คำเรียกตนเองรวมทั้งคำเรียกขานในภาษาเขมรเหนือกับผู้ที่เราพูดด้วยในสถานการณ์ต่างๆ เช่น เมื่อพูดกับพระสงฆ์ เมื่อพูดกับผู้มีสถานภาพทางสังคมสูงกว่าหรือเท่าเทียมกัน รวมไปถึงเมื่อพูดกับญาติ เพื่อนสนิท เป็นต้น ผลการศึกษาพบว่าเพศเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่ผู้พูดพิจารณาเป็นอันดับแรกในการเลือกใช้คำเรียกขาน เนื่องจากพบคำที่มีการแบ่งแยกการใช้ตามเพศอย่างชัดเจน เช่น เพศหญิงจะใช้คำว่า *khnom* เป็นสรรพนามบุรุษที่ 1 ในสถานการณ์ที่เป็นทางการมากๆหรือเมื่อพูดกับผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่ามากๆรวมถึงการพูดกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์หรือสมมติเทพ แต่เมื่อพูดกับผู้ที่ตนเคารพหรือพูดกับบุคคลทั่วไปที่ต้องการแสดงความ

สุภาพ จะใช้คำว่า *nom* ซึ่งถือว่าเป็นคำสุภาพที่ใช้ได้ทั่วไป ในขณะที่เพศชายนั้นมีคำว่า *khma:t* เพียงคำเดียวแต่สามารถใช้ได้ทั้งสองระดับเมื่อเปรียบเทียบกับเพศหญิง เป็นต้น ส่วนในเรื่องของกลุ่มอายุนั้นพบว่ามีการใช้คำเรียกขานในลักษณะกระจายๆ ในทุกๆ กลุ่ม และปัจจัยที่พบในการกำหนดการใช้คำเรียกขานคือ อำนาจ (power) และ ความเป็นปึกแผ่น (solidarity) สำหรับคำเรียกขานที่นิยมใช้มากที่สุดได้แก่ คำเรียกญาติ เช่น *bo:ŋ* “พี่” *pu:* “น้องชายของพ่อหรือแม่” *paj* “น้องสาวของพ่อหรือแม่” เป็นต้น

งานวิจัยของสีพอน สุนันทา (สีพอน สุนันทา, 2552) ศึกษาส่วนประกอบ รูปแบบและปัจจัยในการเลือกใช้คำเรียกขานในภาษาลาวลุ่มในปัจจุบัน เก็บข้อมูลจากเรื่องสั้นจำนวน 7 เรื่อง นวนิยายจำนวน 3 เรื่อง บทละครวิทยุจำนวน 5 เรื่อง บทละครโทรทัศน์จำนวน 5 เรื่องและบทภาพยนตร์จำนวน 2 เรื่อง ซึ่งทั้งหมดได้ถูกแต่งขึ้นและผลิตในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ผลการวิจัยพบส่วนประกอบของคำเรียกขานในภาษาลาวลุ่มทั้งหมด 9 ประเภท ได้แก่ คำเรียกชื่อ คำเรียกญาติ คำเรียกยศ คำเรียกอาชีพ คำเรียกตำแหน่ง คำสรรพนาม คำนำหน้าบอกเพศ วลี แสดงความรู้สึกและคำลงท้าย ในส่วนของรูปแบบของคำเรียกขานในภาษาลาวลุ่มนั้นมีทั้งหมด 26 รูปแบบ โดยแบ่งเป็นรูปแบบที่มีส่วนประกอบเดียว 8 รูปแบบ เช่น ชื่อ ได้แก่ *de:ŋ² can² do:k⁷ kew⁶* คำเรียกญาติ ได้แก่ *ʔa:j⁶ ʔuaŋ⁶ pho:⁴* คำเรียกยศ ได้แก่ *ja:³ʔa:j⁶ ja:³pho:⁴ si:an³* เป็นต้น รูปแบบที่มีส่วนประกอบ 2 ส่วน เช่น ชื่อ+วลีแสดงความรู้สึก ได้แก่ *van¹di:²lu:k⁷ me:⁴* คำเรียกญาติ+ชื่อ ได้แก่ *ʔa:j⁶ dam² pa:⁶ ce:m⁴ me:⁴ de:ŋ³* สรรพนาม+ชื่อ ได้แก่ *tha:n⁴ tuŋ⁶ tha:n⁴ su² sa:n¹* คำเรียกญาติ+สรรพนาม ได้แก่ *pho:⁴ man³ me:⁴ man³* เป็นต้น และรูปแบบที่มีส่วนประกอบ 3 ส่วน เช่น คำเรียกญาติ+คำเรียกอาชีพ+ชื่อ ได้แก่ *ʔa:j⁶ khu:n³ phan¹* คำเรียกญาติ+คำเรียกอาชีพ+วลีแสดงความรู้สึก ได้แก่ *ʔa:j⁶ koŋ² sa² den² hi:⁴ hak⁹ kho:ŋ¹ no:ŋ⁶* ส่วนปัจจัยในการเลือกใช้คำเรียกขานในแต่ละรูปแบบนั้นพบว่าขึ้นอยู่กับปัจจัย 6 ปัจจัยคือ ฉากและบรรยากาศ ผู้มีส่วนร่วม วัตถุประสงค์ในการเรียก น้ำเสียง ภาษาที่ใช้และบรรทัดฐานในการปฏิสัมพันธ์ และยังพบว่ามีการแปรไปตามบทบาทของผู้พูดและผู้ฟังอีกด้วย โดยพบว่ารูปแบบที่ใช้มากที่สุดคือ คำเรียกญาติ รองลงมาคือ คำเรียกญาติ+ชื่อ สรุปได้ว่าการเลือกใช้คำเรียกขานในภาษาลาวลุ่มในปัจจุบันเป็นไปตามบริบททางความสัมพันธ์ กล่าวคือมีการแปรไปตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟังเสมอ

งานวิจัยของปาริชาติ วงศ์สง่า (ปาริชาติ วงศ์สง่า, 2545) ศึกษาการใช้คำเรียกขานในหมู่บ้านหลายภาษา ที่บ้านสำโรงระวี ตำบลศรีแก้ว อำเภอศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษ โดยศึกษาแบบการใช้คำเรียกขานเมื่อมีการปฏิสัมพันธ์กันระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังที่เป็นเจ้าของภาษาที่ต่างกัน ได้แก่ ภาษาลาว ภาษาส่วย และภาษาเขมรจากการเก็บข้อมูลโดยการสังเกต สอบถามและการมีส่วนร่วมกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 723 คน ประกอบด้วย กลุ่มชาติพันธุ์ลาวจำนวน 268 คน กลุ่มชาติพันธุ์ส่วยจำนวน 299 คนและกลุ่มชาติพันธุ์เขมรจำนวน 156 คน ผลการวิจัยพบว่าหมวดคำที่ใช้ในคำเรียกขานภาษาลาว ได้แก่ ชื่อ คำเรียกญาติ ยศ อาชีพ ตำแหน่ง สรรพนาม คำนำหน้าบอกเพศ คำคุณศัพท์ และคำลงท้าย จากการเก็บข้อมูลสามารถสรุปรูปแบบของคำเรียกขานในภาษาลาวได้ดังนี้ รูปแบบที่มีส่วนประกอบ 1 คำ 10 รูปแบบ เช่น ชื่อ คำเรียกญาติ ยศ อาชีพ ตำแหน่ง เป็นต้น รูปแบบที่มีส่วนประกอบ 2 ส่วน 13 รูปแบบ เช่น สรรพนาม+ชื่อ คำนำหน้าเพศ+ชื่อ

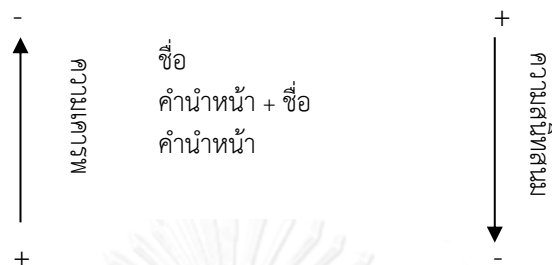
คำเรียกญาติ+ชื่อ เป็นต้น และรูปแบบที่มีส่วนประกอบ 3 ส่วน 4 รูปแบบ เช่น คำเรียกญาติ+คำนำหน้าบอกเพศ+ชื่อ คำเรียกญาติ+คำเรียกญาติ+ชื่อ เป็นต้น ส่วนคำเรียกขานภาษาส่วยประกอบด้วย ชื่อ คำเรียกญาติ คำนำหน้า สรรพนาม คำบอกวัย ยศ อาชีพ และตำแหน่ง รูปแบบคำเรียกขานในภาษาส่วยประกอบด้วยรูปแบบที่มีส่วนประกอบ 1 คำ 7 รูปแบบ เช่น ชื่อ คำเรียกญาติ ยศ อาชีพ คำบอกวัย เป็นต้น รูปแบบที่มีส่วนประกอบ 2 ส่วน 8 รูปแบบ เช่น สรรพนาม+ชื่อ คำนำหน้าเพศ+ชื่อ อาชีพ+ชื่อ เป็นต้น และรูปแบบที่มีส่วนประกอบ 3 ส่วน 3 รูปแบบ เช่น คำนำหน้า+อาชีพ+ชื่อ คำนำหน้า+คำเรียกญาติ+ชื่อ เป็นต้น สำหรับคำเรียกขานภาษาเขมรพบว่าประกอบด้วย ชื่อ คำเรียกญาติ อาชีพ ตำแหน่ง คำบอกวัย และคำนำหน้า รูปแบบของคำเรียกขานภาษาเขมรที่พบจากการศึกษาได้แก่ รูปแบบที่มีส่วนประกอบ 1 คำ 7 ประเภท เช่น ชื่อ คำเรียกญาติ อาชีพ ตำแหน่ง เป็นต้น รูปแบบที่มีส่วนประกอบ 2 ส่วน 6 รูปแบบ เช่น สรรพนาม+ชื่อ คำเรียกญาติ+ชื่อ อาชีพ+ชื่อ เป็นต้น แต่ไม่พบรูปแบบที่มีส่วนประกอบ 3 ส่วน จากการวิเคราะห์การใช้คำเรียกขานรูปแบบต่างๆพบว่าจะแตกต่างกันไปตามบทบาททางสังคมและความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง ซึ่งก็คือ ความสัมพันธ์แบบสมดุลงาน ความสัมพันธ์แบบไม่สมดุลงาน และความสัมพันธ์แบบเป็นกลาง โดยนิยมใช้รูปแบบคำเรียกญาติและชื่อมากที่สุด จึงแสดงให้เห็นว่าคำเรียกขานของทั้งสามภาษาจะใช้ผสมกลมกลืนทั้งในสถานการณ์ที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ เนื่องจากสภาพทางสังคมที่มีความสัมพันธ์กันฉันทนญาติ ซึ่งสังเกตได้จากการใช้คำเรียกญาติในรูปแบบการใช้คำเรียกขานของคนที่ไม่รู้จักกัน อีกทั้งยังสะท้อนให้เห็นถึงความผูกพันฉันทนญาติ การเคารพนับถือบุคคล การยกย่อง และการยอมรับภาษาซึ่งกันและกันอีกด้วย

2) งานวิจัยเกี่ยวกับคำเรียกขานในภาษาไทย

งานวิจัยที่นับว่าเป็นงานที่ริเริ่มศึกษาเกี่ยวกับคำเรียกขานและเป็นแนวทางในการศึกษาคำเรียกขานในภาษาอื่น ๆ ของนักวิจัยในประเทศไทยได้แก่ งานวิจัยของม.ร.ว. กัลยา ติงศภทิพย์ และอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (ม.ร.ว. กัลยา ติงศภทิพย์ & อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2531) ได้ศึกษาการใช้คำเรียกขานในภาษาไทยสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ช่วงเวลา 200 ปี คือระหว่าง พ.ศ. 2325–2525 โดยได้ตั้งข้อสังเกตว่าการใช้คำเรียกขานมักจะแปรไปตามตัวแปรต่างๆของสังคมทั้งในระดับบุคคลและระดับสังคม เมื่อสังคมเปลี่ยนการใช้คำเรียกขานก็เปลี่ยนแปลงไปด้วย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้ในภาษาไทยตั้งแต่ต้นสมัยกรุงรัตนโกสินทร์จนถึงปี พ.ศ. 2525 อีกทั้งศึกษาความเปลี่ยนแปลงของการใช้คำเรียกขานและอธิบายสาเหตุและปัจจัยที่กำหนดความแตกต่างในการใช้คำเรียกขาน ทำการเก็บข้อมูลโดยการสุ่มตัวอย่างสิ่งตีพิมพ์ในแต่ละสมัย ได้แก่ นวนิยายและเรื่องสั้นที่ตีพิมพ์ในสมัยต่างๆที่กำหนดไว้ 5 สมัย จากนั้นวิเคราะห์รูปแบบโดยทั่วไปของคำเรียกขานรวมทั้งปัจจัยทางสังคมในแง่ของความสัมพันธ์กันผู้พูดและผู้ฟังได้แก่ ความสัมพันธ์แบบสมดุลงาน เช่น คนรู้จักกัน คนไม่รู้จักกัน เพื่อนหรือคู่รัก ความสัมพันธ์แบบไม่สมดุลงาน เช่น ญาติผู้ใหญ่กับญาติผู้น้อย ครูกับศิษย์และความสัมพันธ์แบบเป็นกลาง เช่น ผู้ให้บริการกับผู้รับบริการ ผลการวิจัยพบส่วนประกอบของรูปแบบคำเรียกขานในภาษาไทย 2 ส่วน คือ ส่วนที่ต้องมีตามด้วยส่วนที่มีหรือไม่มีก็ได้ ส่วนหลังนี้ได้แก่คำลงท้าย เช่น คะ และส่วนที่ต้องมีจะเป็นคำหนึ่งคำใดหรือในหลายคำในคำเหล่านี้ประกอบกัน และเรียงลำดับก่อนหลังดังนี้ คำนำหน้า คำเรียกญาติ ยศ อาชีพ/ตำแหน่ง

ชื่อและวลีแสดงความรู้สึก จากการวิเคราะห์พบว่าคำเรียกขานที่ใช้มากที่สุด 3 ประเภท คือ ชื่อ คำนำหน้า+ชื่อ และคำนำหน้า ทั้งสามคำถูกกำหนดโดยความเคารพและความสนิทสนมที่ผู้พูดแสดงต่อผู้ฟัง โดยสร้างแผนผังของการใช้คำเรียกขานไว้ดังนี้

ภาพที่ 2.1 ปัจจัยที่กำหนดการใช้คำเรียกขานในภาษาไทย(ม.ร.ว. กัลยา ติงศภัทย์ & อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2531)

จากภาพที่ 1 พบว่ารูปแบบของคำเรียกขานที่มีปัจจัยความเคารพและความสนิทสนมเป็นตัวกำหนด รูปแบบที่มีการใช้มากที่สุดมี 3 รูปแบบ ได้แก่ ชื่อ คำนำหน้า+ชื่อ และ คำนำหน้า กล่าวคือการใช้ ชื่อ เป็นคำที่ผู้พูดใช้เรียกบุคคลที่มีความเท่าเทียมกันหรือต่ำกว่าตนเท่านั้นซึ่งหมายถึงการแสดงความเคารพน้อยที่สุด แต่ในขณะเดียวกันก็แสดงความสนิทสนมมากที่สุด แต่หากใช้ คำนำหน้า+ชื่อ จะแสดงให้เห็นว่ามีความสนิทสนมน้อยลง ในขณะเดียวกันก็เริ่มแสดงความเคารพที่เพิ่มมากขึ้นกว่าการเรียกด้วยชื่อเพียงอย่างเดียว ส่วนการเรียกขานด้วย คำนำหน้า นั้น แสดงถึงการยกย่องและความเคารพมาก และในขณะเดียวกันก็แสดงถึงความสนิทสนมที่น้อยลงไปอีกด้วย โดยสรุปการใช้คำเรียกขานในภาษาไทยสมัยกรุงรัตนโกสินทร์มีการเปลี่ยนแปลงไปตามสมัยต่างๆของยุครัตนโกสินทร์ โดยพบว่าคำเรียกขานที่ใช้โดยผู้น้อยมีการเปลี่ยนแปลงในสมัยประชาธิปไตย (หลังพ.ศ. 2475) โดยมีการใช้คำเรียกขานที่แสดงความเท่าเทียมกันกับผู้น้อยมากขึ้น ได้แก่ การใช้ ชื่อ เป็นส่วนประกอบสำคัญในการเรียกขานมากขึ้น ส่วนกลุ่มบุคคลที่มีความเท่าเทียมกันอยู่แล้วมีแนวโน้มที่จะใช้คำเรียกขานที่แสดงความสนิทสนมมากขึ้นได้แก่ การใช้ ชื่อ แทน คำนำหน้า และ คำนำหน้า+ชื่อ

งานวิจัยของณรงค์กรรณ รอดทรัพย์ (ณรงค์กรรณ รอดทรัพย์, 2550) ศึกษาเรื่องการใช้คำเรียกขานของพระสงฆ์ไทย เพื่อให้เห็นโครงสร้าง ส่วนประกอบ และรูปแบบคำเรียกขานของพระสงฆ์ที่ใช้เรียกขานฆราวาสหรือเรียกขานพระสงฆ์ด้วยกัน และคำเรียกขานที่ฆราวาสใช้เรียกพระสงฆ์ อีกทั้งแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ของปัจจัยทางสังคม ได้แก่ อายุ อายุพรรษา เพศ สถานภาพ และความสนิทสนมกับการใช้คำเรียกขานของพระสงฆ์และฆราวาส ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นฆราวาสจำนวน 60 คน และพระสงฆ์ที่จำพรรษาอยู่ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครจำนวน 100 รูป เก็บข้อมูลโดยใช้วิธีการสังเกตบทสนทนาระหว่างพระสงฆ์ด้วยกันและระหว่างพระสงฆ์กับฆราวาส และการตอบแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบโครงสร้างคำเรียกขานซึ่งผู้วิจัยจำแนกออกเป็น 2 ประเภทคือ โครงสร้างคำเรียกขานของพระสงฆ์และโครงสร้างคำเรียกขานของฆราวาส โดยจำแนกโครงสร้างตามลักษณะทางกายภาพพบว่า โครงสร้างคำเรียกขานของพระสงฆ์มีทั้งโครงสร้างเดี่ยว 2 หน่วย 3 หน่วย และ 4 หน่วย ในขณะที่โครงสร้างคำเรียกขานของฆราวาส

ประกอบด้วยโครงสร้าง 1 หน่วย 2 หน่วย และ 3 หน่วย เมื่อพิจารณาจากส่วนประกอบของคำเรียกขานก็สามารถจำแนกออกเป็น 2 ประเภทเช่นกัน คือ ส่วนประกอบคำเรียกขานของพระสงฆ์และส่วนประกอบคำเรียกขานของฆราวาส โดยส่วนประกอบคำเรียกขานของพระสงฆ์รวมทั้งของฆราวาสนั้นมีการปรากฏเหมือนกันจำนวน 5 ประเภท ได้แก่ ชื่อ คำเรียกญาติ อาชีพ/ตำแหน่ง คำเรียก (อาลปนะ) และสรรพนาม/คำนำหน้า ทั้งนี้ส่วนประกอบคำเรียกขานของฆราวาสที่แตกต่างจากคำเรียกขานของพระสงฆ์คือ ยศ ส่วนรูปแบบของคำเรียกขานสามารถจำแนกได้ 3 รูปแบบ ได้แก่ พระสงฆ์เรียกฆราวาส ประกอบด้วยรูปแบบโครงสร้างหน่วยเดียว เช่น ชื่อ คำเรียกญาติ อาชีพ/ตำแหน่ง ยศ ฉายา คำเรียก (อาลปนะ) สรรพนามหรือคำนำหน้า รูปแบบโครงสร้าง 2 หน่วย เช่น สรรพนาม/คำนำหน้า+สรรพนาม/คำนำหน้า สรรพนาม/คำนำหน้า+ชื่อ และรูปแบบโครงสร้าง 3 หน่วย เช่น คำเรียก (อาลปนะ)+คำนำหน้า+ชื่อ คำนำหน้า+คำนำหน้า+อาชีพ คำนำหน้า+คำนำหน้า+อาชีพ รูปแบบพระสงฆ์เรียกพระสงฆ์ ประกอบด้วยรูปแบบโครงสร้างหน่วยเดียว เช่น ชื่อ คำเรียกญาติ อาชีพ/ตำแหน่ง ฉายา คำเรียก (อาลปนะ) สรรพนามหรือคำนำหน้า รูปแบบโครงสร้าง 2 หน่วย เช่น สรรพนาม/คำนำหน้า+ชื่อ คำนำหน้า (พระสงฆ์)+คำเรียกญาติ รูปแบบโครงสร้าง 3 หน่วย เช่น คำนำหน้า (พระสงฆ์)+คำเรียกญาติ+ชื่อ และรูปแบบโครงสร้าง 4 หน่วย เช่น คำนำหน้า(พระสงฆ์)+ตำแหน่ง+คำเรียกญาติ+ชื่อ รูปแบบฆราวาสเรียกพระสงฆ์ ประกอบด้วยรูปแบบโครงสร้างหน่วยเดียว เช่น ชื่อ คำเรียกญาติ อาชีพ/ตำแหน่ง สรรพนามหรือคำนำหน้า รูปแบบโครงสร้าง 2 หน่วย เช่น คำนำหน้า(พระสงฆ์)+คำเรียกญาติ คำนำหน้า+ชื่อ รูปแบบโครงสร้าง 3 หน่วย เช่น คำนำหน้า(พระสงฆ์)+คำเรียกญาติ+ชื่อ อาชีพ+คำเรียกญาติ+ชื่อ

ข้อสังเกตที่ได้จากผลการวิจัยพบว่าคำสรรพนามเป็นคำเรียกขานที่พระสงฆ์ใช้เรียกฆราวาสทั้งเพศชายและเพศหญิงทั้งสถานการณ์ที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ซึ่งผลที่ได้ดังกล่าวนี้มีความแตกต่างจากงานวิจัยอื่นๆ นอกจากนี้ยังพบ ชื่อ เป็นคำเรียกขานของฆราวาสที่ใช้เรียกพระสงฆ์ซึ่งต่างจากงานวิจัยอื่นๆ ที่กล่าวว่า ชื่อ ใช้เรียกบุคคลที่มีสถานภาพต่ำกว่าตนเอง

งานวิจัยของรังสรรค์ จันตะ (รังสรรค์ จันตะ, 2535) ศึกษาเกี่ยวกับคำเรียกขานในภาษาถิ่นเชียงใหม่ตามแนวภาษาศาสตร์เชิงสังคม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะและการใช้คำเรียกขานในภาษาถิ่นเชียงใหม่ตามอิทธิพลของปัจจัยต่างๆทางสังคม รวมทั้งเปรียบเทียบความแตกต่างในการใช้ระหว่างชุมชน 2 ชุมชนคือ ชุมชนภาษาในตำบลห้วยทราย อำเภอสันกำแพง และชุมชนภาษาในตำบลช้างคลาน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างผู้บอกภาษาเป็นรายบุคคล ผลการศึกษาพบว่าหน่วยคำเรียกขานแบ่งได้เป็น 2 หน่วยแยกตามชนิดของคำเรียกขาน ได้แก่ หน่วยหลักคำเรียกขาน มี 5 ชนิด คือ ชื่อ คำเรียกญาติ คำเรียกฐานะ คำเรียกอาชีพ และคำแทนนาม และหน่วยเสริมคำเรียกขาน คือ คำนำหน้านาม และคำลงท้าย รูปแบบของคำเรียกขานที่ปรากฏนั้นมีทั้งหมด 35 รูปแบบ โดยแยกตามส่วนประกอบของคำหรือกลุ่มคำที่ใช้ประกอบกันเป็นคำเรียกขาน ได้แก่ ส่วนประกอบเดียว 5 รูปแบบ ส่วนประกอบ 2 ส่วน 17 รูปแบบ และส่วนประกอบ 3 ส่วน 13 รูปแบบ โดยในแต่ละรูปแบบนั้นจะขึ้นอยู่กับเงื่อนไขปัจจัยทางสังคม ซึ่งสรุปได้ดังนี้คือ ปัจจัยประจำตัวบุคคล ได้แก่ เพศ เช่น สามเณรจะเรียภรรยาด้วยคำเรียกญาติว่า “น้อง” ภรรยาก็จะเรียกสามเณรว่า “อ้าย” แม้ว่าจะมีอายุเท่ากัน หรือคำแทนนามบางคำจะนิยมใช้เฉพาะในเพศชายเท่านั้น เช่น เสี่ยว นาน นาย เป็นต้น วย เช่น คำเรียกญาติ

สามารถระบุถึงวัยแต่ละวัยของผู้ถูกเรียกได้ เช่น น้อง อ้าย ปี่ อ้อย เป็นต้น อายุ เช่น ผู้พูดมีอายุมากกว่าแม้จะมีฐานะตำแหน่งต่ำกว่าผู้ฟัง ก็สามารถเรียกผู้ฟังด้วย คำเรียกฐานะ หรือ ชื่อ ได้โดยไม่ถือว่าเป็นคำที่ไม่สุภาพ เป็นต้น ปัจจัยวัฒนธรรมสัมพันธ์ ได้แก่ ความสนิทสนม เช่น การเรียกกันด้วยชื่อของคนที่มีอายุรุ่นเดียวกัน การเรียกด้วยคำเรียกญาติหรือคำเรียกญาติ + ชื่อ เพื่อแสดงความสนิทสนมมากกว่าคำเรียกฐานะ เป็นต้น ความสุภาพ เป็นปัจจัยที่แสดงถึงบรรทัดฐานทางสังคมที่ผู้เรียกจะต้องคำนึงถึงบนพื้นฐานของวัย อายุ ฐานะ และความสนิทสนม ปัจจัยสถานการณ์ทางภาษา ได้แก่ การเรียกขานในครอบครัว การเรียนขานในโรงเรียน การเรียกขานในวัด การเรียกขานในตลาด และเมื่อนำลักษณะและรูปแบบของคำเรียกขานมาเปรียบเทียบกันระหว่าง 2 ชุมชนภาษาพบว่า มีลักษณะของคำ รูปแบบและการใช้ทั้งที่ร่วมกันและแตกต่างกัน โดยในส่วนที่แตกต่างกันนั้น เกิดจากการรับอิทธิพลของปัจจัยทางสังคมที่ต่างกันของทั้ง 2 ชุมชนภาษา

งานวิจัยของดร.ณิ ประกอบแสง (ดร.ณิ ประกอบแสง, 2542) ศึกษาการใช้คำเรียกขานในอำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี 3 ด้าน คือ หมวดหมู่คำเรียกขาน การแปรของคำเรียกขาน ด้านเสียงรูปแบบและความหมาย และการใช้คำเรียกขานตามปัจจัยทางสังคม ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้คำเรียกขานกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 800 คน ผลการวิจัยพบว่า ภาษาที่ใช้ในคำเรียกขานในอำเภอเมืองอุบลราชธานี มีทั้งหมด 4 ภาษา ได้แก่ ภาษาไทยกลาง ภาษาไทยอีสาน ภาษาจีน ภาษาเวียดนาม เมื่อวิเคราะห์ส่วนประกอบของคำเรียกขานพบส่วนประกอบสำคัญ 2 ส่วน คือ ส่วนที่ต้องปรากฏและตามด้วยส่วนที่จะปรากฏหรือไม่ปรากฏก็ได้ สำหรับส่วนประกอบของคำเรียกขานมี 7 ประเภท คือ คำเรียกญาติ ยศ อาชีพ/ตำแหน่ง สรรพนาม/คำนำหน้า วลีแสดงความรู้สึก และคำลงท้าย อีกทั้งยังพบรูปแบบที่ไม่ปรากฏการใช้คำเรียกขานอีกด้วย โดยรูปแบบคำเรียกขานที่พบประกอบด้วยรูปแบบที่มีส่วนประกอบเดี่ยว เช่น สรรพนาม/คำนำหน้า คำเรียกญาติ ยศ อาชีพ/ตำแหน่ง ชื่อ เป็นต้น รูปแบบที่มีส่วนประกอบ 2 ส่วน เช่น สรรพนาม/คำนำหน้า+ชื่อ สรรพนาม/คำนำหน้า+คำเรียกญาติ สรรพนาม/คำนำหน้า+ยศ เป็นต้น สำหรับการแปรของคำเรียกขานมีการแปรด้านรูปแบบมากที่สุด เช่น ญาติผู้ใหญ่นิยมกล่าวถึงญาติผู้น้อยด้วยรูปแบบชื่อ ภรรยานิยมกล่าวถึงสามีด้วยรูปแบบคำเรียกญาติ เป็นต้น รองลงมาคือการแปรด้านความหมาย และการแปรด้านเสียงมีการแปรน้อยที่สุด ส่วนปัจจัยทางสังคมที่กำหนดการใช้คำเรียกขานในอำเภอเมืองอุบลราชธานี ได้แก่ อายุ เพศของผู้พูด อาชีพ การศึกษา และชาติพันธุ์ และจากคำเรียกขานที่พบทั้งหมดสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะทางสังคมอุบลราชธานีในเรื่องความผูกพันกันฉันญาติพี่น้อง และการให้ความนับถือบุคคลโดยสังเกตจากตำแหน่งหน้าที่การงาน

งานวิจัยของสถาพร วัฒนธรรม (สถาพร วัฒนธรรม, 2544) งานนี้ผู้วิจัยได้ศึกษารูปแบบคำเรียกขานที่ผู้ประกอบการค้าใช้เรียกผู้ซื้อ รวมทั้งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางสังคม ได้แก่ เพศของผู้ซื้อ อายุของผู้ซื้อ และสถานที่ประกอบการค้ากับการใช้คำเรียกขานของผู้ประกอบการค้า ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ประกอบการค้าเพศชายและหญิงกลุ่มละ 100 คน โดยภายในแต่ละกลุ่มแบ่งย่อยออกเป็นกลุ่มตัวอย่างในห้างสรรพสินค้าจำนวน 50 คน และกลุ่มตัวอย่างในตลาดนัดจำนวน 50 คน รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดทั้งสิ้น 200 คน ข้อมูลที่ผู้วิจัยใช้ในการศึกษาได้แก่ บทสนทนาระหว่างผู้ประกอบการค้ากับผู้ซื้อในห้างสรรพสินค้าและผู้ซื้อในตลาดนัด

รวมทั้งข้อมูลที่ได้จากการสังเกตสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ผลการวิจัยพบว่าร้อยละ 90 ไม่พบการใช้คำเรียกขานระหว่างผู้ประกอบการค้ากับผู้ซื้อ ส่วนร้อยละ 10 ที่พบคำเรียกขานนั้น ผลจากการวิเคราะห์ส่วนประกอบของคำเรียกขานพบว่า ประกอบด้วยส่วนประกอบ 2 ส่วน คือ ส่วนที่ต้องมีได้แก่ คำเรียกขาน ซึ่งคำที่สามารถนำมาประกอบคำเรียกขานมี 4 ประเภท คือ คำเรียกญาติ ชื่ออาชีพ และคำนำหน้าหรือสรรพนาม ส่วนที่สองคือ ส่วนที่มีหรือไม่มีก็ได้ซึ่งได้แก่ คำลงท้าย เช่น ครับ ค่ะ จะ อะ เป็นต้น เมื่อสร้างกฎการใช้คำเรียกขานของผู้ประกอบการค้าแสดงให้เห็นว่ามี 3 รูปแบบ คือ สรรพนาม/คำนำหน้า เช่น คุณ คุณนาย คนสวย เป็นต้น คำเรียกญาติ เช่น ลูก พี่ น้อง ยาย ชื่อ เช่น เนต เป็นต้น ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างเพศของผู้ซื้อ อายุของผู้ซื้อ และสถานที่ประกอบการค้ากับการใช้คำเรียกขานของผู้ประกอบการค้าพบว่าปัจจัยสังคมดังกล่าวไม่มีผลต่อการใช้คำเรียกขานของผู้ประกอบการค้า กล่าวคือ ในการสนทนาระหว่างผู้ประกอบการค้ากับผู้ซื้อผู้ประกอบการค้าไม่ใช้คำเรียกขานในการเรียกผู้ซื้อเกือบทั้งหมดทุกปัจจัย

งานวิจัยของภูมิใจ บัณทุชัย (ภูมิใจ บัณทุชัย, 2549) ศึกษาเกี่ยวกับคำเรียกขาน คำบุรุษสรรพนามที่ 1 และคำบุรุษสรรพนามที่ 2 ของผู้ชายในห้างสรรพสินค้า โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบและการใช้คำเรียกขาน คำบุรุษสรรพนามที่ 1 และคำบุรุษสรรพนามที่ 2 ของผู้ชายในห้างสรรพสินค้า อีกทั้งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางสังคมได้แก่ เพศของผู้ซื้อ อายุของผู้ซื้อ การแต่งกายของผู้ซื้อ ความสนิทสนมของผู้ซื้อ และประเภทของห้างสรรพสินค้ากับการใช้คำเรียกขาน คำบุรุษสรรพนามที่ 1 และคำบุรุษสรรพนามที่ 2 ของผู้ชายในห้างสรรพสินค้า โดยผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ชายในห้างสรรพสินค้าจำนวน 180 คน แบ่งตามประเภทห้างสรรพสินค้าระดับบนจำนวน 60 คน ห้างสรรพสินค้าระดับกลางจำนวน 60 คน และห้างสรรพสินค้าระดับฐานจำนวน 60 คน ทั้งเพศชายและเพศหญิง เก็บข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามและการสังเกตการณ์จากบทสนทนาระหว่างผู้ซื้อและผู้ชายในห้างสรรพสินค้า ผลการศึกษาพบว่าสามารถแบ่งประเภทของคำเรียกขานออกเป็นประเด็นๆได้แก่ คำเรียกขานของผู้ชายจากการวิจัยข้อมูลปฐมภูมิ ซึ่งประกอบด้วย การใช้คำเรียกขานของผู้ชายจากการสังเกตการณ์ ส่วนประกอบของคำเรียกขานของผู้ชายจากการสังเกตการณ์ โดยพบคำเรียกขานทั้งหมด 22 คำ ประกอบด้วย คำเรียกญาติ เช่น พี่ น้อง ैया เจ้ เป็นต้น ชื่อ เช่น เร หมู จุ่ม นา เป็นต้น และสรรพนาม/คำนำหน้า เช่น คุณ ท่าน คุณผู้ชาย หนู ตัวเอง เป็นต้น รูปแบบที่แสดงจากกฎการใช้คำเรียกขานของผู้ชายมีทั้งหมด 4 รูปแบบ คือ สรรพนาม/คำนำหน้า เช่น คุณ หนู คุณนาย เป็นต้น คำเรียกญาติ เช่น พี่ น้อง ैया อาเจ้ เป็นต้น สรรพนาม/คำนำหน้า+คำเรียกญาติ เช่น คุณพี่ คุณน้อง คุณลุง เป็นต้น คำเรียกญาติ+ชื่อ เช่น น้องเร พี่จุ่ม ैयाหมู เป็นต้น และรูปที่ไม่ปรากฏคำเรียกขาน ประเด็นที่ 2 คือ คำเรียกขานของผู้ชายจากการวิจัยข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ การใช้คำเรียกขานของผู้ชายจากแบบสอบถาม พบส่วนประกอบของคำเรียกขานของผู้ชายดังนี้ คำเรียกญาติ เช่น พี่ น้อง ैया น้องชาย เป็นต้น ชื่อ เช่น อ้อฟ ดา นิ สมชาย เป็นต้น สรรพนาม/คำนำหน้า เช่น คุณผู้หญิง คุณนาย หนู เธอ แก เป็นต้น อาชีพ/ตำแหน่ง เช่น ผู้จัดการ หัวหน้า เจ้าแม่ พยาบาล เป็นต้น นอกจากนี้รูปแบบคำเรียกขานของผู้ชายที่ได้จากแบบสอบถามมีทั้งหมด 8 รูปแบบ ได้แก่ สรรพนาม/คำนำหน้า เช่น ท่าน หนู คำเรียกญาติ เช่น เจ้ ชื่อ สรรพนาม/คำนำหน้า+คำเรียกญาติ เช่น คุณพี่ คุณน้อง คำเรียกญาติ+ชื่อ เช่น น้องอ้อฟ

เจินิ ชื่อ เช่น สมชาย อ้อฟ อาชีพ/ตำแหน่ง เช่น ผู้จัดการ หัวหน้า *สรรพนาม/คำนำหน้า+อาชีพ/ตำแหน่ง* เช่น คุณพยาบาล คุณทหาร *คำเรียกญาติ+อาชีพ/ตำแหน่ง* เช่น พี่พยาบาล พี่ทหาร และรูปที่ไม่ปรากฏคำเรียกขาน และจากการศึกษาความสัมพันธ์ทางปัจจัยสังคมพบว่า เพศของผู้ซื้อ อายุของผู้ซื้อ การแต่งกายของผู้ซื้อ ความสนิทสนมของผู้ซื้อ และประเภทของห้างสรรพสินค้ามีผลต่อการใช้คำเรียกขานของผู้ชายในห้างสรรพสินค้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

งานวิจัยของปีทมวรรณ วงศ์ขจร (ปีทมวรรณ วงศ์ขจร, 2542) ศึกษาคำเรียกขานของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานครตามอิทธิพลของปัจจัยทางสังคม 3 ประการ ได้แก่ บทบาททางสังคมของผู้พูดและผู้ฟัง เก็บข้อมูลจากแบบสอบถามที่สร้างขึ้นจากการสังเกตจากสถานการณ์การใช้จริงโดยกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยนี้คือ นักเรียนเพศชายและหญิงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ และชั้นป.ว.ช. สายอาชีวศึกษาในสถานศึกษาในกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2539 จำนวน 373 คน ซึ่งผลการศึกษาพบรูปแบบคำเรียกขานที่วัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานครมี 17 รูปแบบ ซึ่งปรากฏทั้งรูปแบบที่มีส่วนประกอบเดียวและส่วนประกอบหลายส่วน คำเรียกขานดังกล่าวประกอบด้วย ส่วนที่ต้องมีและตามด้วยส่วนที่มีหรือไม่มีก็ได้ซึ่งก็คือ คำลงท้าย ส่วนที่ต้องมีนั้นอาจเป็นส่วนประกอบส่วนใดส่วนหนึ่งดังต่อไปนี้ คือ คำเรียก สรรพนาม/คำนำหน้า คำเรียกญาติ อาชีพ/ตำแหน่ง และชื่อตามลำพัง หรือรวมกับส่วนประกอบอื่นและเรียงลำดับก่อนหลังตามที่ได้กล่าวไปแล้ว นอกจากนี้ยังพบว่าวัยรุ่นมีการละคำเรียกขาน กล่าวคือ มีการกล่าวแต่เนื้อความที่ต้องการสื่อสารกับผู้ฟังโดยไม่ใช้คำเรียกขานใดๆเลยด้วย ส่วนการแปรของคำเรียกขานตามปัจจัยทางสังคมที่สำคัญที่สุดคือ บทบาททางสังคมของผู้พูดและผู้ฟัง รองลงมาคืออายุของผู้ฟังและเพศของผู้ฟังตามลำดับ งานนี้ยังสะท้อนให้เห็นลักษณะทางสังคมที่ให้ความสำคัญแก่ระบบเครือญาติ และวัยรุ่นยังให้ความสำคัญกับความเคารพยกย่องและความสนิทสนมอีกด้วย

นอกจากนี้ยังพบงานวิจัยที่ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างคำเรียกขานในภาษาไทยและคำเรียกขานในภาษาอื่นๆ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

งานวิจัยของปนัดดา ศิริพานิช (ปนัดดา ศิริพานิช, 2550) งานวิจัยชิ้นนี้มีจุดมุ่งหมายในการศึกษาคำเรียกขานอาชีพและตำแหน่งในภาษาญี่ปุ่นและภาษาไทย โดยวิเคราะห์ความสัมพันธ์ดังกล่าวกับปัจจัย 3 ประการ คือ กลุ่มอาชีพของผู้ฟัง เพศของผู้พูดผู้ฟัง และความเป็นทางการของสถานการณ์ โดยเก็บข้อมูลคำเรียกขานของทั้งภาษาไทยและภาษาญี่ปุ่นจากแบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยได้เดินทางไปเก็บข้อมูลที่มหาวิทยาลัยในประเทศญี่ปุ่นที่อยู่ในโตเกียว 3 แห่ง และมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร 2 แห่ง ผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วยนักศึกษาชาวญี่ปุ่นจำนวน 150 คน และนักศึกษาชาวไทยจำนวน 150 คน จากการศึกษาพบว่าคำเรียกขานอาชีพและตำแหน่งในภาษาญี่ปุ่นและภาษาไทยประกอบด้วย ส่วนประกอบตั้งแต่หนึ่งประเภทหรือมากกว่ามาประกอบกัน

ส่วนประกอบที่พบทั้งในภาษาไทยและภาษาญี่ปุ่นได้แก่ ชื่อ คำเรียกญาติ อาชีพ/ตำแหน่ง และคำแสดงความสุภาพ/ยกย่อง ส่วนประกอบที่พบเฉพาะในภาษาญี่ปุ่นได้แก่ สถานที่ทำงาน/องค์กร และคำแสดงการทักทาย ผลการวิเคราะห์การแปรของคำเรียกขานอาชีพและตำแหน่งในภาษาไทยและภาษาญี่ปุ่นตามปัจจัยด้านกลุ่มอาชีพของผู้ฟังพบว่า ผู้พูดในภาษาญี่ปุ่นใช้ *ชื่อสกุล+คำแสดงความสุภาพ/ยกย่อง* เรียกขานกลุ่มวิชาชีพและกลุ่มกึ่งวิชาชีพ เช่น Suzuki – san เป็นต้น มากที่สุด และใช้*คำแสดงการทักทาย* เรียกขานกลุ่มที่ไม่ใช่วิชาชีพ เช่น sumimasen (ขอโทษ) เป็นต้น มากที่สุด

ส่วนในภาษาไทยรูปแบบคำเรียกขานตำแหน่งและอาชีพที่ใช้เรียกกันมากที่สุดในกลุ่มวิชาชีพและกลุ่ม กิ่งวิชาชีพคือ *คำนำหน้า+ชื่อตัว* เช่น คุณสมเกียรติ คุณเอกชัย เป็นต้น ส่วนคำเรียกขานที่ใช้เรียก ในกลุ่มที่ไม่ใช้วิชาชีพมากที่สุดคือ *คำเรียกญาติ+ชื่อตัว* เช่น น้ามานพ พี่ปู เป็นต้น ในด้านปัจจัย เพศของผู้พูด ผู้ฟังพบว่ามีผลต่อการแปรของการใช้คำเรียกขานในตำแหน่งและอาชีพในภาษาไทย และภาษาญี่ปุ่น ส่วนความเป็นทางการของสถานการณ์พบว่ามีผลต่อการใช้คำเรียกขานตำแหน่งและ อาชีพในภาษาญี่ปุ่น โดยสรุปเห็นได้ว่าการใช้คำเรียกขานตำแหน่งและอาชีพในภาษาไทยและ ภาษาญี่ปุ่นสะท้อนให้เห็นความเคารพนับถือบุคคลโดยดูจากหน้าที่การงานในสังคมญี่ปุ่นซึ่งต่างจาก การเน้นความผูกพันกันฉันญาติในสังคมไทย

งานวิจัยของจุฑารัตน์ โล่ตระกูลวัฒน์ (จุฑารัตน์ โล่ตระกูลวัฒน์, 2537) ศึกษาเปรียบเทียบ การใช้คำเรียกขานในภาษาไทยกับภาษาฝรั่งเศสตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง เก็บข้อมูล จากบทสนทนาใน นวนิยายไทยและฝรั่งเศสระหว่างปี พ.ศ.2529-2533 จำนวน 10 เรื่อง จากนั้น ผู้วิจัยได้วิเคราะห์การใช้คำเรียกขานในภาษาไทยและภาษาฝรั่งเศสตามปัจจัยทางสังคมที่กำหนด ความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง 4 ประการ ได้แก่ บทบาททางสังคม อายุ เพศ และความ ใกล้ชิดระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง จากการศึกษาเปรียบเทียบพบว่าคำเรียกขานในภาษาไทยประกอบด้วย คำเรียกขานต่างๆตั้งแต่ 1 ประเภทขึ้นไป ในขณะที่คำเรียกขานในภาษาฝรั่งเศสจะตามด้วยส่วนที่มี หรือไม่มีก็ได้ นั่นคือ คำลงท้าย เช่น ครับ ค่ะ เป็นต้น โดยส่วนที่จะต้องปรากฏเสมอจะต้อง เรียงลำดับก่อนหลังดังนี้ คำนำหน้า คำเรียกญาติ ยศ อาชีพ/ตำแหน่ง ชื่อนามสกุล และวลีแสดงความ รู้สึก ส่วนคำเรียกขานในภาษาฝรั่งเศสประกอบด้วย คำเรียกขานต่างๆตั้งแต่ 1 ประเภทขึ้นไป โดยส่วนที่จะต้องปรากฏเสมอจะต้องเรียงลำดับก่อนหลังดังนี้ คำนำหน้า คำเรียกญาติ ยศ อาชีพ/ ตำแหน่ง ชื่อ นามสกุล และวลีแสดงความรู้สึก ส่วนการใช้คำเรียกขานในทั้งสองภาษากับปัจจัยทาง สังคม ผู้วิจัยพบว่าบทบาททางสังคมเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้มีการแปรของคำเรียกขานของทั้งสอง ภาษา ส่วนปัจจัยที่มีความสำคัญรองลงมาในการใช้คำเรียกขานในภาษาไทยคือ อายุ ในขณะที่ ปัจจัยที่มีความสำคัญรองลงมาในการใช้คำเรียกขานในภาษาฝรั่งเศสคือ ความใกล้ชิด โดยสรุปการใช้ คำเรียกขานในภาษาไทยสะท้อนให้เห็นถึงความเคารพและความสนิทสนม ในขณะที่การใช้คำเรียก ขานในภาษาฝรั่งเศสสะท้อนให้เห็นถึงการยึดถือในเรื่องอำนาจและความเป็นปึกแผ่น

งานวิจัยของตติง เจียเฟิน (ตติง เจียเฟิน, 2548) เปรียบเทียบรูปแบบส่วนประกอบและการใช้ คำเรียกขานในภาษาไทยกับภาษาจีนตามสถานภาพ อายุ เพศ และความใกล้ชิดระหว่างผู้สื่อสาร โดยผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องรวมทั้งจากผู้บอกภาษาชาวกรุงเทพมหานคร จำนวน 24 คน และชาวจีนที่ใช้ภาษาจีนกลางจำนวน 24 คน ผลการศึกษาเปรียบเทียบพบว่า รูปแบบส่วนประกอบของคำเรียกขานในภาษาไทยและภาษาจีนปรากฏรูปแบบ 4 รูปแบบเช่นเดียวกัน ได้แก่ รูปแบบส่วนประกอบคำเรียกขานที่เป็นหน่วยเดี่ยว รูปแบบส่วนประกอบคำเรียกขานที่เป็น 2 หน่วย รูปแบบส่วนประกอบคำเรียกขานที่เป็น 3 หน่วยและรูปแบบส่วนประกอบคำเรียกขานที่เป็น 3 หน่วยขึ้นไป โดยรูปแบบส่วนประกอบของคำเรียกขานในภาษาไทยกับภาษาจีนที่เหมือนกันมี จำนวน 9 รูปแบบ เช่น คำสรรพนาม/คำนำหน้า คำอุทาน วลีแสดงความรู้สึก คำเรียกญาติ + คำ เรียกญาติ เป็นต้น ในขณะที่รูปแบบส่วนประกอบของคำเรียกขานในภาษาไทยกับภาษาจีนที่ แตกต่างกันแบ่งออกเป็น รูปแบบส่วนประกอบของคำเรียกขานในภาษาจีนที่ไม่มีในภาษาไทย 19

รูปแบบ เช่น นามสกุล+คำสรรพนาม นามสกุล+ยศ คำนำหน้า+คำขยาย คำขยาย+นามสกุล คำขยาย +คำบอกลำดับศักดิ์ เป็นต้น ส่วนรูปแบบส่วนประกอบคำเรียกขานในภาษาไทยที่ไม่มีในภาษาจีน ได้แก่ คำนำหน้า+คำเรียกญาติ+ชื่อ คำนำหน้า+ตำแหน่ง/อาชีพ+ชื่อ และคำเรียกญาติ+คำเรียกญาติ+ตำแหน่ง/อาชีพ โดยสรุปรูปแบบส่วนประกอบคำเรียกขานในภาษาจีนมีมากกว่าในภาษาไทย และส่วนประกอบคำเรียกขานที่ปรากฏเฉพาะในภาษาจีนคือ นามสกุล และจากการวิเคราะห์ข้อมูลการใช้คำเรียกขานของทั้งสองภาษาพบว่าการแปรรูปแบบไปตามสถานภาพ อายุ เพศและความใกล้ชิดระหว่างผู้สื่อสาร ผลการวิเคราะห์ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นลักษณะทางสังคมบางประการ ได้แก่ การยอมรับระบบอาวุโส ความเป็นมิตร ความไม่เสมอภาคระหว่างเพศชายและเพศหญิง การให้ความสำคัญกับสถานภาพ การคำนึงถึงปัจจัยทางเพศและปัจจัยความใกล้ชิดในการสนทนาของสังคมทั้งสองภาษา

2.2 กลุ่มชาติพันธุ์ไทพวน

เนื่องจากผู้วิจัยมีความสนใจในเรื่องคำเรียกขานของกลุ่มชาติพันธุ์ที่อาศัยอยู่ในภูมิภาคของ ผู้วิจัย ได้แก่ กลุ่มชาติพันธุ์ไทพวน จากการค้นคว้าข้อมูลในเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มชาติพันธุ์ไทพวนพบว่า ไทพวนเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีประวัติความเป็นมาอันยาวนาน โดยผู้วิจัยเลือกศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ไทพวนที่อาศัยอยู่ในตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย ดังนั้นในหัวข้อนี้ผู้วิจัยได้สรุปข้อมูลทั่วไปของกลุ่มชาติพันธุ์ไทพวนในประเทศไทย โดยมุ่งไปที่ประวัติความเป็นมาของไทพวนบ้านหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย วัฒนธรรม วิถีชีวิตความเป็นอยู่รวมทั้งภาษาไทย ซึ่งถือเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สำคัญอย่างหนึ่งของกลุ่มชาติพันธุ์ไทพวน

2.2.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มชาติพันธุ์ไทพวนในประเทศไทย

ชนะ เข้มมุกด์ (ชนะ เข้มมุกด์, 2549) กล่าวว่าไทพวน คือ กลุ่มชาติพันธุ์หนึ่งที่มีเชื้อสายและตั้งถิ่นฐานดั้งเดิมอยู่ที่ฝั่งซ้ายของแม่น้ำโขงบนที่ราบสูงเมืองเชียงของ ซึ่งในปัจจุบันเมืองเชียงของนี้ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของเมืองเวียงจันทน์ในประเทศลาว คำว่า “พวน” มีที่มาจากชื่อแม่น้ำที่ไหลผ่านจากบริเวณที่ราบสูงชื่อว่าแม่น้ำพวน ประจักษ์ เข้มมุกด์ (ประจักษ์ เข้มมุกด์, 2529) ศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมของชาวไทพวนกับวัฒนธรรมไทย พบหลักฐานยืนยันว่าชาวไทพวนได้อพยพย้ายถิ่นฐานเข้ามาตั้งรกรากในประเทศไทยตั้งแต่ราว ร.ศ.112 (พ.ศ.2436) หลังจากเกิดวิกฤติการณ์ในประเทศไทยทำให้ต้องเสียดินแดนฝั่งซ้ายของแม่น้ำโขงทั้งหมด จากเหตุการณ์ดังกล่าวทำให้กลุ่มไทพวนกลุ่มหนึ่งได้อพยพเข้ามาในประเทศไทยซึ่งถูกกวาดต้อนมาเพราะสงครามและอพยพเข้ามาด้วยความสมัครใจ จากนั้นได้กระจายออกไปตั้งถิ่นฐานในจังหวัดต่างๆในประเทศไทย เช่น จังหวัดลพบุรี จังหวัดพิจิตร จังหวัดสุโขทัย จังหวัดปราจีนบุรี และจังหวัดสิงห์บุรี เป็นต้น

2.2.2 ประวัติความเป็นมาของกลุ่มชาติพันธุ์ไทพวนตำบลหาดเสี้ยว อำเภอสรีสัชนาลัย

จังหวัดสุโขทัย

วิเชียร วงศ์วิเศษ (วิเชียร วงศ์วิเศษ, 2525) กล่าวถึงที่มาของกลุ่มชาติพันธุ์ไทพวนตำบลหาดเสี้ยวไว้ว่าได้อพยพ เข้ามาในบริเวณตำบลหาดเสี้ยวประมาณพ.ศ.2380-2381 ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 3) ด้วยความสมัครใจ โดยฝ่ายฆราวาสคือ สานแสน (ตำแหน่งทหารโบราณ) และฝ่ายสงฆ์คือ ครูบาวัดหาดเสี้ยวและเจ้าหัวอ้ายสมเด็จพระเจ้าตากซึ่งมีหลักฐานจารึกไว้ที่ผนังโบสถ์วัดหาดเสี้ยว โดยอพยพมาตามเส้นทางจังหวัดน่าน แพร่ อุตรดิตถ์ ถึงเมืองสวรรคโลก และเลือกภูมิประเทศที่ตำบลหาดเสี้ยวในปัจจุบัน คำว่า “หาดเสี้ยว” หมายถึง ทำน้ำที่มีทรายเสี้ยวหรือว่าแห่วงประกอบกับที่บริเวณหาดทรายมีต้นส้มเสี้ยวใหญ่ (ต้นกาหลง) ซึ่งเป็นเครื่องหมายและชื่อบ้านในถิ่นเดิมที่มีชื่อว่า หาดเสี้ยว เช่นเดียวกัน ซึ่งเมื่อตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนมีความมั่นคงดีแล้ว จึงร่วมใจกันสร้างวัดโพธิ์ไทร (วัดหาดเสี้ยวในปัจจุบัน) เพื่อเป็นที่อยู่อาศัยของพระภิกษุสามเณรและบำเพ็ญกุศลตั้งหลักฐานการจัดงานฉลองวัดและโบสถ์วัดหาดเสี้ยว ซึ่งจารึกอยู่ที่ผนังโบสถ์วัดหาดเสี้ยวจนถึงปัจจุบัน ศิริพร ศรีแสง (ศิริพร ศรีแสง, 2538) กล่าวว่าตำบลหาดเสี้ยวในปัจจุบันประกอบด้วยหมู่บ้านจำนวน 4 หมู่บ้าน ได้แก่

หมู่ที่ 1	บ้านหาดเสี้ยว	แบ่งเขตจากวัดหาดเสี้ยวลงมาทางใต้ (บ้านใต้)
หมู่ที่ 2	บ้านหาดเสี้ยว	แบ่งเขตจากวัดหาดเสี้ยวลงมาทางเหนือ (บ้านเหนือ)
หมู่ที่ 3	บ้านหาดสูง	
หมู่ที่ 4	บ้านใหม่	

สภาพสังคมรวมทั้งลักษณะที่อยู่อาศัยของกลุ่มชาติพันธุ์ไทพวนตำบลหาดเสี้ยวเป็นที่อยู่อาศัยมีลักษณะเป็นบ้านไม้ชั้นเดียวใต้ถุนสูง โดยสร้างติดๆกันอยู่เป็นหมู่บ้านทุกบ้านจะมีที่ทอผ้าตั้งอยู่ใต้ถุนบ้าน ชาวไทพวนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพกสิกรรม ทำไร่ทำสวน เมื่อว่างจากการทำนา ผู้หญิงก็จะทอผ้า ผู้ชายจะตีเหล็ก การแต่งกายของกลุ่มชาติพันธุ์ไทพวนตำบลหาดเสี้ยว ผู้ชายจะนุ่งกางเกงขาก๊วย สวมเสื้อหม้อฮ่อม ชายหนุ่มจะใช้ผ้าขาวม้าคาดเอว ส่วนผู้สูงอายุจะใช้ผ้าขาวม้าพาดบ่า ส่วนผู้หญิงจะนุ่งผ้าซิ่นที่มีลายต่างๆที่เชิงผ้าถุง เช่น ตีนดำ ตีนแดง ตีนจก ผู้หญิงสาวจะสวมเสื้อแขนกระบอกสีต่างๆ ผู้หญิงในวัยกลางคนขึ้นไปจะพันผ้าแถบสีขาว ในปัจจุบันผู้วิจัยสังเกตเห็นว่าลักษณะการแต่งกายเช่นนี้ของกลุ่มชาติพันธุ์ไทพวนตำบลหาดเสี้ยวทุกรุ่นอายุได้ที่วัดในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา (รำไพพรรณ แก้วสุริยะ, 2526 อ้างถึงในอุษณา อารี, 2546)

แม้ปัจจุบันสภาพโครงสร้างทางสังคมของสังคมหาดเสี้ยวจะกลายเป็นชุมชนขนาดใหญ่ แต่ชาวบ้านในชุมชนก็ยังคงมีความสัมพันธ์กันในลักษณะเครือญาติ และความเป็นเพื่อนบ้านกันอย่างเหนียวแน่น ทั้งนี้สืบเนื่องจากชุมชนตำบลหาดเสี้ยวเป็นชุมชนที่มีอายุยาวนาน แต่ละครอบครัวรู้จักกันมาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ แม้ว่าลูกหลานจะแยกย้ายไปเรียนหรือทำงานที่ต่างจังหวัด แต่ก็มี ความคุ้นเคยและสนิทสนมกันมาก โดยจะนัดพบปะกันเมื่อถึงเทศกาลและประเพณีสำคัญๆ ศิริพร ศรีแสง (ศิริพร ศรีแสง, 2538) กล่าวถึงประเพณีของกลุ่มชาติพันธุ์ไทพวนตำบลหาดเสี้ยวที่ยังคงถือปฏิบัติมาจนถึงปัจจุบัน ไว้ดังนี้

ประเพณีกำฟ้า คือ การหยุดพักไม่ทำงานเมื่อถึง เดือน 3 ขึ้น 3 ค่ำ 10 ค่ำ และ 15 ค่ำ มีจุดประสงค์เพื่อให้ชาวบ้านได้หยุดพักจากงานในไร่ในที่ทำกินมาตลอดทั้งปี และเพื่อให้ทุกคนประพฤติเป็นคนดี

ประเพณีสงกรานต์ ชาวไทพวนต้องมีการอาบน้ำก่อนกา กล่าวคือทุกคนในบ้านจะตื่นแต่เช้าก่อนที่กาจะออกหากินลงมาอาบน้ำในแม่น้ำยม เพื่อชำระบาป เคาระห์ โรคภัยให้ลอยไปกับสายน้ำจะได้อยู่เย็นเป็นสุข หลังจากนั้นทุกบ้านเรือนจะต้องจัดทำข้าวต้มขนมหวานต่างๆ โดยเฉพาะข้าวเหนียวแดงไปถวายพระ

ประเพณีจุดบั้งไฟ โดยจะนิยมจัดงานบุญบั้งไฟในเดือน 5 (วันสงกรานต์) และเดือน 6 (วันวิสาขบูชา) ของทุกปี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อบูชาพญาแถนให้ท่านดลบันดาลให้ฝนตกต้องตามฤดูกาล โดยจะต้องแห่บั้งไฟไปคารวะศาลปู่ตาหรือเจ้าบ้านจากนั้นแห่บั้งไฟวน 3 รอบแล้วแห่ไปกลางทุ่งนาเพื่อจุดบั้งไฟ

ประเพณีบวชช้าง เป็นพิธีการบรรพชาและอุปสมบทพร้อมกันทั้งตำบลหาดเสี้ยว โดยในวันแห่หน้าเจ้าภาพจะจัดให้หน้าคนนั่งบนคอช้าง พร้อมด้วยญาติโยมผู้ชายนำเครื่องอัฐบริขารนั่งบนหลังช้างแล้วแห่เป็นริ้วขบวนรอบหมู่บ้าน

ประเพณีห่อข้าวดำดิน จะทำในวันสิ้นเดือน 9 โดยทุกบ้านจะให้ลูกหลานนำวัสดุสิ่งของไปให้ญาติพี่น้องและเพื่อนบ้าน เมื่อญาติและเพื่อนบ้านได้รับสิ่งของแล้วก็ต้องนำสิ่งของไปให้เป็นการตอบแทน

การละเล่นที่สืบทอดมาถึงปัจจุบัน คือ กุ่ยหล่อยี่สาม เป็นศิลปวัฒนธรรมด้านความบันเทิงอย่างหนึ่ง เป็นการตีกลองขนาดใหญ่ ฆ้อง ฉาบ เพื่อให้เกิดความสนุกสนานรื่นเริง นิยมเล่นกันในระหว่างเข้าพรรษาช่วงวันโกนในเวลาเย็น และวันพระในเวลาเช้า

จากการศึกษาวิถีชีวิตวัฒนธรรมรวมไปถึงประเพณีของกลุ่มชาติพันธุ์ไทพวนตำบลหาดเสี้ยว ทำให้ผู้วิจัยพบว่ากลุ่มชาติพันธุ์ไทพวนตำบลหาดเสี้ยวยังคงรักษาวัฒนธรรม การแต่งกาย และขนบธรรมเนียมประเพณีของชาวไทพวนไว้ได้เป็นอย่างดี ซึ่งนอกจากประเพณีและการแต่งกายที่เห็นได้ทั่วไปในตำบลหาดเสี้ยวแล้ว สิ่งหนึ่งที่นับว่าเป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญของกลุ่มชาติพันธุ์ไทพวนตำบลหาดเสี้ยวได้แก่ ภาษาไทพวน

2.2.3 ภาษาไทพวน

ภาษาไทพวน (Phuan) จัดอยู่ในตระกูลภาษาไทกลุ่มที่ราบสูงตอนกลาง (Central upland Group) ที่สืบทอดมาจากยูนนาน-เชียงแสน ในราว 1000 ปีมาแล้ว เป็นภาษาที่ใช้พูดกันในเมืองพาน แขวงเชียงขวาง ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีลักษณะทางภาษาคลายภาษาผู้ไทและภาษาโซ่ง มีสำเนียงพูดคล้ายภาษาผู้ไทและภาษาย้อ เสียงวรรณยุกต์ใกล้เคียงกับภาษาภาคกลางมากกว่าเสียงของชาวภาคอีสาน (พันเอกวิเชียร วงษ์วิเศษ, 2525 อ้างถึงในอุษณา อารี, 2546)

1) งานวิจัยเกี่ยวกับภาษาไทพวน

จากการทบทวนวรรณกรรมผู้วิจัยพบว่ายังไม่มีงานวิจัยศึกษาเกี่ยวกับระบบคำ วลี ประโยครวมทั้งระบบเสียงของภาษาไทพวนในตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัยโดยเฉพาะ

ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ศึกษาระบบเสียงภาษาไทพวนของชาวไทพวนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดอื่นๆในประเทศไทย เพื่อเป็นแนวทางในการถ่ายทอดเสียงที่ได้ยินจากคำเรียกขานภาษาไทพวนในตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย งานวิจัยที่เกี่ยวกับภาษาไทพวนที่ผู้วิจัยจะนำเสนอ มีดังนี้

งานวิจัยของจารุวรรณ สุขปิติ (จารุวรรณ สุขปิติ, 2532) ศึกษาลักษณะของภาษาไทพวนที่ตำบลบางหว้า อำเภอศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี โดยผู้ศึกษานำเสนอระบบเสียงของภาษาไทพวน ระบบคำ วลีและประโยค ซึ่งผลการวิเคราะห์ลักษณะพยางค์ การสร้างคำ การจำแนกคำ โครงสร้างวลี และการเรียงคำในประโยค ผู้ศึกษาพบว่ามึลักษณะคล้ายคลึงกับภาษาไทยมาตรฐาน นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยของชลดา สังกวาททรัพย์ (ชลดา สังกวาททรัพย์, 2534) ซึ่งศึกษา ลักษณะของภาษาไทพวนที่ตำบลหนองแสง อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก ได้ทำการวิเคราะห์ระบบเสียง ระบบคำ รวมถึงวลีและประโยคในภาษาไทพวน และงานวิจัยของนิรมล บุญซ้อน (นิรมล บุญซ้อน, 2540) ศึกษาวิเคราะห์ประเภทโครงสร้างพยางค์และการปรากฏร่วมกันของคำลงท้าย รวมทั้งศึกษาการแปรรูปเสียงและการใช้คำลงท้ายในภาษาไทพวนที่ตำบลหนองเต่า อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี จากงานวิจัยทั้ง 3 เรื่องทำให้ผู้วิจัยพบว่าระบบเสียงของภาษาไทพวน ประกอบด้วย หน่วยเสียงพยัญชนะ 20 หน่วยเสียง ได้แก่ /b/ /d/ /p/ /t/ /k/ /ʔ/ /p^h/ /t^h/ /k^h/ /c/ /f/ /s/ /h/ /m/ /n/ /ŋ/ /l/ /w/ และ /y/ จัดเป็นประเภทและลักษณะของหน่วยเสียงพยัญชนะได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2.1 หน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาไทพวน ตำบลหัวหว้า อำเภอศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี (จารุวรรณ สุขปิติ, 2532)

ลักษณะของเสียง	ฐานกรณ์		ริมฝีปากทั้งสอง	ริมฝีปาก - ฟัน	ปุ่มเหงือก	เพดานแข็ง	เพดานอ่อน	ช่องเส้นเสียง
	คุณสมบัติของเสียง							
กักหรือระเบิด	ไม่ก้อง	ไม่มีลม	-p-		-t-		-k-	-ʔ-
	ไม่ก้อง	มีลม	p ^h -		t ^h -		k ^h -	
	ก้อง		b-		d-			
กึ่งเสียดแทรก	ไม่ก้อง	ไม่มีลม				c-		
เสียดแทรก	ไม่ก้อง			f-	s-			h-
นาสิก	ก้อง		-m-		-n-	ŋ-	-ŋ-	
ข้างลิ้น	ก้อง				l-			
กึ่งสระ	ก้อง		-w-			-y-		

สำหรับหน่วยเสียงสระปรากฏหน่วยเสียงสระเดี่ยว 18 หน่วยเสียง ได้แก่ สระหน้า 6 หน่วยเสียง คือ /i/ /i:/ /e/ /e:/ /ɛ/ /ɛ:/ สระกลาง 6 เสียง คือ /u/ /u:/ /ɔ/ /ɔ:/ /ɔ/ /ɔ:/ สำหรับหน่วยเสียงสระผสม 3 หน่วยเสียง ได้แก่ /ia/ /ua/ /ua/

ในส่วนของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ผู้วิจัยได้รับแบบของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทพวนที่ตำบลบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรีในงานวิจัยของนิรมล บุญซ้อน (นิรมล บุญซ้อน, 2540) มาใช้ใน

งานวิจัยนี้ เนื่องจากมีลักษณะคล้ายคลึงกับหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่พบในตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัยมากที่สุด โดยมีทั้งหมด 6 หน่วยเสียงดังนี้

- 1) หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 1 หน่วยเสียงวรรณยุกต์กลางระดับ (33) เช่น /pi:¹/ “ปี” /k^ha:¹/ “คา” เป็นต้น
- 2) หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 2 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ต่ำ-ระดับ มี 2 เสียงย่อยคือ
  - (ก) หน่วยเสียงวรรณยุกต์ต่ำ-ระดับ (11) เช่น /p^ha:²/ “ผ่า” /k^ha:t²/ “ขาด” เป็นต้น
  - (ข) หน่วยเสียงวรรณยุกต์ต่ำ-ระดับ-ขึ้น (112) เช่น /tak²/ “ตัก” /k^hat²/ “ขัด” เป็นต้น
- 3) หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 3 หน่วยเสียงวรรณยุกต์สูง – ตก (42) เช่น /p^hw:³/ “บ่าว” /mi:t³/ “มีด” เป็นต้น
- 4) หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 4 หน่วยเสียงวรรณยุกต์สูงค่อนข้างกลางระดับ เช่น /pa:⁴/ “ป่า” /mat⁴/ “มัด” เป็นต้น
- 5) หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 5 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ต่ำ – ขึ้น (24) เช่น /maj⁵/ “ไหม” /hu:⁵/ “หู” เป็นต้น
- 6) หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 6 หน่วยเสียงวรรณยุกต์สูงระดับ – กักปลายเสียง (44¹) เช่น /maj⁶/ “ไหม้” /p^ha:⁶/ “ผ้า” เป็นต้น

2.3 ปัจจัยทางสังคมที่ทำให้การใช้ภาษาต่างกัน

2.3.1 รุ่นอายุ

อายุเป็นปัจจัยทางสังคมปัจจัยหนึ่งที่ทำให้คนในสังคมมีสถานภาพต่างกัน อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2556) กล่าวว่าในทุกสังคมคนที่มีอายุต่างกันย่อมมีพฤติกรรมต่างกัน รวมไปถึงพฤติกรรมการใช้ภาษาด้วย แล้วแต่สังคมของตนจะกำหนดบทบาทให้เล่นอย่างไร

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทำให้ผู้วิจัยพบงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับอายุที่เป็นตัวแปรทำให้เกิดการใช้ภาษาที่แตกต่างกัน การศึกษาเช่นนี้มุ่งไปที่รูปแบบของภาษาที่แตกต่างกันโดยอายุ หรือที่เรียกว่าการจำแนกให้แตกต่างกันโดยอายุ (age differentiation) (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2556) ดังนั้นในหัวข้อนี้ผู้วิจัยจะนำเสนอสรุปการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้รูปแบบภาษาที่แตกต่างกันตามรุ่นอายุ

งานวิจัยที่ถือว่าเป็นแนวทางสำหรับนักภาษาศาสตร์สังคมในการศึกษาการแปรของภาษาตามปัจจัยอายุก็คือ งานวิจัยของลาบอฟ (Labov, 2006) เรื่อง The Social Stratification of English in New York City งานวิจัยนี้ผู้ศึกษาได้ศึกษาการออกเสียง [r] ท้ายสระของพนักงานขายในห้างสรรพสินค้าที่มีความแตกต่างกันในเรื่องของชั้นทางสังคม ได้แก่ Saks Fifth Avenue เป็นตัวแทนห้างสรรพสินค้าในกลุ่มคนชั้นสูง Macy's เป็นตัวแทนห้างสรรพสินค้าในกลุ่มคนชั้นกลาง

และ S. Klein เป็นตัวแทนทางสรรพสินค้าในกลุ่มคนชั้นกลาง ลาบอฟเก็บข้อมูลโดยใช้คำถาม เพื่อที่จะให้กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นพนักงานขายและลูกค้าในห้างสรรพสินค้าทั้งสามแห่งตอบว่า fourth floor โดยถามคำถามเดียวกันมากกว่า 1 ครั้ง เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างพูดคำดังกล่าวออกมามากครั้ง เพื่อได้ข้อมูลต่างวจนลีลา ในการศึกษาวิจัยครั้งนั้นนอกจากจะศึกษาเกี่ยวกับการออกเสียง [r] ท้ายสระของกลุ่มคนที่อยู่ในระดับทางสังคมที่ต่างกันแล้ว ลาบอฟยังศึกษาเกี่ยวกับตัวแปรเรื่องอายุด้วย โดยตั้งสมมติฐานไว้ว่า ผู้ที่มีอายุมากจะออกเสียง [r] ท้ายสระน้อยกว่า ผู้ที่มีอายุน้อยเนื่องจากเสียง [r] ท้ายสระจัดเป็นเสียงที่เกิดขึ้นใหม่ในสังคมการใช้ภาษาอังกฤษแบบอเมริกัน แต่ผลการวิเคราะห์กลับแสดงให้เห็นว่ากลุ่มคนอายุมากที่เป็นชั้นกลางระดับล่างออกเสียง [r] ท้ายสระ ที่มีแนวโน้มเหมือนเสียง [r] มากกว่ากลุ่มผู้ที่มีอายุน้อย ลาบอฟอธิบายว่าเป็นการแก้ไขเกินเหตุ (hypercorrection) หมายความว่าพวกคนชั้นกลางระดับล่างต้องการทำตนเองให้ดูมีศักดิ์ศรี เพราะในสังคมอเมริกันคนที่ออกเสียง [r] ท้ายสระอย่างสม่ำเสมอจัดว่าเป็นคนชั้นกลางระดับสูง

ส่วนงานวิจัยในประเทศไทยที่เกี่ยวกับการใช้ภาษากับตัวแปรอายุนั้นมีจำนวนมาก ในที่นี้ผู้วิจัยได้สรุปบทวนการใช้คำเรียกขานในภาษาไทยรวมไปถึงภาษาจีนแต้จิ๋วด้วย ดังเช่นงานวิจัยของอุทัยวรรณ ตันหยง (อุทัยวรรณ ตันหยง, 2526) ซึ่งศึกษาเรื่องวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงการใช้คำของคนสามระดับอายุในภาษาไทย พบว่าลักษณะการใช้คำศัพท์ของคนไทยสามระดับอายุได้แก่ 15-30 ปี 31-49 ปี และ 50 ปีขึ้นไปที่อยู่อาศัยอยู่ในอำเภอเมืองบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรีและ อำเภอพรหมบุรี จังหวัดสิงห์บุรีคือ การนำคำศัพท์อื่นมาใช้ร่วมกับคำศัพท์เดิมในภาษาไทยมากกว่าการใช้คำศัพท์เดียวกัน นอกจากนี้ยังพบว่าผู้พูดภาษาไทยในระดับอายุปานกลาง 31-49 ปี และอายุน้อย 15-30 ปีมีการแปรในการใช้คำมากโดยได้รับอิทธิพลจากภาษาไทยมาตรฐาน ในส่วนของการใช้คำสรรพนามไม่พบการเปลี่ยนแปลงการใช้คำสรรพนามจากภาษาไทยไปเป็นภาษาไทยมาตรฐาน

งานวิจัยของรัชณี เสนีย์ศรีสันต์ (รัชณี เสนีย์ศรีสันต์, 2526) ศึกษาเกี่ยวกับเสียงและระบบเสียงของภาษาไทยที่พูดบ้านบ้านมาบปลาเค้า ตำบลมาบปลาเค้า อำเภอท่าช้าง จังหวัดเพชรบุรี โดยเน้นเรื่องความแตกต่างของเสียงพยัญชนะ สระ และเสียงวรรณยุกต์ในการพูดภาษาไทยของผู้พูดที่มีอายุต่างกัน โดยแบ่งประชากรออกเป็น 4 กลุ่มคือ กลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป กลุ่มอายุ 45-59 ปี กลุ่มอายุ 30-44 ปี และกลุ่มอายุ 15-29 ปี ผลการวิจัยพบว่าระบบภาษาไทยที่พูดโดยคนที่มีความต่างมีระบบเสียงเหมือนกัน กล่าวคือปรากฏหน่วยเสียงพยัญชนะ 20 หน่วยเสียง หน่วยเสียงสระ 18 หน่วยเสียง และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ 5 หน่วยเสียง แต่ในขณะที่เดียวกันพบว่าสัทลักษณะของเสียงบางเสียงต่างกัน เช่น กลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไปจะออกเสียงคำว่า *ja:*⁴ “ย่า” ด้วยเสียง [ŋ] ในขณะที่กลุ่มอายุ 15-29 ปีแทบจะไม่ออกเสียง [ŋ] ด้วยเสียง [ŋ] เลย และกลุ่มอื่นๆจะออกเสียงในลักษณะแปรอิสระระหว่างเสียง [ŋ] กับเสียง [j] ในคำว่า *ja:*⁴ “ย่า” เสียงเหล่านี้มีการแปรเนื่องจากอิทธิพลของภาษาไทยมาตรฐานและภาษาไทยถิ่นเพชรบุรี

งานวิจัยของสุดา หัสสภานุ (สุดา หัสสภานุ, 2545) ซึ่งศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบของคำเรียกขานในภาษาจีนแต้จิ๋วที่ใช้โดยคนไทยเชื้อสายจีนในเยาวราช รวมทั้งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบของคำเรียกขานและอายุของผู้พูดเพื่อดูความเปลี่ยนแปลงของการใช้คำเรียกขานและการได้รับอิทธิพลจากภาษาไทยมาตรฐานโดยผู้ศึกษาเก็บข้อมูลโดยการสังเกตจากการสนทนาของคนไทย

เชื้อสายจีนในเยาวราช โดยผู้ศึกษากำหนดกลุ่มอายุทั้งหมด 4 กลุ่ม ได้แก่ วัยรุ่น อายุ 12–20 ปี หนุ่มสาว อายุ 21–40 ปี วัยกลางคน อายุ 41–60 ปี และวัยสูงอายุ อายุ 60 ปีขึ้นไป ผลการวิจัย พบแนวโน้มการใช้รูปแบบคำเรียกขานที่มีคำนำหน้า *pa:* เป็นส่วนประกอบมีจำนวนลดน้อยกว่าในผู้พูดอายุน้อยและได้รับอิทธิพลจากภาษาไทยมากกว่าผู้พูดอายุมากซึ่งแสดงออกโดยการปรับรูปแบบคำเรียกขานไทยเข้ามาใช้ เช่น สรรพนามและ สรรพนาม + ชื่อ ดังตัวอย่างเช่น *khūn nū: khūn+* ชื่อ *nū:* + ชื่อ เป็นต้น

2.3.2 ความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2556) ให้ความหมายของคำว่า ความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังไว้ว่า หมายถึง “บทบาททางสังคมของผู้พูดกับผู้ฟังเมื่อเปรียบเทียบกัน ซึ่งมีอิทธิพลต่อปฏิกิริยาตอบโต้ทางสังคมของผู้พูดกับผู้ฟังรวมทั้งการใช้ภาษาด้วย” นอกจากนี้ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังจะเป็นตัวกำหนดให้ผู้พูดใช้ภาษาแตกต่างกันไปอีกด้วย ซึ่งงานวิจัยชิ้นนี้ผู้วิจัยได้กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังตามแบบความสัมพันธ์ของม.ร.ว.กัลยา ดิงศภักดิ์ และอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (ม.ร.ว. กัลยา ดิงศภักดิ์ & อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2531) ซึ่งแบ่งความสัมพันธ์ออกเป็น 3 แบบดังนี้

- 1) ความสัมพันธ์แบบสมดุลง หมายถึง ความสัมพันธ์ที่แสดงว่าผู้พูดและผู้ฟังเท่าเทียมกัน ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่าตามความเป็นจริงแล้วผู้พูดและผู้ฟังจำเป็นต้องมีคุณสมบัติเหมือนกันหรือฐานะเท่าเทียมกันทุกด้าน แต่หมายความว่าความสัมพันธ์ที่ผู้พูดกับผู้ฟังมองอีกฝ่ายว่ามีบทบาทเหมือนตน ตัวอย่างเช่น ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน คนรู้จักกัน คนไม่รู้จักกัน
- 2) ความสัมพันธ์แบบไม่สมดุลง หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังที่มีสถานภาพต่างกัน ผู้พูดอาจมีสถานภาพสูงหรือต่ำกว่าผู้ฟังก็ได้ เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างญาติผู้ใหญ่กับญาติผู้น้อย ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา
- 3) ความสัมพันธ์แบบเป็นกลาง หมายถึง ความสัมพันธ์ที่ไม่ถือความสูงหรือต่ำกว่าของผู้พูดและผู้ฟังเป็นเรื่องสำคัญ หรือเป็นความสัมพันธ์ที่ไม่แสดงชัดเจนว่าผู้พูดหรือผู้ฟังสูงหรือต่ำกว่าอีกฝ่าย ตัวอย่างเช่น ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้บริการกับผู้รับบริการ

2.3.3 สถานการณ์การใช้ภาษา

ทรัดกิลล์ (Trudgill, 1974) แปลโดยสุวิไล เปรมศรีรัตน์และคณะ (สุวิไล เปรมศรีรัตน์ & คณะ, 2531) กล่าวว่าภาษาที่ใช้ในการสื่อสารนั้นแสดงถึงลักษณะทางสังคมของผู้พูด ดังนั้นในการสื่อสารผู้พูดจะต้องคำนึงถึงความเหมาะสมของบุคคล โอกาสและสถานการณ์ในแต่ละครั้งด้วย ผู้พูดคนเดียวกันสามารถใช้ภาษาได้ต่างกันไปขึ้นอยู่กับสถานการณ์และวัตถุประสงค์ในการสื่อสาร จากคำกล่าวข้างต้นทำให้ทราบว่าสถานการณ์การใช้ภาษาก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการใช้ภาษาของผู้พูดเช่นเดียวกัน สำหรับความหมายของคำว่า สถานการณ์ (situation) อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2556) ได้ให้ความหมายว่าเป็นการใช้ภาษาของผู้พูดที่จะถูกกำหนดโดยปัจจัยหรือตัวแปรในการใช้ภาษาที่จะต้องใช้ควบคู่กันทั้งหมด 3 ปัจจัย ได้แก่ ความสัมพันธ์

ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง กาลเทศะและเรื่องที่จะพูด ทั้ง 3 ปัจจัยนี้จะเป็นตัวกำหนดความเป็นทางการของสถานการณ์ในการใช้ภาษาด้วย

อนึ่งในการใช้ภาษาในชีวิตประจำวันเพื่อสื่อสารกับบุคคลอื่นนั้น สิ่งหนึ่งที่ควรคำนึงถึงก็คือ การรู้จักเลือกรูปแบบของภาษาให้เหมาะสมกับสถานการณ์ รังสรรค์ จันต๊ะ (รังสรรค์ จันต๊ะ, 2535) ได้ให้ความหมายของสถานการณ์การใช้ภาษาไว้ว่า “สถานการณ์ที่มีการใช้ภาษาโดยมีกิจกรรมเป็นเครื่องกำหนด เช่น ในพิธีกรรม การประชุม การพูดล้อเล่นในบ้าน เป็นต้น” สิงหชาติ ไตรจิตต์ (สิงหชาติ ไตรจิตต์, 2549) แบ่งสถานการณ์การใช้ภาษาแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

1) สถานการณ์ไม่เป็นทางการ หมายถึง สถานการณ์การใช้ภาษาที่เกิดขึ้นในสถานที่หรือในโอกาสที่ไม่มีความเป็นพิธีรีตองที่มีความเคร่งครัดและเป็นระเบียบแบบแผน หรือพูดได้ว่าเป็นสถานการณ์ที่เกิดขึ้นทั่วไป หรือเกิดในโอกาสที่ธรรมดา ภาษาที่ใช้จึงเป็นภาษาไม่เป็นทางการซึ่งมีลักษณะเรียบง่าย

2) สถานการณ์เป็นทางการ หมายถึง สถานการณ์การใช้ภาษาที่เกิดขึ้นในสถานที่หรือโอกาสที่มีความเป็นพิธีรีตองหรือมีความเคร่งครัด เช่น ในงานเลี้ยงที่เป็นทางการหรือในห้องประชุม ภาษาที่ใช้จึงเป็นภาษาทางการ มีลักษณะเป็นถ้อยคำที่หยาบและรูปประโยคซับซ้อน จะเห็นได้ว่าการใช้นั้นนอกจากจะขึ้นอยู่กับปัจจัยทางสังคมต่างๆ เช่น อายุ เพศ ชนชั้นทางสังคมแล้ว ปัจจัยหนึ่งที่น่าจะมีความสำคัญในการเลือกใช้ภาษาให้เหมาะสมคือ สถานการณ์การใช้ภาษา งานวิจัยนี้จะนำเสนอการเลือกใช้คำเรียกขานของผู้พูดในสถานการณ์ 2 ประเภท คือ สถานการณ์ที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ

บทที่ 3

ส่วนประกอบและรูปแบบของคำเรียกขานในภาษาไทยวน

ในบทนี้ผู้วิจัยจะเสนอผลการวิเคราะห์ส่วนประกอบและรูปแบบของคำเรียกขานในภาษาไทยวน ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย โดยนำเสนอส่วนประกอบของคำเรียกขานก่อน จากนั้นจะนำเสนอรูปแบบหรือกฎในการสร้างคำเรียกขานในภาษาไทยวนของผู้พูดภาษาไทยวน รวมทั้งสรุปความถี่ทั้งหมดในการใช้คำเรียกขานภาษาไทยวนด้วย

3.1 ส่วนประกอบของคำเรียกขานในภาษาไทยวน ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

หลังจากเก็บข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยนำคำเรียกขานที่ได้ทั้งหมดมาแยกส่วนประกอบโดยไม่ศึกษารูปศูนย์หรือรูปที่ไม่ปรากฏคำเรียกขาน ผลการวิเคราะห์แสดงว่าส่วนประกอบของคำเรียกขานในภาษาไทยวน ได้แก่ คำนำหน้า คำสรรพนาม คำเรียกญาติ คำเรียกสถานภาพ² ชื่อ

3.1.1 คำนำหน้า

คำนำหน้า หมายถึง คำที่ไม่สามารถปรากฏเพียงลำพังได้ ต้องปรากฏหน้าส่วนประกอบอื่นของคำเรียกขานเพื่อบ่งชี้ความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง ข้อมูลที่ปรากฏได้แก่ คำว่า *ba:45*³ (ไอ้) *pi:11* (อี, น้อง, คุณ)

3.1.2 คำสรรพนาม

คำสรรพนาม หมายถึง คำที่ผู้พูดใช้เรียกผู้ฟังในหน้าที่ของคำเรียกขาน โดยไม่รวมถึงคำนามที่ใช้เป็นคำสรรพนาม ข้อมูลที่ปรากฏได้แก่ คำว่า *to:33* (เธอ, มึง) *cao45* (คุณ, ท่าน) *yo:m33* (เธอ; ใช้สำหรับนักบวชเรียกฆราวาส) *k^hun33* (คุณ) *t^ha:n42* (ท่าน)

3.1.3 คำเรียกญาติ

คำเรียกญาติ หมายถึงคำที่แสดงความสัมพันธ์โดยเชื้อสายหรือการแต่งงานที่ผู้พูดใช้เรียกผู้ฟัง ในที่นี้หมายถึงรวมถึงบุคคลอื่นที่ไม่ใช่ญาติแต่ผู้พูดเรียกให้เสมือนว่าเป็นญาติ ข้อมูลที่ปรากฏได้แก่ คำว่า *ya:y33* (แม่ของแม่) *ya:42* (แม่ของพ่อ) *me:42yay24* (แม่ของพ่อหรือแม่ของแม่) *ta:33* (พ่อ

² คำเหล่านี้อาจเรียกอีกอย่างว่า **คำนามเฉพาะบุคคล**

³ สัญลักษณ์แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยวน ในตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย มีดังนี้

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 1 กลางระดับ ใช้สัญลักษณ์ 33 เช่น *ya:y33* เป็นต้น

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 2 ต่ำ-ระดับ ใช้สัญลักษณ์ 11 เช่น *siaw11* เป็นต้น

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 3 สูง - ตก ใช้สัญลักษณ์ 42 เช่น *ɲey42* เป็นต้น

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 4 กลาง - ขึ้น ใช้สัญลักษณ์ 45 เช่น *cao45* เป็นต้น

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 5 ต่ำ - ขึ้น ใช้สัญลักษณ์ 24 เช่น *cao45hua24* เป็นต้น

และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 6 สูงระดับ - กักปลายเสียง ใช้สัญลักษณ์ 44[?]

ของแม่) *p^hɔ:42yay24* (พ่อของพ่อหรือพ่อของแม่) *mɛ:42* (แม่) *p^hɔ:42* (พ่อ) *pa:45* (พี่สาวของแม่หรือพ่อ) *luŋ33* (พี่ชายของแม่หรือพ่อ) *ʔa:33* (น้องชายหรือน้องสาวของพ่อ) *ʔa:w33* (น้องชายหรือน้องสาวของพ่อ) *ʔe:y42* (พี่สาว) *ʔa:y42* (พี่ชาย) *no:ŋ42* (ใช้เรียกขานบุคคลที่มีอายุน้อยกว่าผู้พูดอย่างมากเช่น ลูก, เพื่อนของลูก, หลาน เป็นต้น) *ʔua:y42* (น้องสาว)

3.1.4 คำเรียกสถานภาพ

คำเรียกสถานภาพ หมายถึง คำที่ผู้พูดใช้เรียกเพื่อแสดงถึงสถานภาพทางสังคม รวมไปถึงลักษณะทางกายภาพของผู้ฟัง ได้แก่ คำเรียกนักบวช คำเรียกชายที่บวชแล้ว คำเรียกเพื่อน คำเรียกเด็ก และ คำเรียกอาชีพ/ตำแหน่ง

1) คำเรียกนักบวช หมายถึง คำนามเฉพาะที่ขรวาสาใช้เรียกพระสงฆ์และสามเณร ได้แก่ คำว่า *cao45hua24* (พระสงฆ์) *ca11ʔa:y45* (สามเณร) *ma:11ʔa:y42* (หลวงพี่) *ca:w42ʔa:33wa:t42* (เจ้าอาวาส) *p^ha45k^hru:33* (พระสงฆ์) *p^ha45k^hun33ca:w42* (พระสงฆ์) *luan24luŋ33* (หลวงลุง) *luan24p^hɔ:42* (หลวงพ่อ) *luan24p^hi:42* (หลวงพี่) *luan24ta:33* (หลวงตา) *luan24ʔa:y42* (หลวงพี่)

2) คำเรียกชายที่บวชแล้ว หมายถึง คำที่ใช้เรียกชายที่ผ่านการบวชเป็นพระภิกษุหรือสามเณรแล้ว ได้แก่ คำว่า *t^hit45* (ชายที่บวชเป็นพระภิกษุแล้ว) *sian33* (ชายที่บวชเป็นสามเณรแล้ว)

3) คำเรียกเพื่อน หมายถึง คำที่ใช้แสดงถึงความสัมพันธ์แบบเพื่อนที่ผู้พูดใช้เรียกผู้ฟัง ได้แก่ คำว่า *siaw11* (เพื่อน)

4) คำเรียกเด็ก หมายถึง คำที่ใช้เรียกเด็กหญิงและชายที่ยังเล็กๆ ไร้เดียงสาโดยไม่ระบุชื่อ ได้แก่ คำว่า *ʔe:33* (เด็กทารกหญิงหรือชาย)

5) คำเรียกอาชีพ/ตำแหน่ง หมายถึง คำเรียกขานที่ระบุอาชีพของผู้ฟัง ได้แก่ คำว่า *mɔ:24* (หมอ) *k^hru:33* (ครู) *ʔa:33ca:n33* (อาจารย์) *kam33nan33* (กำนัน) *hua24na:42* (หัวหน้า) *mak45k^ha45t^ha:33yok45* (มัคทายก)

3.1.5 ชื่อ

ชื่อ เป็นส่วนประกอบที่สำคัญส่วนหนึ่งของคำเรียกขาน จากข้อมูลพบทั้งชื่อจริงและชื่อเล่น เช่น *bua33sa:y24* *k^hom33san24* *ko:y42* *pe:ŋ42* *wan33* เป็นต้น

3.2 รูปแบบของคำเรียกขานในภาษาไทยวน

จากการศึกษาการสร้างรูปแบบของคำเรียกขานในภาษาไทยมาตรฐานของ ม.ร.ว.กัลยา ดิงศภัทัย และอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (ม.ร.ว. กัลยา ดิงศภัทัย & อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2531) เป็นแนวทางให้ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์รูปแบบหรือกฎของคำเรียกขานในภาษาไทยวน

โดยผู้วิจัยให้ความหมายของคำว่า “รูปแบบ” ว่า หมายถึง กฎหรือแบบจำลองใช้แสดงหรืออธิบายปรากฏการณ์ให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น ดังนั้นรูปแบบหรือกฎของคำเรียกขานในภาษาไทยนั้น คือการนำส่วนประกอบของคำเรียกขานที่พบในการเก็บข้อมูลมาสร้างเป็นกฎของคำเรียกขาน ซึ่งปรากฏดังนี้

$$1) \text{ คำเรียกขาน} \longrightarrow \left\{ \begin{array}{l} (1) + \left\{ \begin{array}{l} 3 \\ 4 \\ 5 \end{array} \right\} \\ 2 + \left(\left\{ \begin{array}{l} 3 \\ (4 \text{ } 5) \end{array} \right\} \right) \\ (3) + (4 \text{ } 5) \\ (4) + \left\{ \begin{array}{l} 3 \\ 5 \end{array} \right\} \end{array} \right\}$$

2) 1	→	คำนำหน้า
3) 2	→	คำสรรพนาม
4) 3	→	คำเรียกญาติ
5) 4	→	คำเรียกสถานภาพ
6) 5	→	ชื่อ

กฎข้อที่ 1) ประกอบด้วยตัวเลือกทั้งหมด 4 ตัวเลือก เครื่องหมายปีกกา $\{ \}$ มีความหมายว่าต้องมีอย่างน้อย 1 ตัวเลือก ได้แก่ ตัวเลือกที่ 1 เป็นกฎที่กล่าวว่าคำเรียกขานประกอบด้วยส่วนที่ 1 กับส่วนที่ 3 หรือ 4 หรือ 5 อันใดอันหนึ่ง ส่วนที่ 1 ปรากฏหรือไม่ก็ได้ เครื่องหมาย $( )$ หมายถึง มีหรือไม่มีก็ได้ (optional)

ตัวเลือกที่ 2 เป็นกฎที่กล่าวว่า คำเรียกขานประกอบด้วยส่วนที่ 2 ซึ่งมีหรือไม่มีก็ได้ กับส่วนที่ 3 หรือ ส่วนที่ 2 กับส่วนที่ 4 หรือ 5 ส่วนใดอันหนึ่ง หรือ 4 กับ 5 รวมกันทั้งสองส่วน เครื่องหมายวงเล็บเกี่ยวกับ $\text{ } \cup \text{ }$ มีความหมายว่าตัวเลือกที่อยู่ในวงเล็บทั้งสองต้องปรากฏอย่างน้อย 1 ตัวเลือกเรียงตามลำดับที่กำหนด

ตัวเลือกที่ 3 เป็นกฎที่กล่าวว่า คำเรียกขานประกอบด้วยส่วนที่ 3 กับส่วนที่ 4 หรือ 5 ส่วนใดส่วนหนึ่ง หรือ 4 กับ 5 รวมกันทั้งสองส่วน ส่วนที่ 3 ปรากฏหรือไม่ก็ได้ เครื่องหมายวงเล็บเกี่ยวกับ $\text{ } \cup \text{ }$ มีความหมายว่าตัวเลือกที่อยู่ในวงเล็บทั้งสองต้องปรากฏอย่างน้อย 1 ตัวเลือกเรียงตามลำดับที่กำหนด

ตัวเลือกที่ 4 เป็นกฎที่กล่าวว่า คำเรียกขานประกอบด้วยส่วนที่ 4 ซึ่งปรากฏหรือไม่ก็ได้กับส่วนที่ 3 หรือ 5 อันใดอันหนึ่ง เครื่องหมายปีกกา $\{ \}$ มีความหมายว่าต้องมีอย่างน้อย 1 ตัวเลือก

กฎข้อที่ 2) – 6) ระบุว่าตัวเลือก 1 – 5 คืออะไรบ้าง

จากกฎของคำเรียกขานข้างต้นสามารถสร้างรูปแบบได้ทั้งหมด 16 รูปแบบ ประกอบด้วย คำเรียกขานที่มีส่วนประกอบ 1 ส่วน จำนวน 4 รูปแบบ ได้แก่ 2 3 4 5 คำเรียกขานที่มีส่วนประกอบ 2 ส่วน จำนวน 10 รูปแบบ ได้แก่ 1+3 1+4 1+5 2+3 2+4 2+5 3+4 3+5 4+3 4+5 และคำเรียกขานที่มีส่วนประกอบ 3 ส่วน จำนวน 2 รูปแบบ ได้แก่ 2+4+5 3+4+5 มีรายละเอียดดังนี้

3.2.1 คำเรียกขานที่มีส่วนประกอบ 1 ส่วน

คำเรียกขานที่มีส่วนประกอบ 1 ส่วน คือ คำเรียกขานที่ประกอบด้วยคำๆเดียวที่ใช้เป็นคำเรียกขานเดี่ยว ได้แก่ รูปแบบ “คำสรรพนาม” รูปแบบ “คำเรียกญาติ” รูปแบบ “คำเรียกสถานภาพ” และรูปแบบ “ชื่อ” มีรายละเอียดดังนี้

1) รูปแบบ “คำสรรพนาม” (2)

จากข้อมูลคำสรรพนามที่พบประกอบด้วยคำสรรพนามในภาษาไทยและคำสรรพนามในภาษาไทยมาตรฐานแต่อยู่ในบริบทของภาษาไทย มีรายละเอียดดังนี้

to:33 หมายถึง เธอ,มึง พบในบริบทที่ใช้เรียกผู้ฟังที่มีอายุน้อยกว่า และผู้ฟังมีความสนิทสนมกับผู้พูดมากในฐานะเพื่อน ดังตัวอย่างประโยค (1)

(1) *to:33* ... Ø⁴ ?et45wia44[?]   *yu:11*   *ni:42*   *ya:42*
เธอ,มึง   ทำงาน   อยู่   นี้   หรือ

จากประโยค (1) ผู้พูดทักทายผู้ฟังที่เป็นเพื่อนสนิทกันขณะพบกันที่โรงพยาบาล

cao45 หมายถึง คุณ, ท่าน พบในบริบทที่ผู้พูดใช้เรียกผู้ฟังที่อาวุโสกว่า รวมไปถึงผู้พูดที่เป็นฆราวาสใช้เรียกผู้ฟังที่เป็นนักบวช ดังตัวอย่างประโยค (2)

(2) *cao45*   *no:ŋ42*   *pay33*   *kin33*   *k^ha:w42*   *nr:42*
คุณ, ท่าน   หนู   ไป   กิน   ข้าว   นะ

จากประโยค (2) ผู้พูดเป็นลูกเรียกผู้ฟังที่เป็นแม่เพื่อจะบอกว่าผู้พูดจะออกไปรับประทานอาหาร

ส่วนคำสรรพนามที่เป็นคำภาษาไทยมาตรฐานที่พบคือ *yo:m33* (เธอ;ใช้สำหรับนักบวชเรียกฆราวาส)ใช้ในบริบทที่ผู้พูดเป็นนักบวชแล้วเรียกฆราวาส และ *k^hun33* (คุณ) พบเมื่อผู้พูดอยู่ในสถานการณ์ที่เป็นทางการ ผู้พูดจะพูดประโยคที่ใช้คำภาษาไทยมาตรฐาน ได้แก่ ในห้องประชุม การประกาศในวัด การประกาศในโรงพยาบาล ดังตัวอย่างประโยค (3)

(3) *yo:m33* ... Ø   *ma:33*   ?et45   *pi44[?]lɛ:24*   *ko:42*
โยม   มา   ทำ   อะไร   หรือ

4 เครื่องหมาย ... หมายถึง การหยุดเว้นระยะของผู้พูด แสดงว่าผู้พูดเรียกขานผู้ฟังเพื่อที่จะพูดด้วย ซึ่งผู้วิจัยใช้เป็นเกณฑ์ในการแยกคำเรียกขานออกจากคำสรรพนาม และเครื่องหมาย Ø หมายถึง การละสรรพนามที่เป็นประธานของประโยค

จากประโยค (3) ผู้พูดเป็นพระสงฆ์ทักทายผู้ฟังเป็นผู้หญิงอายุน้อยกว่าผู้พูดขณะกำลังมองหา
กุฏิพระ ในมือถือเครื่องสังฆทานมาด้วย

(4) k^hun33 ... Ø fu:42 som24fay33 luu24 paw11
คุณ ชื่อ สมชัย หรือ เปลา

จากประโยค (4) ผู้พูดเป็นชายเห็นบัตรประจำตัวประชาชนของผู้ฟังตกอยู่ แต่ไม่รู้จำชื่อ
ผู้ฟังจึงก้มเก็บแล้วบัตรแล้วเรียกผู้ฟังตามชื่อที่ปรากฏในบัตร

2) รูปแบบ “คำเรียกญาติ” (3)

คำประเภทนี้ผู้พูดจะใช้เรียกผู้ฟังซึ่งเป็นญาติแท้ๆและผู้ฟังที่ตนรู้จักนับถือเสมือนญาติ อีก
ทั้งคนไม่รู้จักที่เพิ่งพบกันครั้งแรกด้วย ก่อนเรียกผู้พูดจะคาดคะเนอายุของผู้ฟังด้วยสายตาแล้ว
เปรียบเทียบกับอายุของญาติแท้ๆของตน เพื่อเลือกใช้คำเรียกขานให้เหมาะสม คำเรียกญาตินี้
ปรากฏข้อมูลที่เป็นภาษาไทยวน ได้แก่

(ก) p^hw:42yay24 หมายถึง พ่อของพ่อหรือพ่อของแม่

(ข) me:42yay24 หมายถึง แม่ของพ่อหรือแม่ของแม่

(ค) ʔa:w33 หมายถึง น้องชายหรือน้องสาวของพ่อ

(ง) ʔa:y42 หมายถึง พี่ชาย

(จ) ʔe:y42 หมายถึง พี่สาว

(ฉ) no:ŋ42 หมายถึง ใช้เรียกขานบุคคลที่มีอายุน้อยกว่าผู้พูดอย่างมากเช่น ลูก, เพื่อนของ
ลูก, หลาน เป็นต้น

(ช) ʔua:y42 หมายถึง น้องสาว ดังตัวอย่างประโยค (5)

(5) p^hw:42yay24 ... Ø ma:33 ʔet45 pi44¹ r:24

พ่อของพ่อหรือพ่อของแม่ มา ทำ อะไร

จากประโยค (5) ผู้พูดเป็นเจ้าของที่เทศบาลที่ม้ออกพื้นที่จ่ายเบี้ยผู้สูงอายุเรียกผู้พูดซึ่งเป็น
ชายสูงอายุที่ไม่รู้จักกัน

(6) me:42yay24 cao45 ma:33 ʔaw33 taŋ33 ya:42

แม่ของแม่ คุณ, ท่าน มา เอา เงิน หรือ

จากประโยค (6) ผู้พูดเป็นหลานทักทายผู้ฟังซึ่งเป็นยายแท้ๆขณะกำลังเดินมารับเบี้ยผู้สูงอายุ

(7) ʔe:y42 ... cao45 ʔit11 bo:45 pen33 yaŋ33 ŋr:33 de:11

พี่สาว คุณ, ท่าน เหนื่อย ไหม เป็น อย่างไร บ้าง

จากประโยค (7) ผู้พูดเป็นหญิงกล่าวทักทายผู้ฟังที่รู้จักกันขณะเดินซื้อของในตลาด

นอกจากนี้ยังพบคำเรียกญาติที่เป็นภาษาไทยมาตรฐานแต่อยู่ในบริบทของภาษาไทยวน

ได้แก่ ya:y33 (แม่ของแม่) ya:42 (แม่ของพ่อ) ta:33 (พ่อของแม่) me:42 (แม่) p^hw:42 (พ่อ)
pa:45 (พี่สาวของแม่หรือพ่อ) luŋ33 (พี่ชายของแม่หรือพ่อ) ʔa:33 (น้องชายหรือน้องสาวของพ่อ)
ดังตัวอย่างประโยค (8)

(8) ya:y33 ... cao45 su:45 haŋ24

แม่ของแม่ คุณ, ท่าน ชื่อ อะไร

จากประโยค (8) ผู้พูดเป็นหญิงมีอายุน้อยกว่าผู้ฟังซึ่งเป็นญาติห่างๆกัน กล่าวทักทายขณะผู้ฟังเดินซื้อของอยู่ในตลาด

3) รูปแบบ “คำเรียกสถานภาพ” (4) มีตัวอย่างดังนี้

(ก) คำเรียกนักบวช ปรากฏข้อมูลดังนี้

cao45hua24 หมายถึง สถานภาพของชายบวชเป็นพระสงฆ์ พบเมื่อผู้พูดใช้เรียกพระสงฆ์

ca11ʔa:y45 หมายถึง สถานภาพของเด็กชายที่บวชเป็นสามเณร พบเมื่อผู้พูดใช้เรียก

สามเณร

ma:11ʔa:y42 หมายถึง หลวงพี่หรือพระสงฆ์ที่มีอายุมากกว่าผู้พูดหรืออายุไล่เลี่ยกัน พบในบริบทของผู้พูดมีอายุน้อยเรียกพระภิกษุที่มีอายุมากกว่า ดังตัวอย่างประโยค (9)

(9) *cao45hua24 ... Ø ʔɔ44² ma:33 ha:24 haw33 de:11*

คำเรียกพระสงฆ์ ออก มา หา ฉัน หน้อยสิ

จากประโยค (9) ผู้พูดเป็นหญิงเรียกผู้ฟังซึ่งเป็นพระสงฆ์เพื่อให้ออกมาพบหน้ากุฏิ ขณะนำเครื่องสังฆทานมาถวาย

(10) *ma:11ʔa:y42 ... cao45 yu:11 bo:45la:45*

หลวงพี่ คุณ, ท่าน อยู่ หรือเปล่า

จากประโยค (10) ผู้พูดเป็นน้องสาวของผู้ฟังซึ่งกำลังบวชเป็นพระสงฆ์เรียกผู้ฟังที่กำลังนั่งอยู่บนศาลาวัดเพื่อนำอาหารมาถวายเพล

นอกจากนี้ยังพบคำเรียกนักบวชที่เป็นคำยืมจากภาษาไทยมาตรฐาน ได้แก่ คำว่า *ca:w42ʔa:33wa:t42* (เจ้าอาวาส) *p^ha45k^hru:33* (พระสงฆ์) *p^ha45k^hun33ca:w42* (พระสงฆ์) *luan24luŋ33* (หลวงลุง) *luan24p^hɔ:42* (หลวงพ่อ) *luan24p^hi:42* (หลวงพี่) *luan24ta:33* (หลวงตา) *luan24ʔa:y42* (หลวงพี่) ดังตัวอย่างประโยค (11)

(11) *ca:w42ʔa:33wa:t42 ... ni45mon33 Ø ma:33 sa:24la:33wat45 de:11*

เจ้าอาวาส นิมนต์ มา ศาลาวัด หน้อย

จากประโยค (11) ผู้พูดเป็นแม่ทนายประกาศเสียงตามสายเรียกผู้ฟังที่เป็นพระสงฆ์ให้มาพบที่ศาลาวัด

(12) *luan24ta:33 ... ni45mon33 Ø t^ha:ŋ33 ni:45 de:11*

หลวงตา นิมนต์ ทาง นี้ หน้อย

จากประโยค (12) ผู้พูดเป็นเจ้าของที่เทศบาลเรียกผู้ฟังที่เป็นพระสงฆ์เพื่อที่จะทำบุญด้วย ในขณะที่ผู้ฟังกำลังเดินเรียไร่ทำบุญอยู่ในสำนักงานเทศบาล

ข) คำเรียกเพื่อน ปรากฏข้อมูลดังนี้

siaw11 หมายถึง เพื่อน ผู้พูดใช้เรียกผู้ฟังในฐานะเป็นเพื่อนซึ่งมีความสนิทสนมมาก ดังตัวอย่างประโยค (13)

(13) *siaw11 kan33 p^ha:33 me:42 ma:33 ha:24 mo:24*

คำเรียกเพื่อน ภู, ฉัน พา แม่ มา หา หมอ

จากประโยค (13) ผู้พูดเป็นเพื่อนสนิทกับผู้ฟังเรียกผู้ฟังที่เป็นพยาบาล ขณะกำลังพาแม่ของตนเดินมายืนบัตรนัดเพื่อพบแพทย์

ค) คำเรียกอาชีพ/ตำแหน่ง ปรากฏข้อมูลเป็นคำในภาษาไทยมาตรฐานทั้งหมด ดังนี้
mɔː24(หมอ) *kʰruː33*(ครู) *kam33nan33*(กำนัน) *hua24naː42*(หัวหน้า)
mak45kʰa45tʰaː33yok45(มัคทายก) *paː33caːn33*(อาจารย์) ดังตัวอย่างประโยค (14)

(14) *mɔː24*... *yaː33* *mɛː42* *soː45* *day42* *yaŋ33yaː42*
 หมอ ยา แม่ ซ้อย ได้ หรือยัง

จากประโยค (14) ผู้พูดเป็นผู้รับบริการเดินมาถามผู้ฟังซึ่งเป็นเภสัชกรว่ายาของแม่ตนได้หรือยัง

4) รูปแบบ “ชื่อ” (5)

ผู้วิจัยพบทั้งชื่อจริงและชื่อเล่น โดยชื่อจริงจะพบในสถานการณ์ที่เป็นทางการ เช่น ในที่ประชุม เป็นต้น ส่วนชื่อเล่นมักพบได้ทั่วไปและพบเป็นส่วนมาก ดังตัวอย่างประโยค (15)

(15) *cim24* ... *Ø* *day42* *haŋ24*
 จิม(ชื่อ) ได้ อะไร

จากประโยค (15) ผู้พูดเป็นหญิงทักทายผู้ฟังที่เป็นเพื่อนกันเมื่อพบกันในตลาด

3.2.2 คำเรียกขานที่มีส่วนประกอบ 2 ส่วน

คำเรียกขานที่มีส่วนประกอบ 2 ส่วน คือ คำเรียกขานที่ประกอบด้วยส่วนประกอบต่างๆที่เรียงลำดับตามกฎของคำเรียกขานข้างต้น ประกอบด้วย 10 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบ “คำนำหน้า+คำเรียกญาติ” รูปแบบ “คำนำหน้า+คำเรียกสถานภาพ” รูปแบบ “คำนำหน้า+ชื่อ” รูปแบบ “คำสรรพนาม+คำเรียกญาติ” รูปแบบ “คำสรรพนาม+คำเรียกสถานภาพ” รูปแบบ “คำสรรพนาม+ชื่อ” รูปแบบ “คำเรียกญาติ+คำเรียกสถานภาพ” รูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อ” และรูปแบบ “คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ” มีรายละเอียดดังนี้

1) รูปแบบ “คำนำหน้า+คำเรียกญาติ” (1+3)

จากข้อมูลคำว่า *piː11* ในกรณีนี้เป็นคำนำหน้าที่ แปลว่า คุณ ใช้คำนำหน้าญาติผู้ใหญ่ เช่น พ่อ แม่ ลุง ป้า เป็นต้น ยกตัวอย่างเช่น *piː11*(คุณ)+ *luŋ33*(พี่ชายของแม่หรือพ่อ) *piː11*(คุณ)+*mɛː42*(แม่) ดังตัวอย่างประโยค

(16) *piː11+mɛː42* *cao45* *ci11* *pay33* *ka33ɿː24*
 คุณ+แม่ คุณ, ท่าน จะ ไป ที่ไหน

จากประโยค (16) ผู้พูดซึ่งเป็นลูกเรียกผู้ฟังที่เป็นแม่ขณะเดินมาหาที่ตลาดแล้วพบว่าผู้ฟังกำลังจะเก็บของแล้วเดินออกไปจากตลาด

2) รูปแบบ “คำนำหน้า+คำเรียกสถานภาพ” (1+4)

ปรากฏข้อมูลคำเดียว ได้แก่ *pi:11*(น้อง)+*pe:33*(เด็กทารกหญิงหรือชาย) หมายถึง เด็กหญิงที่ยังเล็กๆไร้เดียงสาโดยไม่ระบุชื่อ พบในบริบทที่ผู้พูดเรียกเด็กเล็กที่รู้จัก คำว่า *pi:11* ในกรณีนี้ หมายถึง คำนำหน้าผู้หญิง ดังตัวอย่างประโยค (17)

(17) *pi:11+pe:33*   p^hv:42   nɔ:vɛ42   pay33   ka33ɩr:24
น้อง+เด็กทารกหญิง   พ่อ   น้อง   ไป   ไหน

จากประโยค (17) ผู้พูดเป็นแม่ค้าในตลาดที่ทักทายผู้ฟังซึ่งเป็นเด็กทารกหญิงขณะที่แม่ของผู้ฟังพามาด้วยขณะมาซื้อของ โดยผู้พูดรู้จักกับแม่ของผู้ฟัง

3) รูปแบบ “คำนำหน้า+ชื่อ” (1+5)

ยกตัวอย่างเช่น *ba:45*(ไอ้)+*wan33*(ชื่อ) คำว่า *ba:45*(ไอ้) เป็นคำนำหน้าผู้ชาย พบในบริบทที่ผู้พูดเรียกเพื่อนผู้ชายที่สนิทกันมาก, *pi:11*(อี)+*ka:w45*(ชื่อ) คำว่า *pi:11*(อี) เป็นคำนำหน้าที่สามารถใช้ในกรณีนี้ คือ คำนำหน้าผู้หญิง พบในบริบทที่ผู้พูดเรียกเพื่อนผู้หญิงที่สนิทกันมาก ดังตัวอย่างประโยค (18)

(18) *ba:45+wan33* ...   bɔ:v11   k^hop45   to:33   do:n33   lɛ:w42
ไอ้วัน (ชื่อ)   ไม่   พบ   มึง,เธอ   นาน   แล้ว
nɔ:v11
นะ

จากประโยค (18) ผู้พูดเป็นเพื่อนสนิทกับผู้ฟังทักทายผู้ฟังเมื่อพบกันที่วัด

(19) *pi:11+ka:w45*   to:33   ci11   p^ha:33   mɛ:42   ma:33   ?et45
อี+แก้ว (ชื่อ)   มึง,เธอ   จะ   พา   แม่   มา   ทำ
pi44¹ɩr:24
อะไร

จากประโยค (19) ผู้พูดเป็นเพื่อนสนิทกับผู้ฟังทักทายผู้ฟังเมื่อพบกันที่โรงพยาบาล

4) รูปแบบ “คำสรรพนาม+คำเรียกญาติ” (2+3)

ยกตัวอย่างเช่น *k^hun33*(คุณ)+*luŋ33*(พี่ชายของแม่หรือพ่อ) *k^hun33*(คุณ)+*ta:33*(พ่อของแม่) เป็นคำยืมจากภาษาไทยมาตรฐานและอยู่ในบริบทภาษาไทยมาตรฐานปรากฏในสถานการณ์เป็นทางการ เมื่อผู้พูดไม่แน่ใจว่าผู้ฟังเป็นคนไทพวนหรือไม่ และ *yo:m33*(เธอ;ใช้สำหรับนักบวชเรียกฆราวาส)+*nɔ:vɛ42*(ใช้เรียกขานบุคคลที่มีอายุน้อยกว่าผู้พูดอย่างมากเช่น ลูก, เพื่อนของลูก, หลาน เป็นต้น) ใช้เมื่อผู้พูดเป็นนักบวชเรียกผู้ฟังที่เป็นญาติผู้่น้อยซึ่งเป็นฆราวาส ดังตัวอย่างประโยค (20)

(20) *k^hun33+luŋ33*   k^hap45   mi:33   ?a11ray33   hay42   juay42   may45
คุณ+ลุง (พี่ของพ่อ)   ครับ   มี   อะไร   ให้   ช่วย   ไหม

จากประโยค (20) ผู้พูดเป็นเจ้าหน้าที่เทศบาลเรียกผู้ฟังซึ่งเป็นผู้รับบริการขณะผู้ฟังมาติดต่อเรื่องที่ดินที่สำนักงานเทศบาล

(21) yo:m33+ nɔ:ŋ42 ... Ø ma:33 ʔet45 pi44'ɿr:24

โยม+น้อง มา ทำ อะไร

จากประโยค (21) ผู้พูดเป็นพระสงฆ์ทักทายผู้ฟังที่เป็นน้องสาวแท้ๆที่วัด

5) รูปแบบ “คำสรรพนาม+คำเรียกสถานภาพ”

ปรากฏข้อมูลดังนี้ yo:m33(เธอ;ใช้สำหรับนักบวชเรียกฆราวาส)+siaw11(เพื่อน)ดังตัวอย่างประโยค (22)

(22) yo:m33+siaw11 ... Ø ma:33 t^he:ŋ33 li:45 de:11

โยม + เพื่อน มา ทาง นี้ ลี

จากประโยค (22) ผู้พูดเป็นพระสงฆ์เรียกผู้ฟังซึ่งเป็นเพื่อนขณะมาถวายเครื่องสังฆทานที่วัด

นอกจากนี้พบคำยืมจากภาษาไทยมาตรฐาน คือ t^han42(ท่าน)+p^ha45k^hru:33 (พระสงฆ์)

ใช้เรียกพระสงฆ์และ k^hun33(คุณ)+mɔ:24(หมอ) ใช้เรียกแพทย์ผู้ให้การรักษา ดังตัวอย่างประโยค (23)

(23) t^han42+p^ha45k^hru:33 ...ni45mon33 Ø t^hi:42 sa:24la:33wat45 de:11

ท่าน+พระครู นิมนต์ ที่ ศาลาวัด หน่อย

จากประโยค (23) ผู้พูดเป็นพิธีกรในงานสลากภัตของวัดประกาศเสียงตามสายเรียกผู้ฟังที่เป็นพระสงฆ์ให้มาพบที่ศาลาวัด

6) รูปแบบ “คำสรรพนาม+ชื่อ” (2+5)

ข้อมูลที่ปรากฏเป็นคำภาษาไทยมาตรฐานที่อยู่ในบริบทของภาษาไทยวน ยกตัวอย่างเช่น k^hun33(คุณ)+k^ha11cɔ:n33(ชื่อ) k^hun33(คุณ)+tiŋ11(ชื่อ) yo:m33(เธอ;ใช้สำหรับนักบวชเรียกฆราวาส)+cɛ:ŋ42(ชื่อ) yo:m33(เธอ;ใช้สำหรับนักบวชเรียกฆราวาส)+wɔ:33ra45wit45 (ชื่อ) ดังตัวอย่างประโยค (24)

(24) yo:m33+cɛ:ŋ42 ... Ø mi:33 pi44'ɿr:24 kɔ:42

โยม+แจ้ง (ชื่อ) มี อะไร หรือ

จากประโยค (24) ผู้พูดเป็นพระสงฆ์เรียกผู้ฟังซึ่งเป็นฆราวาสขณะเดินออกมาพบผู้พูดที่ศาลาวัด

7) รูปแบบ “คำเรียกญาติ+คำเรียกสถานภาพ” (3+4)

ปรากฏข้อมูลดังนี้ ʔa:y42(พี่ชาย)+siaŋ33(ชายที่บวชเป็นสามเณรแล้ว) ʔa:y42(พี่ชาย)+mɔ:24(หมอ) ʔey45(พี่สาว)+mɔ:24(หมอ) ดังตัวอย่างประโยค (25)

(25) ʔa:y42+mɔ:24 hao33 ma:33 t^ha:45 ʔaw33 ya:33

พี่ (ชาย) + หมอ ดิฉัน มา รอ เอา ยา

จากประโยค (25) ผู้พูดเป็นผู้รับบริการเรียกผู้ฟังที่เป็นผู้ให้บริการขณะกำลังยื่นใบเสร็จเพื่อรับยา

8) รูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อ” (3+5)

รูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อ” แบ่งออกเป็นรูปแบบย่อย 2 รูปแบบ คือ

8.1 รูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อผู้ฟัง” ยกตัวอย่างเช่น *ya:42*(แม่ของพ่อ)+*can33*(ชื่อผู้ฟัง) *ya:y33*(แม่ของแม่)+*t^hian42*(ชื่อผู้ฟัง) *me:42*(แม่)+*hw:m24*(ชื่อผู้ฟัง) *nv:ŋ42*(ใช้เรียกขานบุคคลที่มีอายุน้อยกว่าผู้พูดอย่างมากเช่น ลูก, เพื่อนของลูก, หลาน เป็นต้น)+*pw:n33*(ชื่อผู้ฟัง) *pa:42*(พี่สาวของแม่หรือพ่อ)+*ha:m33*(ชื่อผู้ฟัง) *pa:y42*(พี่ชาย)+*pw:ŋ33*(ชื่อผู้ฟัง) *pey42*(พี่สาว)+*pa:w33*(ชื่อผู้ฟัง) เป็นต้น ดังตัวอย่างประโยค (26)

(26) *pa:y42+ca:24*   *cao45*   *pen33*   *pi44¹r:24*
 พี่(ชาย) + จำ (ชื่อผู้ฟัง)   คุณ, ท่าน   เป็น   อะไร

จากประโยค (26) ผู้พูดเป็นแพทย์ทักทายผู้ฟังซึ่งเป็นคนรู้จักกันในห้องตรวจโรคของคลินิก

8.2 รูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อของลูกหรือหลานคนแรกของผู้ฟัง” เป็นรูปแบบคำเรียกขานที่ปรากฏในบริบทที่ผู้พูดเรียกผู้ฟังที่รู้จักกันหรือเป็นญาติพี่น้องโดยใช้ชื่อของลูกคนแรกของผู้ฟัง ยกตัวอย่างเช่น *p^hw:42*(พ่อ)+*cip45* (ชื่อของลูกหรือหลานคนแรกของผู้ฟัง) *me:42*(แม่)+*da:33* (ชื่อของลูกหรือหลานคนแรกของผู้ฟัง) *pa:42*(พี่สาวของแม่หรือพ่อ)+*bia33*(ชื่อของลูกหรือหลานคนแรกของผู้ฟัง) เป็นต้น ดังตัวอย่างประโยค (27)

(27) *p^hw:42+cip45* ... Ø   *ma:33*   *sr:45*   *han24*
 พ่อของจับ (ชื่อของลูกหรือหลานคนแรกของผู้ฟัง)   มา   ชื่อ   อะไร

จากประโยค (27) ผู้พูดเป็นแม่ค้าในตลาดทักทายผู้ฟังซึ่งเป็นญาติพี่น้องเมื่อพบกันในตลาด

9) รูปแบบ “คำเรียกสถานภาพ+คำเรียกญาติ” (4+3)

ปรากฏข้อมูลดังนี้ *cao45hua24*(พระสงฆ์)+*lun33*(พี่ชายของแม่หรือพ่อ) *cao45hua24*(พระสงฆ์)+*ta:33*(พ่อของแม่) ดังตัวอย่างประโยค (28)

(28) *cao45hua24+lun33*   *hao33*   *ci11*   *t^ha:n33sa11tan33*   *nam33*   *nr:42*
 พระสงฆ์+ลุง (พี่ชายของพ่อ)   ดิฉัน   จะ   ทำบุญ   ด้วย   นะ

จากประโยค (28) ผู้พูดเป็นฆราวาสเรียกผู้ฟังซึ่งเป็นพระสงฆ์สูงอายุที่รู้จักกันขณะอยู่บนศาลาวัด เพื่อจะทำบุญด้วย

10) รูปแบบ “คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ” (4+5)

ยกตัวอย่างเช่น *k^hru:33*(ครู)+*ka11wi:33*(ชื่อ) *cao45hua24*(พระสงฆ์)+*sin24*(ชื่อ) เป็นต้น ดังตัวอย่างประโยค (29)

(29) *cao45hua24+sin24*   *cao45*   *yu:11*   *bw:45*
 พระสงฆ์ + สีน (ชื่อ)   คุณ, ท่าน   อยู่   ไหม

จากประโยค (29) ผู้พูดเป็นฆราวาสเรียกผู้ฟังซึ่งเป็นพระสงฆ์ที่หน้ากุฏิของผู้ฟังเพื่อให้มาเปิดประตูให้

3.2.3 คำเรียกขานที่มีส่วนประกอบ 3 ส่วน

คำเรียกขานที่มีส่วนประกอบ 3 ส่วน คือ คำเรียกขานที่ประกอบด้วยคำประเภทต่างๆที่เรียงลำดับตามกฎของคำเรียกขานข้างต้นรวม 3 ส่วน ประกอบด้วย 2 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบ “คำสรรพนาม+คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ” และรูปแบบ “คำเรียกญาติ+คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ” มีรายละเอียดดังนี้

1) รูปแบบ “คำสรรพนาม+คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ”

ปรากฏข้อมูลดังนี้ $t^h an42$ (ท่าน)+ $p^h a245k^h ru:33$ (พระสงฆ์)+ $say33ya33sit11$ (ชื่อ) $yo:m33$ (เฮอ;ใช้สำหรับนักบวชเรียกฆราวาส)+ $siaw11$ (เพื่อน)+ $de:\eta33$ (ชื่อ) ดังตัวอย่างประโยค (30)

(30) $t^h an42+p^h a245k^h u:33+say33ya33sit11$ hao33 k^hv:24 ni45mon33 Ø hu:n42

ท่าน + พระครู + ชัยสิทธิ์(ชื่อ) กระผม ขอ นิมนต์ ขึ้น

ma:33 te:\eta33 sa:24la:33 nr:42

มา ที่ ศาลา นะ

จากประโยค (30) ผู้พูดเป็นพิธีกรดำเนินรายการประกาศเชิญผู้ฟังซึ่งเป็นพระสงฆ์ในพิธีสลากรัตร์ให้มาพบที่ศาลาวัด

2) รูปแบบ “คำเรียกญาติ+คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ”

ยกตัวอย่างเช่น $?a:y42$ (พี่ชาย)+ $t^h it45$ (ชายที่บวชเป็นพระภิกษุแล้ว)+ $man42$ (ชื่อ)

ดังตัวอย่างประโยค (31)

(31) $?a:y42+t^h it45+man42$ ... Ø ma:33 ha:24 ?a:t11ta11ma:33

พี่(ชาย) + คำเรียกชายที่บวชแล้ว + แม้น(ชื่อ) มา หา อาตมา

de:11

หน่อย

จากประโยค (31) ผู้พูดเป็นพระสงฆ์เรียกผู้ฟังซึ่งเป็นภคทายกให้มาพบที่อุโบสถ

3.3 ความถี่ของคำเรียกขานในภาษาไทยวน ตำบลหาดเลี้ยว อำเภอศรีษะเกษ จังหวัดสุโขทัย

จากข้อมูลคำเรียกขานทั้งหมดโดยผู้วิจัยไม่ได้ศึกษารูปศูนย์หรือรูปที่ไม่ปรากฏคำเรียกขานหมดแล้ว ผู้วิจัยได้สรุปความถี่ของการใช้รูปแบบคำเรียกขานในแต่ละรูปแบบ โดยนำรูปแบบคำเรียกขานทั้งหมดมานับความถี่ และคิดเป็นค่าร้อยละของผลรวมรูปแบบคำเรียกขานทั้งหมดโดยใช้สูตร

$$\frac{\text{รูปแบบคำเรียกขาน}}{\text{ผลรวมของคำเรียกขานทั้งหมด}} \times 100$$

จากนั้นนำเสนอในรูปแบบตารางบอกลำดับที่ของรูปแบบคำเรียกขานที่ใช้มากที่สุด, คำที่ปรากฏมากที่สุดในแต่ละรูปแบบ รวมทั้งความถี่ (ครั้ง)และค่าร้อยละ มีรายละเอียดดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 ความถี่และร้อยละในการใช้คำเรียกขานทั้งหมด

ลำดับ	รูปแบบ	ความถี่	ร้อยละ
1	คำเรียกญาติ	136	26.00
2	คำเรียกญาติ+ชื่อ	80	15.30
3	คำเรียกสถานภาพ	72	13.77
4	คำสรรพนาม	53	10.13
5	คำสรรพนาม+ชื่อ	45	8.22
6	คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ	40	7.65
	ชื่อ	40	7.65
7	คำนำหน้า +ชื่อ	21	4.02
8	คำนำหน้า +คำเรียกญาติ	9	1.72
9	คำเรียกญาติ+คำเรียกสถานภาพ	8	1.53
10	คำสรรพนาม+คำเรียกญาติ	6	1.15
	คำสรรพนาม+คำเรียกสถานภาพ	6	1.15
11	คำเรียกสถานภาพ+คำเรียกญาติ	3	0.57
	คำสรรพนาม+คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ	3	0.57
12	คำเรียกญาติ+คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ	2	0.38
13	คำนำหน้า+คำเรียกสถานภาพ	1	0.19
	รวม	523	100.00

จากตารางที่ 3.1 สามารถสรุปได้ว่ารูปแบบ “คำเรียกญาติ” เป็นคำเรียกขานที่มีความถี่มากที่สุด (ร้อยละ 26 ของคำเรียกขานทั้งหมด) ซึ่งห่างจากรูปแบบคำเรียกขานที่มีความถี่รองลงมาเป็นอันดับที่ 2 อย่างมาก ซึ่งได้แก่ รูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อ” (คิดเป็นร้อยละ 15.30 ของคำเรียกขานทั้งหมด) ส่วนรูปแบบคำเรียกขานที่มีความถี่อันดับที่ 3 คือ รูปแบบ “คำเรียกสถานภาพ” (คิดเป็นร้อยละ 13.77 ของคำเรียกขานทั้งหมด) และรูปแบบ “คำสรรพนาม” เป็นคำเรียกขานที่มีความถี่เป็นอันดับที่ 4 (ร้อยละ 10.13 ของคำเรียกขานทั้งหมด) รูปแบบนอกจากนี้มีความถี่ลดหลั่นกันไป และที่ใช้น้อยที่สุด คือ รูปแบบ “คำนำหน้า+คำเรียกสถานภาพ” มีความถี่เพียง 1 ครั้ง (คิดเป็นร้อยละ 0.19 ของคำเรียกขานทั้งหมด)

3.4 สรุปรูปแบบของคำเรียกขานในภาษาไทยวน

3.4.1 ส่วนประกอบของคำเรียกขานในภาษาไทยวน ประกอบด้วย คำนำหน้า คำสรรพนาม คำเรียกญาติ คำเรียกสถานภาพ และชื่อ โดยพบว่าคำนำหน้าปรากฏอยู่เดี่ยวๆไม่ได้แต่จะต้องปรากฏกับส่วนประกอบอื่น

3.4.2 เมื่อนำส่วนประกอบของคำเรียกขานมาสร้างเป็นกฎหรือรูปแบบของคำเรียกขาน ทำให้พบทั้งหมด 16 รูปแบบ ประกอบด้วย รูปแบบที่มีส่วนประกอบ 1 ส่วน จำนวน 4 รูปแบบ คือ รูปแบบ “คำสรรพนาม” รูปแบบ “คำเรียกญาติ” รูปแบบ “คำเรียกสถานภาพ” และรูปแบบ “ชื่อ” รูปแบบที่มีส่วนประกอบ 2 ส่วน จำนวน 10 รูปแบบ คือ รูปแบบ “คำนำหน้า + คำเรียกญาติ” รูปแบบ “คำนำหน้า + คำเรียกสถานภาพ” รูปแบบ “คำนำหน้า + ชื่อ” รูปแบบ “คำสรรพนาม + คำเรียกญาติ” รูปแบบ “คำสรรพนาม + คำเรียกสถานภาพ” รูปแบบ “คำสรรพนาม + ชื่อ” รูปแบบ “คำเรียกญาติ + คำเรียกสถานภาพ” รูปแบบ “คำเรียกญาติ + ชื่อ” และรูปแบบ “คำเรียกสถานภาพ + ชื่อ” รูปแบบที่มีส่วนประกอบ 3 ส่วน จำนวน 2 รูปแบบ คือ รูปแบบ “คำสรรพนาม + คำเรียกสถานภาพ + ชื่อ” และรูปแบบ “คำเรียกญาติ + คำเรียกสถานภาพ + ชื่อ”

3.4.3 ผลการวิเคราะห์ความถี่ในการใช้รูปแบบคำเรียกขานสรุปได้ว่า รูปแบบของคำเรียกขานในภาษาไทยพจนานุกรมที่ใช้มากที่สุด คือ รูปแบบ “คำเรียกญาติ” ผลสรุปนี้สอดคล้องกับสมมติฐานบางส่วนที่ผู้วิจัยตั้งไว้ว่ารูปแบบของคำเรียกขานในภาษาไทยพจนานุกรมที่ใช้มากที่สุดคือ 2 รูปแบบ “คำเรียกญาติ” และรูปแบบ “คำสรรพนาม”

3.4.4 เมื่อเปรียบเทียบโครงสร้างคำเรียกขานในภาษาไทยพจนานุกรมที่พบในงานวิจัยนี้กับโครงสร้างคำเรียกขานภาษาไทยมาตรฐานที่เสนอในงานของม.ร.ว.กัลยา ดิงศภัทย์ และอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (ม.ร.ว. กัลยา ดิงศภัทย์ & อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2531) ภาษาไทยกรุงเทพในงานวิจัยของ ปัทมวรรณ วงศ์ขจร (ปัทมวรรณ วงศ์ขจร, 2542) และภาษาไทยถิ่นเชียงใหม่โดยรังสรรค์ จันต๊ะ (รังสรรค์ จันต๊ะ, 2535) พบความแตกต่างที่น่าสนใจคือในภาษาไทยพจนานุกรมไม่มีคำลงท้ายเป็นส่วนประกอบของคำเรียกขานเลย แต่ในภาษาไทยมีคำลงท้ายเป็นส่วนประกอบด้วย

3.4.5 รูปแบบคำเรียกขานที่พบมากที่สุด ในภาษาไทยพจนานุกรมซึ่งได้แก่ รูปแบบ “คำเรียกญาติ” ไม่สอดคล้องกับที่พบในงานวิจัยของม.ร.ว.กัลยา ดิงศภัทย์ และอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (ม.ร.ว. กัลยา ดิงศภัทย์ & อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2531) ซึ่งที่ใช้มากที่สุดสามอันดับแรก ได้แก่ คำนำหน้า+ชื่อ, ชื่อ และคำนำหน้า ตามลำดับ อย่างไรก็ตามงานวิจัยนี้มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของคอมป์ตัน (Compton, 2002) ที่พบว่า รูปแบบ “คำเรียกญาติ” เป็นคำเรียกขานที่ผู้พูดชาวลาวใช้เรียกผู้ฟังมากที่สุด รวมทั้งงานวิจัยของสุริยา สอดส่องกฤษ (สุริยา สอดส่องกฤษ, 2541) ซึ่งศึกษาคำเรียกขานในภาษาเขมร ,งานวิจัยของปารีชาติ วงศ์สง่า (ปารีชาติ วงศ์สง่า, 2545) ศึกษาการใช้คำเรียกขานในหมู่บ้านหลายภาษา จังหวัดศรีสะเกษ, งานวิจัยของสีพอน สุนันทา (สีพอน สุนันทา, 2552) ที่ศึกษาคำเรียกขานในภาษาลาวลุ่ม และงานวิจัยของสุดา หัสสภาค (สุดา หัสสภาค, 2545) ที่ศึกษารูปแบบคำเรียกขานในภาษาจีนแต้จิ๋ว งานวิจัยเหล่านี้พบรูปแบบ “คำเรียกญาติ” เป็นรูปแบบคำเรียกขานที่มีการใช้มากที่สุดทั้งสิ้น

บทที่ 4

การใช้คำเรียกขานในภาษาไทยพจนกับอายุของผู้พูด

บทนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเลือกใช้คำเรียกขานในภาษาไทยพจนกับปัจจัยทางสังคม ได้แก่ อายุผู้พูด ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยการสังเกตและสอบถามบุคคลที่รู้จักกลุ่มตัวอย่าง และแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มคนอายุน้อย (อายุประมาณ 5-40 ปี) และกลุ่มคนอายุมาก (อายุประมาณ 41 ปีขึ้นไป) โดยตั้งสมมติฐานว่ากลุ่มคนอายุน้อยเลือกใช้รูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อ” มากที่สุด ในขณะที่กลุ่มคนอายุมากเลือกใช้ “คำสรรพนาม” มากที่สุด ในการนำเสนอเนื้อหาผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอออกเป็น 4 หัวข้อ ได้แก่ ความแตกต่างของการใช้คำเรียกขานภาษาไทยพจนระหว่างกลุ่มคนอายุน้อยและกลุ่มคนอายุมาก การใช้คำเรียกขานในภาษาไทยพจนของกลุ่มคนอายุน้อย การใช้คำเรียกขานในภาษาไทยพจนของกลุ่มคนอายุมาก และสรุปการใช้คำเรียกขานภาษาไทยพจนของกลุ่มคนอายุน้อยและกลุ่มคนอายุมาก

ผลการศึกษานอกจากจะแสดงความถี่ของรูปแบบคำเรียกขานของแต่ละกลุ่มอายุแล้ว (ดูรายละเอียดที่ภาคผนวก ก) ยังทำให้เห็นความแตกต่างของการใช้คำเรียกขานของกลุ่มคนอายุน้อยและอายุมาก อีกทั้งยังพบอิทธิพลของภาษาไทยมาตรฐานในรูปแบบคำเรียกขานของแต่ละกลุ่มรุ่นอายุอีกด้วย

4.1 ความแตกต่างของการใช้คำเรียกขานภาษาไทยพจนระหว่างกลุ่มคนอายุน้อยและกลุ่มคนอายุมาก

ผู้วิจัยพบความแตกต่างบางประการในการเลือกใช้คำเรียกขานระหว่างกลุ่มรุ่นอายุทั้ง 2 แสดงในตารางที่ 4.1 และภาพที่ 4.1 สรุปการใช้คำเรียกขานภาษาไทยพจนของทั้ง 2 กลุ่มอายุ ดังนี้

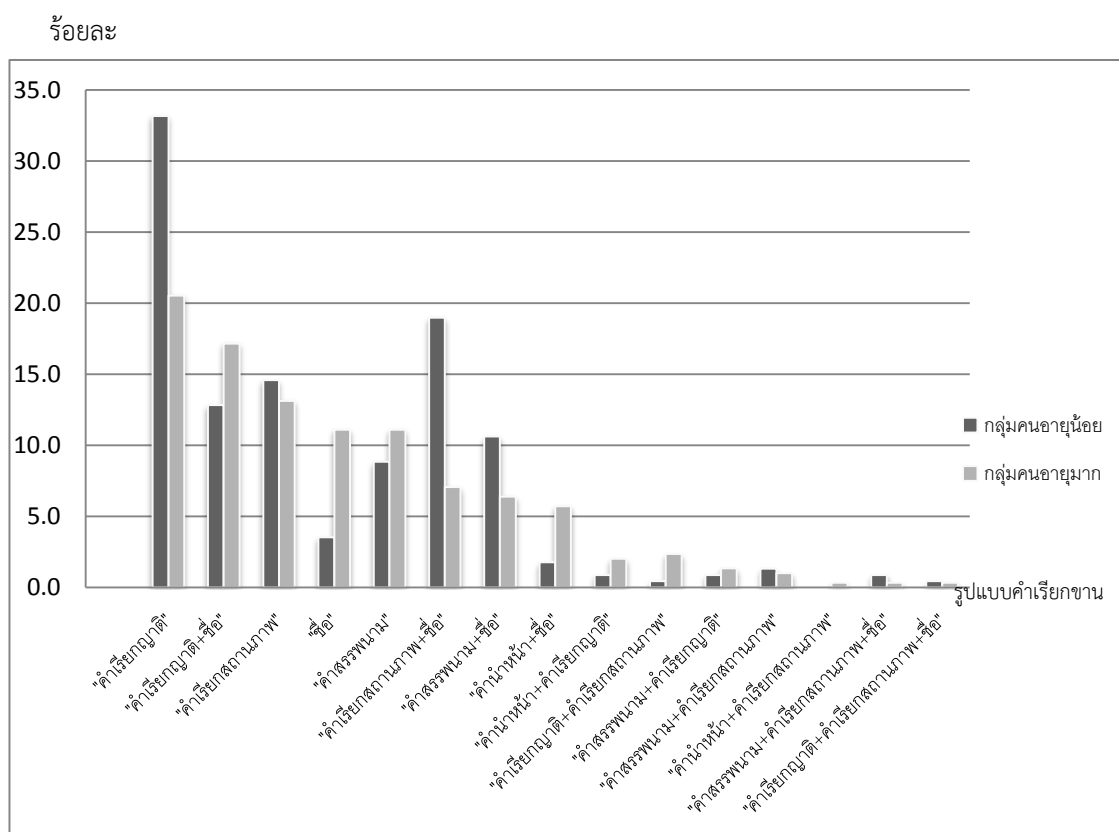
ตารางที่ 4.1 ร้อยละของรูปแบบคำเรียกขานที่ใช้ในกลุ่มคนอายุน้อยและอายุมาก

รูปแบบคำเรียกขาน	กลุ่มอายุน้อย	กลุ่มอายุมาก
คำเรียกญาติ	33.19	20.54
คำเรียกสถานภาพ	14.60	13.13
คำเรียกญาติ+ชื่อ	12.83	17.17
คำสรรพนาม+ชื่อ	10.62	6.40
คำสรรพนาม	8.85	11.11
คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ	8.41	7.07
ชื่อ	3.54	11.11
คำนำหน้า+ชื่อ	1.77	5.72
คำสรรพนาม+คำเรียกสถานภาพ	1.33	1.01

รูปแบบคำเรียกขาน	กลุ่มอายุน้อย	กลุ่มอายุมาก
คำเรียกสถานภาพ+คำเรียกญาติ	1.33	0
คำนำหน้า+คำเรียกญาติ	0.88	2.02
คำสรรพนาม+คำเรียกญาติ	0.88	1.35
คำสรรพนาม+คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ	0.88	0.34
คำเรียกญาติ+คำเรียกสถานภาพ	0.44	2.36
คำเรียกญาติ+คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ	0.44	0.34
คำนำหน้า+คำเรียกสถานภาพ	0	0.34
รวม	100.00	100.00

$$X^2 = 37.71 \quad df = 16 \quad p < 0.01$$

จากตารางที่ 4.1 เห็นได้ว่าโดยส่วนใหญ่ผู้พูดทั้งสองกลุ่มอายุเลือกใช้รูปแบบคำเรียกขานต่างกัน กล่าวคือ รูปแบบ “คำเรียกญาติ” ที่ใช้โดยกลุ่มคนอายุน้อยมีค่าร้อยละ 33.19 ของจำนวนรูปแบบคำเรียกขานที่ใช้ในกลุ่มคนอายุน้อย ซึ่งมากกว่ากลุ่มคนอายุมากที่ใช้รูปแบบ “คำเรียกญาติ” คิดเป็นร้อยละ 20.54 อีกทั้งพบว่ากลุ่มคนอายุมากใช้รูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อ” มากกว่าคิดเป็นร้อยละ 17.17 ในขณะที่กลุ่มคนอายุน้อยใช้เพียงร้อยละ 12.83 รวมไปถึงรูปแบบ “ชื่อ” และ “คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ” ที่เห็นความแตกต่างในการเลือกใช้คำเรียกขานระหว่างสองกลุ่มอายุชัดเจนมาก และเมื่อผู้วิจัยนำผลทั้งหมดในตารางที่ 4.1 มาทดสอบความสัมพันธ์ทางสถิติด้วยค่าไคสแควร์ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 พบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งชี้ว่ารุ่นอายุมีอิทธิพลต่อการเลือกใช้คำเรียกขานในภาษาไทยวน ดังภาพที่ 4.1

ภาพที่ 4.1 รูปแบบคำเรียกขานภาษาไทยในกลุ่มคนอายุน้อยและกลุ่มคนอายุมาก

จากภาพที่ 4.1 จะเห็นได้ว่ารูปแบบคำเรียกขานที่คนอายุน้อยใช้มากกว่าคนอายุมากอย่างเด่นชัด ได้แก่ รูปแบบ "คำเรียกญาติ" "คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ" และ "คำสรรพนาม+ชื่อ" ส่วนรูปแบบที่คนอายุมากใช้มากกว่าคนอายุน้อย ได้แก่ รูปแบบ "คำเรียกญาติ+ชื่อ" "คำสรรพนาม" "ชื่อ" "คำนำหน้า+ชื่อ" "คำนำหน้า+คำเรียกญาติ" "คำเรียกญาติ+คำเรียกสถานภาพ" ส่วนรูปแบบคำเรียกขานที่ใช้ในจำนวนใกล้เคียงกันทั้งสองกลุ่มอายุ ได้แก่ รูปแบบ "คำเรียกสถานภาพ" "คำสรรพนาม+คำเรียกญาติ" "คำสรรพนาม+คำเรียกสถานภาพ" และ "คำเรียกญาติ+คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ" จึงสรุปได้ว่ารูปแบบคำเรียกขานในภาษาไทยส่วนใหญ่ใช้แตกต่างกันตามรุ่นอายุของผู้พูด

เมื่อนำรูปแบบคำเรียกขานที่ใช้โดยกลุ่มผู้พูดอายุน้อยและอายุมากมาจัดลำดับจากรูปแบบที่มีความถี่มากที่สุดไปถึงรูปแบบที่มีความถี่น้อยที่สุด ผลที่ได้แสดงในตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้โดยกลุ่มผู้พูดอายุน้อยและอายุมากเรียงลำดับตั้งแต่ความถี่มากที่สุดไปน้อยที่สุด

รูปแบบที่ใช้โดยกลุ่มผู้พูดอายุน้อย	รูปแบบที่ใช้โดยกลุ่มผู้พูดอายุมาก
1) คำเรียกญาติ	1) คำเรียกญาติ
2) คำเรียกสถานภาพ	2) คำเรียกญาติ+ชื่อ
3) คำเรียกญาติ+ชื่อ	3) คำเรียกสถานภาพ
4) คำสรรพนาม+ชื่อ	4) คำสรรพนาม
5) คำสรรพนาม	5) ชื่อ
6) คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ	6) คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ
7) ชื่อ	7) คำสรรพนาม+ชื่อ
8) คำนำหน้า+ชื่อ	8) คำนำหน้า+ชื่อ
9) คำสรรพนาม+คำเรียกสถานภาพ	9) คำเรียกญาติ+คำเรียกสถานภาพ
10) คำเรียกสถานภาพ+คำเรียกญาติ	10) คำนำหน้า+คำเรียกญาติ
11) คำนำหน้า+คำเรียกญาติ คำสรรพนาม+คำเรียกญาติ คำสรรพนาม+คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ	11) คำสรรพนาม+คำเรียกญาติ
12) คำเรียกญาติ+คำเรียกสถานภาพ คำเรียกญาติ+คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ	12) คำสรรพนาม+คำเรียกสถานภาพ
	13) คำสรรพนาม+คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ คำเรียกญาติ+คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ คำนำหน้า+คำเรียกสถานภาพ

จากตารางที่ 4.2 เห็นได้ว่าการใช้รูปแบบ “คำเรียกญาติ” ของทั้ง 2 กลุ่มอายุมีความถี่มากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับรูปแบบคำเรียกขานอื่นๆภายในกลุ่มอายุของตน แต่พบว่าลำดับของรูปแบบคำเรียกขานที่ประกอบด้วยชื่อมีความแตกต่างกัน กล่าวคือ กลุ่มคนอายุมากจะเลือกใช้รูปแบบคำเรียกขานที่ประกอบด้วยชื่อในอันดับต้นๆ เช่น เลือกใช้รูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อ” มากเป็นอันดับที่สอง และใช้รูปแบบ “ชื่อ” เดี่ยวๆมากเป็นอันดับที่ห้า ในขณะที่ในกลุ่มคนอายุน้อยเลือกใช้รูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อ” มากเป็นอันดับที่สามและรูปแบบ “ชื่อ” มากเป็นอันดับที่เจ็ด จากลำดับของการเลือกใช้รูปแบบคำเรียกขานของกลุ่มคนอายุน้อยและอายุมากที่ปรากฏในตารางสอดคล้องกับที่ ม.ร.ว.กัลยา ดิงศภัทัย และอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (ม.ร.ว. กัลยา ดิงศภัทัย & อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2531) กล่าวไว้ว่า เนื่องจากตามกฎของสังคมไทยแล้ว ชื่อเป็นคำที่คนอายุน้อยไม่พึงใช้เรียกคนอายุมาก แต่จะนำมาใช้เรียกคนที่มียุ่เท่ากันหรือต่ำกว่าเท่านั้น เพราะเป็นการแสดงความไม่เคารพรวมถึงความเท่าเทียมระหว่างกัน

1) รูปแบบ “คำเรียกสถานภาพ” เป็นรูปแบบที่ปรากฏคำที่มีความถี่สูงสุดเช่นเดียวกัน ได้แก่ *cao45hua24* (พระสงฆ์) นอกจากนี้พบคำว่า *ʔe:33*(เด็กทารกหญิงหรือชาย) ในกลุ่มคนอายุมากแต่ไม่พบกลุ่มคนอายุน้อย

2) กลุ่มคนอายุมากเลือกใช้รูปแบบ “คำสรรพนาม” มากกว่ากลุ่มคนอายุน้อย โดยปรากฏคำว่า *cao45*(คุณ, ท่าน) เป็นคำที่มีความถี่มากที่สุดทั้ง 2 กลุ่มอายุ แต่ไม่พบคำว่า *k^hun33*(คุณ) ในกลุ่มคนอายุมาก

3) รูปแบบคำเรียกขานที่กลุ่มคนอายุมากใช้มากกว่ากลุ่มคนอายุน้อย ได้แก่ รูปแบบ “ชื่อ” รูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อ” รูปแบบ “คำสรรพนาม” รูปแบบ “คำนำหน้า+คำเรียกญาติ” รูปแบบ “คำนำหน้า+ชื่อ” รูปแบบ “คำสรรพนาม+คำเรียกญาติ” รูปแบบ “คำเรียกญาติ+คำเรียกสถานภาพ” ทั้งนี้ปรากฏคำว่า *ʔa:y42*(พี่ชาย)+*sian33* (ชายที่บวชเป็นสามเณรแล้ว) เฉพาะในกลุ่มคนอายุมาก

4) รูปแบบคำเรียกขานที่ปรากฏเฉพาะในกลุ่มคนอายุมาก ได้แก่ รูปแบบ “คำนำหน้า+คำเรียกสถานภาพ” คำที่ปรากฏคือ *ʔi:11*(น้อง)+*ʔe:33* (เด็กทารกหญิงหรือชาย)

5) รูปแบบคำเรียกขานที่มีส่วนประกอบ 3 ส่วน ได้แก่ รูปแบบ “คำเรียกญาติ+คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ” และ รูปแบบ “คำเรียกญาติ+คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ” ปรากฏความถี่ในการใช้เท่ากัน

4.2 การใช้คำเรียกขานในภาษาไทยวนของกลุ่มคนอายุน้อย

กลุ่มคนอายุน้อยที่ผู้วิจัยกำหนดไว้คือ คนที่มีอายุประมาณ 5-40 ปี จากการวิเคราะห์พบรูปแบบคำเรียกขานภาษาไทยวนดังนี้ แสดงในตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 ความถี่และร้อยละของรูปแบบคำเรียกขานภาษาไทยวนใช้โดยกลุ่มคนอายุน้อย

ลำดับที่	รูปแบบคำเรียกขานใช้โดยผู้พูดอายุน้อย	ความถี่	ร้อยละ
1	คำเรียกญาติ	75	33.19
2	คำเรียกสถานภาพ	33	14.60
3	คำเรียกญาติ+ชื่อ	29	12.83
4	คำสรรพนาม+ชื่อ	24	10.62
5	คำสรรพนาม	20	8.85
6	คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ	19	8.41
7	ชื่อ	8	3.54
8	คำนำหน้า+ชื่อ	4	1.77
9	คำสรรพนาม+คำเรียกสถานภาพ	3	1.33
	คำเรียกสถานภาพ+คำเรียกญาติ	3	1.33
11	คำนำหน้า+คำเรียกญาติ	2	0.88

ลำดับที่	รูปแบบคำเรียกขานใช้โดยผู้พูดอายุน้อย	ความถี่	ร้อยละ
11	คำสรรพนาม+คำเรียกญาติ	2	0.88
	คำสรรพนาม+คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ	2	0.88
12	คำเรียกญาติ+คำเรียกสถานภาพ	1	0.44
	คำเรียกญาติ+คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ	1	0.44
รวม		226	100.00

จากตารางที่ 4.3 จะเห็นได้ว่ารูปแบบคำเรียกขานที่มีความถี่มากที่สุดที่ใช้โดยกลุ่มคนอายุน้อยได้แก่ รูปแบบ “คำเรียกญาติ” คิดเป็นร้อยละ 33.19 ของรูปแบบคำเรียกขานภาษาไทยในกลุ่มคนอายุน้อยทั้งหมด รองลงมาได้แก่ รูปแบบ “คำเรียกสถานภาพ” คิดเป็นร้อยละ 14.60 ของรูปแบบคำเรียกขานภาษาไทยในกลุ่มคนอายุน้อยทั้งหมด ทั้งนี้ผู้วิจัยได้แสดงรายละเอียดการใช้คำเรียกขานในแต่ละรูปแบบดังต่อไปนี้

1) รูปแบบ “คำเรียกญาติ” แสดงในตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 ความถี่และร้อยละของรูปแบบ “คำเรียกญาติ” ใช้โดยกลุ่มคนอายุน้อย

ลำดับที่	รูปแบบ"คำเรียกญาติ"	ความถี่	ร้อยละ
1	<i>?ey42</i> (พี่สาว)	12	16.00
	<i>pa:42</i> (พี่สาวของแม่หรือพ่อ)	12	16.00
2	<i>p^hว:42yay24</i> (พ่อของพ่อหรือพ่อของแม่)	10	13.33
3	<i>ya:y33</i> (แม่ของแม่)	9	12.00
4	<i>me:42</i> (แม่)	8	10.67
5	<i>?a:y42</i> (พี่ชาย)	6	8.00
	<i>me:42yay24</i> (แม่ของพ่อหรือแม่ของแม่)	6	8.00
6	<i>ya:42</i> (แม่ของพ่อ)	4	5.33
7	<i>luŋ33</i> (พี่ชายของแม่หรือพ่อ)	3	4.00
8	<i>?a:w33</i> (น้องชายหรือน้องสาวของพ่อ)	2	2.67
9	<i>ta:33</i> (พ่อของแม่)	1	1.33
	<i>p^hi:42</i> (พี่)	1	1.33
	<i>nv:ŋ42</i> (ใช้เรียกขานบุคคลที่มีอายุน้อยกว่าผู้พูดอย่างมากเช่น ลูก, เพื่อนของลูก, หลาน เป็นต้น)	1	1.33
รวม		75	100.00

จากตารางที่ 4.4 เห็นได้ว่ารูปแบบ “คำเรียกญาติ” ของกลุ่มคนอายุน้อยที่พบมากที่สุดได้แก่ *?ey42* (พี่สาว) และ *pa:42* (พี่สาวของแม่หรือพ่อ) แต่ละรูปแบบคิดเป็นร้อยละ 16 ของรูปแบบ “คำเรียกญาติ” ในกลุ่มคนอายุน้อยทั้งหมด รองลงมาได้แก่ *p^hว:42yay24* (พ่อของพ่อหรือพ่อของ

แม่) คิดเป็นร้อยละ 13.33 ของรูปแบบคำเรียกขานภาษาไทยในในกลุ่มคนอายุน้อยทั้งหมด จากข้อมูลจะเห็นว่ากลุ่มคนอายุน้อยเลือกใช้รูปแบบ “คำเรียกญาติ” ที่แสดงถึงความเคารพต่อผู้ที่ตนพูดด้วย สังเกตได้จากการใช้คำว่า *ʔey42* (พี่สาว) และ *pa:42* (พี่สาวของแม่หรือพ่อ) ในการเรียกขาน อีกทั้งแสดงให้เห็นว่าคำเรียกญาติ นอกจากเป็นคำที่กลุ่มคนอายุน้อยใช้ในการเรียกญาติพี่น้องทางสายเลือดของตนแล้ว ยังนำมาใช้เรียกบุคคลอื่น ๆ อีกด้วย

2) รูปแบบ “คำเรียกสถานภาพ” แสดงในตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 ความถี่และร้อยละของรูปแบบ “คำเรียกสถานภาพ” ของกลุ่มคนอายุน้อย

ลำดับที่	รูปแบบ"คำเรียกสถานภาพ"	ความถี่	ร้อยละ
1	<i>cao45hua24</i> (พระสงฆ์)	9	27.27
2	<i>ma:11ʔa:y42</i> (หลวงพี่)	4	12.12
	<i>luan24ta:33</i> (หลวงตา)	4	12.12
3	<i>ca:w42ʔa:33wa:t42</i> (เจ้าอาวาส)	2	6.06
	<i>siaw11</i> (เพื่อน)	2	6.06
	<i>luan24p^hi:42</i> (หลวงพี่)	2	6.06
	<i>luan24p^hว:42</i> (หลวงพ่อ)	2	6.06
4	<i>ca11ʔa:y45</i> (สามเณร)	1	3.03
	<i>mak45k^ha45t^ha:33yok45</i> (มัคทายก)	1	3.03
	<i>kam33nan33</i> (กำนัน)	1	3.03
	<i>p^ha45k^hru:33</i> (พระสงฆ์)	1	3.03
	<i>p^ha45k^hun33ca:w42</i> (พระสงฆ์)	1	3.03
	<i>mว:24</i> (หมอ)	1	3.03
	<i>ʔa:33ca:n33</i> (อาจารย์)	1	3.03
	<i>luan24luŋ33</i> (หลวงลุง)	1	3.03
รวม		33	100.00

จากตารางที่ 4.5 เห็นได้ว่า *cao45hua24* (พระสงฆ์) เป็นคำที่กลุ่มคนอายุน้อยใช้มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 28.13 ของรูปแบบ “คำเรียกสถานภาพ” ในกลุ่มคนอายุน้อยทั้งหมด ในขณะที่คำว่า *ma:11ʔa:y42* (หลวงพี่) และ *luan24ta:33*(หลวงตา) มีความถี่ในการใช้รองลงมา คิดเป็นร้อยละ 12.50 ของรูปแบบ “คำเรียกสถานภาพ” ในกลุ่มคนอายุน้อยทั้งหมด

3) รูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อ” แบ่งออกเป็น 2 รูปแบบย่อย คือ รูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อผู้ฟัง” เช่น *pa:42* (พี่สาวของแม่หรือพ่อ)+ *can33* (ชื่อผู้ฟัง) *นว:η42* (ใช้เรียกขานบุคคลที่มีอายุน้อยกว่าผู้พูดอย่างมากเช่น ลูก, เพื่อนของลูก, หลาน เป็นต้น)+*nɨŋ11* (ชื่อผู้ฟัง) และรูปแบบ

“คำเรียกญาติ+ชื่อของลูกหรือหลานคนแรกของผู้ฟัง” เช่น *mɛ:42*(แม่)+*da:33*(ชื่อของลูกหรือหลานคนแรกของผู้ฟัง) *pa:42* (พี่สาวของแม่หรือพ่อ)+*cen33* (ชื่อของลูกหรือหลานคนแรกของผู้ฟัง) เมื่อพิจารณาความถี่โดยรวมพบว่ารูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อผู้ฟัง” ใช้มากกว่า ส่วนความถี่และคำเรียกขานที่พบในแต่ละประเภทย่อยแสดงในตารางที่ 4.6 ตารางที่ 4.7 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 ความถี่และร้อยละของรูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อผู้ฟัง” ใช้โดยกลุ่มคนอายุน้อย

ลำดับที่	รูปแบบ"คำเรียกญาติ+ชื่อผู้ฟัง"	ความถี่	ร้อยละ
1	<i>pa:42</i> (พี่สาวของแม่หรือพ่อ)+ชื่อผู้ฟัง	9	33.33
2	<i>nv:ŋ42</i> (ใช้เรียกขานบุคคลที่มีอายุน้อยกว่าผู้พูดอย่างมากเช่น ลูก, เพื่อนของลูก, หลาน เป็นต้น)+ชื่อผู้ฟัง	4	14.81
	<i>pa:y42</i> (พี่ชาย)+ชื่อผู้ฟัง	4	14.81
	<i>pey42</i> (พี่สาว)+ชื่อผู้ฟัง	4	14.81
3	<i>pa:33</i> (น้องชายหรือน้องสาวของพ่อ)+ชื่อผู้ฟัง	3	11.11
4	<i>mɛ:42</i> (แม่)+ชื่อผู้ฟัง	1	3.70
	<i>ya:42</i> (แม่ของพ่อ)+ชื่อผู้ฟัง	1	3.70
	<i>ya:y33</i> (แม่ของแม่)+ชื่อผู้ฟัง	1	3.70
รวม		27	100.00

ข้อมูลความถี่และร้อยละของรูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อผู้ฟัง” ในกลุ่มคนอายุน้อยที่ปรากฏในตารางที่ 4.6 แสดงให้เห็นว่า *pa:42* (พี่สาวของแม่หรือพ่อ)+ชื่อผู้ฟัง เป็นรูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อผู้ฟัง” ที่ปรากฏมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 33.33 ของรูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อผู้ฟัง” ในกลุ่มคนอายุน้อยทั้งหมด รองลงมาได้แก่คำว่า *nv:ŋ42*(ใช้เรียกขานบุคคลที่มีอายุน้อยกว่าผู้พูดอย่างมากเช่น ลูก, เพื่อนของลูก, หลาน เป็นต้น)+ชื่อผู้ฟัง *pa:y42*(พี่ชาย)+ชื่อผู้ฟัง และ *pey42*(พี่สาว)+ชื่อผู้ฟัง ซึ่งมีความถี่เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 14.81 ของรูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อผู้ฟัง” ในกลุ่มคนอายุน้อยทั้งหมด

ตารางที่ 4.7 ความถี่และร้อยละของรูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อลูกหรือหลานคนแรกของผู้ฟัง” ใช้โดยกลุ่มคนอายุน้อย

ลำดับที่	รูปแบบ"คำเรียกญาติ+ชื่อลูกหรือหลานของผู้ฟัง"	ความถี่	ร้อยละ
1	<i>mɛ:42</i> (แม่)+ชื่อลูกหรือหลานของผู้ฟัง	2	66.67
2	<i>pa:42</i> (พี่สาวของแม่หรือพ่อ)+ชื่อลูกหรือหลานของผู้ฟัง	1	33.33
รวม		3	100.00

จากตารางที่ 4.7 เห็นได้ว่ารูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อลูกหรือหลานของผู้ฟัง” ที่พบในกลุ่มคนอายุน้อย ได้แก่ คำว่า *me:42*(แม่)+*da:33*(ชื่อลูกหรือหลานของผู้ฟัง) หมายถึง แม่ของตา *me:42*(แม่)+*yin24*(ชื่อลูกหรือหลานของผู้ฟัง) หมายถึง แม่ของหญิงและ *pa:42* (พี่สาวของแม่หรือพ่อ)+*cen33*(ชื่อลูกหรือหลานของผู้ฟัง) หมายถึง ป้าของเจน

อนึ่งข้อมูลที่พบทั้งหมดใช้โดยคนอายุน้อยเรียกคนที่มีอายุต่างกับตนเองเล็กน้อยแต่อยู่ในรุ่นอายุเดียวกัน คือ รุ่นอายุน้อย (5-41 ปี) แต่สังเกตว่าผู้พูดกลับเรียกขานผู้ฟังโดยใช้คำเรียกขานที่แสดงว่าผู้ฟังมีอายุต่างกับผู้พูดมาก ที่เป็นเช่นนี้เพราะผู้พูดให้ความสนใจที่ลูกหรือหลานคนแรกของผู้ฟังมากกว่าตัวของผู้ฟังนั่นเอง

1) รูปแบบ “คำสรรพนาม” แสดงในตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 ความถี่และร้อยละของรูปแบบ “คำสรรพนาม” ใช้โดยกลุ่มคนอายุน้อย

ลำดับที่	รูปแบบ"คำสรรพนาม"	ความถี่	ร้อยละ
1	<i>cao45</i> (คุณ, ท่าน)	9	45.00
2	<i>yo:m33</i> (เธอ;ใช้สำหรับนักบวชเรียกฆราวาส)	7	35.00
3	<i>to:33</i> (เธอ, มึง)	3	15.00
4	<i>k^hun33</i> (คุณ)	1	5.00
	รวม	20	100.00

จากตารางที่ 4.8 เห็นได้ว่ารูปแบบ “คำสรรพนาม” ที่ใช้โดยกลุ่มคนอายุน้อยที่มีความถี่มากที่สุด ได้แก่ *cao45* (คุณ, ท่าน) คิดเป็นร้อยละ 45 ของรูปแบบ “คำสรรพนาม” ในกลุ่มคนอายุน้อยทั้งหมด รองลงมาได้แก่คำว่า *yo:m33* (เธอ;ใช้สำหรับนักบวชเรียกฆราวาส) คิดเป็นร้อยละ 35 ของรูปแบบ “คำสรรพนาม” ในกลุ่มคนอายุน้อยทั้งหมด และ *to:33*(เธอ, มึง) *k^hun33*(คุณ) ตามลำดับ

2) รูปแบบ “คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ” แสดงในตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 ความถี่และร้อยละของรูปแบบ “คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ” ของกลุ่มคนอายุน้อย

ลำดับที่	รูปแบบ"คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ"	ความถี่	ร้อยละ
1	<i>cao45hua24</i> (พระสงฆ์) + ชื่อ	7	36.84
2	<i>t^hit45</i> (ชายที่ผ่านการบวชแล้ว)+ชื่อ	5	26.32
3	<i>ma:11?a:y42</i> (หลวงพี่) +ชื่อ	3	15.79
4	<i>siaw11</i> (เพื่อน)+ชื่อ	1	5.26
	<i>mɔ:24</i> (หมอ)+ชื่อ	1	5.26

ลำดับที่	รูปแบบ"คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ"	ความถี่	ร้อยละ
5	$k^hru:33$ (ครู)+ชื่อ	1	5.26
	$p^ha45k^hru:33$ (พระสงฆ์)+ชื่อ	1	5.26
รวม		19	100.00

จากตารางที่ 4.9 พบว่า $cao45hua24$ (พระสงฆ์)+ชื่อ เป็นคำที่มีความถี่มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 36.84 ของรูปแบบ “คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ” ในกลุ่มคนอายุน้อยทั้งหมด ส่วนคำที่มีความถี่รองลงมาได้แก่ t^hit45 (ชายที่ผ่านการบวชแล้ว)+ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 26.32 ของรูปแบบ “คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ” ในกลุ่มคนอายุน้อยทั้งหมด และคำว่า $ma:11pa:y42$ (หลวงพี่)+ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 15.79 ของรูปแบบ “คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ” ในกลุ่มคนอายุน้อยทั้งหมด

6) รูปแบบ “คำเรียกสถานภาพ+คำเรียกญาติ” พบคำจำนวน 2 คำ ได้แก่ $cao45hua24$ (พระสงฆ์)+ $lun33$ (พี่ชายของแม่หรือพ่อ) และ $cao45hua24$ (พระสงฆ์)+ $ta:33$ (พ่อของแม่)

7) รูปแบบ “คำนำหน้า+คำเรียกญาติ” คำที่พบ ได้แก่ $pi:11$ (คุณ)+ $me:42$ (แม่) $pi:11$ (คุณ)+ $p^hv:42$ (พ่อ) ใช้เรียกญาติผู้ใหญ่

8) รูปแบบ “คำนำหน้า+ชื่อ” ผู้วิจัยพบคำนำหน้าจำนวน 2 คำ ได้แก่ คำว่า $ba:45$ (ไอ้) และ $pi:11$ (อี) ตามด้วยชื่อซึ่งเป็นชื่อเล่นทั้งหมด แสดงให้เห็นว่า $ba:45$ (ไอ้) $pi:11$ (อี) เป็นคำที่แสดงความสนิทสนมกับผู้ฟัง

9) รูปแบบ “คำสรรพนาม+คำเรียกสถานภาพ” คำที่พบ ได้แก่ t^han42 (ท่าน)+ $p^ha45k^hru:33$ (พระสงฆ์) ใช้เรียกพระสงฆ์ที่มีอายุมากกว่า $yo:m33$ (เธอ;ใช้สำหรับนักบวชเรียกฆราวาส)+ $siaw11$ (เพื่อน) เป็นคำที่พระสงฆ์ใช้เรียกฆราวาสที่เป็นเพื่อนกับตนเองและคำว่า k^hun33 (คุณ)+ $ma:24$ (หม่อ)

10) รูปแบบคำเรียกขานที่พบเพียงคำเดียว คือ รูปแบบ “คำสรรพนาม+คำเรียกญาติ” ได้แก่ k^hun33 (คุณ)+ $lun33$ (พี่ชายของแม่หรือพ่อ) รูปแบบ “คำเรียกสถานภาพ+คำเรียกญาติ” ได้แก่ $cao45hua24$ (พระสงฆ์)+ $lun33$ (พี่ชายของแม่หรือพ่อ) รูปแบบ “คำสรรพนาม+คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ” ได้แก่ t^han42 (ท่าน)+ $p^ha245k^hu:33$ (พระสงฆ์)+ชื่อ และรูปแบบ “คำเรียกญาติ+คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ” ได้แก่ $pa:y42$ (พี่ชาย)+ t^hit45 (ชายที่ผ่านการบวชแล้ว)+ชื่อ

4.3 การใช้คำเรียกขานในภาษาไทยวนของกลุ่มคนอายุมาก

กลุ่มคนอายุมาก หมายถึง คนไทยวนที่มีอายุประมาณ 41 ปีขึ้นไป จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบการใช้รูปแบบคำเรียกขานภาษาไทยวนในกลุ่มคนอายุมาก แสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 ความถี่และร้อยละของรูปแบบคำเรียกขานภาษาไทยในในกลุ่มคนอายุมาก

ลำดับที่	รูปแบบคำเรียกขานใช้โดยผู้พูดอายุมาก	ความถี่	ร้อยละ
1	คำเรียกญาติ	61	20.54
2	คำเรียกญาติ+ชื่อ	51	17.17
3	คำเรียกสถานภาพ	39	13.13
4	คำสรรพนาม	33	11.11
	ชื่อ	33	11.11
5	คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ	21	7.07
6	คำสรรพนาม+ชื่อ	19	6.40
7	คำนำหน้า+ชื่อ	17	5.72
8	คำเรียกญาติ+คำเรียกสถานภาพ	7	2.36
9	คำนำหน้า+คำเรียกญาติ	6	2.02
10	คำสรรพนาม+คำเรียกญาติ	4	1.35
11	คำสรรพนาม+คำเรียกสถานภาพ	3	1.01
12	คำสรรพนาม+คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ	1	0.34
	คำเรียกญาติ+คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ	1	0.34
	คำนำหน้า+คำเรียกสถานภาพ	1	0.34
รวม		297	100.00

จากตารางที่ 4.10 จะเห็นว่ารูปแบบคำเรียกขานภาษาไทยในกลุ่มคนอายุมากที่สุด ได้แก่ รูปแบบ “คำเรียกญาติ” คิดเป็นร้อยละ 20.54 ของรูปแบบคำเรียกขานภาษาไทยในกลุ่มคนอายุมากทั้งหมด รองลงมาได้แก่ รูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อ” คิดเป็นร้อยละ 17.17 ของรูปแบบคำเรียกขานภาษาไทยในกลุ่มคนอายุมากทั้งหมด โดยมีรายละเอียดการใช้คำเรียกขานในแต่ละรูปแบบดังต่อไปนี้

- 1) รูปแบบ “คำเรียกญาติ” แสดงในตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 ความถี่และร้อยละของรูปแบบ “คำเรียกญาติ” ที่ใช้โดยกลุ่มคนอายุมาก

ลำดับที่	รูปแบบ"คำเรียกญาติ"	ความถี่	ร้อยละ
1	<i>nv:ŋ42</i> (ใช้เรียกขานบุคคลที่มีอายุน้อยกว่าผู้พูดอย่างมากเช่น ลูก, เพื่อนของลูก, หลาน เป็นต้น)	19	31.15
2	<i>?a:y42</i> (พี่ชาย)	6	9.84
	<i>mɛ:42yay24</i> (แม่ของพ่อหรือแม่ของแม่)	6	9.84
3	<i>?ey42</i> (พี่สาว)	5	8.20
	<i>mɛ:42</i> (แม่)	5	8.20

ลำดับที่	รูปแบบ"คำเรียกญาติ"	ความถี่	ร้อยละ
3	$p^h\text{v}:42yay24$ (พ่อของพ่อหรือพ่อของแม่)	5	8.20
	$lu\eta33$ (พี่ชายของแม่หรือพ่อ)	5	8.20
4	$ya:y33$ (แม่ของแม่)	4	6.56
5	$pa:42$ (พี่สาวของแม่หรือพ่อ)	2	3.28
6	$ta:33$ ตา (พ่อของแม่)	1	1.64
	$p^h\text{v}:42$ (พ่อ)	1	1.64
	$\text{pa}:33$ (น้องชายหรือน้องสาวของพ่อ)	1	1.64
	$\text{pa}:y42$ (น้องสาว)	1	1.64
รวม		61	100.00

ตารางที่ 4.11 แสดงให้เห็นว่า $nv:\eta42$ (ใช้เรียกขานบุคคลที่มีอายุน้อยกว่าผู้พูดอย่างมากเช่น ลูก, เพื่อนของลูก, หลาน เป็นต้น) เป็นรูปแบบ "คำเรียกญาติ" ที่มีความถี่มากที่สุด คิดเป็น ร้อยละ 31.15 ของรูปแบบ "คำเรียกญาติ" ของกลุ่มคนอายุมากทั้งหมด รองลงมาคือ คำว่า $\text{pa}:y42$ (พี่ชาย) และ $me:42yay24$ (แม่ของพ่อหรือแม่ของแม่) คิดเป็นร้อยละ 9.84 ของรูปแบบ "คำเรียกญาติ" ของกลุ่มคนอายุมากทั้งหมด

2) รูปแบบ "คำเรียกญาติ+ชื่อ" ปรากฏเช่นเดียวกัน ชื่อในที่นี้แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ ชื่อของผู้ฟัง เช่น $\text{pa}:y42$ (พี่ชาย) + $pv:\eta33$ (ชื่อผู้ฟัง) และชื่อของลูกหรือหลานคนแรกของผู้ฟัง เช่น $me:4$ (แม่) + $ma:y33$ (ชื่อลูกหรือหลานคนแรกของผู้ฟัง) โดยรวมพบว่ารูปแบบคำเรียกญาติที่ประสมกับชื่อผู้ฟังมีความถี่มากกว่า ทั้งนี้ความถี่และคำเรียกขานในประเภทย่อยของรูปแบบ "คำเรียกญาติ+ชื่อ" แสดงในตารางที่ 4.12 ตารางที่ 4.13 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.12 ความถี่และร้อยละของรูปแบบ "คำเรียกญาติ+ชื่อผู้ฟัง" ใช้โดยกลุ่มคนอายุมาก

ลำดับที่	รูปแบบ"คำเรียกญาติ+ชื่อผู้ฟัง"	ความถี่	ร้อยละ
1	$\text{pa}:y42$ (พี่ชาย) + ชื่อผู้ฟัง	10	24.39
2	$pa:42$ (พี่สาวของแม่หรือพ่อ) + ชื่อผู้ฟัง	8	19.51
	$ya:y33$ (แม่ของแม่) + ชื่อผู้ฟัง	8	19.51
3	$nv:\eta42$ (ใช้เรียกขานบุคคลที่มีอายุน้อยกว่าผู้พูดอย่างมากเช่น ลูก, เพื่อนของลูก, หลาน เป็นต้น) + ชื่อผู้ฟัง	6	14.63
4	$me:42$ (แม่) + ชื่อผู้ฟัง	3	7.32
5	$\text{pey}42$ (พี่สาว) + ชื่อผู้ฟัง	2	4.88
	$p^h\text{i}:42$ (พี่) + ชื่อผู้ฟัง	2	4.88

ลำดับที่	รูปแบบ"คำเรียกญาติ+ชื่อผู้ฟัง"	ความถี่	ร้อยละ
5	<i>ta:33</i> (พ่อของแม่)+ชื่อผู้ฟัง	2	4.88
	รวม	41	100.00

ผู้วิจัยพบว่า *pa:y42*(พี่ชาย)+ชื่อผู้ฟัง มีความถี่มากที่สุดในการใช้รูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อผู้ฟัง” ในกลุ่มคนอายุมาก คิดเป็นร้อยละ 24.39 ของรูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อผู้ฟัง” ที่ใช้โดยกลุ่มคนอายุมากทั้งหมดรองลงมาคือ *pa:42*(พี่สาวของแม่หรือพ่อ)+ชื่อผู้ฟัง และ *ya:y33*(แม่ของแม่)+ชื่อผู้ฟัง คิดเป็น ร้อยละ 19.51 ของรูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อผู้ฟัง” ที่ใช้โดยกลุ่มคนอายุมากทั้งหมด

ตารางที่ 4.13 ความถี่และร้อยละของรูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อลูกหรือหลานคนแรกของผู้ฟัง” ใช้โดยกลุ่มคนอายุมาก

ลำดับที่	รูปแบบ"คำเรียกญาติ+ชื่อลูกหรือหลานคนแรกของผู้ฟัง"	ความถี่	ร้อยละ
1	<i>me:42</i> (แม่)+ชื่อลูกหรือหลานคนแรกของผู้ฟัง	4	40.00
2	<i>p^hɔ:42</i> (พ่อ)+ชื่อลูกหรือหลานคนแรกของผู้ฟัง	3	30.00
3	<i>pa:42</i> (พี่สาวของแม่หรือพ่อ) +ชื่อลูกหรือหลานคนแรกของผู้ฟัง	2	20.00
4	<i>ya:y33</i> (แม่ของแม่)+ชื่อลูกหรือหลานคนแรกของผู้ฟัง	1	10.00
	รวม	10	100.00

จากตารางที่ 4.13 เห็นได้ว่ารูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อลูกหรือหลานคนแรกของผู้ฟัง” ที่ปรากฏในกลุ่มคนอายุมากเป็นจำนวนมากที่สุด คือ คำว่า *me:42*(แม่)+ชื่อลูกหรือหลานคนแรกของผู้ฟัง ได้แก่ *me:42*(แม่)+*ma:y33* (ชื่อลูกหรือหลานคนแรกของผู้ฟัง) *me:42* (แม่)+*me:33* (ชื่อลูกหรือหลานคนแรกของผู้ฟัง) *me:42* (แม่)+*ɬɔ:11* (ชื่อลูกหรือหลานคนแรกของผู้ฟัง) และ *me:42* (แม่)+*la:33*(ชื่อลูกหรือหลานคนแรกของผู้ฟัง) รองลงมาคือ คำว่า *p^hɔ:42*(พ่อ)+ชื่อลูกหรือหลานคนแรกของผู้ฟัง คิดเป็นร้อยละ 30 ของรูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อลูกหรือหลานคนแรกของผู้ฟัง” ใช้โดยกลุ่มคนอายุมาก

3) รูปแบบ “คำเรียกสถานภาพ” แสดงในตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 ความถี่และร้อยละของรูปแบบ “คำเรียกสถานภาพ” ใช้โดยกลุ่มคนอายุมาก

ลำดับที่	รูปแบบ"คำเรียกสถานภาพ"	ความถี่	ร้อยละ
1	<i>cao45hua24</i> (พระสงฆ์)	14	35.90
2	<i>siaw11</i> (เพื่อน)	4	10.26
3	<i>p^ha45k^hru:33</i> (พระสงฆ์)	3	7.69
	<i>ma:11pa:y45</i> (หลวงพี่)	3	7.69
4	<i>mɔ:24</i> (หมอ)	2	5.13

ลำดับที่	รูปแบบ"คำเรียกสถานภาพ"	ความถี่	ร้อยละ
4	<i>ʔe:33</i> (เด็กทารกหญิงหรือชาย)	2	5.13
	<i>luan24ta:33</i> (หลวงตา)	2	5.13
	<i>luan24p^hi:42</i> (หลวงพี่)	2	5.13
5	<i>p^ha45k^hun33ca:w42</i> (พระสงฆ์)	1	2.56
	<i>ca:w42ʔa:33wa:t42</i> (เจ้าอาวาส)	1	2.56
	<i>hua24na:42</i> (หัวหน้า)	1	2.56
	<i>k^hru:33</i> (ครู)	1	2.56
	<i>mak45k^ha45t^ha:33yok45</i> (มัคทายก)	1	2.56
	<i>t^ha:33yok45</i> (มัคทายก)	1	2.56
	<i>luan24ʔa:y42</i> (หลวงพี่)	1	2.56
รวม		39	100.00

ตารางที่ 4.14 แสดงว่ารูปแบบ “คำเรียกสถานภาพ” ที่ปรากฏมากที่สุด ได้แก่ *cao45hua24*(พระสงฆ์) คิดเป็นร้อยละ 35.90 ของรูปแบบ “คำเรียกสถานภาพ” ที่ใช้โดยกลุ่มคนอายุมากทั้งหมด รองลงมา ได้แก่ *siaw11*(เพื่อน) คิดเป็นร้อยละ 10.26 ของรูปแบบ “คำเรียกสถานภาพ” ที่ใช้โดยกลุ่มคนอายุมากทั้งหมด

4) รูปแบบ “คำสรรพนาม” แสดงในตารางที่ 4.15

ตารางที่ 4.15 ความถี่และร้อยละของรูปแบบ “คำสรรพนาม” ของกลุ่มคนอายุมาก

ลำดับที่	รูปแบบ"คำสรรพนาม"	ความถี่	ร้อยละ
1	<i>cao45</i> (คุณ, ท่าน)	19	57.58
2	<i>to:33</i> (เธอ, มึง)	11	33.33
3	<i>yo:m33</i> (เธอ; ใช้สำหรับนักบวชเรียกฆราวาส)	3	9.09
รวม		33	100.00

จากข้อมูลในตารางที่ 4.15 เห็นได้ว่ารูปแบบ “คำสรรพนาม” ที่พบมากที่สุด คือ *cao45* (คุณ, ท่าน) คิดเป็นร้อยละ 57.58 ของรูปแบบ “คำสรรพนาม” ของกลุ่มคนอายุมากทั้งหมด รองลงมา คือ *to:33*(เธอ, มึง) คิดเป็นร้อยละ 33.33 ของรูปแบบ “คำสรรพนาม” ของกลุ่มคนอายุมากทั้งหมดและ *yo:m33*(เธอ; ใช้สำหรับนักบวชเรียกฆราวาส) คิดเป็นร้อยละ 9.09 ของรูปแบบ “คำสรรพนาม” ของกลุ่มคนอายุมากทั้งหมด ตามลำดับ

5) รูปแบบ “คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ” แสดงในตารางที่ 4.16

ตารางที่ 4.16 ความถี่และร้อยละของรูปแบบ “คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ” ใช้โดยกลุ่มคนอายุมาก

ลำดับที่	รูปแบบ"คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ"	ความถี่	ร้อยละ
1	<i>ma:11?a:y45</i> (หลวงพี่)+ชื่อ	8	38.10
2	<i>cao45hua24</i> (พระสงฆ์)+ชื่อ	3	14.29
	<i>tʰit45</i> (ชายที่ผ่านการบวชแล้ว)+ชื่อ	3	14.29
	<i>kʰru:33</i> (ครู)+ชื่อ	3	14.29
3	<i>pʰa45kʰru:33</i> (พระสงฆ์)+ชื่อ	2	9.52
	<i>mɔ:24</i> (หมอ)+ชื่อ	2	9.52
รวม		21	100.00

ตารางที่ 4.16 แสดงให้เห็นว่า *ma:11?a:y45*(หลวงพี่)+ชื่อ เป็นคำที่ปรากฏการใช้มากที่สุดในรูปแบบ “คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ” ที่ใช้โดยกลุ่มคนอายุมาก คิดเป็นร้อยละ 38.10 ของรูปแบบ “คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ” ของกลุ่มคนอายุมากทั้งหมด รองลงมาคือ *cao45hua24*(พระสงฆ์)+ชื่อ *tʰit45*(ชายที่ผ่านการบวชแล้ว)+ชื่อ และ *kʰru:33*(ครู)+ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 14.29 ของรูปแบบ “คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ” ที่ใช้โดยกลุ่มคนอายุมากทั้งหมด

6) รูปแบบ “คำสรรพนาม+ชื่อ” คำที่พบได้แก่ *kʰun33*(คุณ)+ชื่อ ซึ่งพบว่าเป็นชื่อจริงทั้งหมด และ *yo:m33*(เฮอ;ใช้สำหรับนักบวชเรียกฆราวาส)+ชื่อ ซึ่งเป็นคำเรียกขานที่พระสงฆ์ใช้เรียกฆราวาส ทั้งนี้พบว่าโดยส่วนใหญ่ชื่อที่ปรากฏนั้นเป็นชื่อเล่น

7) รูปแบบ “คำนำหน้า+ชื่อ” คำที่พบได้แก่ *ba:45*(ไอ้)+ชื่อ และ *?i:11*(อี)+ชื่อ

8) รูปแบบ “คำนำหน้า+คำเรียกญาติ” ซึ่งประกอบด้วยคำว่า *?i:11*(คุณ) ตามด้วยคำว่า *ta:33*(พ่อของแม่) *luŋ33*(พี่ชายของแม่หรือพ่อ) และ *mɛ:42*(แม่) ใช้เรียกบุคคลที่มีอายุมากกว่า

9) รูปแบบ “คำเรียกญาติ+คำเรียกสถานภาพ” ประกอบด้วยคำว่า *?a:y42*(พี่ชาย)+*sian33*(ชายที่บวชเป็นสามเณรแล้ว) และคำว่า *?a:y42*(พี่ชาย)+*mɔ:24*(หมอ)

10) รูปแบบ “คำสรรพนาม+คำเรียกญาติ” คำที่พบ ได้แก่ *kʰun33*(คุณ)+*luŋ33*(พี่ชายของแม่หรือพ่อ) และ *kʰun33*(คุณ)+*ta:33*(พ่อของแม่)

11) รูปแบบ “คำสรรพนาม+คำเรียกสถานภาพ” พบคำว่า *tʰan42*(ท่าน)+*pʰra?45kʰru:33*(พระสงฆ์) และคำว่า *kʰun33*(คุณ)+*mɔ:24*(หมอ)

12) รูปแบบที่พบความถี่จํานวนรูปแบบละ 1 คำ ได้แก่ รูปแบบ “คำนำหน้า+คำเรียกสถานภาพ” คำที่ปรากฏคือ *?i:11*(น้อง)+*?ɛ:33*(เด็กทารกหญิงหรือชาย), รูปแบบ “คำสรรพนาม+คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ” คำที่ปรากฏ คือ *tʰan42*(ท่าน)+*pʰa45kʰru:33*(พระสงฆ์) +

pa11nu45say33ya45sit11(ชื่อ) เป็นคำที่ใช้เรียกพระสงฆ์ และรูปแบบ “คำเรียกญาติ+คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ” คำที่พบได้แก่ *pa:y42*(พี่ชาย)+*tʰit45*(ชายที่ผ่านการบวชแล้ว)+*man42*(ชื่อ)

4.4 สรุปการใช้คำเรียกขานภาษาไทยของกลุ่มคนอายุน้อยและกลุ่มคนอายุมาก

จากการศึกษาการใช้คำเรียกขานภาษาไทยของกลุ่มคนอายุน้อยและกลุ่มคนอายุมาก พบว่าทั้งสองกลุ่มอายุเลือกใช้รูปแบบคำเรียกขานในแต่ละรูปแบบแตกต่างกัน กล่าวคือ กลุ่มคนอายุน้อยเลือกใช้รูปแบบ “คำเรียกญาติ” “คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ” “คำสรรพนาม+ชื่อ” ในสัดส่วนที่ต่างจากกลุ่มคนอายุมากอย่างชัดเจน ส่วนรูปแบบคำเรียกขานที่กลุ่มคนอายุมากเลือกใช้ใช้มากกว่าคนอายุน้อย ได้แก่ รูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อ” “ชื่อ” “คำสรรพนาม” “คำนำหน้า+ชื่อ” “คำนำหน้า+คำเรียกญาติ” และ “คำเรียกญาติ+คำเรียกสถานภาพ” เมื่อพิจารณารูปแบบคำเรียกขานที่ใช้มากที่สุดของแต่ละกลุ่มอายุพบว่ากลุ่มคนอายุน้อยและอายุมากเลือกใช้รูปแบบ “คำเรียกญาติ” เป็นรูปแบบที่มีความถี่มากที่สุดเหมือนกัน ผลที่ได้ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานของผู้วิจัยที่กล่าวว่ากลุ่มคนอายุน้อยเลือกใช้รูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อ” มากที่สุด

ในขณะที่กลุ่มคนอายุมากเลือกใช้รูปแบบ “คำสรรพนาม” มากที่สุด จากการใช้รูปแบบคำเรียกขานที่ต่างกันของทั้งสองกลุ่มอายุและการทดสอบความสัมพันธ์ทางสถิติด้วยค่าไคสแควร์แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าอายุมีอิทธิพลต่อการเลือกใช้คำเรียกขานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณารูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อ” ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ คำเรียกญาติ+ชื่อผู้ฟัง และคำเรียกญาติ+ชื่อลูกหรือหลานคนแรกของผู้ฟัง การใช้รูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อ” ทั้งสองแบบนี้ต่างกัน แบบแรกผู้พูดใช้เมื่อเรียกขานผู้ที่เป็นญาติจริงๆหรือบุคคลอื่นที่เปรียบเสมือนญาติ ส่วนอีกรูปแบบหนึ่งใช้เรียกขานบุคคลที่ไม่ใช่ญาติของผู้พูด แต่เป็นคำที่หมายถึงญาติของบุคคลที่ผู้พูดรู้จักดี เช่น ผู้พูดรู้จักกับบุคคลที่ชื่อ “ต่อ” ก็อาจเรียกขานผู้หญิงที่เป็นแม่ของต่อว่า “แม่ต่อ” หรือผู้พูดทราบว่าเพื่อนของผู้ฟังมีหลานชื่อ “เอย” ก็อาจเรียกขานเพื่อนโดยใช้คำว่า “ป้าเอย” เป็นต้น

นอกจากนี้เมื่อพิจารณาถึงรูปแบบคำเรียกขานที่ได้รับอิทธิพลจากภาษาไทยมาตรฐานผู้วิจัยพบว่า กลุ่มคนอายุน้อยเลือกใช้รูปแบบ “คำนำหน้า” ซึ่งเป็นคำในภาษาไทยน้อยกว่ากลุ่มคนอายุมาก อีกทั้งยังพบรูปแบบ “คำสรรพนาม *kʰun33*(คุณ)+ชื่อ” โดยคำว่า *kʰun33*(คุณ) เป็นคำยืมจากภาษาไทยมาตรฐานในกลุ่มคนอายุน้อยแต่ไม่พบในกลุ่มคนอายุมาก และพบว่ารูปแบบ “ชื่อ” เดี่ยวๆจะพบมากในกลุ่มคนอายุมาก ในขณะที่กลุ่มคนอายุน้อยจะนำรูปแบบอื่นๆเช่น คำเรียกญาติ คำเรียกสถานภาพ คำสรรพนาม เป็นต้น มาประกอบกับชื่อ ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากกลุ่มคนอายุน้อยได้รับอิทธิพลจากภาษาไทยมาตรฐาน

บทที่ 5

การใช้คำเรียกขานในภาษาไทยพจนกับบทบาทของผู้พูดผู้ฟัง

การเลือกใช้คำเรียกขานในภาษาไทยพจนกับปัจจัยทางสังคม ได้แก่ รุ่นอายุในบทที่ 4 ทำให้เห็นว่าอายุทำให้คนเลือกใช้คำเรียกขานต่างกัน ผู้วิจัยพบว่ายังมีปัจจัยทางสังคมที่สำคัญอีกปัจจัยหนึ่ง ได้แก่ บทบาทของผู้พูดและผู้ฟัง ซึ่งผู้วิจัยตั้งสมมติฐานไว้ว่าการใช้คำเรียกขานมีความแตกต่างกันตามบทบาทของผู้พูดและผู้ฟัง ในบทนี้ผู้วิจัยจึงนำเสนอผลการวิเคราะห์การใช้คำเรียกขานในภาษาไทยพจนกับบทบาทของผู้พูดผู้ฟัง (ดูรายละเอียดที่ภาคผนวก ข) โดยแบ่งหัวข้อการนำเสนอตามความสัมพันธ์ตามบทบาทที่ม.ร.ว.กัลยา ติงศภัทิตย์และอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ ได้วิเคราะห์ไว้แบ่งออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ๆ คือ ความสัมพันธ์แบบสมดุได้แก่ ความสัมพันธ์แบบเพื่อน ความสัมพันธ์แบบคนรู้จักกันและความสัมพันธ์แบบคนไม่รู้จักกัน ความสัมพันธ์แบบไม่สมดุได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ใหญ่กับญาติผู้น้อย ความสัมพันธ์ระหว่างนักบวชกับฆราวาส และ ความสัมพันธ์แบบเป็นกลาง ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้บริการกับผู้รับบริการ (ม.ร.ว. กัลยา ติงศภัทิตย์ & อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2531) รวมทั้งสรุปการใช้คำเรียกขานในภาษาไทยพจนกับบทบาทของผู้พูดผู้ฟัง

5.1 การใช้รูปแบบคำเรียกขานในความสัมพันธ์แบบสมดุ

ความสัมพันธ์แบบสมดุ หมายถึง ความสัมพันธ์ที่แสดงความเสมอกันระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง ทั้งนี้หมายถึงบทบาทที่ทั้งผู้พูดและผู้ฟังต่างมองว่าทั้งสองฝ่ายมีบทบาทในระดับเดียวกัน (ม.ร.ว. กัลยา ติงศภัทิตย์ & อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2531) ในที่นี้ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น ความสัมพันธ์แบบเพื่อน ความสัมพันธ์แบบคนรู้จัก และความสัมพันธ์แบบคนไม่รู้จัก

5.1.1 รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้ในความสัมพันธ์แบบเพื่อน

ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตของความสัมพันธ์แบบเพื่อนไว้ว่า หมายถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่มีความสนิทสนมและความแน่นแฟ้นกันมาก สามารถพูดคุยกันได้ทุกเรื่อง นอกจากนี้ต่างฝ่ายต่างรู้จักซึ่งกันและกันเป็นอย่างดี คำว่าเพื่อนในที่นี้รวมถึงเพื่อนสนิท เพื่อนร่วมงาน ที่ไปมาหาสู่กันอยู่ตลอด ทั้งนี้ไม่จำเป็นว่าจะต้องมีอายุเท่ากัน ดังนั้นรูปแบบคำเรียกขานที่ใช้ในความสัมพันธ์แบบเพื่อนก็คือ คำเรียกขานที่ผู้พูดใช้เรียกผู้ฟังที่เป็นเพื่อนกันนั่นเอง

ตารางที่ 5.1 ความถี่และร้อยละของรูปแบบคำเรียกขานภาษาไทยพจนในความสัมพันธ์แบบเพื่อน

ลำดับที่	รูปแบบคำเรียกขานในความสัมพันธ์แบบเพื่อน	ความถี่	ร้อยละ
1	คำสรรพนาม	17	27.42
2	ชื่อ	16	25.81
3	คำเรียกญาติ+ชื่อ	13	20.97
4	คำเรียกสถานภาพ	6	9.68

ลำดับที่	รูปแบบคำเรียกขานในความสัมพันธ์แบบเพื่อน	ความถี่	ร้อยละ
4	คำนำหน้า+ชื่อ	6	9.68
5	คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ	2	3.23
6	คำเรียกญาติ	1	1.61
	คำสรรพนาม+ชื่อ	1	1.61
รวม		62	100.00

จากข้อมูลในตารางที่ 5.1 เห็นได้ว่า รูปแบบคำเรียกขานในความสัมพันธ์แบบเพื่อนที่มีความถี่มากที่สุดได้แก่ รูปแบบ “คำสรรพนาม” คิดเป็นร้อยละ 27.42 ของรูปแบบคำเรียกขานในความสัมพันธ์แบบเพื่อนทั้งหมด รองลงมาคือ รูปแบบ “ชื่อ” ซึ่งมีความถี่ใกล้เคียงกับอันดับแรก โดยคิดเป็นร้อยละ 25.81 ของรูปแบบคำเรียกขานในความสัมพันธ์แบบเพื่อนทั้งหมด และอันดับสามได้แก่ รูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อ” คิดเป็นร้อยละ 20.97 ของรูปแบบคำเรียกขานในความสัมพันธ์แบบเพื่อนทั้งหมด

ทั้งนี้จากข้อมูลความถี่และร้อยละของรูปแบบคำเรียกขานในความสัมพันธ์แบบเพื่อนในตารางที่ 5.1 ผู้วิจัยได้นำเสนอรายละเอียดคำที่ปรากฏในรูปแบบที่มีความถี่สูงสุด 3 รูปแบบ คือ รูปแบบ “คำสรรพนาม” รูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อ” และรูปแบบ “คำนำหน้า+ชื่อ” ไว้ดังนี้

- 1) รูปแบบ “คำสรรพนาม” ในความสัมพันธ์แบบเพื่อน แสดงในตารางที่ 5.2

ตารางที่ 5.2 ความถี่และร้อยละของรูปแบบ “คำสรรพนาม” ในความสัมพันธ์แบบเพื่อน

ลำดับที่	รูปแบบ"คำสรรพนาม"ที่ใช้เรียกขาน	ความถี่	ร้อยละ
1	to:33(เธอ, มึง)	12	70.59
2	cao45(คุณ, ท่าน)	5	29.41
รวม		17	100.00

จากตารางที่ 5.2 เห็นได้ว่า คำว่า to:33(เธอ, มึง) เป็นรูปแบบ “คำสรรพนาม” ที่มีกรเลือกใช้ในความสัมพันธ์แบบเพื่อนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 70.59 ของรูปแบบ “คำสรรพนาม” ในความสัมพันธ์แบบเพื่อน ในขณะที่ คำว่า cao45(คุณ, ท่าน) มีความถี่ในการใช้น้อยกว่า คิดเป็นร้อยละ 29.41 ของรูปแบบ “คำสรรพนาม” ในความสัมพันธ์แบบเพื่อน ดังตัวอย่างประโยค (1)

- (1) to:33 ... Ø ci11   ?aw33   ya:ŋ11ŋx:33   kap45
 เธอ, มึง   จะ   เอา   อย่างไร   กลับ
 ba:n42   la45   bw:42
 บ้าน   กัน   ไหม

จากประโยค (1) ผู้พูดตะโกนเรียกผู้ฟังซึ่งเป็นเพื่อน ขณะที่ผู้ฟังเดินมาเลือกซื้อของเป็นเวลานานแล้ว ผู้พูดจึงถามว่าจะเอาอย่างไรแล้วชวนกลับบ้านเพราะมืดแล้ว

2) รูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อ” ในความสัมพันธ์แบบเพื่อน แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ รูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อผู้ฟัง” เช่น *ya:y42*(แม่ของแม่)+*ʔun42*(ชื่อผู้ฟัง) และรูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อของลูกหรือหลานคนแรกของผู้ฟัง” เช่น *me:42*(แม่)+*may:33*(ชื่อลูกหรือหลานคนแรกของผู้ฟัง) ทั้งนี้ความถี่และร้อยละของแต่ละรูปแบบย่อยแสดงในตารางที่ 5.3 และตารางที่ 5.4 ตามลำดับ

ตารางที่ 5.3 ความถี่และร้อยละของรูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อผู้ฟัง” ในความสัมพันธ์แบบเพื่อน

ลำดับที่	รูปแบบ"คำเรียกญาติ+ชื่อผู้ฟัง"ที่ใช้เรียกขาน	ความถี่	ร้อยละ
1	<i>ya:y42</i> (แม่ของแม่)+ชื่อผู้ฟัง	4	50.00
2	<i>pa:42</i> (พี่สาวของแม่หรือพ่อ)+ชื่อผู้ฟัง	2	25.00
3	<i>ʔa:y42</i> (พี่ชาย)+ชื่อผู้ฟัง	1	12.50
	<i>ʔey42</i> (พี่สาว)+ชื่อผู้ฟัง	1	12.50
	รวม	8	100.00

จากข้อมูลในตารางที่ 5.3 เห็นได้ว่า คำในรูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อผู้ฟัง” ในความสัมพันธ์แบบเพื่อนที่มีความถี่มากที่สุดคือ *ya:y42*(ผู้ฟังมีบทบาทเป็นยาย)+ชื่อผู้ฟัง คิดเป็นร้อยละ 50 ของรูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อผู้ฟัง” ในความสัมพันธ์แบบเพื่อน และรองลงมาคือคำว่า *pa:42*(พี่สาวของแม่หรือพ่อ)+ชื่อผู้ฟัง เป็นที่น่าสังเกตว่าผู้พูดเรียกขานเพื่อนด้วยคำว่า *ya:y42*(แม่ของแม่) และ *pa:42*(พี่สาวของแม่หรือพ่อ) ซึ่งเป็นคำเรียกญาติที่ใช้เรียกคนที่มีความสัมพันธ์สูงกว่า กรณีนี้เกิดจากผู้พูดเรียกผู้ฟังตามคำเรียกขานที่หลานของผู้ฟังใช้เรียกผู้ฟัง ซึ่งมีความหมายว่าผู้ฟังเป็นยายหรือป้าของหลานคนนั้น เช่น ถ้าหลานของผู้ฟังเรียกผู้ฟังว่า “ยายออง” ผู้พูดซึ่งเป็นเพื่อนก็อาจเรียกขานผู้ฟังว่า “ยายออง” ได้เช่นเดียวกัน ดังตัวอย่างประโยค (2)

(2) *ya:y33+nian33*   *cao45*   *yan33*   *pay33*
 แม่ของแม่+เนียน(ชื่อผู้ฟัง)   คุณ,ท่าน   ยัง   ไป
wat45   *yu:11*   *bo:45*
 วัด   อยู่   ไหม

จากประโยค (2) ผู้พูดเป็นเพื่อนสนิทกับผู้ฟังเรียกผู้ฟังขณะสนทนากันในบ้านของผู้พูดเกี่ยวกับเรื่องนัดหมายไปทำบุญที่วัด ที่เรียกว่า *ya:y33*(แม่ของแม่)+ *nian33*(ชื่อผู้ฟัง) เพราะผู้พูดทราบดีว่าผู้ฟังมีหลานและหลานของผู้ฟังก็เรียกผู้ฟังว่า *ya:y33*(แม่ของแม่)+*nian33*(ชื่อผู้ฟัง) ดังนั้นคำว่า *ya:y33*(แม่ของแม่) ในประโยค (2) จึงไม่ได้มีความหมายว่าผู้ฟังเป็นยายของผู้พูด แต่มีความหมายว่าผู้ฟังเป็นยายของหลานของผู้ฟังเอง

ตารางที่ 5.4 ความถี่และร้อยละของรูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อลูกหรือหลานคนแรกของผู้ฟัง” ในความสัมพันธ์แบบเพื่อน

ลำดับที่	รูปแบบ"คำเรียกญาติ+ชื่อลูกหรือหลานคนแรกของผู้ฟัง" ที่ใช้เรียกขาน	ความถี่	ร้อยละ
1	<i>me:42</i> (แม่)+ชื่อลูกหรือหลานคนแรกของผู้ฟัง	3	60.00
2	<i>ya:y42</i> (แม่ของแม่)+ชื่อลูกหรือหลานคนแรกของผู้ฟัง	1	20.00
	<i>p^hw:42</i> (พ่อ)+ชื่อลูกหรือหลานคนแรกของผู้ฟัง	1	20.00
รวม		5	100.00

จากตารางที่ 5.4 เห็นได้ว่าเพื่อนเลือกใช้รูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อลูกหรือหลานคนแรกของผู้ฟัง” โดยปรากฏคำว่า *me:42*(แม่)+ชื่อลูกหรือหลานคนแรกของผู้ฟัง ใช้มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 60 ดังตัวอย่างประโยค (3)

(3) *me:42+tw:11*   to:33   ʔaw33   kun33ce:33lot45   way45
แม่ของต่อ(ชื่อลูกคนแรกของผู้ฟัง) เธอ,มิ่ง   เอา   กุญแจรถ   ไว้
bw:45
ไหม

จากประโยค (3) ผู้พูดเรียกผู้ฟังที่เป็นเพื่อนเพื่อถามว่าจะให้ฝากกุญแจรถไว้ที่ผู้ฟังหรือไม่ จากตัวอย่างพบว่าผู้พูดเรียกผู้ฟังโดยใช้คำว่า *me:42*(แม่) เนื่องจากผู้ฟังมีลูกคนแรกชื่อว่า “ต่อ” จึงเรียกผู้ฟังว่า *me:42*(แม่)+*tw:11*(ชื่อของลูกหรือหลานคนแรกของผู้ฟัง) ซึ่งหมายถึง แม่ของต่อ นั่นเอง

3) รูปแบบ “คำนำหน้า+ชื่อ” ในความสัมพันธ์แบบเพื่อน แสดงในตารางที่ 5.5

ตารางที่ 5.5 ความถี่และร้อยละของรูปแบบ “คำนำหน้า+ชื่อ” ในความสัมพันธ์แบบเพื่อน

ลำดับที่	รูปแบบ"คำนำหน้า+ชื่อ"ที่ใช้เรียกขาน	ความถี่	ร้อยละ
1	<i>ʔi:11</i> (อี)+ชื่อ	5	83.33
2	<i>ba:45</i> (ไอ้)+ชื่อ	1	16.67
รวม		6	100.00

จากตารางที่ 5.5 เห็นได้ว่า รูปแบบ “คำนำหน้า+ชื่อ” ในความสัมพันธ์แบบเพื่อนที่ปรากฏการใช้มากที่สุดคือ *ʔi:11*(อี)+ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 83.33 ของรูปแบบ “คำนำหน้า+ชื่อ” ในความสัมพันธ์แบบเพื่อน ในขณะที่ คำว่า *ba:45*(ไอ้)+ชื่อ ปรากฏการใช้เพียง 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 16.67 ของรูปแบบ “คำนำหน้า+ชื่อ” ในความสัมพันธ์แบบเพื่อน ดังตัวอย่างประโยค (4)

(4) <i>ʔi:11+nan33</i>	kan33	ci11	p ^h a33	mɛ:42	ma:33
อี+แนน (ชื่อ)	กู	จะ	พา	แม่	มา
<i>co44[?]</i>	luat42	tit11	to:11	bo:n11	ɬ:33
เจาะ	เลือด	ติด	ต่อ	ที่	ไหน

จากประโยค (4) ผู้พูดเรียกผู้ฟังที่มีความสัมพันธ์เป็นเพื่อนกัน ขณะพบผู้ฟังซึ่งทำงานเป็นเจ้าหน้าที่พยาบาลที่โรงพยาบาล โดยถามว่าจะพาแม่มาเจาะเลือดจะต้องติดต่อกับใคร

รูปแบบอื่นๆที่ปรากฏในความสัมพันธ์แบบเพื่อน ได้แก่ รูปแบบ “คำเรียกสถานภาพ” คำที่พบ คือ *siaw11*(เพื่อน), รูปแบบ “คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ” คำที่พบ คือ *k^hru:33*(ครู)+ชื่อ และ *siaw11*(เพื่อน)+ชื่อ รูปแบบ “คำเรียกญาติ” คำที่พบ คือ *no:ŋ42*(น้อง, ลูก, หลานทั้งชายและหญิง) และรูปแบบ “คำสรรพนาม+ชื่อ” คำที่พบ คือ *k^hun33*(คุณ)+ชื่อ

เป็นที่น่าสังเกตว่าในภาษาไทยพจนานุกรมเมื่อผู้พูดและผู้ฟังแสดงบทบาทของความสัมพันธ์แบบเพื่อน ผู้พูดเลือกใช้รูปแบบ “คำสรรพนาม” ในการเรียกขานผู้ฟัง แสดงให้เห็นว่าการใช้คำสรรพนามในภาษาไทยบ่งบอกความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง นอกจากนี้รูปแบบ “ชื่อ” ก็เป็นรูปแบบที่มีผู้เลือกใช้รองลงมาซึ่งมีความถี่แตกต่างกันเพียงเล็กน้อย สอดคล้องกับม.ร.ว.กัลยา ติงศภัทัย และอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (ม.ร.ว. กัลยา ติงศภัทัย & อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2531) ที่กล่าวว่า การใช้ชื่อเป็นการแสดงความสนิทสนมสูงสุด และเป็นรูปแบบคำเรียกขานที่ใช้มากที่สุดในการสัมพันธ์แบบเพื่อนในภาษาไทยสมัยรัตนโกสินทร์

5.1.2 รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้ในความสัมพันธ์แบบคนรู้จักกัน

คนรู้จักกันตามทีม.ร.ว.กัลยา ติงศภัทัย และอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2531) ให้คำจำกัดความไว้ หมายถึง บุคคลที่เคยทักทายหรือพูดคุยกันเนื่องจากเคยพบกันในสถานที่ต่างๆ อาจเกิดจากการจำหน้าคนๆนั้นได้จากการพบกันบ่อยๆ แต่ไม่สนิทสนมกันเหมือนแบบเพื่อน รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้ในความสัมพันธ์แบบคนรู้จักกันจึงมีความแตกต่างจากรูปแบบคำเรียกขานที่ใช้ในความสัมพันธ์แบบเพื่อน ปรากฏข้อมูลดังตารางที่ 5.6

ตารางที่ 5.6 ความถี่และร้อยละของรูปแบบคำเรียกขานภาษาไทยในความสัมพันธ์แบบคนรู้จักกัน

ลำดับที่	รูปแบบคำเรียกขานในความสัมพันธ์แบบคนรู้จักกัน	ความถี่	ร้อยละ
1	คำเรียกญาติ+ชื่อ	22	35.48
2	ชื่อ	11	17.74
	คำเรียกญาติ	11	17.74
3	คำสรรพนาม	5	8.06
4	คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ	4	6.45
5	คำเรียกสถานภาพ	3	4.84
6	คำนำหน้า+ชื่อ	2	3.23

ลำดับที่	รูปแบบคำเรียกขานในความสัมพันธ์แบบคนรู้จักกัน	ความถี่	ร้อยละ
6	คำเรียกญาติ+คำเรียกสถานภาพ	2	3.23
	คำสรรพนาม+ชื่อ	2	3.23
รวม		62	100.00

จากตารางที่ 5.6 เห็นได้ว่ารูปแบบคำเรียกขานในความสัมพันธ์แบบคนรู้จักกันที่มีความถี่ในการใช้มากที่สุดและมีค่าร้อยละสูงกว่าอันดับอื่นๆมาก คือ รูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อ” คิดเป็นร้อยละ 35.48 ของรูปแบบคำเรียกขานภาษาไทยในความสัมพันธ์แบบคนรู้จักกันทั้งหมด เมื่อพิจารณาในอันดับรองลงมาปรากฏจำนวนเท่ากัน 2 รูปแบบได้แก่ รูปแบบ “ชื่อ” และรูปแบบ “คำเรียกญาติ” คิดเป็นร้อยละ 17.74 ซึ่งเห็นได้ว่าค่าร้อยละระหว่างอันดับที่ 1 กับอันดับที่สองแตกต่างกันมาก ส่วนรูปแบบคำเรียกขานที่ใช้มากเป็นอันดับสามได้แก่ รูปแบบ “คำสรรพนาม” คิดเป็นร้อยละ 8.06 ของรูปแบบคำเรียกขานภาษาไทยในความสัมพันธ์แบบคนรู้จักกันทั้งหมด ทั้งนี้ผู้วิจัยได้เสนอความถี่และร้อยละของรูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อ” ซึ่งพบรูปแบบย่อยจำนวน 2 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อผู้ฟัง” แสดงดังตารางที่ 5.7 และรูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อลูกหรือหลานคนแรกของผู้ฟัง”

ตารางที่ 5.7 ความถี่และร้อยละของรูปแบบคำเรียกขาน “คำเรียกญาติ+ชื่อผู้ฟัง” ในความสัมพันธ์แบบคนรู้จักกัน

ลำดับที่	รูปแบบ"คำเรียกญาติ+ชื่อผู้ฟัง"ที่ใช้เรียกขาน	ความถี่	ร้อยละ
1	<i>pa:42</i> (พี่สาวของแม่หรือพ่อ)+ชื่อผู้ฟัง	5	26.32
2	<i>ya:y33</i> (แม่ของแม่)+ชื่อผู้ฟัง	4	21.05
3	<i>no:n42</i> (ใช้เรียกขานบุคคลที่มีอายุน้อยกว่าผู้พูดอย่างมากเช่น ลูก, เพื่อนของลูก, หลาน เป็นต้น)+ชื่อผู้ฟัง	2	10.53
	<i>pey42</i> (พี่สาว)+ชื่อผู้ฟัง	2	10.53
	<i>ta:33</i> (พ่อของแม่)+ชื่อผู้ฟัง	2	10.53
4	<i>me:42</i> (แม่)+ชื่อผู้ฟัง	1	5.26
	<i>pa:33</i> (น้องชายหรือน้องสาวของพ่อ)+ชื่อผู้ฟัง	1	5.26
	<i>pa:y42</i> (พี่ชาย)+ชื่อผู้ฟัง	1	5.26
	<i>ph:i:42</i> (พี่)+ชื่อผู้ฟัง	1	5.26
รวม		19	100.00

ข้อมูลจากตารางที่ 5.7 เห็นได้ว่า รูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อผู้ฟัง” ที่ใช้ในความสัมพันธ์แบบคนรู้จักที่ปรากฏมากที่สุดคือ คำว่า *pa:42*(พี่สาวของแม่หรือพ่อ)+ชื่อผู้ฟัง คิดเป็นร้อยละ 26.32 ของ

รูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อผู้ฟัง” ในความสัมพันธ์แบบคนรู้จัก รองลงมาคือคำว่า *ya:y33*(แม่ของแม่)+ชื่อผู้ฟัง คิดเป็นร้อยละ 21.05 รูปแบบที่ปรากฏมากที่สุดแสดงดังตัวอย่างประโยค (5)

(5) *no:n45+rət45* *no:n45* *pen33* *yaŋ11ŋɤ:33* *yun42* *bo:45*
 น้อง+รัตน (ชื่อผู้ฟัง) น้อง เป็น อย่างไร ยุง ไหม

จากประโยค (5) ผู้พูดกล่าวทักทายผู้ฟังในฐานะคนรู้จักกันเมื่อผู้พูดพบผู้ฟังขณะมาติดต่อที่สำนักงานเทศบาล

ส่วนรูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อลูกหรือหลานคนแรกของผู้ฟัง” ในความสัมพันธ์แบบคนรู้จักกันพบจำนวน 3 คำ ได้แก่ *me:42*(แม่)+*ma:y33*(ชื่อลูกหรือหลานคนแรกของผู้ฟัง) *p^ho:42* (พ่อ)+*pe:y33*(ชื่อลูกหรือหลานคนแรกของผู้ฟัง) และ *pa:42*(พี่สาวของแม่หรือพ่อ)+*kip45*(ชื่อลูกหรือหลานคนแรกของผู้ฟัง) ดังตัวอย่างประโยค (6)

(6) *me:42+ma:y33* ... Ø *ʔet45* *pi44²ɿ:24* *kin33* *wan33ni:45*
 แม่ของมาย(ชื่อลูกหรือหลานคนแรกของผู้ฟัง) ทำ อะไร กิน วันนี้

จากประโยค (6) ผู้พูดทักทายผู้ฟังซึ่งเป็นคนรู้จักกันในระหว่างซื้อของที่ตลาดว่าวันนี้ทำกับข้าวอะไร

จะเห็นว่าการเลือกใช้รูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อ” ในความสัมพันธ์แบบคนรู้จัก แสดงให้เห็นว่าผู้พูดแสดงความสนิทสนมกับผู้ฟังในฐานะเสมือนเป็นญาติคนหนึ่งของตน แม้ว่าจะไม่ได้สนิทสนมมากเหมือนความสัมพันธ์แบบเพื่อน แต่ผู้พูดใช้รูปแบบ “คำเรียกญาติ” แล้วตามด้วย “ชื่อ” ซึ่งมีความหมายถึงลูกหรือหลานคนแรกของผู้ฟัง แสดงให้เห็นว่าผู้พูดรู้จักผู้ฟังพอสมควรจึงสามารถเรียกผู้ฟังจากชื่อของคนในครอบครัวของผู้ฟังได้

ส่วนรูปแบบ “คำสรรพนาม” ที่พบในความสัมพันธ์แบบคนรู้จัก คือ *cao45*(คุณ,ท่าน), รูปแบบ “คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ” ที่พบ คือ *k^hru:33*(ครู)+ชื่อ และ *mo:24*(หมอ)+ชื่อ รูปแบบ “คำเรียกสถานภาพ” คำที่พบ ได้แก่ *k^hru:33*(ครู) *kam33nan33*(กำนัน) *mo:24*(หมอ) และ *ʔa:33ca:n33*(อาจารย์) รูปแบบ “คำนำหน้า+ชื่อ” ที่พบ คือ *ʔi:11*(น้อง, คุณ)+ชื่อ รูปแบบ “คำเรียกญาติ+คำเรียกสถานภาพ” พบคำว่า *ʔa:y42*(พี่ชาย)+*mo:24*(หมอ) และรูปแบบ “คำสรรพนาม+ชื่อ” พบคำว่า *k^hun33*(คุณ)+ชื่อ

5.1.3 รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้ในความสัมพันธ์แบบคนไม่รู้จักกัน

คนไม่รู้จักกันตามที่ม.ร.ว.กัลยา ดิงศภักดิ์ และอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2531) ให้คำจำกัดความไว้ หมายถึง คนที่เพิ่งมีโอกาสพูดคุยกันเป็นครั้งแรก ทั้งนี้อาจจะเคยได้ยินชื่อของกันและกันหรือเคยเห็นหน้ากันมาก่อนแต่ไม่ได้มีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ทำให้มีความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นน้อยที่สุดเมื่อเทียบกับความสัมพันธ์แบบเพื่อนและแบบคนรู้จักกัน รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้ในความสัมพันธ์ลักษณะนี้ปรากฏข้อมูลตามความถี่และร้อยละในการใช้ตามตารางที่ 5.8

ตารางที่ 5.8 ความถี่และร้อยละของรูปแบบคำเรียกขานภาษาไทยในความสัมพันธ์แบบคนไม่รู้จัก

ลำดับที่	รูปแบบคำเรียกขานในความสัมพันธ์แบบคนไม่รู้จัก	ความถี่	ร้อยละ
1	คำเรียกญาติ	36	57.14
2	คำสรรพนาม+คำเรียกญาติ	2	3.17
3	ชื่อ	1	1.59
	คำเรียกสถานภาพ	1	1.59
	คำสรรพนาม	1	1.59
	คำเรียกญาติ+คำเรียกสถานภาพ	1	1.59
	คำสรรพนาม+คำเรียกสถานภาพ	1	1.59
	รวม	45	68.25

ข้อมูลที่พบจากตาราง 5.8 เห็นได้ว่า รูปแบบ “คำเรียกญาติ” เป็นรูปแบบคำเรียกขานในความสัมพันธ์แบบคนไม่รู้จักกันที่มีความถี่ในการเลือกใช้มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 57.14 ของรูปแบบคำเรียกขานภาษาไทยในความสัมพันธ์แบบคนไม่รู้จักกันทั้งหมด ในขณะที่รูปแบบอื่นๆพบว่ามีใช้น้อยมากไม่เกินร้อยละ 5 รายละเอียดการปรากฏของคำเรียกขานในรูปแบบ “คำเรียกญาติ” แสดงในตารางที่ 5.9

ตารางที่ 5.9 ความถี่และร้อยละของรูปแบบ “คำเรียกญาติ” ในความสัมพันธ์แบบคนไม่รู้จักกัน

ลำดับที่	รูปแบบ"คำเรียกญาติ"ที่ใช้เรียกขาน	ความถี่	ร้อยละ
1	<i>pa:y42</i> (พี่ชาย)	8	22.22
	<i>no:ŋ42</i> (ใช้เรียกขานบุคคลที่มีอายุน้อยกว่าผู้พูดอย่างมากเช่น ลูก, เพื่อนของลูก, หลาน เป็นต้น)	8	22.22
2	<i>p^hv:42yay24</i> (พ่อของพ่อหรือพ่อของแม่)	6	16.67
3	<i>pey42</i> (พี่สาว)	4	11.11
4	<i>pa:42</i> (พี่สาวของแม่หรือพ่อ)	3	8.33
5	<i>ya:y33</i> (แม่ของแม่)	2	5.56
	<i>luŋ33</i> (พี่ชายของแม่หรือพ่อ)	2	5.56
6	<i>me:42</i> (แม่)	1	2.78
	<i>ya:42</i> (แม่ของพ่อ)	1	2.78
	<i>p^hi:42</i> (พี่)	1	2.78
	รวม	36	100.00

จากตารางที่ 5.9 คำเรียกขานที่ปรากฏในรูปแบบ “คำเรียกญาติ” มากที่สุด คือ *pa:y42* (พี่ชาย) และ *no:ŋ42*(ใช้เรียกขานบุคคลที่มีอายุน้อยกว่าผู้พูดอย่างมากเช่น ลูก, เพื่อนของลูก, หลาน

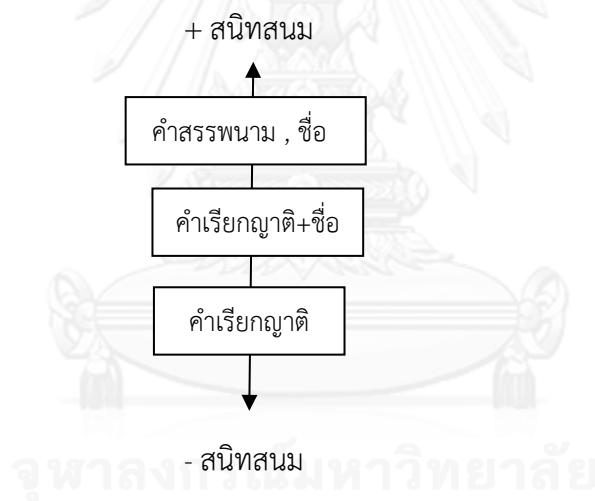
เป็นต้น) มีความถี่เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 22.22 ของรูปแบบ “คำเรียกญาติ” ในความสัมพันธ์แบบคนไม่รู้จักกัน รองลงมาคือคำว่า $p^h\text{v}:42\text{yay}24$ (พ่อของพ่อหรือพ่อของแม่) ดังตัวอย่างประโยค (7)

(7) $p^h\text{v}:42\text{yay}24$ cao45   ma:33   ?et45   pi44'ɿ:24
 พ่อของพ่อหรือพ่อของแม่   คุณ, ท่าน   มา   ทำ   อะไร

จากประโยค (7) ผู้พูดเป็นเจ้าของหน้าที่เทศบาลเรียกผู้ฟังซึ่งทั้งสองไม่รู้จักกันมาก่อน โดยถามว่าผู้ฟังมาติดต่อเรื่องอะไร

จะเห็นว่าในความสัมพันธ์แบบคนไม่รู้จักผู้พูดภาษาไทยนเลือกใช้รูปแบบ “คำเรียกญาติ” เรียกผู้ฟัง ทั้งนี้เป็นการแสดงความสนิทสนมที่น้อยกว่าความสัมพันธ์แบบเพื่อนและคนรู้จัก เนื่องจากผู้พูดไม่รู้จักชื่อของผู้ฟังหรือชื่อของลูกหรือหลานของผู้ฟัง สะท้อนให้เห็นว่าผู้พูดเลือกใช้รูปแบบ “คำเรียกญาติ” กับผู้ฟังแม้ว่าจะเป็นคนไม่รู้จักกัน แสดงให้เห็นว่าคนไทยพบเห็นความสำคัญของความเป็นญาติในฐานะที่ผู้พูดและผู้ฟังเป็นคนไทยด้วยกัน

จากข้อมูลการเลือกใช้คำเรียกขานในความสัมพันธ์แบบสมดุลง ผู้วิจัยนำเสนอโดยแผนภูมิซึ่งดัดแปลงจากม.ร.ว.กัลยา ดิงศภักดิ์ และอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (ม.ร.ว. กัลยา ดิงศภักดิ์ & อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2531) ดังนี้

ภาพที่ 5.1 ปัจจัยที่กำหนดการใช้คำเรียกขานในความสัมพันธ์แบบสมดุลง

จากภาพที่ 5.1 จากข้อมูลการเลือกใช้รูปแบบคำเรียกขานที่มีความถี่สูงสุดในความสัมพันธ์แบบเพื่อนดังแสดงในตารางที่ 5.1 ความสัมพันธ์แบบคนรู้จักกันแสดงในตารางที่ 5.5 และความสัมพันธ์แบบคนไม่รู้จักกันแสดงในตารางที่ 5.7 สรุปได้ว่าในความสัมพันธ์แบบเพื่อน ซึ่งแสดงความสนิทสนมมากที่สุด รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้มากที่สุดคือ รูปแบบ “คำสรรพนาม” และ “ชื่อ” ส่วนในความสัมพันธ์แบบคนรู้จักกันตีความได้ว่าผู้พูดสนิทสนมกับผู้ฟังน้อยรองลงมา รูปแบบที่ใช้มากที่สุดคือ รูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อ” และความสัมพันธ์แบบคนไม่รู้จักกันแสดงถึงผู้พูดผู้ฟังไม่สนิทสนมกัน พบรูปแบบ “คำเรียกญาติ” มากที่สุด ถ้านำมาเรียงลำดับในภาพที่ 5.1 ก็จะทำให้เห็นว่าผู้พูดเลือกใช้รูปแบบคำเรียกขานลดหลั่นลงมาตามความสนิทสนม กล่าวคือ เมื่อสนิทสนมกันมากจะเลือกใช้รูปแบบ “คำสรรพนาม” และ “ชื่อ” ถ้าผู้พูดสนิทสนมกับผู้ฟังรองลงมาจะเลือกใช้รูปแบบ

“คำเรียกญาติ+ชื่อ” ในขณะที่ถ้าไม่สนิทสนมกันเลยจะเลือกใช้รูปแบบ “คำเรียกญาติ” จึงเห็นได้ว่า ปัจจัยที่กำหนดในการใช้คำเรียกขานในความสัมพันธ์แบบสมคูลคือ ความสนิทสนม

5.2 การใช้รูปแบบคำเรียกขานในความสัมพันธ์แบบไม่สมคูล

ความสัมพันธ์แบบไม่สมคูล หมายถึง ความสัมพันธ์ที่ผู้ฟังและผู้พูดมีความไม่เสมอกันในด้านอายุ คำเรียกสถานภาพ (ม.ร.ว. กัลยา ติงศภัทย์ & อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2531) ในที่นี้ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ใหญ่และญาติผู้น้อย และความสัมพันธ์ระหว่างฆราวาสและนักบวช ประกอบด้วย ความสัมพันธ์แบบฆราวาสพูดกับนักบวชและความสัมพันธ์แบบนักบวช พูดกับฆราวาส

5.2.1 รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้ในความสัมพันธ์ระหว่างผู้ใหญ่กับญาติผู้น้อย

คำว่า “ญาติผู้ใหญ่” หมายถึง ผู้พูดที่มีสถานะเป็นญาติพี่น้องที่มีอายุมากกว่าผู้ฟัง ซึ่งเรียกว่า “ญาติผู้น้อย” คำว่าญาติในที่นี้มีความหมายรวมถึง ญาติที่สืบเชื้อสายกันทางสายเลือดและบุคคลที่นับถือกันเสมือนญาติ ประกอบด้วย ความสัมพันธ์แบบญาติผู้ใหญ่พูดกับญาติผู้น้อยและความสัมพันธ์แบบญาติผู้น้อยพูดกับญาติผู้ใหญ่ มีรายละเอียดดังนี้

- 1) ความสัมพันธ์แบบญาติผู้ใหญ่พูดกับญาติผู้น้อย แสดงในตารางที่ 5.10

ตารางที่ 5.10 ความถี่และร้อยละของรูปแบบคำเรียกขานภาษาไทยในความสัมพันธ์แบบญาติผู้ใหญ่พูดกับญาติผู้น้อย

ลำดับที่	รูปแบบคำเรียกขานในความสัมพันธ์แบบญาติผู้ใหญ่เรียกญาติผู้น้อย	ความถี่	ร้อยละ
1	คำนำหน้า+ชื่อ	12	22.64
2	คำเรียกญาติ+ชื่อ	10	18.87
3	ชื่อ	9	16.98
4	คำเรียกญาติ	8	15.09
5	คำสรรพนาม	5	9.45
6	คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ	4	7.55
7	คำสรรพนาม+ชื่อ	2	3.77
8	คำเรียกญาติ+คำเรียกสถานภาพ	1	1.89
	คำเรียกสถานภาพ	1	1.89
	คำนำหน้า+คำเรียกสถานภาพ	1	1.89
	รวม	53	100.00

จากตารางที่ 5.10 พบว่ารูปแบบคำเรียกขานในแต่ละรูปแบบมีความถี่ใกล้เคียงกัน โดยรูปแบบที่ปรากฏมากที่สุดคือ รูปแบบ “คำนำหน้า+ชื่อ” คิดเป็นร้อยละ 22.64 ของรูปแบบคำเรียก

ภาษาไทพวนในความสัมพันธ์แบบญาติผู้ใหญ่พูดกับญาติผู้น้อยทั้งหมด อันดับที่สอง คือรูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อ” คิดเป็นร้อยละ 18.87 ของรูปแบบคำเรียกภาษาไทพวนในความสัมพันธ์แบบญาติผู้ใหญ่พูดกับญาติผู้น้อยทั้งหมด อันดับที่สาม คือ รูปแบบ “ชื่อ” คิดเป็นร้อยละ 16.98 ของรูปแบบคำเรียกภาษาไทพวนในความสัมพันธ์แบบญาติผู้ใหญ่พูดกับญาติผู้น้อยทั้งหมด และอันดับที่สี่ คือ รูปแบบ “คำเรียกญาติ” คิดเป็นร้อยละ 15.09 ของรูปแบบคำเรียกภาษาไทพวนในความสัมพันธ์แบบญาติผู้ใหญ่พูดกับญาติผู้น้อยทั้งหมด ทั้งนี้ผู้วิจัยได้เสนอรายละเอียดในรูปแบบ “คำนำหน้า+ชื่อ” รูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อ” และรูปแบบ “คำเรียกญาติ” ดังนี้

(ก) รูปแบบ “คำนำหน้า+ชื่อ” ในความสัมพันธ์แบบญาติผู้ใหญ่พูดกับญาติผู้น้อย แสดงในตารางที่ 5.11

ตารางที่ 5.11 ความถี่และร้อยละของรูปแบบ “คำนำหน้า+ชื่อ” ในความสัมพันธ์แบบญาติผู้ใหญ่พูดกับญาติผู้น้อย

ลำดับที่	รูปแบบ"คำนำหน้า+ชื่อ"ที่ใช้เรียกขาน	ความถี่	ร้อยละ
1	<i>ba:45</i> (ไอ้)+ชื่อ	11	91.67
2	<i>pi:11</i> (น้อง)+ชื่อ	1	8.33
	รวม	12	100.00

จากตารางที่ 5.11 เห็นได้ว่า คำว่า *ba:45*(ไอ้)+ชื่อ เป็นคำเรียกขานในรูปแบบ “คำนำหน้า+ชื่อ” ที่มีความถี่มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 91.67 ของรูปแบบ “คำนำหน้า+ชื่อ” ในความสัมพันธ์แบบญาติผู้ใหญ่พูดกับญาติผู้น้อย ในขณะที่คำว่า *pi:11*(น้อง)+ชื่อ พบเพียงครั้งเดียว คิดเป็นร้อยละ 8.33 ของรูปแบบ “คำนำหน้า+ชื่อ” ในความสัมพันธ์แบบญาติผู้ใหญ่พูดกับญาติผู้น้อย รูปแบบที่มีความถี่มากที่สุดแสดงใน (8)

(8) *ba:45+ken11*   *to:33*   *ʔaw33*   *tʰo:33ra44ʔsap11*   *ma:33*   *hu:42*
 ไอ้+แก่ง (ชื่อ)   เธอ,มิ่ง   เอา   โทรศัพท   มา   ให้
de:11
 น้อย

จากประโยค (8) ผู้พูดมีฐานะเป็นแม่ของผู้ฟัง เรียกผู้ฟังให้เอาโทรศัพท์มาให้ขณะทำบุญอยู่ที่ศาลาวัด

(ข) รูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อ” ในความสัมพันธ์แบบญาติผู้ใหญ่พูดกับญาติผู้น้อย พบรูปแบบย่อย 2 รูปแบบ คือ รูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อผู้ฟัง” เช่น คำว่า *no:ŋ42*(ใช้เรียกขานบุคคลที่มีอายุน้อยกว่าผู้พูดอย่างมากเช่น ลูก, เพื่อนของลูก, หลาน เป็นต้น)+*hi:33*(ชื่อผู้ฟัง) และรูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อลูกหรือหลานคนแรกของผู้ฟัง” ซึ่งเมื่อพิจารณาความถี่แล้วพบว่ามีย่อยคำเดียวคือ *pʰu:42*(พ่อ)+*duan33*(ชื่อลูกหรือหลานคนแรกของผู้ฟัง) ทั้งนี้ความถี่และร้อยละของรูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อผู้ฟัง” แสดงในตารางที่ 5.12

ตารางที่ 5.12 ความถี่และร้อยละของรูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อผู้ฟัง” ในความสัมพันธ์แบบญาติผู้ใหญ่พูดกับญาติผู้น้อย

ลำดับที่	รูปแบบ"คำเรียกญาติ+ชื่อผู้ฟัง"ที่ใช้เรียกขาน	ความถี่	ร้อยละ
1	<i>nv:ŋ42</i> (ใช้เรียกขานบุคคลที่มีอายุน้อยกว่าผู้พูดอย่างมาก เช่น ลูก, เพื่อนของลูก, หลาน เป็นต้น)+ชื่อผู้ฟัง	8	88.89
2	<i>ʔa:y42</i> (พี่ชาย)+ชื่อผู้ฟัง	1	11.11
รวม		9	100.00

จากตารางที่ 5.12 เห็นได้ว่า คำเรียกขานที่ปรากฏการใช้มากที่สุดคือ *nv:ŋ42*(ใช้เรียกขานบุคคลที่มีอายุน้อยกว่าผู้พูดอย่างมาก เช่น ลูก, เพื่อนของลูก, หลาน เป็นต้น)+ชื่อผู้ฟัง คิดเป็นร้อยละ 88.89 ของรูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อผู้ฟัง” ในความสัมพันธ์แบบญาติผู้ใหญ่พูดกับญาติผู้น้อย และคำเรียกขานที่พบมีความถี่รองลงมา ได้แก่ คำว่า *ʔa:y42*(พี่ชาย)+ชื่อผู้ฟัง คิดเป็นร้อยละ 11.11 ของรูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อผู้ฟัง” ในความสัมพันธ์แบบญาติผู้ใหญ่พูดกับญาติผู้น้อย รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้มากที่สุดแสดงในตัวอย่างประโยค (9)

(9) *nv:ŋ43+kw:n33 ... Ø ma:33 ʔaw33 sa11taŋ33 da:y42*

น้อง+กร (ชื่อผู้ฟัง) มา เอา เงิน ได้

le:w45 nx:42

แล้ว นะ

จากประโยค (7) ผู้พูดมีอายุมากกว่าผู้ฟังซึ่งทำงานอยู่ในสำนักงานเทศบาลเช่นเดียวกัน เรียกผู้ฟังให้ไปเอาเงินที่ฝากไว้

(ค) รูปแบบ “คำเรียกญาติ” ในความสัมพันธ์แบบญาติผู้ใหญ่พูดกับญาติผู้น้อย แสดงในตารางที่ 5.13

ตารางที่ 5.13 ความถี่และร้อยละของรูปแบบ “คำเรียกญาติ” ในความสัมพันธ์แบบญาติผู้ใหญ่พูดกับญาติผู้น้อย

ลำดับที่	รูปแบบ"คำเรียกญาติ"ที่ใช้เรียกขาน	ความถี่	ร้อยละ
1	<i>nv:ŋ42</i> (ใช้เรียกขานบุคคลที่มีอายุน้อยกว่าผู้พูดอย่างมาก เช่น ลูก, เพื่อนของลูก, หลาน เป็นต้น)	5	62.50
2	<i>ʔua:y42</i> (น้องสาว)	1	12.50
	<i>ʔey42</i> (พี่สาว)	1	12.50
	<i>pa:42</i> (พี่สาวของแม่หรือพ่อ)	1	12.50
รวม		8	100.00

จากตารางที่ 5.13 เห็นได้ว่ารูปแบบ“คำเรียกญาติ” ที่ใช้เรียกขานมากที่สุดคือ คำว่า *nv:ŋ42* (ใช้เรียกขานบุคคลที่มีอายุน้อยกว่าผู้พูดอย่างมากเช่น ลูก, เพื่อนของลูก, หลาน เป็นต้น) คิดเป็น ร้อยละ 62.50 ของรูปแบบ “คำเรียกญาติ” ในความสัมพันธ์แบบญาติผู้ใหญ่ผู้พูดกับญาติผู้น้อย ในขณะที่คำอื่นๆ ได้แก่ *ɲua:y42* (น้องสาว) *ɲey42* (พี่สาว) และ *pa:42* (พี่สาวของแม่หรือพ่อ) มีค่าร้อยละเพียง 12.50 ซึ่งแตกต่างจากอันดับที่หนึ่งมาก รูปแบบ “คำเรียกญาติ” แสดงในตัวอย่างประโยค (8)

(8) *nv:ŋ43* ... Ø *ɲaw33*   *sa11taŋ33*   *sr:11*   *ba:t11*   *ne:33*
 น้อง   เอา   เงิน   ใส่   บาท   สิ

จากประโยค (8) ผู้พูดเรียกผู้ฟังให้เอาเงินที่ทำบุญมาใส่ในบาตรพระ โดยผู้พูดมีอายุมากกว่าผู้ฟังซึ่งอยู่ในวัยเด็ก

ส่วนรูปแบบคำเรียกขานอื่นๆ ที่ปรากฏได้แก่ รูปแบบ “คำสรรพนาม” พบคำว่า *cao45* (คุณ, ท่าน) ปรากฏมากกว่าคำว่า *to:33* (เธอ, มึง) รูปแบบ “คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ” คำที่พบคือ *tʰit45* (ชายที่บวชเป็นพระภิกษุแล้ว)+ชื่อ รูปแบบ “คำสรรพนาม+ชื่อ” คำที่พบคือ *kʰun33* (คุณ)+ชื่อ และรูปแบบที่พบน้อยที่สุดมี 3 รูปแบบ คือ รูปแบบ “คำเรียกญาติ+คำเรียกสถานภาพ” คำที่พบคือ *ɲa:y42* (พี่ชาย)+*siaŋ33* (ชายที่บวชเป็นสามเณรแล้ว) รูปแบบ “คำเรียกสถานภาพ” คำที่พบคือ *ɲe:33* (เด็กทารกหญิงหรือชาย) และรูปแบบ “คำนำหน้า+คำเรียกสถานภาพ” คำที่พบ คือ *ɲi:11* (น้อง)+*ɲe:33* (เด็กทารกหญิงหรือชาย)

จากความหมายของคำเรียกขานในรูปแบบ “คำนำหน้า+ชื่อ” ได้แก่ *ba:45* (ไอ้)+ชื่อ และ *ɲi:11* (น้อง)+ชื่อ รวมทั้งรูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อ” ซึ่งให้เห็นว่าในสังคมของไทยคนผู้พูดที่มีบทบาทญาติผู้ใหญ่จะเลือกใช้คำเรียกขานที่แสดงความสนิทสนมต่อบุคคลที่มีอายุหรือสถานภาพต่ำกว่าตน นอกจากนี้รูปแบบคำเรียกขานที่ปรากฏความถี่มากที่สุด 2 อันดับแรกเห็นได้ว่าการเรียกผู้ฟังด้วย ชื่อ เป็นการสร้างความเป็นกันเองให้กับผู้ฟัง สะท้อนถึงความเป็นอยู่ของสังคมคนไทยวนที่อยู่ด้วยกันเสมือนญาติพี่น้อง แม้จะไม่ได้เป็นญาติที่สืบสายเลือดแต่ก็เป็นคนไทยวนด้วยกันก็ตาม

2) ความสัมพันธ์แบบญาติผู้น้อยผู้พูดกับญาติผู้ใหญ่ แสดงในตารางที่ 5.14

ตารางที่ 5.14 ความถี่และร้อยละของรูปแบบคำเรียกขานภาษาไทยวนในความสัมพันธ์แบบญาติผู้น้อยผู้พูดกับญาติผู้ใหญ่

ลำดับที่	รูปแบบคำเรียกขานในความสัมพันธ์แบบญาติผู้น้อยเรียกญาติผู้ใหญ่	ความถี่	ร้อยละ
1	คำเรียกญาติ	34	44.16
2	คำเรียกญาติ+ชื่อ	30	38.96
3	คำสรรพนาม	5	6.49
	คำนำหน้า+คำเรียกญาติ	5	6.49

ลำดับที่	รูปแบบคำเรียกขานในความสัมพันธ์แบบ ญาติผู้້น้อยเรียกญาติผู้ใหญ่	ความถี่	ร้อยละ
4	ชื่อ	2	2.60
5	คำสรรพนาม+ชื่อ	1	1.30
	รวม	77	100.00

จากข้อมูลในตารางที่ 5.14 พบว่า ญาติผู้້น้อยใช้รูปแบบ “คำเรียกญาติ” เรียกญาติผู้ใหญ่ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 44.16 ของรูปแบบคำเรียกขานภาษาไทยในความสัมพันธ์แบบญาติผู้້น้อยพูดกับญาติผู้ใหญ่ทั้งหมด รองลงมาคือ รูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อ” คิดเป็นร้อยละ 38.96 ซึ่งมีรายละเอียดของคำเรียกขานในรูปแบบ “คำเรียกญาติ” และรูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อ” ดังนี้

(ก) รูปแบบ “คำเรียกญาติ” ในความสัมพันธ์แบบญาติผู้້น้อยพูดกับญาติผู้ใหญ่ แสดงในตารางที่ 5.15

ตารางที่ 5.15 ความถี่และร้อยละของรูปแบบ “คำเรียกญาติ” ในความสัมพันธ์แบบญาติผู้້น้อยพูดกับญาติผู้ใหญ่

ลำดับที่	รูปแบบ"คำเรียกญาติ"ที่ใช้เรียกขาน	ความถี่	ร้อยละ
1	<i>me:42yay24</i> (แม่ของพ่อหรือแม่ของแม่)	12	35.29
2	<i>me:42</i> (แม่)	9	26.47
3	<i>ya:y33</i> (แม่ของแม่)	5	14.71
4	<i>pa:42</i> (พี่สาวของแม่หรือพ่อ)	2	5.88
	<i>ya:42</i> (แม่ของพ่อ)	2	5.88
5	<i>ta:33</i> (พ่อของแม่)	1	2.94
	<i>p^hv:42</i> (พ่อ)	1	2.94
	<i>?ey42</i> (พี่สาว)	1	2.94
	<i>?ua:y42</i> (น้องสาว)	1	2.94
	รวม	34	100.00

จากตารางที่ 5.15 เห็นได้ว่าคำเรียกขานที่ปรากฏมากที่สุดในรูปแบบ “คำเรียกญาติ” ได้แก่ *me:42yay24*(แม่ของพ่อหรือแม่ของแม่) คิดเป็นร้อยละ 35.29 ของรูปแบบ “คำเรียกญาติ” ในความสัมพันธ์แบบญาติผู้້น้อยพูดกับญาติผู้ใหญ่ รองลงมาได้แก่ คำว่า *me:42*(แม่) คิดเป็นร้อยละ 26.47 ของรูปแบบ “คำเรียกญาติ” ในความสัมพันธ์แบบญาติผู้້น้อยพูดกับญาติผู้ใหญ่ แสดงในประโยค (9)

(9) *me:42yay24*   *bat11*   *k^hon33k^hay42*   *cao45*   *yu:11*   *ka11lx:24*
 แม่ของพ่อหรือแม่ของแม่   บัตร   คนไข้   คุณ,ท่าน   อยู่   ที่ไหน
 จากประโยค (9) ผู้พูดซึ่งเป็นหลานของผู้ฟังเรียกผู้ฟังเพื่อถามว่าบัตรประจำตัวผู้ป่วยอยู่ที่ไหน

(ข) รูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อ” ในความสัมพันธ์แบบญาติผู้เฒ่าผู้ชราผู้พูดกับญาติผู้ใหญ่ พบรูปแบบย่อยเช่นเดียวกัน คือ รูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อผู้ฟัง” เช่น คำว่า *ʔa:y42*(พี่ชาย)+*wan33*(ชื่อผู้ฟัง) โดยแสดงความถี่และร้อยละในตารางที่ 5.16 และรูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อลูกหรือหลานคนแรกของผู้ฟัง” เช่น คำว่า *pa:42*(พี่สาวของแม่หรือพ่อ)+*bia33*(ชื่อลูกหรือหลานคนแรกของผู้ฟัง) แสดงในตารางที่ 5.17

ตารางที่ 5.16 ความถี่และร้อยละของรูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อผู้ฟัง” ในความสัมพันธ์แบบญาติผู้เฒ่าผู้ชราผู้พูดกับญาติผู้ใหญ่

ลำดับที่	รูปแบบ"คำเรียกญาติ+ชื่อผู้ฟัง"ที่ใช้เรียกขาน	ความถี่	ร้อยละ
1	<i>ʔa:y42</i> (พี่ชาย)+ชื่อผู้ฟัง	11	40.74
2	<i>pa:42</i> (พี่สาวของแม่หรือพ่อ)+ชื่อผู้ฟัง	9	33.33
3	<i>ʔey42</i> (พี่สาว)+ชื่อผู้ฟัง	2	7.41
4	<i>me:42</i> (แม่)+ชื่อผู้ฟัง	1	3.70
	<i>ya:y33</i> (แม่ของแม่)+ชื่อผู้ฟัง	1	3.70
	<i>ya:42</i> (แม่ของพ่อ)+ชื่อผู้ฟัง	1	3.70
	<i>ʔa:33</i> (น้องชายหรือน้องสาวของพ่อ)+ชื่อผู้ฟัง	1	3.70
	<i>p^hi:42</i> (พี่)+ชื่อผู้ฟัง	1	3.70
รวม		27	100.00

จากตารางที่ 5.16 พบว่า คำเรียกขานในรูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อผู้ฟัง” ที่ปรากฏมากที่สุด ในความสัมพันธ์แบบญาติผู้เฒ่าผู้ชราผู้พูดกับญาติผู้ใหญ่ คือ *ʔa:y42*(พี่ชาย)+ชื่อผู้ฟัง คิดเป็นร้อยละ 40.74 ของรูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อผู้ฟัง” ในความสัมพันธ์แบบญาติผู้เฒ่าผู้ชราผู้พูดกับญาติผู้ใหญ่ รองลงมาได้แก่คำว่า *pa:42*(พี่สาวของแม่หรือพ่อ)+ชื่อผู้ฟัง คำเรียกญาติตามด้วยชื่อผู้ฟังที่ใช้มากที่สุดแสดงในตัวอย่างประโยค (10)

(10) *pa:42+p^hw:n33*   *hao33*   *ma:33*   *t^ha:42*   *ya:33*
 พี่สาวของแม่หรือพ่อ+พร (ชื่อผู้ฟัง)   เรา   มา   รอ   ยา
yan3   *bo:11*   *day42*   *lx:y33*
 ยัง   ไม่   ได้   เลย

5.2.2 รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้ในความสัมพันธ์ระหว่างนักบวชกับฆราวาส

ก) นักบวช หมายถึง ผู้ถือบวชในพระพุทธศาสนา ได้แก่ พระสงฆ์และสามเณร ในที่นี้คือ พระสงฆ์และสามเณรที่เป็นคนไทยและจำพรรษาอยู่ในพื้นที่ ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

ข) ฆราวาส หมายถึง คนผู้อยู่ครองเรือน, คนทั่ว ๆ ไปที่ไม่ใช่บรรพชิตหรือนักบวชในพระพุทธศาสนา

เนื่องจากสังคมไทยเป็นสังคมที่ให้ความสำคัญกับพระพุทธศาสนาเป็นอย่างมาก เห็นได้จากประเพณีพิธีกรรมต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับการศาสนาพุทธ เช่น ประเพณีบวชช้าง ประเพณีสลากภัต เป็นต้น อีกทั้งลักษณะสำคัญทางภาษาที่สะท้อนให้เห็นปัจจัยทางสังคมบางประการที่ปรากฏในสังคมไทย ได้แก่ การใช้คำเรียกขานของฆราวาสแสดงความเคารพสูงสุดต่อนักบวช เพราะถือว่าเป็นผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าตน

อนึ่งจากการเก็บข้อมูลคำเรียกขานผู้วิจัยพบว่าหากผู้พูดอยู่ในบทบาทฆราวาสจะใช้คำเรียกขานที่แสดงความเคารพต่อนักบวชเป็นผู้ที่มีสถานภาพทางสังคมสูงกว่าตนโดยไม่ได้คำนึงถึงปัจจัยเรื่องอายุของนักบวช ยกตัวอย่างเช่น เมื่อลูกชายของผู้เป็นแม่บวชเป็นพระสงฆ์ ผู้พูดที่มีบทบาทเป็นแม่ก็จะเปลี่ยนบทบาทจากแม่พูดกับลูกไปเป็นฆราวาสพูดกับนักบวช ซึ่งพบว่ารูปแบบคำเรียกขานที่พบก็ได้เปลี่ยนไปด้วย ดังนั้นบทบาทความสัมพันธ์ระหว่างนักบวชกับฆราวาสจึงเป็นบทบาทที่สำคัญ ผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอออกเป็น ความสัมพันธ์แบบนักบวชพูดกับฆราวาสและความสัมพันธ์แบบฆราวาสพูดกับนักบวช มีรายละเอียดดังนี้

1) รูปแบบคำเรียกขานภาษาไทยในความสัมพันธ์แบบนักบวชพูดกับฆราวาส แสดงในตารางที่ 5.18

ตารางที่ 5.18 ความถี่และร้อยละของรูปแบบคำเรียกขานภาษาไทยในความสัมพันธ์แบบนักบวชพูดกับฆราวาส

ลำดับที่	รูปแบบคำเรียกขานในความสัมพันธ์แบบนักบวชเรียกฆราวาส	ความถี่	ร้อยละ
1	คำสรรพนาม+ชื่อ	27	55.10
2	คำสรรพนาม	9	18.37
3	คำเรียกสถานภาพ	4	8.16
	คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ	4	8.16
4	คำเรียกญาติ+คำเรียกสถานภาพ	2	4.08
5	คำนำหน้า+ชื่อ	1	2.04
	คำสรรพนาม+คำเรียกสถานภาพ	1	2.04
	คำสรรพนาม+คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ	1	2.04
รวม		49	100.00

จากตารางที่ 5.18 พบว่ารูปแบบคำเรียกขานที่มีความถี่ในการปรากฏมากที่สุดและแตกต่างจากอันดับอื่นๆมาก ได้แก่ รูปแบบ “คำสรรพนาม+ชื่อ” คิดเป็นร้อยละ 55.10 ของรูปแบบคำเรียกขานภาษาไทยในความสัมพันธ์แบบนักบวชพูดกับฆราวาสทั้งหมด โดยคำเรียกขานที่พบทั้งหมดในรูปแบบนี้คือ *yo:m33*(เฮอ;ใช้สำหรับนักบวชเรียกฆราวาส)+ชื่อ ส่วนอันดับอื่นๆมีความถี่น้อยมาก รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้มากที่สุดแสดงในประโยค (12)

(12) *yo:m33+dɛ:ŋ33*   *cao45*   *ma:33*   *tʰe:ŋ33*   *wat45*   *dɛ:11*
 โยม+แดง(ชื่อ)   คุณ,ท่าน   มา   ที่   วัด   ด้วย
 nr:42
 นะ

จากประโยค (12) ผู้พูดมีบทบาทนักบวชประกาศเรียกผู้ฟังซึ่งเป็นฆราวาสให้มาพบบนศาลา วัด

ส่วนคำเรียกขานที่ปรากฏอยู่ในรูปแบบอื่นๆ คือ รูปแบบ “คำเรียกสถานภาพ” ได้แก่ คำว่า *mak45kʰa45tʰa:33yok45*(มีคทายก) *tʰa:33yok45*(มีคทายก) และ *ʔa:33ca:n33*(อาจารย์) รูปแบบ “คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ” ได้แก่ คำว่า *tʰit45*(ชายที่บวชเป็นพระภิกษุแล้ว)+ชื่อ รูปแบบ “คำเรียกญาติ+คำเรียกสถานภาพ” ได้แก่ คำว่า *ʔa:y42*(พี่ชาย)+*tʰit45*(ชายที่บวชเป็นพระภิกษุแล้ว)+ชื่อ รูปแบบ “คำนำหน้า +ชื่อ” ได้แก่ คำว่า *ba:45*(ไอ้)+ชื่อ รูปแบบ “คำสรรพนาม+คำเรียกสถานภาพ” ได้แก่ คำว่า *yo:m33*(เฮอ;ใช้สำหรับนักบวชเรียกฆราวาส)+*siaw11*(เพื่อน) และ รูปแบบ “คำสรรพนาม+คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ” ได้แก่ คำว่า *yo:m33*(เฮอ;ใช้สำหรับนักบวชเรียกฆราวาส)+*siaw11*(เพื่อน)+ชื่อ

จะเห็นว่าผู้พูดซึ่งอยู่ในบทบาทนักบวชเลือกใช้รูปแบบ “คำสรรพนาม+ชื่อ” ซึ่งคือคำว่า *yo:m33*(เฮอ;ใช้สำหรับนักบวชเรียกฆราวาส) เป็นคำสรรพนามที่นักบวชเรียกฆราวาสตามด้วย ชื่อ โดยการใช้ ชื่อ เป็นการแสดงความสนิทสนมระหว่างผู้พูดและผู้ฟังถึงแม้ว่าผู้พูดผู้ฟังจะมีสถานภาพไม่เท่าเทียมกัน แสดงให้เห็นถึงความแน่นแฟ้นในสังคมของคนไทย

2) รูปแบบคำเรียกขานภาษาไทยในความสัมพันธ์แบบฆราวาสพูดกับนักบวช แสดงในตารางที่ 5.19

ตารางที่ 5.19 ความถี่และร้อยละของรูปแบบคำเรียกขานภาษาไทยในความสัมพันธ์แบบฆราวาสพูดกับนักบวช

ลำดับที่	รูปแบบคำเรียกขานในความสัมพันธ์แบบฆราวาสเรียกนักบวช	ความถี่	ร้อยละ
1	คำเรียกสถานภาพ	54	62.79
2	คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ	26	30.23
3	คำสรรพนาม+คำเรียกสถานภาพ	2	2.33

ลำดับที่	รูปแบบคำเรียกขานในความสัมพันธ์แบบ ฆราวาสเรียกภักข	ความถี่	ร้อยละ
3	คำเรียกสถานภาพ+คำเรียกญาติ	2	2.33
	คำสรรพนาม+คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ	2	2.33
รวม		86	100.00

จากข้อมูลในตารางที่ 5.19 เห็นได้ว่าฆราวาสเลือกใช้รูปแบบคำเรียกขานที่มีความถี่สูงจำนวน 2 รูปแบบ คือ รูปแบบ “คำเรียกสถานภาพ” คิดเป็นร้อยละ 62.79 ของรูปแบบคำเรียกขานภาษาไทยในความสัมพันธ์แบบฆราวาสพูดกับภักขทั้งหมด และรูปแบบ “คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ” คิดเป็นร้อยละ 30.23 ส่วนรูปแบบคำเรียกขานอื่นๆในอันดับรองลงมานั้นมีการเลือกใช้ใช้น้อย ทั้งนี้มีรายละเอียดการใช้คำเรียกขานในรูปแบบ “คำเรียกสถานภาพ” และ รูปแบบ “คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ” ดังนี้

(ก) รูปแบบ “คำเรียกสถานภาพ” ในความสัมพันธ์แบบฆราวาสพูดกับภักข แสดงในตารางที่ 5.20

ตารางที่ 5.20 ความถี่และร้อยละของรูปแบบ “คำเรียกสถานภาพ” ในความสัมพันธ์แบบฆราวาสพูดกับภักข

ลำดับที่	รูปแบบ"คำเรียกสถานภาพ"ที่ใช้เรียกขาน	ความถี่	ร้อยละ
1	<i>cao45hua24</i> (พระสงฆ์)	23	42.59
2	<i>ma:11?a:y42</i> (หลวงพี่)	8	14.81
3	<i>luan24ta:33</i> (หลวงตา)	5	9.26
4	<i>luan24p^hi:42</i> (หลวงพี่)	4	7.41
	<i>p^ha45k^hru:33</i> (พระสงฆ์)	4	7.41
5	<i>ca:w42?a:33wa:t42</i> (เจ้าอาวาส)	3	5.56
6	<i>luan24p^hu:42</i> (หลวงพ่อ)	2	3.70
	<i>p^ha45k^hun33ca:w42</i> (พระสงฆ์)	2	3.70
7	<i>luan24?a:y42</i> (หลวงพี่)	1	1.85
	<i>ca11?a:y45</i> (สามเณร)	1	1.85
	<i>luan24luŋ33</i> (หลวงลุง)	1	1.85
รวม		54	100.00

จากตารางที่ 5.20 เห็นได้ว่า คำเรียกขานในรูปแบบ “คำเรียกสถานภาพ” ที่ปรากฏการใช้มากที่สุดคือ *cao45hua24*(พระสงฆ์) คิดเป็นร้อยละ 42.59 ของรูปแบบ “คำเรียกสถานภาพ” ในความสัมพันธ์แบบฆราวาสพูดกับภักข ในขณะที่คำเรียกขานในอันดับที่รองลงมามีการใช้น้อย

กว่ามาก เช่น อันดับที่สองคือ คำว่า *ma:11?a:y42*(หลวงพี่) คิดเป็นร้อยละ 14.81 คำที่ใช้มากที่สุดแสดงในตัวอย่างประโยค (13)

(13) <i>cao45hua24</i>	<i>bat11</i>	<i>k^ho:ŋ24</i>	<i>cao45</i>	<i>lon11</i>
พระสงฆ์	บัต	ของ	คุณ, ท่าน	หล่น
<i>hao33</i>	<i>kep11</i>	<i>ma:33</i>	<i>hu:42</i>	
เรา	เก็บ	มา	ให้	

จากประโยค (13) ผู้พูดมีสถานภาพเป็นฆราวาสเรียกผู้ฟังที่เป็นพระสงฆ์เพื่อนำบัตร์คนไข้ที่ผู้ฟังทำตกมาคืนให้

(ข) รูปแบบ “คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ” ในความสัมพันธ์แบบฆราวาสพูดกับนักบวช แสดงในตารางที่ 5.21

ตารางที่ 5.21 ความถี่และร้อยละของรูปแบบ “คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ” ในความสัมพันธ์แบบฆราวาสพูดกับนักบวช

ลำดับที่	รูปแบบ"คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ"ที่ใช้เรียกขาน	ความถี่	ร้อยละ
1	<i>cao45hua24</i> (พระสงฆ์)+ชื่อ	11	42.31
	<i>ma:11?a:y42</i> (หลวงพี่)+ชื่อ	11	42.31
2	<i>p^ha45k^hru:33</i> (พระสงฆ์)+ชื่อ	3	11.54
3	<i>luan24ta:33</i> (หลวงตา)+ชื่อ	1	3.85
รวม		26	100.00

จากตารางที่ 5.21 จะเห็นว่า คำว่า *cao45hua24*(พระสงฆ์)+ชื่อ และ *ma:11?a:y42*(หลวงพี่)+ชื่อ ซึ่งมีความถี่เท่ากัน เป็นคำเรียกขานในรูปแบบ “คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ” ที่ปรากฏเป็นอันดับที่หนึ่ง โดยมีความถี่แตกต่างจากอันดับอื่นๆที่รองลงมาคือ คิดเป็นร้อยละ 42.31 คำที่ปรากฏความถี่มากที่สุดแสดงในตัวอย่างประโยค (14)

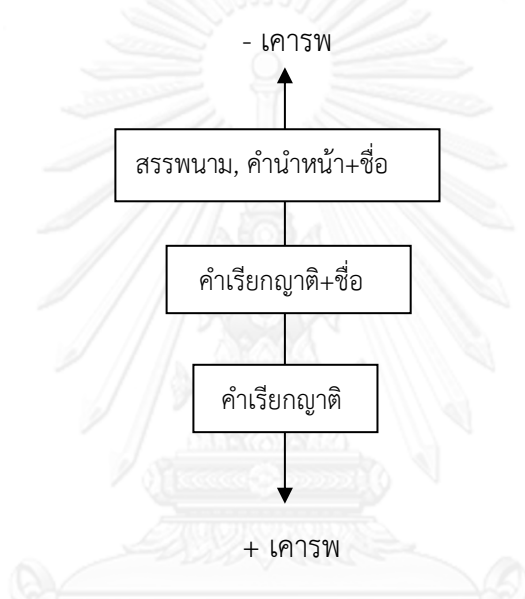
(14) <i>cao43hua24+de:ŋ33</i>	<i>k^ho:y45</i>	<i>ci11</i>	<i>?aw33</i>	<i>san24k^ha44²t^ha:n33</i>
พระสงฆ์+แดง (ชื่อ)	ดิฉัน	จะ	เอา	สังฆทาน
<i>ma:33</i>	<i>t^ha44²wa:y24</i>	<i>cao45</i>		
มา	ถวาย	ค่ะ		

จากประโยค (14) ผู้พูดอยู่ในบทบาทฆราวาสเรียกผู้ฟังซึ่งอยู่ในบทบาทนักบวช โดยผู้พูดต้องการนำเครื่องสังฆทานมาถวายผู้ฟังที่กุฏิ

รูปแบบคำเรียกขานในแบบอื่นๆที่พบเป็นจำนวนน้อย ได้แก่ รูปแบบ “คำสรรพนาม+คำเรียกสถานภาพ” คำที่พบ คือ *t^ha:n42*(ท่าน)+*p^ha45k^hru:33*(พระสงฆ์) รูปแบบ “คำเรียกสถานภาพ+คำเรียกญาติ” คำที่พบ คือ *cao45hua24*(พระสงฆ์)+*luŋ33*(พี่ชายของแม่หรือพ่อ) รูปแบบ “คำสรรพนาม+คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ” คำที่พบ คือ *t^ha:n42*(ท่าน)+*p^ha45k^hru:33*(พระสงฆ์)+ชื่อ

จากข้อมูลการใช้รูปแบบคำเรียกขานในความสัมพันธ์แบบฆราวาสพูดกับนักบวชเห็นได้ว่าเมื่อผู้พูดอยู่ในบทบาทฆราวาสเมื่อพูดกับนักบวชที่มีสถานภาพสูงกว่าตน ผู้พูดจะเลือกใช้รูปแบบ “คำเรียกสถานภาพ” เนื่องจากรูปแบบ “คำเรียกสถานภาพ” เป็นคำที่แสดงถึงสถานภาพของบุคคลนั้นๆ ได้ชัดเจนที่สุด ดังนั้นการใช้คำเรียกขานในรูปแบบดังกล่าวจึงเป็นการแสดงถึงแสดงความเคารพสูงสุดต่อผู้ฟัง

เมื่อพิจารณารูปแบบคำเรียกขานที่มีความถี่สูงสุดของความสัมพันธ์แบบญาติผู้ใหญ่กับญาติผู้น้อยในตารางที่ 5.10 และ 5.14 สามารถนำเสนอในรูปแบบแผนภูมิที่ดัดแปลงจากม.ร.ว.กัลยา ติงศภัทย์ และอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (ม.ร.ว. กัลยา ติงศภัทย์ & อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2531) ดังนี้

ภาพที่ 5.2 ปัจจัยที่กำหนดการใช้คำเรียกขานในความสัมพันธ์แบบไม่สมมูล

จากภาพที่ 5.2 อธิบายได้ว่าในความสัมพันธ์แบบไม่สมมูลที่ผู้วิจัยนำมาพิจารณาได้แก่ ความสัมพันธ์แบบญาติผู้ใหญ่กับญาติผู้น้อย โดยได้แบ่งออกเป็น คำเรียกขานที่ปรากฏมากที่สุดของรูปแบบคำเรียกขานที่ญาติผู้ใหญ่พูดกับญาติผู้น้อยในตารางที่ 5.10 ซึ่งแสดงถึงความไม่เคารพ คือรูปแบบ “คำสรรพนาม” และรูปแบบ “คำนำหน้า+ชื่อ” ส่วนคำเรียกขานที่ปรากฏมากที่สุดรองลงมาคือรูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อ” แสดงความเคารพน้อย และคำเรียกขานที่ปรากฏมากที่สุดในรูปแบบคำเรียกขานที่ญาติผู้น้อยพูดกับญาติผู้ใหญ่จากตารางที่ 5.14 แสดงถึงความเคารพมากที่สุด ได้แก่รูปแบบ “คำเรียกญาติ” เมื่อนำมาเรียงลำดับเป็นสเกลในภาพที่ 5.2 เห็นได้ว่า ถ้าผู้พูดไม่แสดงความเคารพต่อผู้ฟัง ผู้พูดจะเลือกใช้รูปแบบ “คำสรรพนาม” และ “คำนำหน้า+ชื่อ” หากผู้พูดแสดงความเคารพต่อผู้ฟังน้อยผู้พูดจะเลือกใช้รูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อ” แต่ถ้าผู้พูดต้องการแสดงความเคารพสูงสุดต่อผู้ฟังจะเลือกใช้รูปแบบ “คำเรียกญาติ” ทั้งนี้การเลือกใช้รูปแบบคำเรียกขานที่ปรากฏเกิดจากปัจจัยความเคารพเป็นตัวกำหนด

5.3 การใช้รูปแบบคำเรียกขานในความสัมพันธ์แบบเป็นกลาง

ความสัมพันธ์แบบเป็นกลาง หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟังที่ไม่ได้คำนึงถึงความเท่าเทียมของสถานภาพหรืออายุว่าจะเท่ากันหรือไม่ แต่เป็นความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นเพื่อจุดประสงค์ใดจุดประสงค์หนึ่ง เช่น การซื้อขายสินค้า การใช้บริการต่างๆจากหน่วยงานต่างๆ เป็นต้น (ม.ร.ว. กัลยา ติงศภทิตย & อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2531) ซึ่งในงานนี้ผู้วิจัย แบ่งออกเป็น ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้บริการและผู้รับบริการ โดยประกอบด้วย ความสัมพันธ์แบบผู้ให้บริการพูดกับผู้รับบริการและความสัมพันธ์แบบผู้รับบริการพูดกับผู้ให้บริการ

ก) ผู้ให้บริการ คือ บุคคลที่มีหน้าที่ให้บริการหรืออำนวยความสะดวกแก่ผู้รับบริการ เช่น เจ้าหน้าที่ในสถานที่ราชการ หน่วยงานของรัฐและเอกชน ผู้ประกอบการค้า พ่อค้าแม่ค้า เป็นต้น

ข) ผู้รับบริการ คือ บุคคลที่เป็นผู้รับบริการจากผู้ให้บริการ จากข้อมูลการใช้รูปแบบคำเรียกขานของคนไทยในความสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้บริการและผู้รับบริการ มีรายละเอียดดังนี้

5.3.1 รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้ในความสัมพันธ์แบบผู้ให้บริการพูดกับผู้รับบริการ แสดงในตารางที่ 5.22

ตารางที่ 5.22 ความถี่และร้อยละของรูปแบบคำเรียกขานภาษาไทยในความสัมพันธ์แบบผู้ให้บริการพูดกับผู้รับบริการ

ลำดับที่	รูปแบบคำเรียกขานในความสัมพันธ์แบบผู้ให้บริการเรียกผู้รับบริการ	ความถี่	ร้อยละ
1	คำเรียกญาติ	29	54.72
2	คำสรรพนาม+ชื่อ	9	16.98
3	คำเรียกญาติ+ชื่อ	4	7.55
4	คำสรรพนาม+คำเรียกญาติ	3	5.66
	คำนำหน้า+คำเรียกญาติ	3	5.66
5	คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ	2	3.77
	คำเรียกสถานภาพ	2	3.77
6	คำสรรพนาม	1	1.89
รวม		53	100.00

จากตารางที่ 5.22 เห็นได้ว่ารูปแบบคำเรียกขานที่มีความถี่สูงสุดและมากกว่าอันดับอื่นๆ อย่างเห็นได้ชัด คือ รูปแบบ “คำเรียกญาติ” คิดเป็นร้อยละ 54.72 ของรูปแบบคำเรียกขานภาษาไทยในความสัมพันธ์แบบผู้ให้บริการพูดกับผู้รับบริการทั้งหมด ในขณะที่อันดับรองลงมาได้แก่รูปแบบ “คำสรรพนาม+ชื่อ” ได้แก่ คำว่า *k'un33*+ชื่อ และรูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อ” ปรากฏเป็นร้อยละ 16.98 และ ร้อยละ 7.55 ของรูปแบบคำเรียกขานภาษาไทยในความสัมพันธ์แบบผู้ให้บริการพูดกับผู้รับบริการทั้งหมดตามลำดับ ทั้งนี้ผู้วิจัยเสนอรายละเอียดในรูปแบบ “คำเรียกญาติ” ซึ่งมีการเลือกใช้มากที่สุดดังตารางที่ 5.23

(ก) รูปแบบ “คำเรียกญาติ” ในความสัมพันธ์แบบผู้ให้บริการพูดกับผู้รับบริการ แสดงในตารางที่ 5.23

ตารางที่ 5.23 ความถี่และร้อยละของรูปแบบ “คำเรียกญาติ” ในความสัมพันธ์แบบผู้ให้บริการพูดกับผู้รับบริการ

ลำดับที่	รูปแบบ"คำเรียกญาติ"ที่ใช้เรียกขาน	ความถี่	ร้อยละ
1	<i>p^hว:42yay24</i> (พ่อของพ่อหรือพ่อของแม่)	9	31.03
2	<i>luŋ33</i> (พี่ชายของแม่หรือพ่อ)	6	20.69
3	<i>นว:ŋ42</i> (ใช้เรียกขานบุคคลที่มีอายุน้อยกว่าผู้พูดอย่างมากเช่น ลูก, เพื่อนของลูก, หลาน เป็นต้น)	3	10.34
	<i>?ey42</i> (พี่สาว)	3	10.34
	<i>ya:y33</i> (แม่ของแม่)	3	10.34
4	<i>mε:42</i> (แม่)	2	6.90
5	<i>ta:33</i> (พ่อของแม่)	1	3.45
	<i>pa:w33</i> (น้องชายหรือน้องสาวของพ่อ)	1	3.45
	<i>pa:42</i> (พี่สาวของแม่หรือพ่อ)	1	3.45
รวม		29	100.00

จากข้อมูลตารางที่ 5.23 คำว่า *p^hว:42yay24*(พ่อของพ่อหรือพ่อของแม่) เป็นคำเรียกขานที่มีความถี่มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 31.03 ของรูปแบบ “คำเรียกญาติ” ในความสัมพันธ์แบบผู้ให้บริการพูดกับผู้รับบริการ รองลงมาคือ คำว่า *luŋ33*(พี่ชายของแม่หรือพ่อ) คิดเป็นร้อยละ 20.69 คำเรียกขานที่ใช้มากที่สุดแสดงในตัวอย่างประโยค (15)

(15) *p^hว:42yay24* ... Ø *ma:33*   *mua:42lɿ:33*   *k^ha:w42*   *day42*
 พ่อของแม่หรือพ่อของพ่อ   มา   เมื่อไร   ข้าว   ได้
le:w45   *nr:42*
 แล้ว   นะ

จากประโยค (15) ผู้พูดอยู่ในบทบาทผู้ให้บริการเรียกผู้ฟังซึ่งเป็นผู้รับบริการว่าข้าวที่ส่งไว้ได้แล้ว

ส่วนรูปแบบคำเรียกขานอื่นที่พบ คือ รูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อ” พบ 2 รูปแบบย่อย คือ รูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อผู้ฟัง” คำที่พบ ได้แก่ *pa:42*(พี่สาวของแม่หรือพ่อ)+*la:y33*(ชื่อผู้ฟัง) *ya:y33*(แม่ของแม่)+*t^hian42*(ชื่อผู้ฟัง) *mε:42*(แม่)+*sa:24*(ชื่อผู้ฟัง) และรูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อลูกหรือหลานคนแรกของผู้ฟัง” ได้แก่ คำว่า *mε:42*(แม่)+*yin24*(ชื่อลูกหรือหลานคนแรกของผู้ฟัง) รูปแบบ “คำสรรพนาม+คำเรียกญาติ” คำที่พบ ได้แก่ *k^hun33*(คุณ)+*luŋ33*(พี่ชายของแม่หรือพ่อ) รูปแบบ “คำนำหน้า+คำเรียกญาติ” คำที่พบ ได้แก่ *pi:11*(คุณ)+*luŋ33*(พี่ชายของแม่หรือพ่อ) และ *pi:11*(คุณ)+*ta:33*(พ่อของแม่) รูปแบบ “คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ” คำที่พบ ได้แก่

mo:24(หมอ)+ชื่อ และ *ti45*(ชายที่บวชเป็นพระภิกษุแล้ว)+ชื่อ รูปแบบ “คำเรียกสถานภาพ” คำที่พบ ได้แก่ *hua24na:42*(หัวหน้า) และ *pa:33ca:n33* (อาจารย์) และรูปแบบ “คำสรรพนาม” ได้แก่ คำว่า *cao45*(คุณ, ท่าน)

จะเห็นว่าเมื่อผู้ให้บริการพูดกับผู้รับบริการจะเลือกใช้รูปแบบ “คำเรียกญาติ” มากที่สุด แสดงให้เห็นว่าในความสัมพันธ์แบบเป็นกลางที่ไม่คำนึงถึงความเท่าเทียมกันของสถานภาพหรืออายุ ผู้พูดยังคงเลือกใช้คำเรียกขานที่สื่อความหมายว่าผู้ฟังเป็นญาติของตนมากที่สุดอย่างเห็นได้ชัด

5.3.2 รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้ในความสัมพันธ์แบบผู้รับบริการพูดกับผู้ให้บริการ

ตารางที่ 5.24 ความถี่และร้อยละของรูปแบบคำเรียกขานภาษาไทยในความสัมพันธ์แบบผู้รับบริการพูดกับผู้ให้บริการ

ลำดับที่	รูปแบบคำเรียกขานในความสัมพันธ์แบบผู้รับบริการเรียกผู้ให้บริการ	ความถี่	ร้อยละ
1	คำเรียกญาติ	17	44.74
2	คำสรรพนาม	9	23.68
3	คำเรียกญาติ+คำเรียกสถานภาพ	3	7.89
	ชื่อ	3	7.89
4	คำสรรพนาม+คำเรียกสถานภาพ	2	5.26
5	คำเรียกญาติ+ชื่อ	1	2.63
	คำสรรพนาม+คำเรียกญาติ	1	2.63
	คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ	1	2.63
	คำเรียกสถานภาพ	1	2.63
	รวม	38	100.00

จากข้อมูลตารางที่ 5.24 เห็นได้ว่ารูปแบบคำเรียกขานภาษาไทยในความสัมพันธ์แบบผู้รับบริการพูดกับผู้ให้บริการที่ผู้พูดเลือกใช้มากที่สุด คือ รูปแบบ “คำเรียกญาติ” คิดเป็นร้อยละ 44.74 ของรูปแบบคำเรียกขานภาษาไทยในความสัมพันธ์แบบผู้รับบริการพูดกับผู้ให้บริการทั้งหมด รองลงมาได้แก่ รูปแบบ “คำสรรพนาม” คือคำว่า *cao45*(คุณ, ท่าน) คิดเป็นร้อยละ 23.68 ของรูปแบบคำเรียกขานภาษาไทยในความสัมพันธ์แบบผู้รับบริการพูดกับผู้ให้บริการทั้งหมด โดยมีรายละเอียดของการใช้รูปแบบ “คำเรียกญาติ” ดังนี้

(ก) รูปแบบ “คำเรียกญาติ” ในความสัมพันธ์แบบผู้รับบริการพูดกับผู้ให้บริการ

ตารางที่ 5.25 ความถี่และร้อยละของรูปแบบ “คำเรียกญาติ” ในความสัมพันธ์แบบผู้รับบริการพูดกับผู้ให้บริการ

ลำดับที่	รูปแบบ"คำเรียกญาติ"ที่ใช้เรียกขาน	ความถี่	ร้อยละ
1	<i>pa:42</i> (พี่สาวของแม่หรือพ่อ)	6	35.29
2	<i>pa:y42</i> (พี่ชาย)	4	23.53
3	<i>pey42</i> (พี่สาว)	3	17.65
4	<i>ya:y33</i> (แม่ของแม่)	2	11.76
5	<i>no:ŋ42</i> (ใช้เรียกขานบุคคลที่มีอายุน้อยกว่าผู้พูดอย่างมากเช่น ลูก, เพื่อนของลูก, หลาน เป็นต้น)	1	5.88
	<i>me:42</i> (แม่)	1	5.88
รวม		17	100.00

ตารางที่ 5.25 เห็นได้ว่า คำเรียกขานที่มีการใช้มากที่สุดคือ *pa:42*(พี่สาวของแม่หรือพ่อ) คิดเป็นร้อยละ 35.29 ของรูปแบบ “คำเรียกญาติ” ในความสัมพันธ์แบบผู้รับบริการพูดกับผู้ให้บริการ ลำดับต่อมา คือ *pa:y42*(พี่ชาย) คิดเป็นร้อยละ 23.53 และ *pey42*(พี่สาว) ตามลำดับคิดเป็นร้อยละ 17.65 ของรูปแบบ “คำเรียกญาติ” ในความสัมพันธ์แบบผู้รับบริการพูดกับผู้ให้บริการ คำที่ใช้มากที่สุดแสดงในตัวอย่างประโยค (16)

(16) *pa:42*   *cao45*   *pa44^hkat11*   *ha:24*   *rot45*
 พี่สาวของแม่หรือพ่อ   คุณ,ท่าน   ประกาศ   หา   รถ
hr:45   *hao33*   *de:33*
 ให้   เรา   หน่อย

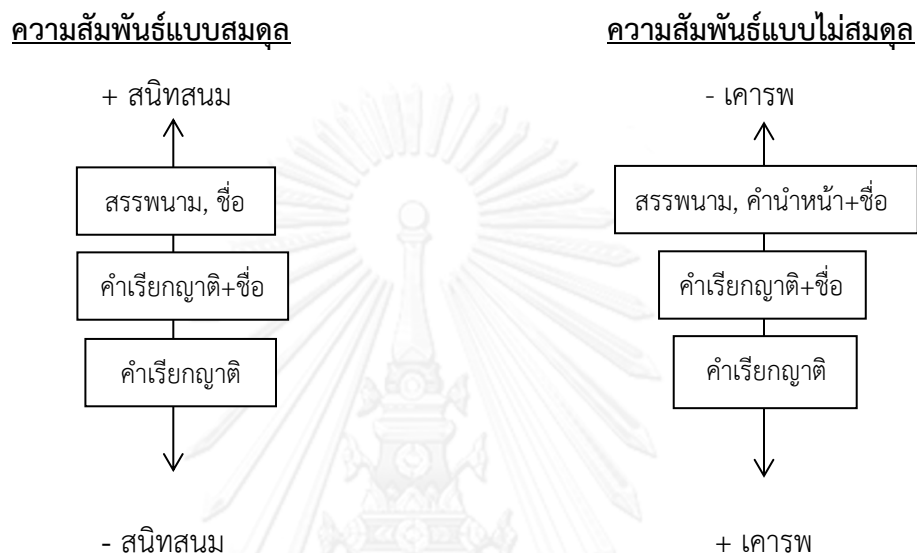
ประโยค (16) ผู้พูดอยู่ในบทบาทผู้รับบริการเรียกผู้ฟังซึ่งเป็นผู้ให้บริการที่เป็นเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ให้ประกาศย้ายรถให้ตน

ส่วนรูปแบบคำเรียกขานอื่นที่ปรากฏ ได้แก่ รูปแบบ “คำเรียกญาติ+คำเรียกสถานภาพ” คือ คำว่า *pa:y42*(พี่ชาย)+*mo:24*(หมอ) และ *pey42*(พี่สาว)+*mo:24*(หมอ) รูปแบบ “คำสรรพนาม+คำเรียกสถานภาพ” คือ คำว่า *k^hun33*(คุณ)+*mo:24*(หมอ) รูปแบบ “คำสรรพนาม+คำเรียกญาติ” คำที่พบ คือ *k^hun33*(คุณ)+*luŋ33*(พี่ชายของแม่หรือพ่อ) รูปแบบ “คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ” คำที่พบ คือ *mo:24* (หมอ)+ชื่อ และรูปแบบ “คำเรียกสถานภาพ” คือ คำว่า *mo:24*(หมอ)

ดังนั้นในความสัมพันธ์แบบเป็นกลาง ประกอบด้วย บทบาทของผู้ให้บริการพูดกับผู้รับบริการและบทบาทของผู้รับบริการพูดกับผู้ให้บริการ จากข้อมูลการเลือกใช้รูปแบบคำเรียกขานที่มีความถี่สูงสุดในความสัมพันธ์แบบผู้ให้บริการพูดกับผู้รับบริการในตารางที่ 5.22 และแบบผู้รับบริการพูดกับผู้ให้บริการในตารางที่ 5.24 ต่างเลือกรูปแบบ “คำเรียกญาติ” มากที่สุด ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่าแม้ในความสัมพันธ์ที่ไม่คำนึงถึงความเท่าเทียมของสถานภาพระหว่างบุคคล ผู้พูดก็เลือกใช้

รูปแบบ “คำเรียกญาติ” เรียกผู้ฟัง จึงนับได้ว่าเป็นคำเรียกขานที่สะท้อนการให้ความสำคัญเรื่องเครือญาติของคนไทพวน

โดยสรุปการเลือกรูปแบบคำเรียกขานตามบทบาทของผู้พูดผู้ฟังในความสัมพันธ์แบบต่างๆ เป็นไปตามภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 5.3 สรุปปัจจัยที่กำหนดการใช้คำเรียกขานในความสัมพันธ์แบบสมดุลและไม่สมดุล

จากภาพที่ 5.3 สรุปว่าการเลือกใช้รูปแบบคำเรียกขานในภาษาไทพวนถูกกำหนดโดยปัจจัยทางสังคมที่สอดคล้องกัน ได้แก่ ความสนิทสนมและความเคารพ กล่าวคือ เมื่อผู้พูดมีความสนิทสนมกับผู้ฟังมากจะเลือกใช้รูปแบบ “คำสรรพนาม” และ “ชื่อ” และจะเลือกใช้รูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อ” เมื่อมีความสนิทสนมกันน้อย และจะเลือกใช้รูปแบบ “คำเรียกญาติ” เมื่อไม่สนิทสนมกัน

และเมื่อพิจารณาการเลือกใช้คำเรียกขานผู้ใหญ่จะเลือกใช้รูปแบบ “คำสรรพนาม” หรือ “คำนำหน้า+ชื่อ” เรียกขานผู้น้อย เป็นการแสดงความไม่เคารพในขณะเดียวกันก็แสดงความสนิทสนมมากด้วยและจะเลือกรูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อ” เพื่อแสดงความเคารพน้อยและแสดงความสนิทสนมน้อย ในขณะที่หากผู้พูดต้องการแสดงความเคารพมากที่สุดกับผู้ฟังจะเลือกใช้รูปแบบ “คำเรียกญาติ” เรียกขานผู้ใหญ่ ทั้งนี้เป็นการแสดงความไม่สนิทสนมของผู้พูดด้วย

ส่วนในความสัมพันธ์แบบเป็นกลาง รูปแบบ “คำเรียกญาติ” เป็นรูปแบบคำเรียกขานที่ผู้พูดใช้กับผู้ฟังโดยไม่คำนึงถึงความเท่าเทียมกับของความสัมพันธ์แต่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ใดวัตถุประสงค์หนึ่ง สะท้อนให้เห็นว่าสังคมไทพวนให้ความสำคัญและถือความสัมพันธ์ฉันทญาติเป็นใหญ่

5.4 สรุปการใช้คำเรียกขานในภาษาไทยพจนานุกรมกับบทบาทของผู้พูดผู้ฟัง

5.4.1 โดยสรุปความสัมพันธ์แบบสมมูลผู้พูดเลือกใช้รูปแบบ “คำสรรพนาม” และ “ชื่อ” มากที่สุด ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ผลการวิเคราะห์ที่ได้ต่างจากงานวิจัยเรื่องการใช้คำเรียกขานในภาษาไทยสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ (ม.ร.ว. กัลยา ดิงศภัทย์ & อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2531) และงานวิจัยเรื่องรูปแบบของคำเรียกขานในภาษาจีนแต้จิ๋ว (สุดา หัสสภานุ, 2545) เนื่องจากงานวิจัยดังกล่าวพบว่า ผู้พูดเลือกใช้รูปแบบ ชื่อ ในความสัมพันธ์แบบสมมูลมากที่สุด ส่วนคำสรรพนามในภาษาไทยมาตรฐานในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ (ม.ร.ว. กัลยา ดิงศภัทย์ & อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2531) และภาษาจีนแต้จิ๋ว (สุดา หัสสภานุ, 2545) มีความหมายแสดงความเคารพและความไม่สนิทสนม แต่จากผลที่พบว่าผู้พูดเลือกใช้รูปแบบ “คำเรียกญาติ” เรียกผู้ฟังที่มีความสนิทสนมน้อยที่สุดนั้นสอดคล้องกับคำเรียกขานในภาษาจีนแต้จิ๋ว (สุดา หัสสภานุ, 2545)

5.4.2 ในความสัมพันธ์แบบไม่สมมูลส่วนหนึ่งของผลการวิเคราะห์พบว่า ผู้บ่อยเลือกใช้รูปแบบ “คำเรียกญาติ” เรียกผู้ใหญ่ สอดคล้องกับคำเรียกขานภาษาจีนแต้จิ๋ว (สุดา หัสสภานุ, 2545) และคำเรียกขานภาษาลาวลุ่ม (สีพอน สุนันทา, 2552) ที่ศึกษาการใช้ รวมทั้งคำเรียกขานในภาษาไทยมาตรฐาน (ม.ร.ว. กัลยา ดิงศภัทย์ & อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2531) เพราะคำเรียกญาติเป็นการแสดงความเคารพต่อผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าอีกทั้งยังแสดงความเป็นปึกแผ่นเสมือนเป็นญาติพี่น้องกันอีกด้วย แต่ถ้าผู้ฟังอยู่ในบทบาทนักบวชผู้พูดจะเลือกใช้รูปแบบ “คำเรียกสถานภาพ” เนื่องจากเป็นการแสดงถึงความเคารพสูงสุดต่อผู้ฟังที่มีสถานภาพแตกต่างกับผู้พูดมาก

นอกจากนี้ผลการเลือกใช้รูปแบบคำเรียกขานที่ผู้ใหญ่พูดกับผู้น้อยพบว่าผู้ใหญ่จะเลือกใช้รูปแบบ “คำนำหน้า+ชื่อ” เรียกผู้น้อย พบว่าไม่สอดคล้องกับคำเรียกขานภาษาลาวลุ่ม (สีพอน สุนันทา, 2552) รวมทั้งคำเรียกขานในภาษาไทยสมัยรัตนโกสินทร์ (ม.ร.ว. กัลยา ดิงศภัทย์ & อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2531) ที่ผู้ใหญ่เลือกใช้ ชื่อ เรียกผู้น้อย เนื่องจากชื่อเป็นคำที่ใช้สำหรับเรียกผู้ที่มีสถานภาพเท่ากันหรือต่ำกว่า เพราะแสดงถึงความไม่เคารพต่อผู้ฟัง แต่การเลือกใช้รูปแบบคำเรียกขานในความสัมพันธ์ระหว่างนักบวชกับฆราวาสนั้น เมื่อผู้พูดมีสถานะเป็นนักบวชจะเลือกใช้รูปแบบ “คำสรรพนาม+ชื่อ” เรียกผู้ฟังสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่องคำเรียกขานของพระสงฆ์ไทย (ณรงค์ภรณ์ รอดทรัพย์, 2550) ที่กล่าวว่านักบวชใช้คำสรรพนามเรียกฆราวาสทั้งหญิงและชาย โดยสรุปรูปแบบที่ผู้พูดเลือกใช้ในความสัมพันธ์แบบไม่สมมูลไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

5.4.3 การเลือกใช้คำเรียกขานในความสัมพันธ์แบบเป็นกลางพบว่า รูปแบบ “คำเรียกญาติ” เป็นรูปแบบทั้งผู้ให้บริการและผู้รับบริการเลือกใช้เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับรูปแบบคำเรียกขานในภาษาจีนแต้จิ๋ว (สุดา หัสสภานุ, 2545) และคำเรียกขานของผู้ชายในห้างสรรพสินค้า (ภูมิใจ บัณฑุชัย, 2549)

5.4.4 จากการวิเคราะห์ความถี่ในการเลือกใช้คำเรียกขานที่มากที่สุดจากความสัมพันธ์ทั้งสามแบบ สรุปได้ว่าบทบาทของผู้พูดผู้ฟัง ได้แก่ ความสัมพันธ์แบบสมมูล คือความสัมพันธ์แบบเพื่อน, คนรู้จัก, คนไม่รู้จัก ความสัมพันธ์แบบไม่สมมูล คือ ความสัมพันธ์ระหว่างญาติผู้ใหญ่กับญาติผู้น้อยและความสัมพันธ์ระหว่างนักบวชกับฆราวาส ความสัมพันธ์แบบเป็นกลาง คือ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้บริการกับผู้รับบริการ เป็นปัจจัยกำหนดให้การใช้คำเรียกขานของผู้พูดภาษาไทยพจนานุกรม

แตกต่างกัน นอกจากนี้ระบบคำเรียกขานในภาษาไทยแสดงให้เห็นว่าการใช้รูปแบบคำเรียกขานขึ้นอยู่กับความสนิทสนมและความเคารพระหว่างบุคคล กล่าวคือ เมื่อผู้พูดมีความสนิทสนมกับผู้ฟังมากและไม่แสดงความเคารพต่อผู้ฟังจะใช้รูปแบบ “คำสรรพนาม” และ “ชื่อ” แต่ถ้าผู้พูดมีความสนิทสนมกับผู้ฟังน้อยและมีความเคารพต่อผู้ฟังมากจะใช้รูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อ” และผู้พูดจะใช้รูปแบบ “คำเรียกญาติ” เพื่อแสดงความไม่สนิทสนมกับผู้ฟังรวมทั้งแสดงความเคารพสูงสุดต่อผู้ฟังอีกด้วย ทั้งนี้ข้อสรุปที่ได้เป็นไปตามสมมติฐานที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ว่าในความสัมพันธ์แบบสมดุผู้พูดเลือกใช้รูปแบบ “คำสรรพนาม” มากที่สุดเพื่อแสดงความสนิทสนม และในความสัมพันธ์แบบไม่สมดุผู้พูดเลือกใช้รูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อ” เรียกขานผู้ใหญ่มากที่สุดเพื่อแสดงความเคารพ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทที่ 6

การใช้คำเรียกขานในภาษาไทยพจนานุกรมกับการสนทนาในการใช้

บทนี้เป็นบทวิเคราะห์บทสุดท้ายของการเลือกใช้คำเรียกขานในภาษาไทยพจนานุกรมกับปัจจัยทางสังคม ได้แก่ สถานการณ์การใช้ภาษา คำว่าสถานการณ์ หมายถึง บริบทของการใช้ภาษาที่ถูกกำหนดโดยปัจจัยในการใช้ภาษา 3 ประเภท (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2556) ได้แก่

(ก) ความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง หมายถึง บทบาททางสังคมของผู้พูดกับผู้ฟังซึ่งมีอิทธิพลต่อการใช้ภาษาเพื่อปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน โดยผู้พูดต้องคำนึงถึงด้วยว่าผู้ฟังเป็นใครและเลือกใช้ภาษาให้เหมาะสมกับผู้ฟัง

(ข) เรื่องที่พูด หมายถึง เนื้อหาของการพูดที่ผู้พูดต้องคำนึงถึงเพื่อนำไปสู่การเลือกใช้ภาษาที่เหมาะสม

(ค) กาลเทศะ หมายถึง เวลาและ/หรือสถานที่ในการใช้ภาษา

ทั้งนี้ผู้พูดต้องคำนึงถึงปัจจัยทางสังคมดังกล่าวควบคู่กันไป ซึ่งผลรวมของปัจจัยทั้ง 3 ประเภท ทำให้เราเลือกใช้ภาษาตามสถานการณ์ในการใช้ ในที่นี้ผู้พูดแบ่งสถานการณ์การใช้ภาษาออกเป็น สถานการณ์เป็นทางการและสถานการณ์ไม่เป็นทางการ ทั้งนี้ผู้วิจัยใช้ความหมายของสถานการณ์เป็นทางการกับไม่เป็นทางการ และแบ่งสถานการณ์การใช้คำเรียกขานในภาษาไทยพจนานุกรมไว้ดังนี้ (สิงหขาท ไตรจิตต์, 2549)

1) สถานการณ์เป็นทางการ คือ สถานการณ์การใช้ภาษาในสถานที่ที่มีงานพิธีการ งานประชุมต่างๆ รวมไปถึงสถานที่ราชการ สถานที่สาธารณะที่มีคนจำนวนมากอยู่ในบริเวณนั้น และการกระจายเสียงออกอากาศทางวิทยุ ในชุมชน ภาษาที่ใช้จึงเป็นภาษาที่เป็นทางการ กล่าวคือ ผู้พูดมีความระมัดระวังในการพูด ภาษาที่พูดแสดงถึงความไม่สนิทสนมระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง สถานการณ์ที่ผู้วิจัยกำหนดให้เป็นสถานการณ์เป็นทางการแบ่งตามปัจจัยทางสังคมทั้ง 3 ประการที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นแสดงไว้ในตารางที่ 6.1

ตารางที่ 6.1 ลักษณะของสถานการณ์เป็นทางการ

ความสัมพันธ์ของผู้พูดผู้ฟัง	กาลเทศะ	เรื่องที่พูด
เพื่อน ผู้ให้บริการ-ผู้รับบริการ คนรู้จักกัน คนรู้ไม่จัก ญาติผู้ใหญ่-ญาติผู้น้อย นักบวช-ฆราวาส	ห้องประชุมสำนักงาน เทศบาลตำบลหาดเสี้ยว	รายงานความก้าวหน้าภาระ งานแต่ละแผนก

ความสัมพันธ์ของผู้พูดผู้ฟัง	กาลเทศะ	เรื่องที่พูด
เพื่อน ผู้ให้บริการ-ผู้รับบริการ คนรู้จักกัน คนรู้ไม่จัก ญาติผู้ใหญ่-ญาติผู้น้อย นักบวช-ฆราวาส	จุดคัดกรองผู้ป่วย โรงพยาบาลศรีสัชชนาลัย	เรียกและซักประวัติผู้ป่วย
	ห้องตรวจ คลินิกประจำ ตำบล,โรงพยาบาล	สอบถามอาการผู้ป่วย
	บริเวณแผนกผู้ป่วยนอก ขณะรอพบแพทย์	ทักทายคนรู้จักกันที่กำลัง ปฏิบัติงาน
	ฝ่ายประชาสัมพันธ์ โรงพยาบาลศรีสัชชนาลัย	ประกาศของหาย,เรียกคนไข้
	ศาลาวัดหาดเสี้ยว	ประกาศเรียกเจ้าอาวาส ,เรียกกรรมการวัดประชุม, ประชาสัมพันธ์เรื่องถวายผ้า อาบน้ำฝน

2) สถานการณ์ไม่เป็นทางการ คือ สถานการณ์การใช้ภาษาในสถานที่ทั่วไปไม่มีความเป็นพิธีการ ไม่มีความเป็นระเบียบแบบแผน ผู้พูดไม่จำเป็นต้องระมัดระวังในการใช้ภาษา ภาษาที่ใช้จึงแสดงถึงความสนิทสนมต่อผู้ฟัง สถานการณ์ไม่เป็นทางการที่ผู้วิจัยกำหนดแสดงในตารางที่ 6.2

ตารางที่ 6.2 ลักษณะของสถานการณ์ไม่เป็นทางการ

ความสัมพันธ์ของผู้พูดผู้ฟัง	กาลเทศะ	เรื่องที่พูด
เพื่อน คนรู้จักกัน คนรู้ไม่จัก	ตลาดสดเทศบาลตำบล หาดเสี้ยว	ทักทาย, ถามทุกข์สุข, ถาม ราคาสินค้า
ญาติผู้ใหญ่-ญาติผู้น้อย นักบวช-ฆราวาส ผู้ให้บริการ-ผู้รับบริการ	ห้องทำงานฝ่ายสถานที่ สำนักงานเทศบาลตำบล หาดเสี้ยว	พูดคุยเรื่องสภาพดินฟ้า อากาศ, ชีวิตประจำวัน, นินทาบุคคลอื่น

ความสัมพันธ์ของผู้พูดผู้ฟัง	กาลเทศะ	เรื่องที่พูด
ญาติผู้ใหญ่-ญาติผู้น้อย นักบวช-ฆราวาส ผู้ให้บริการ-ผู้รับบริการ	ห้องตรวจ คลินิกประจำ ตำบล,โรงพยาบาล	ทักทาย,สอบถามโรคภัยไข้ เจ็บ
	ศาลาวัดหาตเสี้ยว	ทักทาย,ถามเรื่องทำบุญ,ถาม ทุกข์สุข
	ร้านกาแฟ	พูดคุยเรื่องสภาพอากาศ, เหตุการณ์บ้านเมือง, นินทา ผู้อื่น, ทักทาย

ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานไว้ว่า เมื่ออยู่ในสถานการณ์เป็นทางการผู้พูด เลือกใช้รูปแบบ “คำเรียกสถานภาพ” เป็นคำเรียกขานมากที่สุด ในขณะที่ในสถานการณ์ไม่เป็นทางการผู้พูดเลือกใช้รูปแบบ “คำสรรพนาม” มากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยต้องการนำเสนอความแตกต่างของการเลือกใช้คำเรียกขานในภาษาไทยตามบทบาทของผู้พูดและผู้ฟังในสถานการณ์การใช้ภาษาที่แตกต่างกัน คือ สถานการณ์เป็นทางการและสถานการณ์ไม่เป็นทางการจึงแบ่งหัวข้อการนำเสนอตามบทบาทของผู้พูดและผู้ฟังที่ได้นำเสนอไปในบทที่ 5 หัวข้อที่นำเสนอ มีดังนี้

- 6.1 รูปแบบคำเรียกขานในภาษาไทยในสถานการณ์ไม่เป็นทางการและเป็นทางการ
- 6.2 การใช้รูปแบบคำเรียกขานที่เพื่อนใช้เรียกเพื่อนในสถานการณ์เป็นทางการและไม่เป็นทางการ
- 6.3 การใช้รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้เรียกคนรู้จักกันในสถานการณ์เป็นทางการและไม่เป็นทางการ
- 6.4 การใช้รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้เรียกคนไม่รู้จักกันในสถานการณ์เป็นทางการและไม่เป็นทางการ
- 6.5 การใช้รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้เรียกญาติผู้ใหญ่ญาติผู้น้อยในสถานการณ์เป็นทางการและไม่เป็นทางการ
- 6.6 การใช้รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้เรียกนักบวชกับฆราวาสในสถานการณ์เป็นทางการและไม่เป็นทางการ
- 6.7 การใช้รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้เรียกผู้ให้บริการกับผู้รับบริการในสถานการณ์เป็นทางการและไม่เป็นทางการ และ 6.8 สรุปการใช้คำเรียกขานในภาษาไทยตามสถานการณ์

6.1 รูปแบบคำเรียกขานในภาษาไทยในสถานการณ์ไม่เป็นทางการและเป็นทางการ

ผู้วิจัยนำรูปแบบคำเรียกขานในสถานการณ์เป็นทางการและไม่เป็นทางการมาพิจารณาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการเลือกใช้คำในสถานการณ์ไม่เป็นทางการและเป็นทางการโดยไม่ได้นำปัจจัยเรื่องความสัมพันธ์ของผู้พูดและผู้ฟังมาเป็นตัวกำหนดเพื่อตอบสมมติฐานที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ พบผลการใช้คำเรียกขานในสถานการณ์เป็นทางการและไม่เป็นทางการที่ดังตารางที่ 6.3 (ดูรายละเอียดที่ภาคผนวก ค)

ตารางที่ 6.3 ร้อยละของรูปแบบคำเรียกขานที่ใช้ในสถานการณ์เป็นทางการและไม่เป็นทางการ

รูปแบบคำเรียกขาน	เป็นทางการ	ไม่เป็นทางการ
คำเรียกญาติ	26.10	26.28
คำเรียกสถานภาพ	14.46	13.87
คำสรรพนาม+ชื่อ	12.85	4.74
คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ	9.24	6.57
คำนำหน้า+ชื่อ	8.84	4.01
ชื่อ	6.83	9.49
คำเรียกญาติ+ชื่อ	6.83	17.88
คำสรรพนาม	4.82	14.23
คำนำหน้า+คำเรียกญาติ	2.81	0.36
คำสรรพนาม+คำเรียกญาติ	2.41	0
คำเรียกญาติ+คำเรียกสถานภาพ	1.61	0.73
คำเรียกสถานภาพ+คำเรียกญาติ	0	0.73
คำสรรพนาม+คำเรียกสถานภาพ	2.01	0.36
คำนำหน้า+คำเรียกสถานภาพ	0	0.36
คำเรียกญาติ+คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ	0.40	0.36
คำสรรพนาม+คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ	0.80	0
รวม	100	100

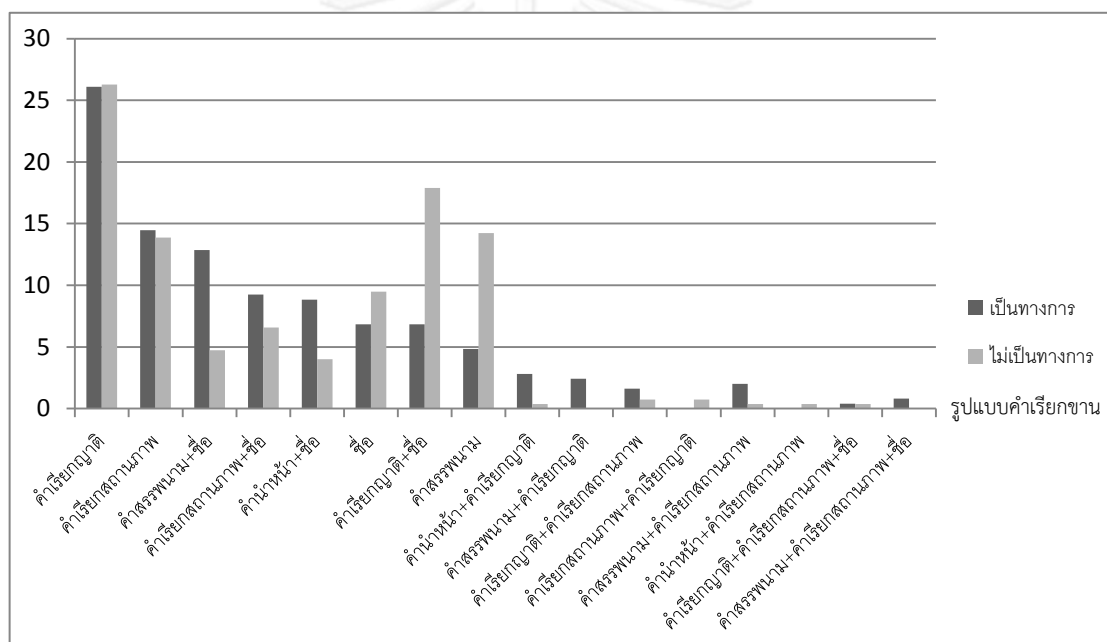
$$X^2 = 62.18 \quad df = 16 \quad p < 0.01$$

จากตารางที่ 6.3 เห็นได้ว่ารูปแบบคำเรียกขานที่มีค่าร้อยละสูงสุดในสถานการณ์ไม่เป็นทางการและเป็นทางการเหมือนกัน คือ รูปแบบ “คำเรียกญาติ” โดยสถานการณ์เป็นทางการปรากฏรูปแบบ “คำเรียกญาติ” คิดเป็นร้อยละ 26.10 ของรูปแบบคำเรียกขานในสถานการณ์เป็นทางการ และในสถานการณ์ไม่เป็นทางการมีค่าร้อยละคิดเป็น 26.28 ของรูปแบบคำเรียกขานในสถานการณ์ไม่เป็นทางการ เมื่อพิจารณารูปแบบคำเรียกขานที่ผู้พูดเลือกใช้ในสถานการณ์เป็นทางการที่ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานไว้ คือ รูปแบบ “คำเรียกสถานภาพ” ปรากฏผลร้อยละ 14.46 ของรูปแบบคำเรียกขานในสถานการณ์เป็นทางการ และรูปแบบคำเรียกขานที่ผู้พูดใช้ในสถานการณ์ไม่เป็นทางการ คือ รูปแบบ “คำสรรพนาม” นั้นคิดเป็นร้อยละ 14.23 ของรูปแบบคำเรียกขานในสถานการณ์

ไม่เป็นทางการ จึงเห็นได้ว่าเมื่ออยู่ในสถานการณ์เป็นทางการและไม่เป็นทางการผู้พูดเลือกใช้รูปแบบ “คำเรียกญาติ” มากที่สุด ผลที่ได้ไม่ตรงกับสมมติฐานที่กล่าวไว้ว่าผู้พูดใช้รูปแบบ “คำเรียกสถานภาพ” มากที่สุดในสถานการณ์ที่เป็นทางการ ในขณะที่ในสถานการณ์ที่ไม่เป็นทางการผู้พูดใช้รูปแบบ “คำสรรพนาม” มากที่สุด

แม้ว่าจะปรากฏรูปแบบ “คำเรียกญาติ” เป็นคำเรียกขานที่ใช้มากทั้งในสถานการณ์เป็นทางการและไม่เป็นทางการ แต่เมื่อนำผลทั้งหมดในตารางที่ 6.3 มาทดสอบความสัมพันธ์ทางสถิติ ด้วยค่าไคสแควร์ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 พบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นเห็นได้ว่าสถานการณ์การใช้ภาษาซึ่งประกอบด้วย สถานการณ์เป็นทางการและไม่เป็นทางการมีอิทธิพลต่อการเลือกใช้คำเรียกขานในภาษาไทยวน แสดงให้เห็นชัดดังภาพที่ 6.1

ร้อยละ

ภาพที่ 6.1 รูปแบบคำเรียกขานในสถานการณ์เป็นทางการและไม่เป็นทางการ

จากภาพที่ 6.1 เห็นได้ว่ารูปแบบคำเรียกขานที่ใช้แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัดระหว่าง สถานการณ์เป็นทางการและไม่เป็นทางการได้แก่ รูปแบบ “คำสรรพนาม+ชื่อ” “คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ” “คำนำหน้า+ชื่อ” “ชื่อ” “คำเรียกญาติ+ชื่อ” “คำสรรพนาม” “คำนำหน้า+คำเรียกญาติ” “คำสรรพนาม+คำเรียกญาติ” “คำเรียกญาติ+คำเรียกสถานภาพ” “คำสรรพนาม+คำเรียกสถานภาพ” โดยรูปแบบคำเรียกขานที่ใช้ในสถานการณ์เป็นทางการมากกว่าไม่เป็นทางการ ได้แก่ รูปแบบ “คำสรรพนาม+ชื่อ” “คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ” “คำนำหน้า+ชื่อ” “คำนำหน้า+คำเรียกญาติ” “คำสรรพนาม+คำเรียกญาติ” “คำเรียกญาติ+คำเรียกสถานภาพ” “คำสรรพนาม+คำเรียกสถานภาพ” ในทางตรงกันข้ามรูปแบบคำเรียกขานที่ใช้ในสถานการณ์ไม่เป็นทางการมากกว่า ได้แก่ รูปแบบ “ชื่อ” “คำเรียกญาติ+ชื่อ” และ “คำสรรพนาม” ส่วนรูปแบบคำเรียกขานที่ใช้ใน

สัดส่วนเท่าๆกันในสถานการณ์ทั้งสองแบบ ได้แก่ รูปแบบ “คำเรียกญาติ” “คำเรียกสถานภาพ” และ “คำเรียกญาติ+คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ” สรุปได้ว่ารูปแบบคำเรียกขานในภาษาไทยวนส่วนใหญ่ใช้แตกต่างกันไปตามสถานการณ์การใช้ภาษา

6.2 รูปแบบคำเรียกขานที่เพื่อนใช้เรียกเพื่อนในสถานการณ์เป็นทางการและไม่เป็นทางการ

ความสัมพันธ์แบบเพื่อนจัดเป็นความสัมพันธ์แบบสมดุลง หมายถึง ความสัมพันธ์ที่ทั้งผู้พูดและผู้ฟังต่างมองว่าทั้งสองฝ่ายมีบทบาทในระดับเดียวกัน (ม.ร.ว. กัลยา ดิงศภัทย์ & อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2531) ความสัมพันธ์แบบเพื่อนจึงเป็นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่มีความสนิทสนมและความแน่นแฟ้นกันมาก แต่เมื่อผู้พูดและผู้ฟังอยู่ในเวลาหรือสถานที่ที่แตกต่างกัน รวมทั้งเรื่องที่เกิดขึ้นแตกต่างกันก็จะทำให้มีการใช้คำเรียกขานที่แตกต่างกันด้วย โดยปัจจัยทางสังคมทั้ง 3 ประการดังกล่าวไปแล้วนั้นทำให้เกิดการใช้คำเรียกขานที่แตกต่างกันตามสถานการณ์การใช้ภาษา ดังนี้

6.2.1 รูปแบบคำเรียกขานที่เพื่อนใช้เรียกเพื่อนในสถานการณ์เป็นทางการ

จากการเก็บข้อมูลการใช้คำเรียกขานในความสัมพันธ์แบบเพื่อนในสถานการณ์เป็นทางการซึ่งผู้วิจัยกำหนดไว้ โดยแบ่งตามปัจจัยทางสังคมทั้ง 3 ประการที่ได้กล่าวมาแล้วพบรูปแบบคำเรียกขานดังแสดงในตารางที่ 6.4

ตารางที่ 6.4 ความถี่และร้อยละของรูปแบบคำเรียกขานที่เพื่อนใช้เรียกเพื่อนในสถานการณ์เป็นทางการ

ลำดับที่	รูปแบบคำเรียกขานที่เพื่อนใช้เรียกเพื่อนในสถานการณ์เป็นทางการ	ความถี่	ร้อยละ
1	ชื่อ	8	40.00
2	คำเรียกสถานภาพ	4	20.00
3	คำนำหน้า+ชื่อ	3	15.00
4	คำเรียกญาติ	1	5.00
	คำสรรพนาม	1	5.00
	คำเรียกญาติ+ชื่อ	1	5.00
	คำสรรพนาม+ชื่อ	1	5.00
	คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ	1	5.00
	รวม	20	100.00

จากข้อมูลในตารางที่ 6.4 เห็นได้ชัดว่ารูปแบบ “ชื่อ” เป็นรูปแบบคำเรียกขานที่ผู้พูดเลือกใช้พูดกับผู้ฟังที่เป็นเพื่อนกันในสถานการณ์เป็นทางการมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40 ของจำนวนคำเรียก

ชานที่ใช้ทั้งหมดในความสัมพันธ์แบบเพื่อนในสถานการณ์เป็นทางการ และเป็นที่น่าสังเกตว่าผู้พูดเรียกผู้ฟังโดยใช้ชื่อจริงทั้งหมด ทั้งนี้รูปแบบ “ชื่อ” แตกต่างจากอันดับที่รองลงมาอย่างมากซึ่งได้แก่รูปแบบ “คำเรียกสถานภาพ” โดยคำที่ปรากฏในรูปแบบนี้คือ *siaw11*(เพื่อน) คิดเป็นร้อยละ 20 ของรูปแบบคำเรียกชานที่ใช้ทั้งหมดในความสัมพันธ์แบบเพื่อนในสถานการณ์เป็นทางการ และรูปแบบคำนำหน้า+ชื่อ ซึ่งได้แก่คำว่า *pi:11*(อ)+ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 15 ของรูปแบบคำเรียกชานที่ใช้ทั้งหมดในความสัมพันธ์แบบเพื่อนในสถานการณ์เป็นทางการลดหลั่นลงมาตามลำดับ โดยรูปแบบที่ใช้มากที่สุดปรากฏในตัวอย่าง (1)

(1) *wi43p^ha:33*   *kan33* *ci11*   *yw:n42*   *bat11*   *t^hi:42*   *nay24*
 วิภา (ชื่อ)   ภู   จะ   ยืน   บัตร   ที่   ไหน

จากประโยค (1) สถานที่ คือ จุดคัดกรองผู้ป่วย โรงพยาบาลศรีสขนาลัย เรื่องที่พูด คือ การติดต่อสอบถามของผู้พูดเพื่อจะพบหมอ โดยผู้พูดเรียกชานผู้ฟังซึ่งมีบทบาทเป็นเพื่อนในขณะปฏิบัติหน้าที่เป็นพยาบาล ณ จุดคัดกรองผู้ป่วยเรื่องจะยืนบัตรเพื่อเข้าตรวจ ซึ่งเห็นได้ว่าผู้พูดเรียกผู้ฟังโดยใช้ชื่อจริงเนื่องจากในขณะนั้นผู้ฟังกำลังปฏิบัติหน้าที่อยู่ อีกทั้งมีบุคคลอื่นที่นั่งอยู่บริเวณนั้นเป็นจำนวนมาก

รูปแบบอื่นๆที่พบมีใช้น้อยมาก คือ ร้อยละ 1-4 เท่านั้น จึงอาจกล่าวได้ว่าในสถานการณ์เป็นทางการ คนเป็นเพื่อนกันใช้ชื่อจริงเรียกชานกัน

6.2.2 รูปแบบคำเรียกชานที่เพื่อนใช้เรียกเพื่อนในสถานการณ์ไม่เป็นทางการ

จากผลการวิเคราะห์รูปแบบคำเรียกชานในความสัมพันธ์แบบเพื่อนในสถานการณ์เป็นทางการพบว่าผู้พูดเลือกใช้รูปแบบ “ชื่อ” เรียกชานผู้ฟังมากที่สุดนั้น ในหัวข้อนี้ผู้วิจัยพบรูปแบบคำเรียกชานที่ผู้พูดใช้กับผู้ฟังที่เป็นเพื่อนกันในสถานการณ์ไม่เป็นทางการซึ่งพบว่ามีความแตกต่างกันดังปรากฏในตารางที่ 6.5

ตารางที่ 6.5 ความถี่และร้อยละของรูปแบบคำเรียกชานที่เพื่อนใช้เรียกเพื่อนในสถานการณ์ไม่เป็นทางการ

ลำดับที่	รูปแบบคำเรียกชานที่เพื่อนใช้เรียกเพื่อน ในสถานการณ์ไม่เป็นทางการ	ความถี่	ร้อยละ
1	คำสรรพนาม	16	38.10
2	คำเรียกญาติ+ชื่อ	11	26.19
3	ชื่อ	9	21.43
4	คำนำหน้า+ชื่อ	3	7.14
5	คำเรียกสถานภาพ	2	4.76
6	คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ	1	2.38
	รวม	42	100.00

ตารางที่ 6.5 แสดงให้เห็นว่ารูปแบบคำเรียกขานที่เพื่อนใช้เรียกเพื่อนในสถานการณ์ไม่เป็นทางการที่ผู้พูดใช้มากที่สุดคือ รูปแบบ “คำสรรพนาม” ร้อยละ 38.10 ของจำนวนคำเรียกขานทั้งหมด ในความสัมพันธ์แบบเพื่อนในสถานการณ์ไม่เป็นทางการ คำที่พบ คือ *to:33*(เธอ, มึง) รองลงมาได้แก่ รูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อ” ซึ่งประกอบด้วยรูปแบบย่อยอีก 2 รูปแบบ คือ รูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อผู้ฟัง” คำที่พบเช่น *ya:y33*(แม่ของแม่)+*ʔun11*(ชื่อผู้ฟัง) *pa:42*(พี่สาวของแม่หรือพ่อ)+*pʰu:n33*(ชื่อผู้ฟัง) และรูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อลูกหรือหลานคนแรกของผู้ฟัง” เช่น *me:42*(แม่)+*la:33*(ชื่อลูกหรือหลานคนแรกของผู้ฟัง) *ya:y33*(แม่ของแม่)+*nian33*(ชื่อลูกหรือหลานคนแรกของผู้ฟัง) ซึ่งทั้ง 2 รูปแบบย่อยปรากฏความถี่เท่ากัน โดยรวมคิดเป็นร้อยละ 26.19 และอันดับที่สามได้แก่ รูปแบบ “ชื่อ” ซึ่งมีค่าร้อยละ 21.43 ตัวอย่างรูปแบบ “คำสรรพนาม” ที่ใช้มากที่สุดแสดงในตัวอย่าง (2)

(2) *to:33* ... *kan33* *naŋ42*   *duay42*   *day42*   *bo:45*
           มึง   กู,ฉัน   นัง   ด้วย   ได้   ไหม

จากประโยค (2) สถานที่ คือ บริเวณโรงอาหารของโรงพยาบาลศรีสัชชาลัย เรื่องที่พูด คือ ทักทายถามทุกข์สุขซึ่งกันและกัน โดยผู้พูดใช้คำสรรพนาม *to:33*(เธอ, มึง) ในการทักทายผู้ฟังที่เป็นเพื่อนกันขณะพบกันระหว่างรับประทานอาหารที่โรงอาหารในโรงพยาบาล โดยผู้พูดเดินมาหาโต๊ะเพื่อนนั่งรับประทานอาหารอยู่และเห็นผู้ฟังพอดีจึงเอ่ยทักทายแล้วเข้าไปนั่งรับประทานอาหารด้วย

จากผลการวิเคราะห์สรุปได้ว่า ในสถานการณ์เป็นทางการผู้พูดใช้ชื่อจริงเรียกขานเพื่อนมากที่สุด ในขณะที่ในสถานการณ์ไม่เป็นทางการผู้พูดเลือกใช้คำสรรพนามเรียกขานเพื่อนมากที่สุด ข้อเท็จจริงนี้ชี้บ่งเป็นนัยว่าในสังคมไทยวงการเรียกขานกันด้วยชื่อจริงเป็นการแสดงความยกย่องผู้ฟังมากกว่าการเรียกขานกันด้วยคำสรรพนามซึ่งแสดงความสนิทสนม ข้อสรุปนี้เห็นได้ว่าสถานการณ์ในการใช้ภาษามีผลต่อการเลือกใช้คำเรียกขานที่เพื่อนใช้พูดกับเพื่อน

6.3 การใช้รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้เรียกคนรู้จักกันในสถานการณ์เป็นทางการและไม่เป็นทางการ

ความสัมพันธ์แบบคนรู้จักกันเป็นความสัมพันธ์ที่จัดอยู่ในความสัมพันธ์แบบสมดุลง หมายถึง ความสัมพันธ์แบบคนรู้จักกันกันมีความสนิทสนมน้อยกว่าความสัมพันธ์แบบเพื่อน กล่าวคือรู้จักกันเคยพูดคุยกัน แต่ไม่สนิทสนมกันมากเท่าความสัมพันธ์แบบเพื่อน (ม.ร.ว. กัลยา ดิงศภักดิ์ & อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2531) ข้อมูลที่ผู้วิจัยพบเกี่ยวกับการใช้รูปแบบคำเรียกขานของความสัมพันธแบบคนรู้จักกันในสถานการณ์เป็นทางการและไม่เป็นทางการมีดังนี้

6.3.1 การใช้รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้เรียกคนรู้จักกันในสถานการณ์เป็นทางการ

รูปแบบคำเรียกขานที่ผู้พูดใช้กับผู้ฟังในบทบาทคนรู้จักกันเมื่ออยู่ในสถานการณ์เป็นทางการแสดงในตารางที่ 6.6

ตารางที่ 6.6 ความถี่และร้อยละของรูปแบบคำเรียกขานที่ใช้เรียกคนรู้จักกันในสถานการณ์เป็นทางการ

ลำดับที่	รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้เรียกคนรู้จักกันในสถานการณ์เป็นทางการ	ความถี่	ร้อยละ
1	คำเรียกญาติ+ชื่อ	5	29.41
2	คำเรียกญาติ+คำเรียกสถานภาพ	3	17.65
3	คำเรียกญาติ	2	11.76
	คำสรรพนาม+ชื่อ	2	11.76
	ชื่อ	2	11.76
4	คำสรรพนาม	1	5.88
	คำเรียกสถานภาพ	1	5.88
	คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ	1	5.88
รวม		17	100.00

จากข้อมูลในตารางที่ 6.6 เห็นได้ชัดเจนว่รูปแบบคำเรียกขานที่ผู้พูดเลือกใช้พูดกันคนรู้จักกันในสถานการณ์เป็นทางการมากที่สุดคือ รูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อ” ปรากฏเฉพาะรูปแบบย่อย “คำเรียกญาติ+ชื่อผู้ฟัง” ซึ่งเป็นชื่อจริงทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 29.41 ของจำนวนคำเรียกขานทั้งหมด ในความสัมพันธ์แบบคนรู้จักกันในสถานการณ์เป็นทางการ ในขณะที่รูปแบบอื่นที่รองลงมา คือ รูปแบบ “คำเรียกญาติ+คำเรียกสถานภาพ” มีค่าร้อยละต่างกันไม่มากคิดเป็นร้อยละ 17.65 ของจำนวนคำเรียกขานทั้งหมดในความสัมพันธ์แบบคนรู้จักกันในสถานการณ์เป็นทางการ ปรากฏรูปแบบที่ใช้มากที่สุดแสดงใน (3)

(3) *ʔej42 + cin33ta33na:33 ... ʃr:n33 Ø hay42 la:y33ŋa:n33tua33*
 พี่สาว+จินตนา (ชื่อ) เชิญ ให้ รายงานตัว
kap11 na:33yok45 sia24
 กับ นาย เสีย

จากประโยค (3) สถานที่ คือ ห้องประชุมเจ้าหน้าที่สำนักงานเทศบาลตำบลหาดเสี้ยว ขณะกำลังประชุมสรุปงานประจำเดือน เรื่องที่พูด คือ การเชิญผู้ฟังกล่าวรายงาน โดยผู้พูดเชิญผู้ฟังซึ่งเป็นคนรู้จักกันกันกล่าวแนะนำตนเองกับนายกเทศมนตรีเนื่องจากผู้ฟังเป็นพนักงานใหม่ ซึ่งเห็นได้ว่าสถานการณ์นี้เป็นทางการเนื่องจากมีความเป็นพิธีรีตอง มีผู้ดำเนินรายการและมีการกล่าวรายงานในห้องประชุมซึ่งภาษาที่ใช้เป็นภาษาที่เป็นทางการมาก การเลือกใช้รูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อผู้ฟัง” เรียกจึงแสดงความเป็นทางการ

6.3.2 การใช้รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้เรียกคนรู้จักกันในสถานการณ์ไม่เป็นทางการ

จากข้อมูลการใช้คำเรียกขานที่ผู้วิจัยพบจากผู้พูดผู้ฟังที่มีความสัมพันธ์แบบคนรู้จักกันกันในสถานการณ์ไม่เป็นทางการปรากฏดังตารางที่ 6.7

ตารางที่ 6.7 ความถี่และร้อยละของรูปแบบคำเรียกขานที่ใช้เรียกคนรู้จักกันในสถานการณ์ไม่เป็นทางการ

ลำดับที่	รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้เรียกคนรู้จักกันในสถานการณ์ไม่เป็นทางการ	ความถี่	ร้อยละ
1	คำเรียกญาติ+ชื่อ	16	34.04
2	คำเรียกญาติ	9	19.15
	ชื่อ	9	19.15
3	คำสรรพนาม	4	8.51
	คำเรียกสถานภาพ	4	8.51
4	คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ	3	6.38
5	คำนำหน้า+ชื่อ	2	4.26
รวม		47	100.00

จากตารางที่ 6.7 เห็นได้ว่ารูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อ” เป็นรูปแบบคำเรียกขานที่มีค่าร้อยละมากที่สุดอย่างเห็นได้ชัด กล่าวคือ คิดเป็นร้อยละ 34.04 ของจำนวนคำเรียกขานทั้งหมดที่ใช้ในความสัมพันธ์แบบคนรู้จักกันในสถานการณ์ไม่เป็นทางการ ประกอบด้วยรูปแบบย่อย 2 รูปแบบ คือ รูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อผู้ฟัง” คำที่พบเช่น *pa:42*(พี่สาวของแม่หรือพ่อ)+ชื่อผู้ฟัง และรูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อลูกหรือหลานคนแรกของผู้ฟัง” เช่น *pa:42*(พี่สาวของแม่หรือพ่อ)+*kip45*(ชื่อลูกหรือหลานคนแรกของผู้ฟัง) *p^ho:42*(พ่อ)+*ʔe:y33*(ชื่อลูกหรือหลานคนแรกของผู้ฟัง) ส่วนอันดับที่รองลงมาได้แก่ รูปแบบ “คำเรียกญาติ” และรูปแบบ “ชื่อ” ซึ่งปรากฏค่าร้อยละจำนวนเท่ากันคือ ร้อยละ 19.15 ของจำนวนคำเรียกขานทั้งหมดที่ใช้ในความสัมพันธ์แบบคนรู้จักกันในสถานการณ์ไม่เป็นทางการ ทั้งนี้ตัวอย่างรูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อ” ที่พบมากที่สุดเป็นรูปแบบย่อย “คำเรียกญาติ+ชื่อผู้ฟัง” แสดงใน (4)

(4) *pa:42+luaj24*   *cao45*   *ʔao33*   *pa:33*   *pay33*   *son1*
 พี่สาวของพ่อหรือแม่+(ชื่อผู้ฟัง)   คุณ,ท่าน   เอ   ปลา   ไป   ส่ง
na:42
 หรือ

จากประโยค (4) สถานที่ คือ ตลาดสดเทศบาลหาดเสี้ยว เรื่องที่พูด คือ การทักทาย โดยผู้พูดทักทายผู้ฟังซึ่งเป็นคนรู้จักกันพบกันในตลาดขณะที่ผู้ฟังกำลังเอาปลาไปส่ง ในสถานการณ์ดังกล่าวจัดว่าไม่เป็นทางการเนื่องจากปัจจัยทางสังคมได้แก่ สถานที่ คือ ตลาด ถึงแม้ว่าจะมีบุคคลอื่นอยู่ในสถานการณ์นั้นเป็นจำนวนมาก แต่ก็ไม่ได้เป็นสถานที่ที่มีพิธีรีตอง ไม่ต้องมีความระมัดระวังในการใช้ภาษา รวมทั้งเรื่องที่พูดก็เป็นกรทักทายกันเมื่อพบคนรู้จักกัน ผู้พูดใช้รูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อ” ซึ่งเป็นชื่อเล่นของผู้ฟัง

เป็นที่สังเกตว่าจากข้อมูลความถี่และร้อยละของรูปแบบคำเรียกขานในความสัมพันธ์แบบคน รู้จักกันในสถานการณ์เป็นทางการ(ตารางที่ 6.6) และสถานการณ์ไม่เป็นทางการ (ตารางที่ 6.7) ที่ใช้มากที่สุด ได้แก่รูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อ” เป็นรูปแบบคำเรียกขานที่ผู้พูดเลือกใช้ทั้งสถานการณ์ เป็นทางการและไม่เป็นทางการ แต่ต่างกันที่ผู้พูดจะใช้ชื่อจริงในการเรียกขานในสถานการณ์เป็น ทางการแต่ใช้ชื่อเล่นเรียกขานผู้ฟังในสถานการณ์ไม่เป็นทางการ แสดงว่าการเลือกใช้ชื่อจริงหรือชื่อ เล่นมีความสำคัญในวัฒนธรรมของไทยวน

6.4 การใช้รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้เรียกคนไม่รู้จักกันในสถานการณ์เป็นทางการและไม่เป็น ทางการ

ความสัมพันธ์หนึ่งที่จัดอยู่ในประเภทความสัมพันธ์แบบสมดุคือ ความสัมพันธ์แบบคนไม่ รู้จักกัน ซึ่งมีความหมายว่าผู้พูดและผู้ฟังไม่มีความสนิทสนมกันเลย ผู้วิจัยพบข้อมูลการใช้รูปแบบ คำเรียกขานเรียกคนไม่รู้จักกันตามสถานการณ์เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ดังนี้

6.4.1 การใช้รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้เรียกคนไม่รู้จักกันในสถานการณ์เป็นทางการ

จากการเก็บข้อมูลของผู้วิจัยพบรูปแบบคำเรียกขานในความสัมพันธ์แบบคนไม่รู้จักกันใน สถานการณ์เป็นทางการ แสดงในตารางที่ 6.8

ตารางที่ 6.8 ความถี่และร้อยละของรูปแบบคำเรียกขานที่ใช้เรียกคนไม่รู้จักกันในสถานการณ์เป็น ทางการ

ลำดับที่	รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้เรียกคนไม่รู้จักกัน ในสถานการณ์เป็นทางการ	ความถี่	ร้อยละ
1	คำเรียกญาติ	18	81.82
2	คำสรรพนาม+คำเรียกญาติ	2	9.09
3	ชื่อ	1	4.55
	คำสรรพนาม+คำเรียกสถานภาพ	1	4.55
รวม		22	100.00

จากข้อมูลในตารางที่ 6.8 เห็นได้ว่ารูปแบบ “คำเรียกญาติ” เป็นคำเรียกขานที่ผู้พูดใช้มาก ที่สุดเป็นอันดับหนึ่งโดยห่างจากอันดับอื่นมาก คือคิดเป็นร้อยละ 81.82 ของจำนวนคำเรียกขาน ทั้งหมดในความสัมพันธ์แบบคนไม่รู้จักกันในสถานการณ์เป็นทางการ คำที่พบมากที่สุดคือ p^h :42ay24 (พ่อของพ่อหรือพ่อของแม่) แสดงในตัวอย่าง (5)

(5) $p^h\text{w}:42\text{yay}24$ $\text{cao}45$ $\text{ma}:33$ $\text{lap}42$ $\text{bia}42\text{yan}33\text{ji}:p42$
 พ่อของพ่อหรือพ่อของแม่   คุณ,ท่าน   มา   รับ   เบี้ยยังชีพ
 $\text{lo}:24$ $\text{k}^h\text{a}:45$
 หรือ   คะ

จากประโยค (5) สถานที่ คือ บริเวณจุดบริการประชาชนของสำนักงานเทศบาลตำบลหาดเสี้ยว เรื่องที่พูด คือ การทักทาย โดยผู้พูดกำลังปฏิบัติหน้าที่ออกหน่วยบริการประชาชนแจกเบี้ยผู้สูงอายุเมื่อเห็นผู้สูงอายุท่านหนึ่งกำลังเดินมาที่จุดบริการจึงทักทายผู้ฟังโดยใช้รูปแบบ “คำเรียกญาติ” ในสถานการณ์นี้มีความเป็นทางการเนื่องจากผู้พูดอยู่ในระหว่างการปฏิบัติหน้าที่และมีผู้บังคับบัญชาอยู่ในสถานการณ์นั้นด้วย ดังนั้นในบุคคลที่สามที่มีสถานภาพสูงกว่าตนเองจึงเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่เป็นผลทำให้ผู้พูดต้องระมัดระวังในการใช้ภาษาให้เหมาะสม เห็นได้จากการใช้ภาษาไทยมาตรฐานปนกับภาษาไทยวนในประโยคคำถามดังกล่าว

6.4.2 การใช้รูปแบบคำเรียกขานในความสัมพันธ์แบบคนไม่รู้จักกันในสถานการณ์ไม่เป็นทางการ

รูปแบบคำเรียกขานที่ผู้พูดเลือกใช้เรียกขานคนไม่รู้จักกันเมื่ออยู่ในสถานการณ์ไม่เป็นทางการปรากฏข้อมูลดังตารางที่ 6.9

ตารางที่ 6.9 ความถี่และร้อยละของรูปแบบคำเรียกขานที่ใช้เรียกคนไม่รู้จักกันในสถานการณ์ไม่เป็นทางการ

ลำดับที่	รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้เรียกคนไม่รู้จักกันในสถานการณ์ไม่เป็นทางการ	ความถี่	ร้อยละ
1	คำเรียกญาติ	18	85.71
2	คำสรรพนาม	1	4.76
	คำเรียกสถานภาพ	1	4.76
	คำเรียกญาติ+คำเรียกสถานภาพ	1	4.76
	รวม	21	100.00

จากตารางที่ 6.9 เห็นได้ว่าผลที่ได้เหมือนกับรูปแบบคำเรียกขานของคนไม่รู้จักกันในสถานการณ์ไม่เป็นทางการ กล่าวคือ พบรูปแบบ “คำเรียกญาติ” มากที่สุดอย่างเห็นได้ชัด คิดเป็นร้อยละ 85.71 ของจำนวนคำเรียกขานทั้งหมดที่ใช้ในความสัมพันธ์แบบคนไม่รู้จักกันในสถานการณ์ไม่เป็นทางการ คำเรียกญาติที่พบมากคือ $\text{pa}:y42$ (พี่ชาย) ดังตัวอย่าง (6)

(6) $\text{pa}:y42$ ... $\text{pa}:y42$ $\text{mi}:33$ $\text{pi}44^1\text{r}:24$ $\text{bo}:45$
 พี่ชาย   พี่   มี   อะไร   หรือ

จากประโยค (6) สถานที่ คือ บริเวณจุดบริการประชาชนของสำนักงานเทศบาลตำบลหาดเสี้ยว เรื่องที่พูด คือ การเรียกขานผู้ฟัง เนื่องจากในขณะที่ผู้พูดกำลังเก็บเอกสารอยู่เพราะถึงเวลาเลิกงานแล้วสังเกตเห็นผู้ฟังยืนอยู่คนเดียวจึงเดินเข้าไปสอบถามว่ามีอะไรให้ช่วยหรือไม่ สถานการณ์นี้จัดเป็นสถานการณ์ไม่เป็นทางการเนื่องจากผู้พูดไม่ได้อยู่ในระหว่างปฏิบัติงานแล้ว ภาษาที่ใช้เป็นภาษาที่ไม่เป็นทางการสังเกตได้จากผู้พูดใช้คำที่เป็นภาษาไทยวนในการถาม

จากรูปแบบคำเรียกขานที่ใช้มากที่สุดในตารางที่ 6.7 และ 6.8 พบว่า ผู้พูดเลือกใช้รูปแบบ “คำเรียกญาติ” เรียกขานผู้ฟังที่ไม่รู้จักทั้งในสถานการณ์เป็นทางการและไม่เป็นทางการ จึงสรุปได้ว่าปัจจัยเรื่องความเป็นทางการของสถานการณ์ไม่มีอิทธิพลในการเลือกใช้รูปแบบคำเรียกขานของคนที่รู้จักกัน

6.5 การใช้รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้เรียกญาติผู้ใหญ่กับญาติผู้น้อยในสถานการณ์เป็นทางการและไม่เป็นทางการ

ความสัมพันธ์แบบญาติผู้ใหญ่กับญาติผู้น้อยเป็นความสัมพันธ์ที่ไม่สมดุล กล่าวคือ ผู้พูดและผู้ฟังไม่เท่ากันในด้านอายุ ซึ่งแบ่งออกเป็นความสัมพันธ์ระหว่างผู้ใหญ่กับผู้น้อย และความสัมพันธ์ระหว่างผู้น้อยกับผู้ใหญ่ ดังนั้นการเลือกใช้คำเรียกขานของผู้พูดเป็นสิ่งที่สำคัญมากเพราะเป็นการแสดงความเคารพต่อผู้ฟังในกรณีที่ผู้ฟังมีสถานภาพทางสังคมสูงกว่า โดยนอกจากจะคำนึงถึงบทบาทของผู้พูดและผู้ฟังแล้ว สถานการณ์เป็นทางการและไม่เป็นทางการก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ผู้พูดต้องเลือกใช้รูปแบบคำเรียกขานให้เหมาะสม เนื่องจากผู้พูดและผู้ฟังมีสถานภาพไม่เท่าเทียมกันจึงทำให้รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้แตกต่างกันด้วย ในหัวข้อนี้ผู้วิจัยจึงแบ่งออกเป็น รูปแบบคำเรียกขานที่ญาติผู้ใหญ่ใช้พูดกับญาติผู้น้อยในสถานการณ์เป็นทางการและไม่เป็นทางการ และรูปแบบคำเรียกขานที่ญาติผู้น้อยใช้พูดกับญาติผู้ใหญ่ในสถานการณ์เป็นทางการและไม่เป็นทางการ

6.5.1 การใช้รูปแบบคำเรียกขานที่ญาติผู้ใหญ่ใช้พูดกับญาติผู้น้อยในสถานการณ์เป็นทางการและไม่เป็นทางการ

1) การใช้รูปแบบคำเรียกขานที่ญาติผู้ใหญ่ใช้พูดกับญาติผู้น้อยในสถานการณ์เป็นทางการ แสดงในตารางที่ 6.10

ตารางที่ 6.10 ความถี่และร้อยละของรูปแบบคำเรียกขานภาษาไทยที่ญาติผู้ใหญ่ใช้พูดกับญาติผู้น้อยในสถานการณ์เป็นทางการ

ลำดับที่	รูปแบบคำเรียกขานที่ญาติผู้ใหญ่ใช้พูดกับญาติผู้น้อยในสถานการณ์เป็นทางการ	ความถี่	ร้อยละ
1	คำเรียกญาติ+ชื่อ	10	38.46
2	คำนำหน้า+ชื่อ	7	26.92

ลำดับที่	รูปแบบคำเรียกขานที่ญาติผู้ใหญ่ใช้ พูดกับญาติผู้น้อยในสถานการณ์เป็นทางการ	ความถี่	ร้อยละ
3	ชื่อ	4	15.38
4	คำสรรพนาม+ชื่อ	2	7.69
	คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ	2	7.69
5	คำเรียกญาติ	1	3.85
	รวม	26	100.00

เมื่อพิจารณาข้อมูลในตารางที่ 6.10 พบว่ารูปแบบคำเรียกขานที่ญาติผู้ใหญ่ใช้มากที่สุดคือ รูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อ” ในประเภทที่ประสมกับชื่อจริงและชื่อเล่นของผู้ฟัง ผลการวิเคราะห์ที่คิดเป็นร้อยละ 38.46 ของจำนวนคำเรียกขานทั้งหมดที่ญาติผู้ใหญ่พูดกับญาติผู้น้อยในสถานการณ์เป็นทางการ คำเรียกขานที่พบมากคือ *nc:ŋ42*(ใช้เรียกขานบุคคลที่มีอายุน้อยกว่าผู้พูดอย่างมากเช่น ลูก, เพื่อนของลูก, หลาน เป็นต้น)+ชื่อ รองลงมาคือ รูปแบบ “คำนำหน้า+ชื่อ” ซึ่งมีค่าร้อยละใกล้เคียงกันได้แก่ ร้อยละ 26.92 คำที่พบมากที่สุดคือ คำว่า *ba:45*(ไอ้)+ชื่อ รูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อ” ที่พบมากที่สุดปรากฏในตัวอย่าง (7)

(7) *nc:ŋ42+?at11^ha44²p^hon33 ...* fɿ:n33 ka:w11 la:y33ŋa:n33 luɑŋ42
 น้อย+อรรถพล (ชื่อ) เชิญ กล่าว รายงาน เรื่อง
bia42 p^hu:42su:ŋ24?a:33yu45 k^ha11
 เปี้ย ผู้สูงอายุ ค่ะ

จากประโยค (7) สถานที่ คือ ห้องประชุมเจ้าหน้าที่สำนักงานเทศบาลตำบลหาดเสี้ยว วาระที่ประชุมคือ การประชุมประจำเดือน เรื่องที่พูด คือ การดำเนินรายการในการประชุม โดยผู้พูดมีบทบาทเป็นน้าแก่ๆของผู้ฟังกล่าวเรียกผู้ฟังซึ่งเป็นหลานออกมารายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานในแผนกของตน สถานการณ์ดังกล่าวจัดว่าเป็นทางการเนื่องจากมีพิธีการ มีการใช้ภาษาที่เป็นทางการและมีบุคคลที่สามที่มีสถานภาพสูงกว่าผู้ฟังร่วมอยู่ด้วย

2) การใช้รูปแบบคำเรียกขานที่ญาติผู้ใหญ่ใช้พูดกับญาติผู้น้อยในสถานการณ์ไม่เป็นทางการ แสดงในตารางที่ 6.11

ตารางที่ 6.11 ความถี่และร้อยละของรูปแบบคำเรียกขานที่ญาติผู้ใหญ่ใช้พูดกับญาติผู้น้อยในสถานการณ์ไม่เป็นทางการ

ลำดับที่	รูปแบบคำเรียกขานที่ญาติผู้ใหญ่ใช้พูดกับ ญาติผู้น้อยในสถานการณ์ไม่เป็นทางการ	ความถี่	ร้อยละ
1	คำเรียกญาติ	7	25.93
2	คำสรรพนาม	5	18.52
	ชื่อ	5	18.52

ลำดับที่	รูปแบบคำเรียกขานที่ญาติผู้ใหญ่ใช้พูดกับญาติผู้น้อยในสถานการณ์ไม่เป็นทางการ	ความถี่	ร้อยละ
2	คำนำหน้า+ชื่อ	5	18.52
3	คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ	2	7.41
4	คำนำหน้า+คำเรียกสถานภาพ	1	3.70
	คำเรียกญาติ+คำเรียกสถานภาพ	1	3.70
	คำเรียกสถานภาพ	1	3.70
รวม		27	100.00

เมื่อพิจารณาข้อมูลในตารางที่ 6.11 เห็นได้ว่ามีรูปแบบคำเรียกขานที่มีค่าร้อยละใกล้เคียงกัน ดังนี้ รูปแบบ “คำเรียกญาติ” จัดเป็นรูปแบบคำเรียกขานที่ใช้มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 25.93 ของจำนวนคำเรียกขานทั้งหมดที่ญาติผู้ใหญ่พูดกับญาติผู้น้อยในสถานการณ์ไม่เป็นทางการ คำที่พบมากที่สุดคือ *no:ŋ42* ใช้เรียกขานบุคคลที่มีอายุน้อยกว่าผู้พูดอย่างมากเช่น ลูก, เพื่อนของลูก, หลาน เป็นต้น) รองลงมาพบรูปแบบคำเรียกขานที่มีค่าร้อยละใกล้เคียงกับอันดับที่หนึ่งคือ ร้อยละ 18.52 ได้แก่ รูปแบบ “คำสรรพนาม” คำที่พบคือ *cao45*(คุณ, ท่าน) “ชื่อ” ซึ่งเป็นชื่อเล่นทั้งหมด และ “คำนำหน้า+ชื่อ” คำที่พบคือ *ba:45*(ไอ้)+ชื่อ ปรากฏชื่อเล่นทั้งหมดเช่นกัน ตัวอย่างรูปแบบที่ใช้มากที่สุดแสดงใน (8)

(8) *no:ŋ42*   to:33   ?ao33   taŋ33   ma:33   hu:45   me:42
 ลูก   เธอ,มิ่ง   เอ   เงิน   มา   ให้   แม่
de:33
 ลี

จากประโยค (8) สถานที่ คือ ตลาดสดเทศบาลหาดเสี้ยว เรื่องที่พูด คือ เรียกผู้ฟังซึ่งเป็นลูกให้นำเงินมาคืนให้ตนเอง สถานการณ์ดังกล่าวจัดว่าเป็นสถานการณ์ไม่เป็นทางการเพราะอยู่ในบริบทของภาษาที่ไม่มีความเป็นพิธีรีตอง ผู้พูดในบทบาทของญาติผู้ใหญ่เลือกใช้รูปแบบ “คำเรียกญาติ” เรียกขานผู้ฟังที่มีบทบาทเป็นญาติผู้น้อย

เมื่อพิจารณาข้อมูลรูปแบบคำเรียกขานที่ผู้ใหญ่ใช้พูดกับญาติผู้น้อยที่มีความถี่และอัตราร้อยละมากที่สุดตารางที่ 6.10 และตารางที่ 6.11 เห็นได้ว่าเมื่อผู้พูดอยู่ในสถานการณ์เป็นทางการจะเลือกใช้ ชื่อ ซึ่งจัดเป็นคำเรียกขานที่ใช้กับผู้ฟังที่มีสถานภาพต่ำกว่า แต่ในขณะเดียวกันพบว่ารูปแบบ “ชื่อ” ที่นำมาประกอบกับคำเรียกญาตินั้นใช้เป็นชื่อจริงมากกว่าชื่อเล่น จึงอาจเป็นไปได้ว่าผู้พูดให้เกียรติยกย่องผู้ฟังที่เป็น แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าผู้ใหญ่เลือกใช้รูปแบบ “คำเรียกญาติ” เต็มๆเรียกขานผู้น้อย ในสถานการณ์ไม่เป็นทางการมากที่สุดเป็นอันดับที่หนึ่ง แต่เมื่อผู้วิจัยพิจารณารูปแบบคำเรียกขานในอันดับที่สองพบว่ารูปแบบคำเรียกขานที่ปรากฏอัตราร้อยละใกล้เคียงกับรูปแบบ “คำเรียกญาติ” มาก รูปแบบดังกล่าวได้แก่ รูปแบบ “คำสรรพนาม” “ชื่อ” และ “คำนำหน้า+ชื่อ” รูปแบบทั้ง 3 รูปแบบนี้แสดงให้เห็นลักษณะของสถานการณ์ไม่เป็นทางการที่ผู้พูดไม่ต้องระมัดระวังในการใช้ภาษา อีกทั้งเป็นสถานการณ์ที่ผู้พูดสามารถใช้รูปแบบคำเรียกขานที่แสดงความเป็นกันเองได้

6.5.2 การใช้รูปแบบคำเรียกขานที่ญาติผู้น้อยใช้พูดกับญาติผู้ใหญ่ในสถานการณ์เป็นทางการ และไม่เป็นทางการ

1) การใช้รูปแบบคำเรียกขานที่ญาติผู้น้อยใช้พูดกับญาติผู้ใหญ่ในสถานการณ์เป็นทางการ และไม่เป็นทางการ แสดงในตารางที่ 6.12

ตารางที่ 6.12 ความถี่และร้อยละของรูปแบบคำเรียกขานที่ญาติผู้น้อยใช้พูดกับญาติผู้ใหญ่ในสถานการณ์เป็นทางการ

ลำดับที่	รูปแบบคำเรียกขานที่ญาติผู้น้อยใช้พูดกับญาติผู้ใหญ่ในสถานการณ์เป็นทางการ	ความถี่	ร้อยละ
1	คำเรียกญาติ	24	54.55
2	คำนำหน้า+ชื่อ	12	27.27
3	คำนำหน้า+คำเรียกญาติ	4	9.09
4	ชื่อ	2	4.55
5	คำสรรพนาม+ชื่อ	1	2.27
	คำสรรพนาม	1	2.27
	รวม	44	100.00

จากตารางที่ 6.12 เห็นได้ว่าในสถานการณ์เป็นทางการญาติผู้น้อยเลือกใช้รูปแบบ “คำเรียกญาติ” กับญาติผู้ใหญ่มากที่สุดถึงร้อยละ 54.55 ของจำนวนคำเรียกขานทั้งหมดที่ญาติผู้น้อยพูดกับญาติผู้ใหญ่ในสถานการณ์เป็นทางการ คำที่ปรากฏมากที่สุดคือ คำว่า *me:42yay24* (แม่ของพ่อหรือแม่ของแม่) ซึ่งแตกต่างจากอันดับที่สองอย่างชัดเจนคือ รูปแบบ “คำนำหน้า+ชื่อ” ร้อยละ 27.27 ของจำนวนคำเรียกขานทั้งหมดที่ญาติผู้น้อยพูดกับญาติผู้ใหญ่ในสถานการณ์เป็นทางการ คำที่พบมากในรูปแบบนี้คือ *ʔi:11*(คุณ)+ชื่อ คำที่พบมากในรูปแบบ “คำเรียกญาติ” ปรากฏในตัวอย่าง (9)

(9) *me:42yay24*   *cao45*   *pen33*   *ʔa33lay33*   *ma:33*   *kʰap45*
แม่ของพ่อหรือแม่ของแม่   คุณ,ท่าน   เป็น   อะไร   มา   ครับ

จากประโยค (9) สถานที่ คือ ห้องตรวจแผนกอายุรกรรมโรงพยาบาลศรีสัชชาลัย เรื่องที่พูด คือ การสอบถามอาการเจ็บป่วย ผู้พูดซึ่งเป็นแพทย์ได้เอ่ยทักทายเรียกขานผู้ฟังและตรวจอาการของผู้ฟังซึ่งเป็นเป็นยายของตน สถานการณ์นี้เป็นทางการเนื่องจากผู้พูดกำลังอยู่ในระหว่างการปฏิบัติหน้าที่ในโรงพยาบาลซึ่งมีผู้ป่วยนั่งรออยู่บริเวณหน้าห้องตรวจเป็นจำนวนมาก อีกทั้งห้องตรวจก็มีลักษณะเป็นห้องแบบเปิด ผู้พูดจึงต้องใช้ภาษาอย่างระมัดระวัง

2) การใช้รูปแบบคำเรียกขานที่ญาติผู้น้อยใช้พูดกับญาติผู้ใหญ่ในสถานการณ์ไม่เป็นทางการ แสดงในตารางที่ 6.13

ตารางที่ 6.13 ความถี่และร้อยละของรูปแบบคำเรียกขานที่ญาติผู้น้อยใช้พูดกับญาติผู้ใหญ่ในสถานการณ์ไม่เป็นทางการ

ลำดับที่	รูปแบบคำเรียกขานที่ญาติผู้น้อยใช้พูดกับญาติผู้ใหญ่ในสถานการณ์ไม่เป็นทางการ	ความถี่	ร้อยละ
1	คำเรียกญาติ+ชื่อ	18	54.55
2	คำเรียกญาติ	10	30.30
3	คำสรรพนาม	4	12.12
4	คำนำหน้า+คำเรียกญาติ	1	3.03
	รวม	33	100.00

จากข้อมูลในตารางที่ 6.13 ปรากฏผลต่างจากการใช้ในสถานการณ์เป็นทางการ กล่าวคือ รูปแบบคำเรียกขานที่ญาติผู้น้อยใช้พูดกับผู้ใหญ่ ในสถานการณ์ไม่เป็นทางการได้แก่ รูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อ” มีจำนวนมากถึงร้อยละ 54.55 ของจำนวนคำเรียกขานทั้งหมดที่ญาติผู้น้อยพูดกับญาติผู้ใหญ่ในสถานการณ์ไม่เป็นทางการ เมื่อพิจารณารูปแบบย่อยพบว่าปรากฏคำเรียกญาติประสมกับชื่อผู้ฟัง” เช่น *pa:42*(พี่สาวของแม่หรือพ่อ)+ชื่อผู้ฟัง และคำเรียกญาติประสมกับชื่อลูกหรือหลานคนแรกของผู้ฟัง เช่น *me:42*(แม่)+*da:33*(ชื่อลูกหรือหลานคนแรกของผู้ฟัง) ในขณะที่อันดับรองลงมามีค่าร้อยละน้อยกว่ามาก คือ รูปแบบ “คำเรียกญาติ” มีค่าร้อยละ 30.30 โดยคำเรียกขานที่พบมากที่สุดคือ *ya:42*(แม่ของพ่อ) รูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อ” ที่พบมากที่สุดคือ รูปแบบย่อย *pa:42*(พี่สาวของแม่หรือพ่อ)+ชื่อผู้ฟัง แสดงใน (10)

(10) *pa:42+tum42*   *hao33*   *ci11*   *t^ha:n33sa33taŋ33*
 พี่สาวของแม่หรือพ่อ+ตุ้ม (ชื่อผู้ฟัง)   หนู   จะ   ทำบุญ
nam45   *de:33*
 ด้วย   นะ

จากประโยค (10) สถานที่ คือ ศาลาวัดหาดเสี้ยว เรื่องที่พูด คือ การเรียกขานผู้ฟัง โดยผู้พูดมีบทบาทเป็นหลานต้องการทำบุญกับป่าของตน จึงเรียกให้ผู้ฟังรอตตนเองก่อนเพื่อจะเดินไปทำบุญพร้อมกัน สถานการณ์ดังกล่าวไม่เป็นทางการเพราะเป็นการสนทนาระหว่างผู้พูดผู้ฟังที่เกิดขึ้นในสถานที่ที่ไม่มีพิธีรีตองเนื่องจากอยู่ในระหว่างรอพระสงฆ์ฉันภัตตาหารเช้าไม่มีพิธีการใดๆ

จากข้อมูลรูปแบบคำเรียกขานที่พบมากที่สุดตารางที่ 6.12 และตารางที่ 6.13 เห็นได้ว่า สถานการณ์เป็นทางการและไม่เป็นทางการทำให้การใช้คำเรียกขานของผู้พูดที่มีบทบาทเป็นญาติผู้น้อยเรียกญาติผู้ใหญ่ที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ผู้น้อยใช้รูปแบบ “คำเรียกญาติ” เรียกผู้ใหญ่ในสถานการณ์เป็นทางการ ในขณะที่เลือกใช้รูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อ” เรียกผู้ใหญ่ในสถานการณ์ไม่เป็นทางการทั้งนี้เพราะชื่อทำให้ผู้ฟังรู้สึกเป็นกันเองจึงจัดเป็นรูปแบบคำเรียกขานที่พบในสถานการณ์ไม่เป็นทางการ

6.6 การใช้รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้เรียกนักบวชกับฆราวาสในสถานการณ์เป็นทางการและไม่เป็นทางการ

ความสัมพันธ์แบบนักบวชกับฆราวาสเป็นอีกตัวอย่างหนึ่งของความสัมพันธ์แบบไม่สมมูลที่เห็นได้ชัดเจนมากในเรื่องของความเคารพระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง ในหัวข้อนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอการใช้รูปแบบคำเรียกขานที่นักบวชใช้พูดกับฆราวาสในสถานการณ์เป็นทางการและไม่เป็นทางการ รวมทั้งรูปแบบคำเรียกขานที่ฆราวาสใช้พูดกับนักบวชในสถานการณ์เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ดังนี้

6.6.1 การใช้รูปแบบคำเรียกขานที่นักบวชใช้พูดกับฆราวาสในสถานการณ์เป็นทางการและไม่เป็นทางการ

1) การใช้รูปแบบคำเรียกขานที่นักบวชใช้พูดกับฆราวาสในสถานการณ์เป็นทางการ แสดงในตารางที่ 6.14

ตารางที่ 6.14 ความถี่และร้อยละของรูปแบบคำเรียกขานรูปแบบคำเรียกขานที่นักบวชใช้พูดกับฆราวาสในสถานการณ์เป็นทางการ

ลำดับที่	รูปแบบคำเรียกขานที่นักบวชใช้พูดกับฆราวาสในสถานการณ์เป็นทางการ	ความถี่	ร้อยละ
1	คำสรรพนาม+ชื่อ	17	73.91
2	คำเรียกสถานภาพ	4	17.39
3	คำเรียกญาติ+คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ	1	4.35
4	คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ	1	4.35
	รวม	23	100.00

จากตารางที่ 6.14 เห็นได้ว่า รูปแบบ “คำสรรพนาม+ชื่อ” ซึ่งคำที่ปรากฏมากที่สุดคือ *yo:m33*(เฮอ;ใช้สำหรับนักบวชเรียกฆราวาส)+ชื่อ ปรากฏมากถึงร้อยละ 73.91 ของจำนวนคำเรียกขานทั้งหมดที่นักบวชใช้พูดกับฆราวาสในสถานการณ์เป็นทางการ ในขณะที่อันดับสองมีจำนวนห่างกันมากได้แก่ รูปแบบ “คำเรียกสถานภาพ” คือคำว่า *mak45k^ha45t^ha:33yok45* (มัคทายก) ตัวอย่างรูปแบบที่ใช้มากที่สุดแสดงใน (11)

(11) *yo:m33+wit45* ... *ɸr:n33* Ø *t^hi:42* *k^ha:ŋ42* *na:42*
 โยม+วิทย์ (ชื่อ)   เขิญ   ที่   ข้าง   หน้า
ni42   *noy11*
 นี้   น้อย

จากประโยค (11) สถานที่ คือ ศาลาวัดหาดเสี้ยว เรื่องที่พูดคือ พระสงฆ์ประกาศเสียงตามสายภายในวัดว่าต้องการพบผู้ฟังเพื่อคุยเรื่องพิธีการในวันออกพรรษาและให้ผู้ฟังซึ่งเป็นฆราวาสมาพบ

บนศาลาวัต สถานการณ์นี้เป็นสถานการณ์ที่มีพิธีต้องเนื่องจากเป็นการประกาศกระจายเสียงให้บุคคลอื่นได้ยินด้วยจึงจัดเป็นสถานการณ์เป็นทางการ

2) การใช้รูปแบบคำเรียกขานที่นักบวชใช้พูดกับฆราวาสในสถานการณ์ไม่เป็นทางการ แสดงในตารางที่ 6.15

ตารางที่ 6.15 ความถี่และร้อยละของรูปแบบคำเรียกขานที่นักบวชใช้พูดกับฆราวาสในสถานการณ์ไม่เป็นทางการ

ลำดับที่	รูปแบบคำเรียกขานที่นักบวชใช้พูดกับฆราวาสในสถานการณ์ไม่เป็นทางการ	ความถี่	ร้อยละ
1	คำสรรพนาม+ชื่อ	13	50.00
2	คำสรรพนาม	8	30.77
3	คำเรียกสถานภาพ	1	3.85
	คำนำหน้า+ชื่อ	1	3.85
	คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ	1	3.85
	คำสรรพนาม+คำเรียกสถานภาพ	1	3.85
	รวม	26	100.00

เมื่อพิจารณาข้อมูลในตารางที่ 6.15 ผู้วิจัยพบผลการวิเคราะห์เช่นเดียวกับการใช้รูปแบบคำเรียกขานในสถานการณ์เป็นทางการ กล่าวคือ มีการใช้รูปแบบ “คำสรรพนาม+ชื่อ” ซึ่งก็คือคำว่า *yo:m33*(เฮอ;ใช้สำหรับนักบวชเรียกฆราวาส)+ชื่อ มากที่สุดถึงร้อยละ 50 จำนวนคำเรียกขานทั้งหมดที่นักบวชใช้พูดกับฆราวาสในสถานการณ์ไม่เป็นทางการ ส่วนรูปแบบคำเรียกขานที่มีค่าร้อยละมากรองลงมาคือ รูปแบบ “คำสรรพนาม” ได้แก่คำว่า *yo:m33*(เฮอ;ใช้สำหรับนักบวชเรียกฆราวาส) คิดเป็นร้อยละ 30.77 ของจำนวนคำเรียกขานทั้งหมดที่นักบวชใช้พูดกับฆราวาสในสถานการณ์ไม่เป็นทางการ ดังตัวอย่างการใช้รูปแบบ “คำสรรพนาม+ชื่อ” ที่พบมากที่สุดแสดงใน (12)

(12) *yo:m33+ken11*   *to:33*   *ma:33*   *bo:n11*   *ni:45*   *ki:42*
 โยม+แก่ง (ชื่อ)   เธอ,มีง   มา   ตรง   นี้   สิ

จากประโยค (12) สถานที่ คือ ภูมิของเจ้าอาวาส เรื่องที่พูด คือ ผู้พูดซึ่งเป็นพระสงฆ์บอกผู้ฟังซึ่งเป็นฆราวาสขยับเข้ามาใกล้ๆเนื่องจากผู้ฟังนำเครื่องสังฆทานมาถวายและรออยู่หน้ากุฏิเป็นเวลานานแล้ว สถานการณ์นี้เป็นสถานการณ์ไม่เป็นทางการเพราะไม่มีพิธีต้องใดๆ

6.6.2 การใช้รูปแบบคำเรียกขานที่ฆราวาสใช้พูดกับนักบวชในสถานการณ์เป็นทางการและไม่เป็นทางการ

1) การใช้รูปแบบคำเรียกขานที่ฆราวาสใช้พูดกับนักบวชในสถานการณ์เป็นทางการ แสดงในตารางที่ 6.16

ตารางที่ 6.16 ความถี่และร้อยละของรูปแบบคำเรียกขานที่ฆราวาสใช้พูดกับนักบวชในสถานการณ์เป็นทางการ

ลำดับที่	รูปแบบคำเรียกขานที่ฆราวาสใช้พูดกับนักบวชในสถานการณ์เป็นทางการ	ความถี่	ร้อยละ
1	คำเรียกสถานภาพ	25	55.56
2	คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ	16	35.56
3	คำสรรพนาม+คำเรียกสถานภาพ	2	4.44
	คำสรรพนาม+คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ	2	4.44
รวม		45	100.00

จากข้อมูลในตารางที่ 6.16 พบว่ารูปแบบ “คำเรียกสถานภาพ” เป็นรูปแบบคำเรียกขานที่ใช้มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 55.56 ของจำนวนคำเรียกขานทั้งหมดที่ฆราวาสใช้พูดกับนักบวชในสถานการณ์เป็นทางการซึ่งปรากฏคำว่า *cao45hua24*(พระสงฆ์) มากที่สุด รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้มากรองลงมาได้แก่ รูปแบบ “คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ” ซึ่งปรากฏค่าร้อยละ 35.56 ของจำนวนคำเรียกขานทั้งหมดที่ฆราวาสใช้พูดกับนักบวชในสถานการณ์เป็นทางการ คำที่พบมากที่สุด คือ *ma:11?a:y42*(หลวงพี่)+ชื่อ ซึ่งเป็นชื่อเล่นทั้งหมด รูปแบบ “คำเรียกสถานภาพ” ที่ใช้มากที่สุดปรากฏใน (13)

(13) *cao45hua24* ... *ni45mon33 t^ha:ŋ33 sa:42la:33 k^hap45*
พระสงฆ์ นิมนต์ ที่ ศาลา ครับ

จากประโยค (13) สถานที่ คือ ศาลาวัดหาดเสี้ยว เรื่องที่พูด คือ การประกาศเรียกโดยผู้พูดในบทบาทฆราวาสประกาศเรียกผู้ฟังซึ่งเป็นพระสงฆ์ผ่านเสียงตามสายภายในวัดเพื่อเชิญให้ผู้ฟังมาที่ศาลาวัด สถานการณ์ดังกล่าวจัดเป็นสถานการณ์เป็นทางการเพราะมีการพูดออกอากาศทำให้บุคคลอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องได้ยินด้วย

2) การใช้รูปแบบคำเรียกขานที่ฆราวาสใช้พูดกับนักบวชในสถานการณั้ไม่เป็นทางการ แสดงในตารางที่ 6.17

ตารางที่ 6.17 ความถี่และร้อยละของรูปแบบคำเรียกขานที่ฆราวาสใช้พูดกับนักบวชในสถานการณั้ไม่เป็นทางการ

ลำดับที่	รูปแบบคำเรียกขานที่ฆราวาสใช้พูดกับนักบวช ในสถานการณั้ไม่เป็นทางการ	ความถี่	ร้อยละ
1	คำเรียกสถานภาพ	29	70.73
2	คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ	10	24.39
3	คำเรียกสถานภาพ+คำเรียกญาติ	2	4.88
	รวม	41	100.00

เมื่อพิจารณาข้อมูลในตารางที่ 6.17 พบว่าปรากฏข้อมูลเช่นเดียวกับการใช้รูปแบบคำเรียกขานในสถานการณั้เป็นทางการ กล่าวคือ พบรูปแบบ “คำเรียกสถานภาพ” มากที่สุดอย่างเห็นได้ชัด เมื่อเทียบกับอันดับที่สองคือ รูปแบบ “คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ” โดยรูปแบบ “คำเรียกสถานภาพ” มีการใช้มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 70.73 ของจำนวนคำเรียกขานที่ฆราวาสพูดกับนักบวชในสถานการณั้ไม่เป็นทางการ คำที่พบมากที่สุดได้แก่ *cao45hua24*(พระสงฆ์) ในขณะที่รูปแบบ “คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ” ใช้มากรองลงมาคิดเป็นร้อยละ 24.39 ของรูปแบบคำเรียกขานในความสัมพันธ์แบบฆราวาสพูดกับนักบวชในสถานการณั้ไม่เป็นทางการ คำเรียกขานที่พบมากที่สุด คือ *ma:11?a:y42*(หลวงพี่)+ชื่อ ที่เป็นชื่อเล่นทั้งหมด ตัวอย่างรูปแบบที่ใช้มากที่สุดแสดงใน (14)

(14) *cao45hua24* ... *bat11* *cao45* *het45* *lon11* *yu:11*
 พระสงฆ์ บั๊ต ร่าน ทำ หล่น อยู่
ni:42 *nr:42*
 นี นะ

จากประโยค (14) สถานที คือ บริเวณแผนกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลศรีสังขาลัย เรื่องที่พูดคือ การบอกให้ผู้ฟังซึ่งเป็นพระสงฆ์ที่ทำบั๊ตประจำตัวผู้ป่วยตกบริเวณที่ผู้พูดนั่งอยู่ ผู้พูดจึงเรียกผู้ฟังพร้อมทั้งคืนบั๊ตประจำตัวผู้ป่วยให้ ซึ่งจัดว่าเป็นสถานการณั้ไม่เป็นทางการ ผู้พูดผู้ฟังอยู่ในสถานทีที่ไม่มีพิธีการใดๆ

จึงสรุปได้ว่าจากตารางที่ 6.14 และตารางที่ 6.15 เมื่อพิจารณารูปแบบคำเรียกขานที่นักบวชใช้พูดกับฆราวาสทั้งในสถานการณั้เป็นทางการและไม่เป็นทางการพบรูปแบบคำเรียกขานที่ใช้มากที่สุดเหมือนกันทั้งสองสถานการณั้ คือ รูปแบบ “คำเรียกสถานภาพ” ส่วนรูปแบบคำเรียกขานของฆราวาสที่ใช้พูดกับนักบวชจากตารางที่ 6.16 และตารางที่ 6.17 ก็พบว่ามีการใช้รูปแบบ “คำเรียกสถานภาพ” มากที่สุดเช่นเดียวกันทั้งสถานการณั้เป็นทางการและไม่เป็นทางการ จึงสรุปได้ว่าสถานการณั้เป็นทางการและไม่เป็นทางการไม่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้คำเรียกขานในความสัมพันธ์ระหว่างนักบวชกับฆราวาส ทั้งนี้เพราะความสัมพันธ์ดังกล่าวเน้นบทบาทที่ต่างกันของผู้พูดผู้ฟัง

ซึ่งไม่ว่าจะอยู่ในสถานการณ์ใดก็ตามจะคงบทบาทดังกล่าวไว้ว่านักบวชเป็นผู้มีสถานภาพสูงกว่า
ฆราวาสเสมอ

6.7 การใช้รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้เรียกผู้ให้บริการกับผู้รับบริการในสถานการณ์เป็นทางการและ ไม่เป็นทางการ

ความสัมพันธ์แบบผู้ให้บริการกับผู้รับบริการเป็นความสัมพันธ์แบบเป็นกลาง กล่าวคือ ผู้พูด
เรียกขานผู้ฟังโดยไม่ได้คำนึงถึงความเท่าเทียมกันทางสถานภาพทางสังคม แต่เป็นไปเพื่อจุดประสงค์
ของการสื่อสารในขณะนั้น ในหัวข้อนี้ผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอออกเป็นรูปแบบคำเรียกขานที่ผู้ให้บริการ
ใช้พูดกับผู้รับบริการในสถานการณ์เป็นทางการและไม่เป็นทางการ และรูปแบบคำเรียกขานที่แบบ
ผู้รับบริการใช้พูดกับผู้ให้บริการในสถานการณ์เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ดังนี้

6.7.1 การใช้รูปแบบคำเรียกขานที่ผู้ให้บริการใช้พูดกับผู้รับบริการในสถานการณ์เป็นทางการ และไม่เป็นทางการ

1) การใช้รูปแบบคำเรียกขานที่ผู้ให้บริการใช้พูดกับผู้รับบริการในสถานการณ์เป็นทางการ
แสดงในตารางที่ 6.18

ตารางที่ 6.18 ความถี่และร้อยละของรูปแบบคำเรียกขานที่ผู้ให้บริการใช้พูดกับผู้รับบริการใน
สถานการณ์เป็นทางการ

ลำดับที่	รูปแบบคำเรียกขานที่ผู้ให้บริการใช้พูดกับ ผู้รับบริการในสถานการณ์เป็นทางการ	ความถี่	ร้อยละ
1	คำเรียกญาติ	15	46.88
2	คำสรรพนาม+ชื่อ	9	28.13
3	คำนำหน้า+คำเรียกญาติ	3	9.38
	คำสรรพนาม+คำเรียกญาติ	3	9.38
4	คำเรียกสถานภาพ	1	3.13
	คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ	1	3.13
รวม		32	100.00

จากตารางที่ 6.18 เห็นได้ว่ารูปแบบคำเรียกขานที่ผู้ให้บริการพูดกับผู้รับบริการใน
สถานการณ์เป็นทางการมากที่สุดคือ รูปแบบ “คำเรียกญาติ” คิดเป็นร้อยละ 46.88 ของจำนวนคำ
เรียกขานทั้งหมดที่ผู้ให้บริการใช้พูดกับผู้รับบริการในสถานการณ์เป็นทางการ คำที่พบมากที่สุดคือ
 $p^h v:42yay24$ (พ่อของพ่อหรือพ่อของแม่) รองลงมาเป็นอันดับที่สองคือ รูปแบบ “คำสรรพนาม+
ชื่อ” คิดเป็นร้อยละ 28.13 คำเรียกขานที่พบมากที่สุดคือ $k^h un33$ (คุณ)+ชื่อ มีตัวอย่างแสดงใน (15)

(15) *p^ho:42yay24... jɔ:n33 cao45 t^ha:n33 ni:45 le:y33 k^ha11*

พ่อของพ่อหรือพ่อของแม่ เชิญ คุณ,ท่าน ทาง นี้ เลย ค่ะ

จากประโยค (15) สถานที่ คือ คลินิกประจำตำบลหาดเสี้ยว เรื่องที่พูด คือ การเรียกขานผู้ฟังเพื่อเข้าไปพบหมอในห้องตรวจ สถานการณ์ดังกล่าวเป็นสถานการณ์เป็นทางการเพราะผู้พูดกำลังอยู่ในระหว่างการปฏิบัติหน้าที่เป็นเจ้าหน้าที่พยาบาลที่กำลังให้บริการคนไข้เป็นจำนวนมาก

2) การใช้รูปแบบคำเรียกขานที่ผู้ให้บริการใช้พูดกับผู้รับบริการในสถานการณ์ไม่เป็นทางการ แสดงในตารางที่ 6.19

ตารางที่ 6.19 ความถี่และร้อยละของรูปแบบคำเรียกขานที่ผู้ให้บริการใช้พูดกับผู้รับบริการในสถานการณ์ไม่เป็นทางการ

ลำดับที่	รูปแบบคำเรียกขานที่ผู้ให้บริการใช้พูดกับผู้รับบริการในสถานการณ์ไม่เป็นทางการ	ความถี่	ร้อยละ
1	คำเรียกญาติ	14	70.00
2	คำเรียกญาติ+ชื่อ	4	20.00
3	คำสรรพนาม	1	5.00
	คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ	1	5.00
รวม		20	100.00

จากตารางที่ 6.19 แสดงให้เห็นว่า รูปแบบ “คำเรียกญาติ” เป็นรูปแบบคำเรียกขานที่ผู้ให้บริการใช้ในสถานการณ์ไม่เป็นทางการมากที่สุด โดยค่าร้อยละแตกต่างจากอันดับที่รองลงมามาก คือ ร้อยละ 70 ของรูปแบบคำเรียกขานในความสัมพันธ์แบบผู้ให้บริการพูดกับผู้รับบริการในสถานการณ์ไม่เป็นทางการ

ผลที่ได้ปรากฏเหมือนกับการใช้ในสถานการณ์เป็น รูปแบบที่ใช้มากที่สุดแสดงใน (16)

(16) *ya:42 cao45 ma:33 ?et45 bat11 mr:11*

แม่ของพ่อ คุณ,ท่าน มา ทำ บัตร ใหม่

na:42

หรือ

จากประโยค (16) สถานที่ คือ จุดบริการผู้ป่วยในโรงพยาบาลศรีสัชชนาลัย เรื่องที่พูด คือ การสอบถามผู้ฟัง ที่มาติดต่อทำบัตรประจำตัวผู้ป่วยใหม่ แต่หมดเวลาทำการของโรงพยาบาลแล้ว เจ้าหน้าที่จึงเดินมาสอบถามผู้ฟังและได้ชี้แจงให้มาอีกครั้งในวันถัดไป จากสถานการณ์ข้างต้นแม่ผู้พูดจะอยู่ในบทบาทผู้ให้บริการแต่ในขณะที่มีการสนทนานั้นไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่แล้ว อีกทั้งผู้พูดได้เดินมาหาผู้ฟังเพื่อพูดคุยเป็นการส่วนตัวจึงถือว่าเป็นสถานการณ์ไม่เป็นทางการ

จึงเห็นได้ว่าความเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการของสถานการณ์ไม่มีอิทธิพลต่อคำเรียกขานที่ผู้ให้บริการใช้กับผู้รับบริการ เห็นได้จากข้อมูลรูปแบบคำเรียกญาติที่ปรากฏร้อยละมากที่สุดในตารางที่ 6.18 และ 6.19 ได้ผลเหมือนกันคือ รูปแบบ “คำเรียกญาติ”

6.7.2 การใช้รูปแบบคำเรียกขานที่ผู้รับบริการใช้พูดกับผู้ให้บริการในสถานการณ์เป็นทางการและไม่เป็นทางการ

1) การใช้รูปแบบคำเรียกขานที่ผู้รับบริการใช้พูดกับผู้ให้บริการในสถานการณ์เป็นทางการแสดงในตารางที่ 6.20

ตารางที่ 6.20 ความถี่และร้อยละของรูปแบบคำเรียกขานที่ผู้รับบริการใช้พูดกับผู้ให้บริการในสถานการณ์เป็นทางการ

ลำดับที่	รูปแบบคำเรียกขานที่ผู้รับบริการใช้พูดกับผู้ให้บริการในสถานการณ์เป็นทางการ	ความถี่	ร้อยละ
1	คำเรียกญาติ	9	45.00
2	คำสรรพนาม	3	15.00
3	คำเรียกญาติ+คำเรียกสถานภาพ	2	10.00
	คำสรรพนาม+คำเรียกสถานภาพ	2	10.00
4	คำเรียกญาติ+ชื่อ	1	5.00
	คำเรียกสถานภาพ	1	5.00
	คำสรรพนาม+คำเรียกญาติ	1	5.00
	คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ	1	5.00
รวม		20	100.00

เมื่อพิจารณาตารางที่ 6.20 เห็นได้ว่าผู้พูดใช้รูปแบบ “คำเรียกญาติ” ซึ่งได้แก่คำว่า *no:n42* (ใช้เรียกขานบุคคลที่มีอายุน้อยกว่าผู้พูดอย่างมากเช่น ลูก, เพื่อนของลูก, หลาน เป็นต้น) มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 45 ของจำนวนคำเรียกขานทั้งหมดที่ผู้รับบริการใช้พูดกับผู้ให้บริการในสถานการณ์เป็นทางการ ในขณะที่อันดับที่สองปรากฏรูปแบบคำเรียกขานจำนวน 2 รูปแบบซึ่งมีร้อยละแตกต่างจากอันดับที่หนึ่งมากได้แก่ รูปแบบ “คำสรรพนาม” และ “คำเรียกญาติ+คำเรียกสถานภาพ” คิดเป็นร้อยละ 15 ดังตัวอย่าง (17) แสดงรูปแบบคำเรียกขานที่ใช้มากที่สุด

(17) *no:n42* ... *wa:n33* *no:n42* *pa:lka:t11* *luang45* *rat45*
 น้อง   ขอให้   น้อง   ประกาศ   เรื่อง   รถ
hay42   *no:y11*
 ให้   หน้อย

จากประโยค (17) สถานที่ คือ จุดประชาสัมพันธ์ของโรงพยาบาลหาดเลี้ยว เรื่องที่พูดคือ ขอความช่วยเหลือให้ผู้ฟังซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ช่วยประกาศให้เจ้าของรถยนต์มาเลื่อนรถที่จอดกีดขวางรถของผู้พูดอยู่ สถานการณ์นี้ถือเป็นสถานการณ์เป็นทางการ เนื่องจากผู้พูดเรียกผู้ฟังขณะกำลังปฏิบัติหน้าที่อยู่ อีกทั้งมีบุคคลอื่นอยู่ในสถานการณ์นี้เป็นจำนวนมาก ทำให้ผู้พูดระมัดระวังการใช้ภาษาของตน

2) การใช้รูปแบบคำเรียกขานที่ผู้รับบริการใช้พูดกับผู้ให้บริการในสถานการณ์ไม่เป็นทางการ แสดงในตารางที่ 6.21

ตารางที่ 6.21 ความถี่และร้อยละของรูปแบบคำเรียกขานที่ผู้รับบริการใช้พูดกับผู้ให้บริการในสถานการณ์ไม่เป็นทางการ

ลำดับที่	รูปแบบคำเรียกขานที่ผู้รับบริการใช้พูดกับผู้ให้บริการในสถานการณ์ไม่เป็นทางการ	ความถี่	ร้อยละ
1	คำเรียกญาติ	14	82.35
2	ชื่อ	3	17.65
	รวม	17	100.00

จากตารางที่ 6.21 เห็นได้ว่ารูปแบบที่มีการเลือกใช้สูงสุดทั้งห่างจากอันดับอื่นๆ ได้แก่ รูปแบบ “คำเรียกญาติ” ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 82.35 ของจำนวนคำเรียกขานทั้งหมดที่ผู้รับบริการใช้พูดกับผู้ให้บริการในสถานการณ์ไม่เป็นทางการ โดยพบคำว่า *pa:42* (พี่สาวของแม่หรือพ่อ) มากที่สุด รูปแบบที่พบมากที่สุดแสดงในตัวอย่าง (18)

(18) *pa:45* ... *hao33*   *ma:33*   *naŋ42*   *na:n33*   *le:w45*
 พี่สาวของแม่หรือพ่อ   หนู   มา   นิ่ง   นาน   แล้ว

จากประโยค (18) สถานที่ คือ บริเวณที่พักของญาติผู้ป่วยในโรงพยาบาลศรีสะเกษ เรื่องที่พูดคือ ผู้รับบริการที่รอรับยาเป็นเวลานานแล้วเดินเข้าไปถามผู้ฟังซึ่งเป็นเภสัชกรกำลังนั่งพักอยู่ในห้องพัก ซึ่งเป็นสถานการณ์ไม่เป็นทางการเนื่องจากเป็นการสนทนาในบริบทที่ไม่มีพิธีรีตอง อีกทั้งผู้ฟังไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่อยู่เนื่องจากอยู่ในช่วงพักกลางวัน

จึงสรุปได้ว่าความเป็นทางการไม่ทำให้การเลือกใช้คำเรียกขานของผู้ให้บริการและผู้รับบริการแตกต่างกันเห็นได้จาก ผู้ให้บริการเลือกใช้รูปแบบ “คำเรียกญาติ” เรียกผู้รับบริการทั้งในสถานการณ์เป็นทางการและไม่เป็นทางการ และในขณะเดียวกันผู้รับบริการก็ใช้รูปแบบ “คำเรียกญาติ” เรียกผู้ให้บริการทั้งสองสถานการณ์เช่นเดียวกัน

6.8 สรุปการใช้คำเรียกขานในภาษาไทยพบกับสถานการณ์การใช้ภาษา

จากผลการวิเคราะห์การใช้รูปแบบคำเรียกขานที่มีความถี่และอัตราร้อยละสูงสุดตามความสัมพันธ์แบบสมดุลง ได้แก่ เพื่อน คนรู้จักกัน คนไม่รู้จักกัน ความสัมพันธ์แบบไม่สมดุลง ได้แก่ ญาติผู้ใหญ่กับญาติผู้น้อย นักบวชกับฆราวาส และความสัมพันธ์แบบเป็นกลาง ได้แก่ ผู้ให้บริการกับผู้รับบริการ ทั้งในสถานการณ์เป็นทางการและไม่เป็นทางการ สามารถสรุปอิทธิพลของความเป็นทางการต่อการใช้คำเรียกขานได้ในตารางที่ 6.22

ตารางที่ 6.22 สรุปการใช้คำเรียกขานตามสถานการณ์

ลำดับ	บทบาทระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง	ไม่เป็นทางการ		เป็นทางการ	
		รูปแบบคำเรียกขาน	ตัวอย่างคำที่ใช้มากที่สุด	รูปแบบคำเรียกขาน	ตัวอย่างคำที่ใช้มากที่สุด
1	เพื่อน	คำสรรพนาม	<i>to:33</i> (เธอ, มึง)	ชื่อ	<i>ju43p^hin33, wi43p^ha:33</i>
2	คนรู้จักกัน	คำเรียกญาติ+ชื่อผู้ฟัง/ชื่อลูกหรือหลานคนแรกของผู้ฟัง	<i>pa:42</i> (พี่สาวของแม่หรือพ่อ) + <i>can33</i> (ชื่อผู้ฟัง) <i>pa:42+kip45</i> (ป่าของก๊ิบ)	คำเรียกญาติ+ชื่อ	<i>?ey42</i> (พี่สาว)+ <i>wi45mon33</i>
3	คนไม่รู้จักกัน	คำเรียกญาติ	<i>?a:y42</i> (พี่ชาย)	คำเรียกญาติ	<i>p^hv:42yay24</i> (พ่อของพ่อหรือพ่อของแม่)
4	ญาติผู้ใหญ่เรียกขานญาติผู้น้อย	คำเรียกญาติ	<i>nv:ŋ42</i> (ใช้เรียกขานบุคคลที่มีอายุน้อยกว่าผู้พูดอย่างมากเช่น ลูก, เพื่อนของลูก, หลาน เป็นต้น)	คำเรียกญาติ+ชื่อจริง	<i>nv:ŋ42</i> (น้อง, ลูก, หลานทั้งชายและหญิง)+ <i>ka:n33da:33</i>

ลำดับ	บทบาท ระหว่าง ผู้พูดและผู้ฟัง	ไม่เป็นทางการ		เป็นทางการ	
		รูปแบบ คำเรียกขาน	ตัวอย่าง คำที่ใช้มากที่สุด	รูปแบบ คำเรียกขาน	ตัวอย่าง คำที่ใช้มากที่สุด
5	ญาติผู้พี่เรียก ขานญาติผู้ใหญ่	คำเรียกญาติ+ ชื่อเล่นผู้พี่/ชื่อ เล่นลูกหรือ หลานคนแรก ของผู้พี่	<i>pa:42</i> (พี่สาวของแม่หรือ พ่อ)+ <i>ʔv:ŋ33</i> (ชื่อ ผู้พี่) <i>me:42+da:33</i> (แม่ของตา)	คำเรียกญาติ	<i>me:42yay24</i> (แม่ของพ่อหรือ แม่ของแม่)
6	นักบวชเรียกขาน ฆราวาส	คำสรรพนาม+ ชื่อ	<i>yo:m33</i> (เธอ;ใช้ สำหรับนักบวช เรียกฆราวาส) <i>+kay11</i>	คำสรรพนาม+ชื่อ	<i>yo:m33</i> (เธอ;ใช้ สำหรับนักบวช เรียกฆราวาส)+ <i>som24si:24</i>
7	ฆราวาสเรียกขาน นักบวช	คำเรียก สถานภาพ	<i>cao45hua24</i> (พระสงฆ์)	คำเรียก สถานภาพ	<i>cao45hua24</i> (พระสงฆ์)
8	ผู้ให้บริการเรียก ขานผู้รับบริการ	คำเรียกญาติ	<i>ya:42</i> (แม่ของพ่อ)	คำเรียกญาติ	<i>p^hv:42yay24</i> (พ่อของพ่อหรือ พ่อของแม่)
9	ผู้รับบริการ เรียกขาน ผู้ให้บริการ	คำเรียกญาติ	<i>pa:42</i> (พี่สาวของ แม่หรือพ่อ)	คำเรียกญาติ	<i>nv:ŋ42</i> (ใช้เรียก ขานบุคคลที่มีอายุ น้อยกว่าผู้พูด อย่างมากเช่น ลูก, เพื่อนของลูก, หลาน เป็นต้น)

เมื่อพิจารณาข้อมูลการใช้รูปแบบคำเรียกขานตามสถานการณ์ไม่เป็นทางการและเป็นทางการจากตารางที่ 6.21 เห็นได้ว่าในความสัมพันธ์แบบคนรู้จักกัน,คนไม่รู้จักกัน, นักบวชกับฆราวาส และผู้ให้บริการพูดกับผู้รับบริการไม่มีความแตกต่างตามสถานการณ์ ในขณะที่การใช้คำเรียกขานในความสัมพันธ์แบบเพื่อนและความสัมพันธ์แบบญาติผู้ใหญ่กับญาติผู้พี่ ผู้พูดเลือกใช้รูปแบบคำเรียกขานต่างกันตามสถานการณ์ เห็นได้ชัดว่าความเป็นทางการมีผลต่อการเลือกใช้คำเรียกขานในความสัมพันธ์แบบเพื่อน กล่าวคือผู้พูดจะเลือกใช้รูปแบบ “ชื่อ” ซึ่งเป็นชื่อจริงทั้งหมดเพื่อเรียกขานผู้ฟัง แสดงให้เห็นว่าการเรียกขานกันโดยใช้ชื่อจริงอาจแสดงความเป็นทางการ แต่เมื่ออยู่ในสถานการณ์ไม่เป็นทางการ ผู้พูดเลือกใช้รูปแบบ “คำสรรพนาม” คือ คำว่า *to:33* (เธอ, มึง) เรียกขานผู้ฟัง ส่วนในความสัมพันธ์ของญาติผู้ใหญ่กับญาติผู้พี่พบว่า ผู้ใหญ่เลือกใช้รูปแบบ “คำเรียกญาติ” เรียกผู้พี่ในสถานการณ์ไม่เป็นทางการ แต่หากผู้ใหญ่อยู่ในสถานการณ์เป็นทางการจะเลือกใช้รูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อ” ซึ่งเป็นชื่อจริงทั้งหมดเรียกขานผู้พี่ ทั้งนี้การเรียกขานด้วยชื่อ

จริงเป็นการแสดงความเคารพเป็นการ ในขณะที่ยุ่เลือกใช้รูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อ” ที่เป็นชื่อเล่นของผู้ใหญ่หรือชื่อเล่นของหลานหรือลูกคนแรกของผู้ใหญ่เรียกผู้ใหญ่ในสถานการณ์ไม่เป็นทางการ แต่เมื่อผู้น้อยอยู่ในสถานการณ์เป็นทางการจะเลือกใช้รูปแบบ “คำเรียกญาติ” เรียกขานผู้ใหญ่ จึงสรุปได้ว่าความเป็นทางการของสถานการณ์ทำให้การใช้คำเรียกขานแปรไปเห็นได้จากการเลือกใช้รูปแบบที่แตกต่างกันนั่นเอง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทที่ 7

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

7.1 สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยนี้มีจุดประสงค์เพื่อวิเคราะห์รูปแบบคำเรียกขานของชาวไทพวนที่อาศัยอยู่ในตำบลหาดเสี้ยว อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเลือกใช้คำเรียกขานในภาษาไทพวนกับปัจจัยทางสังคม ได้แก่ อายุของผู้พูด ความสัมพันธ์ของผู้พูดผู้ฟัง และสถานการณ์ในการใช้ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

7.1.1 ส่วนประกอบและรูปแบบของคำเรียกขานในภาษาไทพวน

จากการวิเคราะห์ส่วนประกอบของคำเรียกขานในภาษาไทพวนพบรูปแบบพื้นฐาน 5 รูปแบบ ดังนี้

- 1) คำนำหน้า ได้แก่ *ba:45*(ไอ้) *ʔi:11*(อี, น้อง, คุณ)
- 2) คำสรรพนาม ได้แก่ *to:33*(เฮอ, มึง) *cao45*(คุณ, ท่าน) *yo:m33*(เฮอ;ใช้สำหรับนักบวชเรียกฆราวาส) *k^hun33*(คุณ) *t^ha:n42*(ท่าน)
- 3) คำเรียกญาติ ได้แก่ *ya:y33*(แม่ของแม่) *ya:42*(แม่ของพ่อ) *me:42**yay24*(แม่ของพ่อหรือแม่ของแม่) *ta:33*(พ่อของแม่) *p^ho:42**yay24*(พ่อของพ่อหรือพ่อของแม่) *me:42*(แม่) *p^ho:42*(พ่อ) *pa:45*(พี่สาวของแม่หรือพ่อ) *luŋ33*(พี่ชายของแม่หรือพ่อ) *ʔa:33*(น้องชายหรือน้องสาวของพ่อ) *ʔa:w33*(น้องชายหรือน้องสาวของพ่อ) *ʔe:y42*(พี่สาว) *ʔa:y42*(พี่ชาย) *no:ŋ42*(ใช้เรียกขานบุคคลที่มีอายุน้อยกว่าผู้พูดอย่างมากเช่น ลูก, เพื่อนของลูก, หลาน เป็นต้น) *ʔua:y42*(น้องสาว)
- 4) คำเรียกสถานภาพ แบ่งออกเป็น คำเรียกนักบวช ได้แก่ *cao45hua24*(พระสงฆ์) *ca11ʔa:y45*(สามเณร) *ma:11ʔa:y42*(หลวงพี่) *ca:w42ʔa:33wa:t42*(เจ้าอาวาส) *p^ha45k^hru:33*(พระสงฆ์) *p^ha45k^hun33ca:w42*(พระสงฆ์) *luŋ24luŋ33*(หลวงลุง) *luŋ24p^ho:42*(หลวงพ่อ) *luŋ24p^hi:42*(หลวงพี่) *luŋ24ta:33*(หลวงตา) *luŋ24ʔa:y42*(หลวงพี่) คำเรียกชายที่บวชแล้ว ได้แก่ *t^hit45*(ชายที่บวชเป็นพระภิกษุแล้ว) *siaŋ33*(ชายที่บวชเป็นสามเณรแล้ว) คำเรียกเพื่อน ได้แก่ *siaw11*(เพื่อน) คำเรียกเด็ก ได้แก่ *ʔe:33*(เด็กทารกหญิงหรือชาย) และคำเรียกอาชีพ/ตำแหน่ง ได้แก่ *mɔ:24*(หมอ), *k^hru:33*(ครู) *ʔa:33ca:n33*(อาจารย์) *kam33nan33*(กำนัน) *hua24na:42*(หัวหน้า) *mak45k^ha45t^ha:33yok45*(มัคทายก)
- 5) ชื่อ เช่น *bua33sa:y24* *k^hom33san24* *ko:y42* *pe:ŋ42* *wan33* เป็นต้น

รูปแบบ พื้นฐานดังกล่าวเมื่อประสมกันจะได้รูปแบบทั้งหมด 16 รูปแบบ ประกอบด้วย คำเรียกขานที่มีส่วนประกอบ 1 ส่วนจำนวน 4 รูปแบบ คำเรียกขานที่มีส่วนประกอบ 2 ส่วนจำนวน 10 รูปแบบ และคำเรียกขานที่มีส่วนประกอบ 3 ส่วนจำนวน 2 รูปแบบ ดังนี้

1) คำเรียกขานที่มีส่วนประกอบ 1 ส่วน ปรากฏดังนี้

1.1) รูปแบบ “คำสรรพนาม” คือ *to:33*(เธอ, มึง) *cao45*(คุณ, ท่าน) *yo:m33* (เธอ; ใช้สำหรับนักบวชเรียกฆราวาส)

1.2) รูปแบบ “คำเรียกญาติ” คือ *ʔey42*(พี่สาว) *pa:42*(พี่สาวของแม่หรือพ่อ) *p^hɔ:42yay24*(พ่อของพ่อหรือพ่อของแม่) *ya:y33*(แม่ของแม่) *mɛ:42*(แม่) *ʔa:y42*(พี่ชาย) *mɛ:42yay24*(แม่ของพ่อหรือแม่ของแม่) *ya:42*(แม่ของพ่อ) *luŋ33*(พี่ชายของแม่หรือพ่อ) *ʔa:w33*(น้องชายหรือน้องสาวของพ่อ) *ta:33*(พ่อของแม่) *p^hi:42*(พี่) *no:ŋ42*(ใช้เรียกขานบุคคลที่มีอายุน้อยกว่าผู้พูดอย่างมากเช่น ลูก, เพื่อนของลูก, หลาน เป็นต้น) *luŋ33*(พี่ชายของแม่หรือพ่อ)

1.3) รูปแบบ “คำเรียกสถานภาพ” คือ *cao45hua24*(พระสงฆ์) *ma:11ʔa:y42*(หลวงพี่) *ca:w42ʔa:33wa:t42*(เจ้าอาวาส) *siaw11*(เพื่อน) *ca11ʔa:y45*(สามเณร) *mak45k^ha45t^ha:33yok45*(มัคทายก) *kam33nan33*(กำนัน) *p^ha45k^hru:33*(พระสงฆ์) *p^ha45k^hun33ca:w42*(พระสงฆ์) *mɔ:24*(หมอ) *luan24luŋ33*(หลวงลุง) *luan24p^hɔ:42*(หลวงพ่อ) *luan24p^hi:42*(หลวงพี่) *luan24ta:33*(หลวงตา) *luan24ʔa:y42*(หลวงพี่) *ʔɛ:33*(เด็กทารกหญิงหรือชาย) *hua24na:42*(หัวหน้า) *ʔa:33ca:n33*(อาจารย์)

1.4) รูปแบบ “ชื่อ” เช่น *bua33sa:y24* *kw:y42, wan33* เป็นต้น

2) คำเรียกขานที่มีส่วนประกอบ 2 ส่วน มีดังนี้

2.1) รูปแบบ “คำนำหน้า+คำเรียกญาติ” คือ *ʔi:11*(คุณ)+*luŋ33*(พี่ชายของแม่หรือพ่อ) *ʔi:11*(คุณ)+*mɛ:42*(แม่) *ʔi:11*(คุณ)+*p^hɔ:42*(พ่อ) *ʔi:11*(คุณ)+*ta:33*(พ่อของแม่)

2.2) รูปแบบ “คำนำหน้า+คำเรียกสถานภาพ” คือ *ʔi:11*(น้อง)+*ʔɛ:33*(เด็กทารกหญิงหรือชาย)

2.3) รูปแบบ “คำนำหน้า+ชื่อ” คือ *ba:45*(ไอ้)+ชื่อ *ʔi:11*(อี)+ชื่อ

2.4) รูปแบบ “คำสรรพนาม+คำเรียกญาติ” คือ *k^hun33*(คุณ)+*luŋ33*(พี่ชายของแม่หรือพ่อ) *k^hun33*(คุณ)+*ta:33*(พ่อของแม่) *yo:m33*(เธอ; ใช้สำหรับนักบวชเรียกฆราวาส)+*no:ŋ42*(ใช้เรียกขานบุคคลที่มีอายุน้อยกว่าผู้พูดอย่างมากเช่น ลูก, เพื่อนของลูก, หลาน เป็นต้น)

2.5) รูปแบบ “คำสรรพนาม+คำเรียกสถานภาพ” คือ *yo:m33*(เธอ; ใช้สำหรับนักบวชเรียกฆราวาส)+*siaw11*(เพื่อน) *t^han42*(ท่าน)+*p^ha45khru:33*(พระสงฆ์) *k^hun33*(คุณ)+*mɔ:24*(หมอ)

2.6) รูปแบบ “คำสรรพนาม+ชื่อ” คือ *k^hun33*(คุณ)+ชื่อ และ *yo:m33*(เธอ; ใช้สำหรับนักบวชเรียกฆราวาส)+ชื่อ

2.7) รูปแบบ “คำเรียกญาติ+คำเรียกสถานภาพ” คือ *ʔa:y42*(พี่ชาย)+*sian33*(ชายที่บวชเป็นสามเณรแล้ว) *ʔa:y42*(พี่ชาย)+*mɔ:24*(หมอ) *ʔey45*(พี่สาว)+*mɔ:24*(หมอ)

2.8) รูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อ” ประกอบด้วยรูปแบบย่อย 2 รูปแบบ คือ รูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อผู้ฟัง” เช่น *ya:42*(แม่ของพ่อ)+ชื่อผู้ฟัง *ya:y33*(แม่ของแม่)+ชื่อ *mɛ:42*(แม่)+ชื่อผู้ฟัง *no:ŋ42*(ใช้เรียกขานบุคคลที่มีอายุน้อยกว่าผู้พูดอย่างมากเช่น ลูก, เพื่อนของลูก, หลาน เป็นต้น)+ชื่อผู้ฟัง *ʔa:y42*(พี่ชาย)+ชื่อผู้ฟัง *ʔey42*(พี่สาว)+ชื่อผู้ฟัง และรูปแบบ

“คำเรียกญาติ+ชื่อลูกหรือหลานคนแรกของผู้ฟัง” เช่น *pa:42*(พี่สาวของแม่หรือพ่อ)+ชื่อลูกหรือหลานคนแรกของผู้ฟัง *p^ho:42*(พ่อ)+ชื่อลูกหรือหลานคนแรกของผู้ฟัง *me:42*(แม่)+ชื่อลูกหรือหลานคนแรกของผู้ฟัง

2.9) รูปแบบ “คำเรียกสถานภาพ+คำเรียกญาติ” คือ *cao45hua24*(พระสงฆ์)+*luŋ33*(พี่ชายของแม่หรือพ่อ) *cao45hua24*(พระสงฆ์)+*ta:33*(พ่อของแม่)

2.10) รูปแบบ “คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ” คือ *k^hru:33*(ครู)+ชื่อ *cao45hua24*(พระสงฆ์)+ชื่อ *ma:11?a:y42*(หลวงพี่)+ชื่อ *mo:24*(หมอ)+ชื่อ *p^ha45k^hru:33*(พระสงฆ์)+ชื่อ *siaw11*(เพื่อน)+ชื่อ *t^hit45*(ชายที่บวชเป็นพระภิกษุแล้ว)+ชื่อ *luan24ta:33*(หลวงตา)+ชื่อ

3) คำเรียกขานที่มีส่วนประกอบ 3 ส่วน มีดังนี้

3.1) รูปแบบ “คำสรรพนาม+คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ” คือ *t^han42*(ท่าน) +*p^ha245k^hru:33*(พระสงฆ์)+ชื่อ *yo:m33*(เธอ;ใช้สำหรับนักบวชเรียกภรรยา)+*siaw11*(เพื่อน)+ชื่อ

3.2) รูปแบบ “คำเรียกญาติ+คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ” คือ *?a:y42*(พี่ชาย)+*t^hit45*(ชายที่บวชเป็นพระภิกษุแล้ว)+ชื่อ

จากการวิเคราะห์ความถี่ในการใช้รูปแบบคำเรียกขานพบว่า รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้มากที่สุดคือ รูปแบบ “คำเรียกญาติ” ผลสรุปสนับสนุนสมมติฐานบางส่วน กล่าวคือ สมมติฐานตั้งไว้ว่า รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้มากที่สุดมี 2 รูปแบบ คือ รูปแบบ “คำเรียกญาติ” และรูปแบบ “คำสรรพนาม” ซึ่งในที่นี้พบว่าใช้น้อยกว่าคำเรียกญาติ การใช้คำเรียกญาติพบว่าใช้มากที่สุด ในภาษาไทยวน มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของคอมป์ตัน (Compton, 2002) ที่พบว่า รูปแบบ “คำเรียกญาติ” เป็นคำเรียกขานที่ผู้พูดชาวลาวใช้เรียกผู้ฟังมากที่สุด รวมทั้งงานวิจัยที่ศึกษาคำเรียกขานในภาษาเขมร (สุริยา สอดส่องภุช, 2541) งานวิจัยการใช้คำเรียกขานในหมู่บ้านหลายภาษา จังหวัดศรีสะเกษ (ปาริชาติ วงศ์สง่า, 2545) งานวิจัยคำเรียกขานในภาษาลาวลุ่ม (สีพอน สุนันทา, 2552) และงานวิจัยคำเรียกขานในภาษาจีนแต้จิ๋ว (สุดา หัสสภานุ, 2545) แต่ไม่สอดคล้องกับคำเรียกขานภาษาไทยรัตนโกสินทร์ที่ใช้มากที่สุดสามอันดับแรก ได้แก่ คำนำหน้า+ชื่อ, ชื่อ และคำนำหน้าตามลำดับ (ม.ร.ว. กัลยา ดิงศภัทัย & อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2531)

นอกจากนี้ผู้วิจัยพบความแตกต่างที่น่าสนใจ คือ เมื่อเปรียบเทียบโครงสร้างคำเรียกขานในภาษาไทยวนกับโครงสร้างคำเรียกขานภาษาไทยมาตรฐาน (ม.ร.ว. กัลยา ดิงศภัทัย & อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2531) รวมทั้งโครงสร้างคำเรียกขานภาษาไทยกรุงเทพฯ (ปัทมวรรณ วงศ์ขจร, 2542) และภาษาไทยถิ่นเชียงใหม่ (รังสรรค์ จันตะ, 2535) พบว่าคำเรียกขานในภาษาไทยวนไม่มีคำลงท้ายเป็นส่วนประกอบเลย ในขณะที่ในภาษาไทยมีคำลงท้ายเป็นส่วนประกอบ

7.1.2 การใช้คำเรียกขานในภาษาไทยพจนกับอายุของผู้พูด

ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มอายุของผู้พูดออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มคนอายุน้อย (5–40 ปี) และกลุ่มคนอายุมาก (41 ปีขึ้นไป) เพื่อศึกษาอิทธิพลของอายุที่ทำให้การใช้คำเรียกขานของคนไทยพจนแตกต่างกัน และศึกษารูปแบบคำเรียกขานที่ใช้มากที่สุดในแต่ละกลุ่มอายุ ผลการวิเคราะห์สรุปได้ดังนี้

- 1) รูปแบบคำเรียกขานที่กลุ่มคนอายุน้อยและอายุมากใช้มากที่สุด แสดงในตารางที่ 7.1

ตารางที่ 7.1 รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้มากที่สุดในกลุ่มคนอายุน้อยและอายุมาก

อายุ	รูปแบบที่ใช้มากที่สุด	ตัวอย่างคำเรียกขานที่ใช้
อายุน้อย (5–40 ปี)	คำเรียกญาติ	<i>pa:42</i> (พี่สาวของแม่หรือพ่อ), <i>ya:y33</i> (แม่ของแม่)
อายุมาก (41 ปีขึ้นไป)	คำเรียกญาติ	<i>no:ŋ42</i> (ใช้เรียกขานบุคคลที่มีอายุน้อยกว่าผู้พูดอย่างมากเช่น ลูก, เพื่อนของลูก, หลาน เป็นต้น) , <i>pa:y42</i> (พี่ชาย)

จากตารางที่ 7.1 สรุปได้ว่ารูปแบบ “คำเรียกญาติ” เป็นรูปแบบคำเรียกขานที่ใช้มากที่สุดทั้งสองกลุ่มอายุ ถึงแม้จะมีความถี่ต่างกัน คือ ผู้มีอายุน้อยใช้ร้อยละ 33.19 และผู้มีอายุมากใช้เพียงร้อยละ 20.54 แต่ก็ถือว่าเป็นรูปแบบที่เด่นที่สุดของคนทุกรุ่นอายุ ซึ่งเมื่อพิจารณาสมมติฐานของผู้วิจัยพบว่าผลที่ได้ไม่สนับสนุนสมมติฐานที่กล่าวไว้ว่า กลุ่มคนอายุน้อยใช้รูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อ” มากที่สุด ในขณะที่กลุ่มคนอายุมากเลือกใช้รูปแบบ “คำสรรพนาม” มากที่สุด ซึ่งในผลการวิเคราะห์พบว่าการเลือกใช้น้อยกว่าคำเรียกญาติใน ทั้งสองกลุ่มอายุ

- 2) รูปแบบ คำเรียกขานในกลุ่มคนอายุน้อยและอายุมากที่ใช้น้อยต่างกันสรุปไว้ในตารางที่ 7.2

ตารางที่ 7.2 รูปแบบคำเรียกขานที่กลุ่มคนอายุน้อยและอายุมากใช้ต่างกัน

รูปแบบที่กลุ่มคนอายุน้อยใช้มากกว่าคนอายุมาก	รูปแบบที่กลุ่มคนอายุมากใช้มากกว่าคนอายุน้อย
คำเรียกญาติ	คำเรียกญาติ+ชื่อ
คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ	ชื่อ
คำสรรพนาม+ชื่อ	คำสรรพนาม
	คำนำหน้า+ชื่อ

รูปแบบที่กลุ่มคนอายุน้อยใช้ มากกว่าคนอายุมาก	รูปแบบที่กลุ่มคนอายุมากใช้ มากกว่าคนอายุน้อย
	คำนำหน้า+คำเรียกญาติ
	คำเรียกญาติ+คำเรียกสถานภาพ

จากตารางที่ 7.2 สรุปได้ว่าโดยส่วนใหญ่กลุ่มคนอายุน้อยและอายุมากเลือกใช้รูปแบบคำเรียกขานที่ต่างกัน ดังจะเห็นได้จากจำนวนรูปแบบคำเรียกขานที่ทั้งสองกลุ่มอายุใช้แตกต่างกัน (ดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้จากภาพที่ 4.1)

7.1.3 การใช้คำเรียกขานในภาษาไทยพจนานุกรมของผู้พูดผู้ฟัง

ความสัมพันธ์หรือบทบาทของผู้พูดผู้ฟังแบ่งออกเป็น 3 แบบ ได้แก่ ความสัมพันธ์แบบสมดุลง ความสัมพันธ์แบบไม่สมดุลง และความสัมพันธ์แบบเป็นกลาง สรุปผลดังนี้

1) การใช้รูปแบบคำเรียกขานในความสัมพันธ์แบบสมดุลง ประกอบด้วยความสัมพันธ์แบบเพื่อน คนรู้จักกัน และคนไม่รู้จักกัน แสดงผลดังตารางที่ 7.3

ตารางที่ 7.3 รูปแบบคำเรียกขานที่มีความถี่มากในความสัมพันธ์แบบสมดุลง

บทบาทของผู้พูดผู้ฟัง	รูปแบบที่มีความถี่มากที่สุด
เพื่อน	คำสรรพนาม
คนรู้จัก	คำเรียกญาติ+ชื่อ
คนไม่รู้จัก	คำเรียกญาติ

จากตารางที่ 7.3 เห็นได้ว่าในความสัมพันธ์แบบเพื่อนซึ่งแสดงความสนิทสนมมากที่สุด ผู้พูดเลือกใช้รูปแบบ “คำสรรพนาม” ปรากฏความถี่มากที่สุด ส่วนความสัมพันธ์แบบคนรู้จักแสดงความสนิทสนมรองลงมา รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้มากที่สุดคือ รูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อ” และความสัมพันธ์แบบคนไม่รู้จักตีความได้ว่าสนิทสนมกันน้อยมากหรือไม่มีความสนิทสนมกันผู้พูดเลือกใช้รูปแบบ “คำเรียกญาติ” เป็นคำเรียกขานมากที่สุด จึงสรุปได้ว่าการเลือกใช้คำเรียกขานในความสัมพันธ์แบบสมดุลงขึ้นอยู่กับความสนิทสนม

2) การใช้รูปแบบคำเรียกขานในความสัมพันธ์แบบไม่สมดุลง ประกอบด้วย ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ใหญ่กับญาติผู้เยาว์และความสัมพันธ์ระหว่างนักบวชกับฆราวาส ผลการวิเคราะห์คำเรียกขานที่มีความถี่สูงที่สุดในการใช้ปรากฏในตารางที่ 7.4

ตารางที่ 7.4 รูปแบบคำเรียกขานที่มีความถี่มากในความสัมพันธ์แบบไม่สมดุล

บทบาทของผู้พูดผู้ฟัง	รูปแบบที่มีความถี่มากที่สุด
ญาติผู้ใหญ่เรียกขานญาติผู้น้อย	คำนำหน้า+ชื่อ
ญาติผู้น้อยเรียกขานญาติผู้ใหญ่	คำเรียกญาติ
นักบวชเรียกขานฆราวาส	คำสรรพนาม+ชื่อ
ฆราวาสเรียกขานนักบวช	คำเรียกสถานภาพ

จากตารางที่ 7.4 สรุปได้ว่าผู้ใหญ่เลือกใช้รูปแบบ “คำนำหน้า+ชื่อ” เรียกขานผู้น้อยเป็นการแสดงความไม่เคารพ ในทางกลับกันผู้น้อยเลือกใช้รูปแบบ “คำเรียกญาติ” เรียกขานผู้ใหญ่เป็นการแสดงความเคารพ ดังนั้นเห็นได้ว่าปัจจัยที่กำหนดการใช้รูปแบบคำเรียกขานในความสัมพันธ์แบบไม่สมดุล คือ ความเคารพ

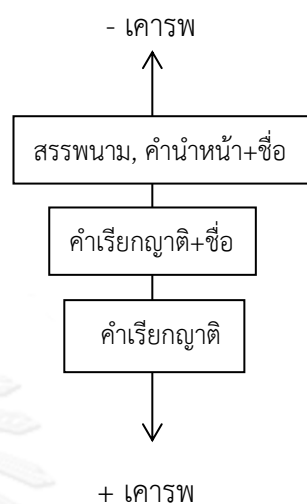
3) การใช้คำเรียกขานในความสัมพันธ์แบบเป็นกลาง ประกอบด้วยความสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้บริการกับผู้รับบริการ ปรากฏรูปแบบคำเรียกขานที่ใช้มากดังตารางที่ 7.5

ตารางที่ 7.5 รูปแบบคำเรียกขานที่มีความถี่มากในความสัมพันธ์แบบเป็นกลาง

บทบาทของผู้พูดผู้ฟัง	รูปแบบที่มีความถี่มากที่สุด
ผู้ให้บริการเรียกขานผู้รับบริการ	คำเรียกญาติ
ผู้รับบริการเรียกขานผู้ให้บริการ	คำเรียกญาติ

จากตารางที่ 7.5 เห็นได้ว่าในความสัมพันธ์แบบเป็นกลางผู้พูดเลือกใช้รูปแบบ “คำเรียกญาติ” มากทั้งในบทบาทผู้ให้บริการและผู้รับบริการ ความสัมพันธ์เช่นนี้เป็นความสัมพันธ์ที่ไม่มี ความสนิทสนม มีระยะห่างระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง อีกนัยหนึ่งผู้พูดผู้ฟังต่างเคารพซึ่งกันและกัน จึงอาจตีความได้ว่า คำเรียกญาติ เป็นคำเรียกขานที่ใช้แม้ว่าผู้พูดกับผู้ฟังไม่สนิทสนมกัน แต่มองว่าผู้ฟังเปรียบเสมือนญาติพี่น้องของตน

จากการเลือกรูปแบบคำเรียกขานตามบทบาทของผู้พูดผู้ฟังในความสัมพันธ์แบบสมดุลและไม่สมดุลสามารถสรุปได้ดังภาพที่ 7.1

ความสัมพันธ์แบบสมดุลความสัมพันธ์แบบไม่สมดุล

ภาพที่ 7.1 สรุประบบการใช้คำเรียกขานของคนไทย

จากภาพที่ 7.1 เห็นได้ว่าการเลือกใช้รูปแบบคำเรียกขานในภาษาไทยถูกกำหนดโดยปัจจัยทางสังคมที่ตรงข้ามกันได้แก่ ความสนิทสนมและความเคารพ กล่าวคือ เมื่อผู้พูดมีความสนิทสนมกับผู้ฟังมากจะเลือกใช้รูปแบบ “คำสรรพนาม” และ “ชื่อ” และจะเลือกใช้รูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อ” เมื่อมีความสนิทสนมกันน้อย และจะเลือกใช้รูปแบบ “คำเรียกญาติ” เมื่อไม่สนิทสนมกัน ในขณะที่เมื่อผู้น้อยต้องการแสดงความเคารพมากที่สุดจะเลือกใช้รูปแบบ “คำเรียกญาติ” เรียกขานผู้ใหญ่ ทั้งนี้เป็นการแสดงความไม่สนิทสนมของผู้พูดด้วย นอกจากนี้จะเลือกรูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อ” เพื่อแสดงความเคารพน้อยและแสดงความสนิทสนมน้อย ในขณะที่ผู้ใหญ่จะเลือกใช้รูปแบบ “คำสรรพนาม” หรือ “คำนำหน้า+ชื่อ” เรียกขานผู้น้อยเป็นการแสดงความไม่เคารพในขณะเดียวกันก็แสดงความสนิทสนมมากด้วยเช่นกัน การใช้คำเรียกญาติในความสัมพันธ์แบบเป็นกลางก็สนับสนุนข้อสรุปนี้

7.1.4 การใช้รูปแบบคำเรียกขานในภาษาไทยกับสถานการณ์ในการใช้

ผู้วิจัยต้องการศึกษาว่าสถานการณ์การใช้ภาษามีอิทธิพลต่อการเลือกใช้คำเรียกขานของคนไทยหรือไม่ และศึกษารูปแบบคำเรียกขานที่มีความถี่มากที่สุดในแต่ละสถานการณ์การใช้ภาษา โดยแบ่งออกเป็น สถานการณ์เป็นทางการ และสถานการณ์ไม่เป็นทางการ สรุปผลการวิเคราะห์ดังนี้

1) รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้มากที่สุดในการสนทนาเป็นทางการและไม่เป็นทางการ แสดงผลในตารางที่ 7.6

ตารางที่ 7.6 รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้มากที่สุดในการสนทนาเป็นทางการและไม่เป็นทางการ

สถานการณ์การใช้ภาษา	รูปแบบที่ใช้มากที่สุด
เป็นทางการ	คำเรียกญาติ
ไม่เป็นทางการ	คำเรียกญาติ

จากสมมติฐานของผู้วิจัยที่กล่าวไว้ว่า ในสถานการณ์เป็นทางการผู้พูดเลือกใช้รูปแบบ “คำเรียกสถานภาพ” มากที่สุด ในขณะที่จะเลือกใช้รูปแบบ “คำสรรพนาม” มากที่สุดในการสนทนาไม่เป็นทางการ แต่จากตารางที่ 7.6 เห็นได้ว่าผลการวิเคราะห์ไม่สนับสนุนสมมติฐานของผู้วิจัย กล่าวคือ รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้มากที่สุดทั้งสองสถานการณ์ คือ รูปแบบ “คำเรียกญาติ” ซึ่งใช้ในความถี่เท่ากัน คือ ประมาณร้อยละ 26 นี้แสดงว่าคำเรียกญาติเป็นรูปแบบคำเรียกขานที่เด่นที่สุดอย่างแท้จริงในภาษาไทย เพราะนอกจากจะใช้โดยคนทุกวัยแล้วยังใช้ในทุกลักษณะการสนทนาอีกด้วย

2) ถึงแม้รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้มากเป็นอันดับหนึ่งจะไม่ต่างกันตามสถานการณ์ แต่รูปแบบอื่นๆพบว่ามีความถี่ในการปรากฏมากน้อยต่างกันตามสถานการณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสรุปไว้ในตารางที่ 7.7

ตารางที่ 7.7 รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้ต่างกันตามสถานการณ์การใช้

รูปแบบที่ใช้ในการสนทนาเป็นทางการมากกว่าไม่เป็นทางการ	รูปแบบที่ใช้ในการสนทนาไม่เป็นทางการมากกว่าเป็นทางการ
คำสรรพนาม+ชื่อ	ชื่อ
คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ	คำเรียกญาติ+ชื่อ
คำนำหน้า+ชื่อ	คำสรรพนาม
คำนำหน้า+คำเรียกญาติ	คำนำหน้า+ชื่อ
คำสรรพนาม+คำเรียกญาติ	คำนำหน้า+คำเรียกญาติ
คำเรียกญาติ+คำเรียกสถานภาพ	คำเรียกญาติ+คำเรียกสถานภาพ

รูปแบบที่ใช้ในสถานการณ์เป็นทางการ มากกว่าไม่เป็นทางการ	รูปแบบที่ใช้ในสถานการณ์ไม่เป็นทางการ มากกว่าเป็นทางการ
คำสรรพนาม+คำเรียกสถานภาพ	

3) เมื่อพิจารณาการใช้คำเรียกขานในแต่ละประเภทของบทบาทความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟัง ผู้วิจัยพบว่าบางบทบาทความสัมพันธ์ที่ไม่แปรตามสถานการณ์ และบางประเภทมีการแปรตามสถานการณ์ สรุปได้ดังแสดงในตารางที่ 7.8 และตารางที่ 7.9

ตารางที่ 7.8 บทบาทความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังที่คำเรียกขานไม่แปรไปตามสถานการณ์การใช้

บทบาทระหว่างผู้พูดผู้ฟัง	รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้ทุกสถานการณ์
คนรู้จักกัน	คำเรียกญาติ+ชื่อ
คนไม่รู้จักกัน	คำเรียกญาติ
นักบวชเรียกฆราวาส	คำสรรพนาม+ชื่อ
ฆราวาสเรียกนักบวช	คำเรียกสถานภาพ
ผู้ให้บริการเรียกผู้รับบริการ	คำเรียกญาติ
ผู้รับบริการเรียกผู้ให้บริการ	คำเรียกญาติ

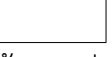

ตารางที่ 7.9 บทบาทความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังที่คำเรียกขานแปรไปตามสถานการณ์การใช้

บทบาทระหว่างผู้พูดผู้ฟัง	รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้	
	เป็นทางการ	ไม่เป็นทางการ
เพื่อน	ชื่อจริง	คำสรรพนาม
ญาติผู้ใหญ่เรียกญาติผู้น้อย	คำเรียกญาติ+ชื่อจริง	คำเรียกญาติ
ญาติผู้น้อยเรียกญาติผู้ใหญ่	คำเรียกญาติ	คำเรียกญาติ+ชื่อเล่น

หมายเหตุ

ก) สัญลักษณ์

- 1) หมายถึง ตัวผู้พูดเป็นจุดเริ่มต้นของแผนภูมิ
- 2) หมายถึง สถานการณ์ เช่น เป็นทางการ ไม่เป็นทางการ สถานภาพของผู้ฟังเทียบกับผู้พูด เช่น เท่าเทียม สูงกว่า ต่ำกว่า และบทบาทของผู้ฟัง เช่น เป็นเพื่อน ญาติ ฯลฯ
- 3) หมายถึง รูปแบบคำเรียกขานที่ผู้พูดเลือกใช้ตามปัจจัยทางสังคมที่กำหนด
- 4) $\longrightarrow$ หมายถึง ทิศทางการไหลของแผนภูมิซึ่งจะไหลไปตามเกณฑ์ที่ผู้พูดตัดสินใจ
- 5) + หมายถึง ไข่ - หมายถึง ไม่ใช่ สัญลักษณ์ทั้งสองแบบใช้สำหรับกำกับบริเวณลูกศร

ข) รูปแบบคำเรียกขานปลายทาง

1	}	“ชื่อจริง” เช่น <i>san24wa:n33 ju45phin33</i> “คำเรียกสถานภาพ” ได้แก่ <i>siaw11</i> (เพื่อน) “คำนำหน้า+ชื่อ” เช่น <i>pi:11</i> (อี)+ <i>tum42</i>
2	}	“คำเรียกญาติ+ชื่อ” เช่น <i>no:ŋ42</i> (ใช้เรียกขานบุคคลที่มีอายุน้อยกว่าผู้พูด อย่างมากเช่น ลูก, เพื่อนของลูก, หลาน เป็นต้น)+ <i>cin33ta?11na:33</i> “คำเรียกญาติ+คำเรียกสถานภาพ” เช่น <i>pa:y42</i> (พี่ชาย)+ <i>mo:24</i> (หม่อ)
3	}	“คำเรียกญาติ” เช่น <i>pa:42</i> (พี่สาวของแม่หรือพ่อ), <i>no:ŋ42</i> (ใช้เรียกขานบุคคลที่มีอายุน้อยกว่าผู้พูดอย่างมาก) <i>pey42</i> (พี่สาว)
4	}	“คำเรียกญาติ+ชื่อจริง” เช่น <i>no:ŋ42</i> (ใช้เรียกขานบุคคลที่มีอายุน้อยกว่า ผู้พูดอย่างมาก)+ <i>ra:33ti:33</i> (ชื่อจริง) “คำนำหน้า+ชื่อ” เช่น <i>pi:11</i> (คุณ)+ <i>so:n24</i> (ชื่อ) “ชื่อจริง” เช่น <i>wi:33ra33saj33 pra11san33</i>
5	}	“คำสรรพนาม+ชื่อ” เช่น <i>yo:m33</i> (เธอ;ใช้สำหรับนักบวชเรียกฆราวาส) + <i>po:m42</i> (ชื่อ) <i>yo:m33</i> (เธอ;ใช้สำหรับนักบวชเรียกฆราวาส)+ <i>no:j45</i> (ชื่อ)

- 6 { “คำเรียกญาติ” เช่น *mɛ:42yay24*(แม่ของพ่อหรือแม่ของแม่)
“คำเรียกญาติ+ชื่อ” เช่น *ʔa:y42*(พี่ชาย)+ *nop45p^ha44²don33*(ชื่อ) }
- 7 { “คำเรียกสถานภาพ” เช่น *cao45hua24*(พระสงฆ์) *ma:11ʔa:y42*
(หลวงพี่) *luan24lun33*(หลวงลุง) *luan24p^hɔ:42*(หลวงพ่อ) }
- 8 { “คำสรรพนาม” เช่น *to:33*(เธอ, มึง)
“คำเรียกญาติ+ชื่อ” เช่น *ya:y33*(แม่ของแม่)+*nian33*(ชื่อ)
“ชื่อเล่น” เช่น *pe:t43 son42* }
- 9 { “คำเรียกญาติ+ชื่อ” เช่น *mɛ:42*(แม่)+*mɛ:33*(ชื่อ)
“คำเรียกญาติ” เช่น *ʔey42*(พี่สาว) *ya:42*(แม่ของพ่อ)
“ชื่อเล่น” เช่น *can33 t^hian33* }
- 10 { “คำเรียกญาติ” เช่น *nv:ŋ42*(ใช้เรียกขานบุคคลที่มีอายุน้อยกว่าผู้พูดอย่างมาก)
“คำสรรพนาม” เช่น *to:33*(เธอ, มึง)
“ชื่อเล่น” เช่น *biap11, pe:ŋ42*
“คำนำหน้า+ชื่อ” เช่น *ba:45*(ไอ้)+*suk11*(ชื่อ) *ba:45*(ไอ้)+*ta:n33*(ชื่อ) }
- 11 { “คำเรียกญาติ+ชื่อเล่น” เช่น *pa:42*(พี่สาวของแม่หรือพ่อ)+*kam33*(ชื่อเล่น)
ya:y33(แม่ของแม่)+*p^hɔ:n33*(ชื่อเล่น)
“คำเรียกญาติ” เช่น *mɛ:42*(แม่) *ya:42*(แม่ของพ่อ) }

ระบบที่อ่านได้จากแผนภูมิไหลเริ่มจากบนลงล่าง โดยผู้พูดตัดสินใจเลือกรูปแบบคำเรียกขานตามเงื่อนไขที่มีความสำคัญเป็นอันดับแรกไปจนถึงอันดับสุดท้าย เริ่มจากผู้พูดต้องตัดสินใจว่าผู้พูดคำนึงถึงปัจจัยทางสังคมเรื่อง สถานการณ์การใช้ภาษา ประกอบด้วยสถานการณ์เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ถ้าอยู่ในสถานการณ์เป็นทางการ [+ทางการ] ให้เลื่อนลงด้านล่างของแผนภูมิ จะนำไปสู่เงื่อนไขต่อไป คือ ผู้พูดและผู้ฟังมีสถานภาพเท่าเทียมกันหรือไม่ ถ้าตอบว่าใช่ [+เท่าเทียม] ให้เลื่อนลงด้านล่างจะนำไปสู่ปัจจัยความสัมพันธ์หรือบทบาทของผู้พูดผู้ฟัง ได้แก่ ความสัมพันธ์แบบสมดุลง ถ้าเลือกเพื่อน [+เพื่อน] ซึ่งแสดงความสนิทสนมมากที่สุด จะได้รูปแบบปลายทาง คือ รูปแบบหมายเลข 1 แต่ถ้าไม่ใช่เพื่อน [-เพื่อน] ให้เลื่อนไปบทบาทต่อไปคือ คนรู้จักกัน ซึ่งแสดงถึงความสนิทสนมในระดับน้อยกว่าเพื่อน ถ้าตอบว่าใช่ [+คนรู้จัก] จะได้รูปแบบปลายทางคือ รูปแบบหมายเลข 2 ถ้าตอบว่าไม่ [-คนรู้จัก] แสดงความไม่สนิทสนม จะได้รูปแบบปลายทาง คือ รูปแบบหมายเลข 3

ในกรณีถ้าผู้พูดตอบว่าสถานภาพไม่เท่าเทียม [-เท่าเทียม] หมายถึงความสัมพันธ์แบบไม่สมดุลง ให้เลื่อนตามลูกศรไปทางขวาที่เงื่อนไขต่อไป คือ ผู้ฟังมีสถานภาพสูงกว่าผู้พูดหรือไม่ ถ้าตอบว่าไม่สูงกว่า คือ ต่ำกว่า [-สูงกว่า] ให้เลื่อนไปลงมาด้านล่างของแผนภูมิว่าผู้ฟังมีบทบาทเป็นฆราวาสหรือไม่ ถ้าไม่ใช่ [-ฆราวาส] แสดงว่าผู้ฟังมีบทบาทเป็นญาติหรือเหมือนญาติผู้น้อย จะได้ รูปแบบหมายเลข 4 เป็นรูปแบบปลายทาง ถ้าใช่ [+ฆราวาส] จะได้รูปแบบปลายทางที่ รูปแบบหมายเลข 5 ย้อนกลับไปเรื่องสถานภาพสูงกว่า ถ้าตอบว่าใช่ [+สูงกว่า] มีความหมายว่า ผู้ฟังมีสถานภาพสูงกว่าผู้พูด ให้เลื่อนไปทางขวาของแผนภูมิเพื่อตอบว่าผู้ฟังมีบทบาทเป็นนักบวชหรือไม่ ถ้าตอบว่าไม่ [-นักบวช] แสดงว่าผู้ฟังมีบทบาทเป็นญาติหรือเหมือนญาติจะได้รูปแบบปลายทาง คือ รูปแบบหมายเลข 6 ถ้าตอบว่าใช่ [+นักบวช] จะได้รูปแบบปลายทาง คือ รูปแบบหมายเลข 7

ย้อนกลับไปสถานการณ์ไม่เป็นทางการ [-ทางการ] ให้เลื่อนไปทางขวาเพื่อตอบว่าผู้พูดและผู้ฟังมีสถานภาพเท่าเทียมกันหรือไม่ ถ้าใช่ [+เท่าเทียม] ให้เลื่อนลงด้านล่างจะนำไปสู่ความสัมพันธ์แบบสมดุลง ได้แก่ บทบาทเพื่อน ถ้าตอบว่าผู้พูดและผู้ฟังเป็นเพื่อนกัน [+เพื่อน] จะได้ รูปแบบหมายเลข 8 แต่ถ้าไม่ใช่เพื่อนกันให้เลื่อนไปทางขวาที่บทบาทคนรู้จักกัน ถ้าตอบว่าใช่ [+คนรู้จัก] จะได้ รูปแบบหมายเลข 9 แต่ถ้าไม่ใช่ [-คนรู้จัก] จะได้รูปแบบปลายทางเหมือนกับในสถานการณ์เป็นทางการ คือ รูปแบบหมายเลข 3

ในเงื่อนไขเรื่องสถานภาพเท่าเทียมในสถานการณ์ไม่เป็นทางการ ถ้าตอบว่าไม่ [-เท่าเทียม] ให้เลื่อนต่อไปที่เงื่อนไขเรื่องสถานภาพสูงกว่า ถ้าผู้ฟังมีสถานภาพต่ำกว่าผู้พูด [-สูงกว่า] ให้เลื่อนลงด้านล่างและตอบว่าผู้ฟังมีบทบาทเป็นฆราวาสหรือไม่ ถ้าใช่ [+ฆราวาส] จะได้รูปแบบปลายทางเช่นเดียวกับสถานการณ์เป็นทางการ คือ รูปแบบหมายเลข 5 ถ้าไม่ใช่ [-ฆราวาส] แสดงว่าผู้ฟังมีบทบาทเป็นญาติหรือเหมือนญาติผู้น้อย จะได้ รูปแบบหมายเลข 10 ย้อนกลับไปเรื่องสถานภาพสูงกว่าถ้าผู้ฟังมีสถานภาพสูงกว่าผู้พูด [+สูงกว่า] ให้เลื่อนไปทางขวาเพื่อตอบว่าผู้ฟังมีบทบาทเป็นนักบวชหรือไม่ ถ้าใช่ [+นักบวช] จะได้รูปแบบปลายทางเช่นเดียวกับสถานการณ์เป็นทางการ คือ รูปแบบหมายเลข 7 แต่ถ้าไม่ใช่ นักบวช [-นักบวช] แสดงว่าผู้ฟังมีบทบาทเป็นญาติหรือเหมือนญาติผู้ใหญ่ จะได้คำตอบเป็น รูปแบบหมายเลข 11

จากแผนภูมิข้างต้นแสดงระบบการตัดสินใจในการเลือกใช้รูปแบบคำเรียกขานของผู้พูดจากปัจจัยทางสังคมที่สำคัญ 2 ประการ ได้แก่ สถานการณ์การใช้ภาษาและความสัมพันธ์หรือบทบาทของผู้พูดผู้ฟัง ซึ่งถูกกำหนดด้วยความเคารพและความสนิทสนม

7.2 อภิปรายผล

7.2.1 ลักษณะเด่นที่น่าสนใจของโครงสร้างคำเรียกขานในภาษาไทยวน คือ ไม่มีคำลงท้ายที่แสดงถึงความสุภาพหรือความเป็นกันเอง แต่ความสุภาพหรือความเป็นกันเองนั้นจะแฝงอยู่ในการเลือกใช้รูปแบบคำเรียกขานประเภทต่างๆ เช่น คำว่า *no:ŋ42* (ใช้เรียกขานบุคคลที่มีอายุน้อยกว่าผู้พูดอย่างมาก เช่น ลูก, เพื่อนของลูก, หลาน เป็นต้น) ในรูปแบบ “คำเรียกญาติ” แสดงถึงความสนิทสนมเป็นกันเองที่ผู้พูดต้องการแสดงต่อผู้ฟังแม้จะไม่ใช้ลูกหรือหลานทางสายเลือดของตน คำว่า *cao45* (คุณ, ท่าน) เป็นคำในรูปแบบ “คำสรรพนาม” ที่แสดงถึงความสุภาพและความเคารพของผู้พูดที่มีต่อผู้ฟัง เป็นต้น ลักษณะเช่นนี้แตกต่างจากรูปแบบคำเรียกขานในภาษาไทยที่ประกอบด้วยคำลงท้ายว่า ครับ ค่ะ เป็นการแสดงถึงความสุภาพ หรือคำว่า จ๊ะ เอ๊ย โว้ย เป็นการแสดงความสนิทสนมต่อผู้ฟัง

7.2.2 การใช้รูปแบบ “คำเรียกญาติ” เป็นการใช้คำเรียกขานที่เด่นชัดที่สุดในภาษาไทยวน กล่าวคือ เป็นรูปแบบที่มีความถี่ในการเลือกใช้มากที่สุด อีกทั้งนำมาใช้ประกอบกับส่วนประกอบอื่นๆมากที่สุด ได้แก่ รูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อ” “คำเรียกญาติ+คำเรียกสถานภาพ” “คำเรียกญาติ+คำเรียกสถานภาพ+ชื่อ” “คำนำหน้า+คำเรียกญาติ” และ “คำสรรพนาม+คำเรียกญาติ” นอกจากนี้ผู้พูดยังเลือกใช้รูปแบบ “คำเรียกญาติ” เรียกขานผู้ฟังที่ไม่สนิทกันหรือไม่รู้จักกันเลย แสดงว่าผู้พูดคำนึงถึงความเป็นญาติพี่น้องผ่านการใช้คำเรียกขานรูปแบบนี้ สะท้อนวัฒนธรรมของชาวไทยวนอย่างชัดเจนในเรื่องความรักความสามัคคีเสมือนเป็นพี่น้องสายเลือดเดียวกัน

7.2.3 การเลือกใช้รูปแบบ “คำสรรพนาม” เรียกขานผู้ฟังของชาวไทยวนแสดงถึงความสนิทสนมมากถึงแม้ว่าผู้พูดและผู้ฟังจะอยู่ในสถานภาพทางสังคมที่ต่างกัน กล่าวคือแม่ที่สนิทกับลูกมากจะเรียกขานลูกด้วยคำว่า *to:33* (เฮอ, มิ่ง) ซึ่งแตกต่างจากคำสรรพนามในภาษาไทยที่แสดงถึงความสุภาพ เช่น คำว่า คุณ ท่าน เป็นต้น

7.2.4 ตามที่ม.ร.ว.กัลยา ดิงศภัทย์และอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (ม.ร.ว. กัลยา ดิงศภัทย์ & อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2531) กล่าวไว้ว่า การใช้ ชื่อ เรียกขานกันในภาษาไทยสมัยรัตนโกสินทร์เป็นการแสดงความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นกับผู้ฟังมาก อีกทั้ง แสดงถึงความไม่เคารพรวมถึงความเท่าเทียมกันระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง จึงไม่นำมาใช้เรียกขานกันในสถานการณ์เป็นทางการเนื่องจากเป็นสถานการณ์ที่มีพิธีรีตองและไม่เป็นกันเอง เมื่อเปรียบเทียบกับในที่นี้พบว่าผู้พูดเลือกใช้คำสรรพนามที่มาจากภาษาไทยมาตรฐาน ได้แก่ คำว่า *k'un33* (คุณ) ประสมกับ ชื่อ เรียกขานผู้ฟังในสถานการณ์เป็นทางการมากกว่าในสถานการณ์ไม่เป็นทางการอย่างเห็นได้ชัด แต่ก็พบว่า เป็น ชื่อจริง ทั้งหมด ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าการเรียกขานกันด้วย ชื่อจริง ในสังคมไทยวนแสดงถึงความเป็นทางการเห็นได้จากการไม่ปรากฏ ชื่อจริง เรียกขานกันในสถานการณ์ไม่เป็นทางการ นอกจากนี้เมื่อพิจารณาการเลือกใช้ คำสรรพนาม ในสถานการณ์ไม่เป็นทางการพบว่าผู้พูดกลับเลือกใช้คำสรรพนามเดี่ยวๆที่เป็น

คำในภาษาไทยนั้น ได้แก่ คำว่า *to:33* (เธอ, มึง) และ *cao45* (คุณ, ท่าน) มากกว่าในสถานการณ์เป็นทางการอย่างเด่นชัด แสดงให้เห็นว่าความเป็นทางการของสถานการณ์มีผล ทำให้ผู้พูดเลือกใช้คำสรรพนาม *k^hun33* (คุณ) ซึ่งเป็นคำในภาษาไทยมาตรฐานแทนคำในภาษาไทยในสถานการณ์ที่ไม่เป็นกันเองและมีความเป็นพิธีรีตอง

7.2.5 การใช้คำเรียกขานในรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างนักบวชกับฆราวาสเห็นได้ว่า ฆราวาสจะเลือกใช้คำว่า *cao45hua24* (พระสงฆ์) ในรูปแบบ “คำเรียกสถานภาพ” เรียกนักบวช ถึงแม้ว่าผู้พูดและผู้ฟังจะสนิทสนมกันมาก โดยจากการที่ผู้วิจัยได้สัมผัสใกล้ชิดกับชุมชนไทพวนพบว่า คนไทพวนมีวิถีชีวิตที่ผูกพันใกล้ชิดกับศาสนา มาก ไม่ว่าจะเป็นประเพณีการเล่นต่างๆ ที่มีชื่อเสียงจนถึงปัจจุบัน เช่น ประเพณีงานบวชช้าง หรือรวมไปถึงการเข้าวัดทำบุญอย่างสม่ำเสมอทุกๆวันพระ รวมไปถึงการใช้ภาษาในการเรียกขานผู้ฟัง สิ่งเหล่านี้สะท้อนว่าคนไทพวนให้ความสำคัญกับพระพุทธศาสนา

7.2.6 มีความแตกต่างระหว่างการเรียกขานกันด้วยชื่อจริงกับชื่อเล่นในภาษาไทย คือ ผู้พูดจะเรียกผู้ฟังด้วยชื่อเล่นในสถานการณ์ไม่เป็นทางการ แต่จะเปลี่ยนไปเรียกผู้ฟังด้วยชื่อจริงทันทีเมื่ออยู่ในสถานการณ์เป็นทางการ ดังนั้นการใช้ชื่อเล่นและชื่อจริงจึงแปรไปตามสถานการณ์การใช้ภาษา อีกทั้งยังสะท้อนให้เห็นว่าสังคมไทพวนมีความแน่นแฟ้นและสนิทสนมกันอย่างมาก เพราะคนในชุมชนจะรู้จักชื่อเล่นของกันและกันเกือบทุกคน

7.2.7 ลักษณะเด่นประการหนึ่งของการใช้รูปแบบ “คำเรียกญาติ+ชื่อ” เรียกขานกัน คือ ผู้พูดเลือกใช้คำเรียกญาติประสมกับชื่อของลูกหรือหลานคนแรกของผู้ฟังเรียกขานแทนการเรียกด้วยชื่อของตัวเองโดยเฉพาะในบทบาทเพื่อนเมื่อเรียกขานกันในสถานการณ์ไม่เป็นทางการ เช่น ถ้าผู้ฟังมีลูกคนแรกชื่อว่า “ต่อ” ผู้พูดที่เป็นเพื่อนกันจะเรียกขานผู้ฟังด้วยคำว่า *me:42* (แม่) + *to:11* (ชื่อลูกหรือหลานคนแรกของผู้ฟัง) หมายถึง แม่ของเด็กที่ชื่อ “ต่อ” สะท้อนให้เห็นการเน้นบทบาททางครอบครัวว่าผู้ฟังเป็นแม่ของใครหรือเป็นพ่อของใครมากกว่าเน้นบทบาทของผู้พูดที่สัมพันธ์กับผู้ฟังโดยตรง นอกจากนี้การรู้จักชื่อลูกหรือหลานของผู้ฟังยังแสดงถึงความสนิทสนมและแน่นแฟ้นกันของคนในชุมชนอีกด้วย

7.2.8 ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่าเมื่อผู้พูดภาษาไทยสนิทสนมกับผู้ฟังที่พูดภาษาไทยมาตรฐานมาก ผู้พูดจะพูดกับผู้ฟังด้วยภาษาไทย อีกทั้งยังสอนเกี่ยวกับคำศัพท์ในภาษาไทยรวมทั้งสอนพูดบทสนทนาภาษาไทยให้กับผู้ฟังอีกด้วย แสดงให้เห็นว่าชาวไทพวนมีทัศนคติทางบวกต่อภาษาของตนเอง เห็นได้จากการที่ผู้ปกครองพูดภาษาไทยกับลูกของตน อีกทั้งยังสอนให้พูดกับคนอื่น ๆ ในชุมชนอีกด้วย นอกจากนี้ในสถาบันการศึกษาได้จัดทำโครงการเพื่อปลูกจิตสำนึกให้เด็กตระหนักในความสำคัญของภาษาไทยและวัฒนธรรมไทพวน

7.3 ข้อเสนอแนะ

7.3.1 เป็นที่น่าสนใจที่จะศึกษาปัจจัยทางสังคมอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อคำเรียกขานนอกเหนือจากปัจจัยทางสังคมที่ผู้วิจัยศึกษา ยกตัวอย่างเช่น การศึกษา ชั้นทางสังคม ถิ่นที่อยู่ เพศ เป็นต้น

7.3.2 การศึกษารูปแบบที่ไม่ปรากฏคำเรียกขานน่าจะช่วยให้ทราบถึงสาเหตุที่ผู้พูดไม่ใช้คำเรียกขาน รวมทั้งศึกษาปัจจัยทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อการไม่ปรากฏรูปแบบคำเรียกขาน

7.3.3 การศึกษาคำเรียกขานในภาษาไทยวนสามารถศึกษาเพิ่มเติมในจังหวัดอื่น ๆ ที่มีกลุ่มชาติพันธุ์ไทยวนอาศัยอยู่เพิ่มเติมแล้วนำมาเปรียบเทียบกัน เพื่อให้เห็นความเหมือนและความแตกต่างของการใช้คำเรียกขาน นอกจากนี้ยังสามารถศึกษารูปแบบคำเรียกขานในภาษาไทยวนเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์อื่นเพื่อให้ได้ข้อมูลที่น่าสนใจและละเอียดมากยิ่งขึ้น

รายการอ้างอิง

- Bayona, P. (2006). Sociolinguistic competences in the use of Colombian pronouns of address.
- Brown, R. และ Ford, M. (1964). Address in culture and society: A reader in linguistic and Anthropology.
- Brown, R. และ Gilman, A. (1960). The Pronoun of Power and Solidarity. *Style in Language*, 253-276.
- Compton, C. J. (2002). Uses of Pronouns and Kinship Terms in Lao Performance Texts. 115-126.
- Labov, W. (2006). *The Social Stratification of English in New York City*. New York: Cambridge University Press.
- Trudgill, P. (1974). The social differentiation of English in Norwich. *Cambridge Studies in Linguistics* 13.
- Warren, J. (2006). Address pronouns in French variation within and outside the workplace. *Australian review of applied linguistics*, 29, 16.11.
- Weissenböck, M. (2006). pronouns of address in western Ukrainian between tradition and modernity. *Australian review of applied linguistics*, 29, 20.21.
- จารุวรรณ สุขปิติ. (2532). การศึกษาลักษณะของภาษาลาวพวน ที่ตำบลบางหัว อำเภอสรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จุฑารัตน์ โล่ตระกูลวัฒน์. (2537). การเปรียบเทียบการใช้คำเรียกขานในภาษาไทยกับภาษาฝรั่งเศส. อักษรศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชนะ เข้มมุกด์. (2549). ความปะความลมของไทยพวนบ้านหาดเสี้ยว, ช่วงพญาฉบับเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงครองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี.
- ชลดา สักวาลทรัพย์. (2534). การศึกษาลักษณะของภาษาลาวพวน ที่ตำบลหนองแสง อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ณรงค์กรณ รอดทรัพย์. (2550). คำเรียกขานของพระสงฆ์ไทย. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ดรุณี ประกอบแสง. (2542). การใช้คำเรียกขานในอำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ติง เจียเฟิน. (2548). การเปรียบเทียบการใช้คำเรียกขานในภาษาไทยกับภาษาจีน. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นิรมล บุญซ้อน. (2540). การศึกษาคำลงท้ายในภาษาไทยพวน. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ปนัดดา ศิริพานิช. (2550). คำเรียกขานอาชีพและตำแหน่งในภาษาญี่ปุ่นและภาษาไทย. อักษรศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ประจักษ์ เข้มมุกด์. (2529). การผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมของชาวพวนกับวัฒนธรรมไทยศึกษากรณีชาวพวนในตำบลหาดเสี้ยว อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ปัทมวรรณ วงศ์ขจร. (2542). การใช้คำเรียกขานของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหิดล, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ปาริชาติ วงศ์สง่า. (2545). การใช้คำเรียกขานในหมู่บ้านหลายภาษา ที่บ้านสำโรงระวี ตำบลศรีแก้ว อำเภอสรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษ. การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พันเอกวิเชียร วงษ์วิเศษ. (2525). ไทยพวน. กรุงเทพมหานคร: วัฒนาพานิช.
- ภูมิใจ บัณฑุชัย. (2549). คำเรียกขาน คำบุรุษสรรพนามที่ 1 และ คำบุรุษสรรพนามที่ 2 ของผู้ชายในห้างสรรพสินค้า. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาศาสตร์ประยุกต์), มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ม.ร.ว. กัลยา ดิงศภัทย์และอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2531). การใช้คำเรียกขานในภาษาไทยสมัยรัตนโกสินทร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รังสรรค์ จันต๊ะ. (2535). การศึกษาคำเรียกขานในภาษาถิ่นเชียงใหม่ตามแนวภาษาศาสตร์สังคม. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- รัชณี เสนีย์ศรีสันต์. (2526). การศึกษาเปรียบเทียบเสียง และระบบเสียงในภาษาลาวพวนมาปลาเค้าของผู้พูดที่มีอายุต่างกัน. อักษรศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รำไพพรรณ แก้วสุริยะ. (2526). วันวานและวันนี้ที่หาดเสี้ยว. อสท. ปีที่ 24 3, 63-69.
- วิเชียร วงศ์วิเศษ. (2525). ไทยพวน. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ศิริพร ศรีแสง. (2538). บวชช้าง: ภาพสะท้อนมิติทางสังคมและวัฒนธรรมของชาวพวน กรณีศึกษาชุมชนบ้านหาดเสี้ยว อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สถาพร วัฒนธรรม. (2544). การใช้คำเรียกขานของผู้ประกอบการค้า. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สิงหชาติ ไตรจิตต์. (2549). กฎการขอบคุนในสังคมไทย: การศึกษาตามแนวภาษาศาสตร์สังคม. อักษรศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สิริอมร หวลหอม. (2555). คำเรียกขานและหน่วยสรรพนามบุรุษที่สองในภาษาไทยพวนตำบลหาดเสี้ยว อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย งานวิจัยนำร่องรายวิชา สัมมนาภาษาศาสตร์สังคม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย: ภาควิชาภาษาศาสตร์.
- สีพอน สุนันทา. (2552). การใช้คำเรียกขานในภาษาลาวลุ่มสมัยปัจจุบัน. การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุดา หัสสภาน. (2545). คำเรียกขานในภาษาจีนแต้จิ๋วที่ใช้โดยคนไทยเชื้อสายจีนในเยาวราช. อักษรศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุริยา สอดส่องกฤษ. (2541). คำเรียกขานในภาษาเขมรเหนือ : การวิเคราะห์เชิงภาษาศาสตร์สังคม
กรณีศึกษาตำบลกระสัง อำเภอกะสัง จังหวัดบุรีรัมย์ มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหิดล,
มหาวิทยาลัยมหิดล.

สุวิไล เปรมศรีรัตน์และคณะ. (2531). ภาษาศาสตร์เชิงสังคม (แปลจาก *Sociolinguistics: An
Introduction by Peter Trugill 1974*).

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2556). ภาษาศาสตร์สังคม (*Sociolinguistics*). โรงพิมพ์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

อุทัยวรรณ ตันหยง. (2526). วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของการใช้คำของคนสามระดับอายุในภาษาพวน.
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

อุษณา อารี. (2546). คำกริยาวิเศษณ์ในภาษาไทยพวน อำเภอสรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี. อักษรศา
สตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก ก รูปแบบคำเรียกขานในภาษาไทยพจนกับอายุของผู้พูด

ลำดับที่	คำเรียกขาน	รุ่นอายุ	
		อายุ5-40	41ขึ้นไป
1	cao43	0	1
2	to:33	0	1
3	ja:j33tiaŋ42	1	0
4	pa:43	1	0
5	?ej42	0	1
6	pa:43	1	0
7	luŋ33	0	1
8	pa:42jan33	0	1
9	mɛ:42	1	0
10	ja:j33	1	0
11	cao43	0	1
12	ja:42	1	0
13	cao43	0	1
14	ja:42	1	0
15	pa:42?ɔ:ŋ33	0	1
16	pa:42ja:11	0	1
17	no:ŋ42	0	1
18	no:ŋ42	0	1
19	pa:42luaj24	0	1
20	phi:42?iat11	0	1
21	pa:42	1	0
22	no:ŋ42	1	0
23	?i:11sa:j24	0	1
24	tiw24	0	1
25	?ej42	1	0
26	cao43	0	1
27	ja:j33	1	0
28	siaw11	0	1
29	?ɛ:33	0	1
30	pa:42phu:n33	0	1
31	phu:n33	0	1
32	?i:11?ɛ:33	0	1
33	mɛ:42	1	0
34	pa:43	1	0
35	ja:j33	1	0
36	?ej42	1	0

ลำดับที่	คำเรียกขาน	รุ่นอายุ	
		อายุ5-40	อายุ5-40
37	ʔa:33	1	0
38	ʔej42	0	1
39	ʔej42pa:w33	0	1
40	mɛ:42jiŋ24	1	0
41	ʔiə:j42	1	0
42	ʔej42	1	0
43	pa:42la:j33	1	0
44	ja:j33	1	0
45	ʔa:w33	1	0
46	ʔej43	0	1
47	ja:j33	1	0
48	ʔi:11la:j33	0	1
49	ja:j33	0	1
50	cao43	0	1
51	no:ŋ42	0	1
52	cao43	1	0
53	to:33	0	1
54	khru:33ka11wi:33	0	1
55	ʔa:33ca:n33	0	1
56	pa:42no:j43	1	0
57	cao43	0	1
58	to:33	0	1
59	cao43	0	1
60	cao43	1	0
61	to:33	1	0
62	ka:n33	0	1
63	mɛ:42mot45	1	0
64	mɛ:42maj:33	0	1
65	pa:42	1	0
66	pɛ:ŋ42	0	1
67	ʔa:y42siŋ24	0	1
68	to:33	0	1
69	ja:j33	0	1
70	to:33	0	1
71	ʔɛ:33	0	1
72	mɛ:42da:33	0	1
73	pa:42nin33	0	1
74	pa:42phen33	0	1

ลำดับที่	คำเรียกขาน	รุ่นอายุ	
		อายุ5-40	41ขึ้นไป
75	sak11	0	1
76	pa:42cem11	1	0
77	to:33	0	1
78	pa:42	1	0
79	pa:42นอ:m33	1	0
80	นอ:η42	0	1
81	pa:42	1	0
82	นอ:η42	0	1
83	ja:j33nian33	0	1
84	cao43	0	1
85	pa:42ha:m33	1	0
86	pa:42	1	0
87	cao43	0	1
88	cao43	0	1
89	ta:33mon33	0	1
90	ja:j33lua43	0	1
91	pa:42	0	1
92	ja:42	1	0
93	pe:η42	0	1
94	me:42	1	0
95	?ej42	1	0
96	to:33	0	1
97	นอ:η42	0	1
98	khru:33	0	1
99	to:33	0	1
100	can33	0	1
101	ja:j33nian33	0	1
102	cao43	0	1
103	ja:j33hom33	0	1
104	to:33	0	1
105	ja:j33	0	1
106	?a:w33	1	0
107	pa:42ce:n33	0	1
108	me:42ho:m24	0	1
109	ja:j33nianη33	0	1
110	นอ:η42	0	1
111	pa:42	1	0
112	pa:42can33	0	1

ลำดับที่	คำเรียกขาน	รุ่นอายุ	
		อายุ5-40	41ขึ้นไป
113	mɛ:42la:33	1	0
114	pɛ:t43	0	1
115	cuʔ43	0	1
116	mɛ:42	1	0
117	ja:j33	1	0
118	biap42	0	1
119	ja:j33na:42	0	1
120	pɛ:ŋ42	0	1
121	to:33	0	1
122	mɛ:42mɛ:33	0	1
123	to:33	0	1
124	tuk45	0	1
125	ja:j33lɔ:33	0	1
126	phɔ:42jip43	0	1
127	ʔa:33ca:n33	1	0
128	mɛ:42	1	0
129	soŋ42	0	1
130	ja:j33ʔun42	0	1
131	no:ŋ42	0	1
132	ʔe:33	0	1
133	baʔ43ʔe:33	0	1
134	no:ŋ42	0	1
135	mɛ:42da:33	0	1
136	cao43	0	1
137	pa:42la:j33	0	1
138	pa:42bia:33	1	0
139	khru:33dɛ:ŋ33	0	1
140	cao43	0	1
141	ʔa:33dɛ:ŋ33	1	0
142	tuk43	1	0
143	ta:33lɛ:ŋ33	0	1
144	ʔi:l1ka:w43	0	1
145	ʔuj24	1	0
146	ja:j33can33	1	0
147	no:ŋ42	0	1
148	ʔi:l1jiŋ24	0	1
149	baʔ43ta:n33	0	1
150	no:ŋ42	0	1

ลำดับที่	คำเรียกขาน	รุ่นอายุ	
		อายุ5-40	41ขึ้นไป
151	pa:42kam33	1	0
152	?ej43	0	1
153	dε:η33	0	1
154	ja:j33	1	0
155	kam33nan33	1	0
156	khru:33nɔ:24	1	0
157	pa:42	1	0
158	khru:33po:j42	0	1
159	?e:j42	0	1
160	to:33	1	0
161	nɔ:η42	0	1
162	?a:j42siaη33	0	1
163	ta:33	0	1
164	nɔ:η42	0	1
165	nɔ:η42	0	1
166	?a:33ca:n33	0	1
167	ja:42can33	1	0
168	wan33	0	1
169	kɔ:n33	0	1
170	pa:42phe:n33	0	1
171	cim24	0	1
172	pa:42	1	0
173	pa:42phɔ:n33	1	0
174	phɔ:42?e:j33	0	1
175	cao43	0	1
176	phaj33	0	1
177	ta:33	1	0
178	pa:42	1	0
179	pa:42	1	0
180	pa:42kip43	0	1
181	haj33	0	1
182	nɔ:η42	1	0
183	?ej43	0	1
184	nɔ:η42	0	1
185	mε:42	1	0
186	pha?43khru:33	0	1
187	jo:m33	0	1
188	mε:42tɔ:l1	0	1

ลำดับที่	คำเรียกขาน	รุ่นอายุ	
		อายุ5-40	41ขึ้นไป
189	siaw11	1	0
190	mɛ:42	1	0
191	?ej43	1	0
192	phi:42	1	0
193	?a:j42	1	0
194	cao43hua24	1	0
195	khun33luŋ33	1	0
196	khun33rat43sa33nok43	1	0
197	khun33?at11tha33pon33	1	0
198	khun33	1	0
199	khun33rat43ta11na:33	1	0
200	khun33luŋ33	1	0
201	ja:j33	1	0
202	luan24ta:33	1	0
203	ca:w42?a:33wa:t42	1	0
204	jo:m33saj33	1	0
205	luan24phi:42	1	0
206	jo:m33wo:33ra43wit43	1	0
207	ma:11?a:j42ne:ŋ11	1	0
208	jo:m33wit43	1	0
209	?i:11tum42	0	1
210	?i:11mɛ:42	1	0
211	?a:j42mɔ:24	1	0
212	?ej42	1	0
213	?a:j42to:11	1	0
214	cao43hua24	0	1
215	cao43	0	1
216	luŋ33	1	0
217	?ej42kan33thi?43ma:33	0	1
218	?ej42tha?43wat43saj33	0	1
219	?ej42kan33da:33	0	1
220	can33ja:33	0	1
221	phɔ:42jaj24	1	0
222	mɛ:42jaj24	1	0
223	cao43hua24luŋ33?ej43	1	0
224	than42phra?43khru:33saj33ja33sit11	1	0
225	thit43saj33	0	1
226	cao43hua24to:ŋ24	1	0

ลำดับที่	คำเรียกขาน	รุ่นอายุ	
		อายุ5-40	41ขึ้นไป
227	thit43kham33	0	1
228	cao43hua24de:ŋ33	1	0
229	thit43de:ŋ33	1	0
230	siaw11	1	0
231	mɛ:42	1	0
232	?ej42	1	0
233	?a:j42	1	0
234	?a:j42	1	0
235	cao43hua24	1	0
236	cao43	1	0
237	luŋ33	1	0
238	no:ŋ42	1	0
239	ba:43num11	1	0
240	san24ja:33	1	0
241	no:ŋ42cin33ta?11na:33	1	0
242	pho:42jaj24	1	0
243	mɛ:42jaj24	1	0
244	luan24luŋ33	1	0
245	ca:w42?a:33wa:t42	1	0
246	thit43le:ŋ33	0	1
247	ma:11?a:j42te:n33	1	0
248	thit43cak11	0	1
249	cao43hua24neŋ11	1	0
250	jo:m33no:ŋ43	1	0
251	mɛ:w33	0	1
252	mɛ:42	0	1
253	?ej42su?11phat43tha:33	0	1
254	?a:j42	1	0
255	?a:j42dam33	1	0
256	ma:11?a:j43	1	0
257	no:ŋ43	0	1
258	pho:42jaj24	1	0
259	no:ŋ43ko:n33	0	1
260	no:ŋ43ken11	0	1
261	no:ŋ43	0	1
262	pho:42jaj24	1	0
263	no:ŋ42?o:n33	0	1
264	mɛ:42jaj24	1	0

ลำดับที่	คำเรียกขาน	รุ่นอายุ	
		อายุ5-40	41ขึ้นไป
265	luan24ta:33	1	0
266	phaʔ43khru:33	1	0
267	jo:m33ce:ŋ42	1	0
268	ma:l1ʔa:j42nop43	1	0
269	jo:m33da:33	0	1
270	cao43hua24	1	0
271	jo:m33de:ŋ33	1	0
272	siaw11	1	0
273	ʔi:l1mɛ:42	1	0
274	ʔa:j42mo:24	1	0
275	ʔa:j42	1	0
276	ʔa:j42bua33	1	0
277	cao43hua24	0	1
278	cao43	0	1
279	pho:42jaj24	1	0
280	khun33wiʔ43mon33rat43	0	1
281	hua24na:42	1	0
282	ʔa:j42som24khit43	1	0
283	khun33tiŋ11	1	0
284	pho:42jaj24	1	0
285	mɛ:42jaj24	1	0
286	cao43hua24	1	0
287	ma:l1ʔa:j42no:ŋ11	1	0
288	jo:m33cit11	0	1
289	ʔa:j42po:ŋ33	1	0
290	ma:l1ʔa:j42so:n24	1	0
291	jo:m33li:33	1	0
292	ma:l1ʔa:j42can33	1	0
293	siaw11	1	0
294	mɛ:42	1	0
295	ʔej42	0	1
296	ʔa:j42	1	0
297	ʔa:j42don33	1	0
298	cao43hua24	0	1
299	ʔej42	1	0
300	pho:42jaj24	1	0
301	no:ŋ43ce:n33	0	1
302	no:ŋ43thi:33	0	1

ลำดับที่	คำเรียกขาน	รุ่นอายุ	
		อายุ5-40	41ขึ้นไป
303	san24wa:n33	1	0
304	bua33sa:j24	1	0
305	pho:42jaj24	1	0
306	mɛ:42jaj24	1	0
307	cao43hua24	1	0
308	than42phra?43khru:33	1	0
309	mak43kha43tha:33jok43	1	0
310	?a:j42	1	0
311	ma:l1?a:j42?ej43	0	1
312	jo:m33	1	0
313	cao43hua24?ej43	0	1
314	jo:m33	0	1
315	siaw l1 na:33	1	0
316	cao43	1	0
317	?ej42wi43mon33	1	0
318	?a:j42	1	0
319	?a:j42nop43pha33don33	1	0
320	cao43hua24	1	0
321	?ej42	1	0
322	pho:42jaj24	1	0
323	no:ŋ43ra:33ti:33	1	0
324	ba:43so:n24	0	1
325	no:ŋ43kɔ:ŋ42	1	0
326	no:ŋ43niŋ l1	0	1
327	pho:42jaj24	1	0
328	mɛ:42jaj24	1	0
329	cao43hua24	1	0
330	than42pha43khru:33	1	0
331	mak43kha43tha:33jok43	1	0
332	?a:j42	1	0
333	cao43hua24	1	0
334	jo:m33	0	1
335	cao43hua24?ej43	1	0
336	jo:m33	1	0
337	?i:l1tim24	0	1
338	mɛ:42	0	1
339	mo:24sul1phat43tha:33	0	1
340	mo:24	0	1

ลำดับที่	คำเรียกขาน	รุ่นอายุ	
		อายุ5-40	41ขึ้นไป
341	tam42	0	1
342	cao43hua24	0	1
343	luŋ33	0	1
344	khun33si11ri11pɔ:n33	0	1
345	khun33pi43sut11	0	1
346	khun33ni43mit43	0	1
347	khun33ʔu11sa:24	0	1
348	luŋ33	0	1
349	mɛ:42jaj24	0	1
350	cao43hua24ʔej43	0	1
351	jo:m33saj33	0	1
352	phaʔ43khru:33	0	1
353	ma:11ʔa:j42pon33	0	1
354	ʔa:j42thit43man42	0	1
355	cao43hua24sin24	1	0
356	ba:43wan33	0	1
357	ʔɛ:w24	0	1
358	ʔi:11mɛ:42	1	0
359	ʔej43mɔ:24	1	0
360	mɔ:24	1	0
361	ʔa:j42thɛ:n33	1	0
362	cao43hua24	1	0
363	cao43	0	1
364	ʔi:11luŋ33	1	0
365	ʔi:11ma:33li:33	0	1
366	ba:43phaj33rat43	0	1
367	khun33kianŋ33kaj33	1	0
368	thian33	0	1
369	ʔi:11luŋ33	1	0
370	mɛ:42jaj24	1	0
371	cao43hua24	1	0
372	ca:w42ʔa:33wa:t42	0	1
373	ma:11ʔa:j43nan33	1	0
374	ba:43ran33	0	1
375	ma:11ʔa:43thɔ:ŋ33	0	1
376	ba:43suk11	0	1
377	siaw11	0	1
378	mɛ:42	1	0

ลำดับที่	คำเรียกขาน	รุ่นอายุ	
		อายุ5-40	41ขึ้นไป
379	ʔej43mɔ:24	1	0
380	ʔa:j42mɔ:24	1	0
381	ʔa:j42phin33	1	0
382	ma:11ʔa:j43	1	0
383	cao43	0	1
384	ʔi:11ta:33	1	0
385	ju43phin33	1	0
386	ba:43som24jot43	1	0
387	khun33sit43saj33	1	0
388	təj42	0	1
389	luŋ33	1	0
390	mɛ:42jaj24	1	0
391	cao43hua24	0	1
392	cao43hua24ta:33	0	1
393	jo:m33som24saj33	0	1
394	ma:11ʔa:j43som24caj33	1	0
395	ba:43tho:ŋ33kham33	0	1
396	cao43hua24som24	1	0
397	ba:43krj33si:24	0	1
398	ʔo:24	0	1
399	pho:42	0	1
400	khun33mɔ:24	1	0
401	phi:42cak11	1	0
402	cao43hua24	0	1
403	khun33mɔ:24	0	1
404	khun33luŋ33	1	0
405	wi:33ra33saj33	0	1
406	duaŋ33pɔ:n33	0	1
407	khun33som24kiat11	0	1
408	nɔ:ŋ43rat43	0	1
409	khun33luŋ33	0	1
410	ja:j33	0	1
411	luaŋ24pho:42	1	0
412	phaʔ43khun33ca:w43	1	0
413	tha:33jok43	0	1
414	luaŋ24phi:42	1	0
415	luaŋ24phi:42	0	1
416	jo:m33	1	0

ลำดับที่	คำเรียกขาน	รุ่นอายุ	
		อายุ5-40	41ขึ้นไป
417	to:33	1	0
418	ja:42	1	0
419	mɔ:24kiŋ11	1	0
420	khun33mɔ:24	1	0
421	?a:j42kɛ:k11	1	0
422	cao43hua24	1	0
423	cao43	1	0
424	phɔ:42jaj24	1	0
425	wi43pha:33	1	0
426	pra11san33	1	0
427	khun33kha11co:n33	1	0
428	khun33phen33kɛ:24	1	0
429	phɔ:42jaj24	1	0
430	mɛ:42jaj24	1	0
431	luan24ta:33	1	0
432	luan24phɔ:42	1	0
433	jo:m33sɛ:ŋ24	0	1
434	ta:n42	0	1
435	luan24phi:42	1	0
436	jo:m33nɔ:ŋ43	0	1
437	ma:11?a:j42?ej43	1	0
438	jo:m33	0	1
439	?i:11nan33	0	1
440	?i:11mɛ:42	1	0
441	?a:j42mɔ:24	0	1
442	?a:j42	1	0
443	?a:j42wan33	1	0
444	cao43hua24	1	0
445	cao43	1	0
446	luŋ33	1	0
447	kw:j42	0	1
448	khom33san24	1	0
449	khun33ma:33nit43	0	1
450	bun33saj33	0	1
451	phɔ:42jaj24	1	0
452	mɛ:42jaj24	1	0
453	cao43hua24luŋ33?ej43	1	0
454	than42pha43khru:33?a11nu43saj33ja43sit11	1	0

ลำดับที่	คำเรียกขาน	รุ่นอายุ	
		อายุ5-40	41ขึ้นไป
455	thit43so:p42	0	1
456	cao43hua24?o:33	1	0
457	thit43?e:33	0	1
458	cao43hua24dε:η33	1	0
459	thit43?e:33	1	0
460	li:33	1	0
461	mε:42	1	0
462	mo:24phi43saj33	1	0
463	?a:j42	1	0
464	?a:j42kit11	0	1
465	cao43hua24	1	0
466	luη33	1	0
467	pho:42jaj24	1	0
468	mε:42jaj24	1	0
469	cao43hua24	1	0
470	pha43khru:33puan11	1	0
471	jo:m33no:j42	0	1
472	pho:42duan33	0	1
473	jo:m33kaj11	0	1
474	ma:11?a:j42	1	0
475	?a:j42thit43wi:33	1	0
476	cao43hua24suk11	1	0
477	jo:m33so:24	0	1
478	khun33luη33	1	0
479	ja:j33	1	0
480	luan24ta:33	1	0
481	luan24ta:33lam42	1	0
482		0	1
483	jo:m33po:m42	0	1
484	luan24ta:33	1	0
485	pha43khun33ca:w42	1	0
486	cao43hua24son24	1	0
487	jo:m33	0	1
488	cao43	1	0
489	cao43	1	0
490	?a:j42	1	0
491	?ej43	1	0
492	cao43hua24ta:42	1	0

ลำดับที่	คำเรียกขาน	รุ่นอายุ	
		อายุ5-40	41ขึ้นไป
493	jo:m33	1	0
494	jo:m33siaw11	1	0
495	?i:11pho:42	1	0
496	cao43	1	0
497	thit43tho:η33	0	1
498	ma:11?a:j43nek11	1	0
499	jo:m33kha:w24	1	0
500	jo:m33ko:j42	0	1
501	ba:43tum42	0	1
502	khun33ta:33	1	0
503	pha43khru:33nan33	0	1
504	luan24?a:j42	0	1
505	mo:24	1	0
506	ma:11?a:j42	1	0
507	pha43khru:33	1	0
508	jo:m33som24si42	0	1
509	?a:j42sa11no:η24	0	1
510	ma:11?a:j42	0	1
511	pho:42jaj24	1	0
512	jo:m33bua33	0	1
513	pha43khru:33piak43	0	1
514	jo:m33nat43	1	0
515	jo:m33no:j43	0	1
516	jo:m33pa:33ni:33	1	0
517	ba:43?ε:33	0	1
518	cao43	0	1
519	ca11?a:j43	1	0
520	ma:11?a:j42	1	0
521	jo:m33?a:m33	1	0
522	jo:m33keη11	1	0
523		1	0
	รวม	285	238

ภาคผนวก ก รูปแบบคำเรียกขานในภาษาไทยนกับอายุของผู้พูด

ลำดับที่	คำเรียกขาน	รุ่นอายุ	
		อายุ5-40	41ขึ้นไป
1	cao43	0	1
2	to:33	0	1
3	ja:j33tiaŋ42	1	0
4	pa:43	1	0
5	?ej42	0	1
6	pa:43	1	0
7	luŋ33	0	1
8	pa:42jan33	0	1
9	mɛ:42	1	0
10	ja:j33	1	0
11	cao43	0	1
12	ja:42	1	0
13	cao43	0	1
14	ja:42	1	0
15	pa:42?ɔ:ŋ33	0	1
16	pa:42ja:11	0	1
17	no:ŋ42	0	1
18	no:ŋ42	0	1
19	pa:42luaj24	0	1
20	phi:42?iat11	0	1
21	pa:42	1	0
22	no:ŋ42	1	0
23	?i:11sa:j24	0	1
24	tiw24	0	1
25	?ej42	1	0
26	cao43	0	1
27	ja:j33	1	0
28	siaw11	0	1
29	?ɛ:33	0	1
30	pa:42phu:n33	0	1
31	phu:n33	0	1
32	?i:11?ɛ:33	0	1
33	mɛ:42	1	0
34	pa:43	1	0
35	ja:j33	1	0
36	?ej42	1	0

ลำดับที่	คำเรียกขาน	รุ่นอายุ	
		อายุ5-40	อายุ5-40
37	ʔa:33	1	0
38	ʔej42	0	1
39	ʔej42pa:w33	0	1
40	mɛ:42jiŋ24	1	0
41	ʔiə:j42	1	0
42	ʔej42	1	0
43	pa:42la:j33	1	0
44	ja:j33	1	0
45	ʔa:w33	1	0
46	ʔej43	0	1
47	ja:j33	1	0
48	ʔi:11la:j33	0	1
49	ja:j33	0	1
50	cao43	0	1
51	no:ŋ42	0	1
52	cao43	1	0
53	to:33	0	1
54	khru:33ka11wi:33	0	1
55	ʔa:33ca:n33	0	1
56	pa:42no:j43	1	0
57	cao43	0	1
58	to:33	0	1
59	cao43	0	1
60	cao43	1	0
61	to:33	1	0
62	ka:n33	0	1
63	mɛ:42mot45	1	0
64	mɛ:42maj:33	0	1
65	pa:42	1	0
66	pɛ:ŋ42	0	1
67	ʔa:y42siŋ24	0	1
68	to:33	0	1
69	ja:j33	0	1
70	to:33	0	1
71	ʔɛ:33	0	1
72	mɛ:42da:33	0	1
73	pa:42nin33	0	1
74	pa:42phen33	0	1

ลำดับที่	คำเรียกขาน	รุ่นอายุ	
		อายุ5-40	41ขึ้นไป
75	sak11	0	1
76	pa:42cem11	1	0
77	to:33	0	1
78	pa:42	1	0
79	pa:42นอ:m33	1	0
80	นอ:η42	0	1
81	pa:42	1	0
82	นอ:η42	0	1
83	ja:j33nian33	0	1
84	cao43	0	1
85	pa:42ha:m33	1	0
86	pa:42	1	0
87	cao43	0	1
88	cao43	0	1
89	ta:33mon33	0	1
90	ja:j33lua43	0	1
91	pa:42	0	1
92	ja:42	1	0
93	pe:η42	0	1
94	mε:42	1	0
95	?ej42	1	0
96	to:33	0	1
97	นอ:η42	0	1
98	khru:33	0	1
99	to:33	0	1
100	can33	0	1
101	ja:j33nian33	0	1
102	cao43	0	1
103	ja:j33hom33	0	1
104	to:33	0	1
105	ja:j33	0	1
106	?a:w33	1	0
107	pa:42ce:n33	0	1
108	mε:42หอ:m24	0	1
109	ja:j33nianη33	0	1
110	นอ:η42	0	1
111	pa:42	1	0
112	pa:42can33	0	1

ลำดับที่	คำเรียกขาน	รุ่นอายุ	
		อายุ5-40	41ขึ้นไป
113	mɛ:42la:33	1	0
114	pɛ:t43	0	1
115	cuʔ43	0	1
116	mɛ:42	1	0
117	ja:j33	1	0
118	biap42	0	1
119	ja:j33na:42	0	1
120	pɛ:ŋ42	0	1
121	to:33	0	1
122	mɛ:42mɛ:33	0	1
123	to:33	0	1
124	tuk45	0	1
125	ja:j33lɔ:33	0	1
126	phɔ:42jip43	0	1
127	ʔa:33ca:n33	1	0
128	mɛ:42	1	0
129	soŋ42	0	1
130	ja:j33ʔun42	0	1
131	no:ŋ42	0	1
132	ʔe:33	0	1
133	baʔ43ʔe:33	0	1
134	no:ŋ42	0	1
135	mɛ:42da:33	0	1
136	cao43	0	1
137	pa:42la:j33	0	1
138	pa:42bia:33	1	0
139	khru:33dɛ:ŋ33	0	1
140	cao43	0	1
141	ʔa:33dɛ:ŋ33	1	0
142	tuk43	1	0
143	ta:33lɛ:ŋ33	0	1
144	ʔi:l1ka:w43	0	1
145	ʔuj24	1	0
146	ja:j33can33	1	0
147	no:ŋ42	0	1
148	ʔi:l1jiŋ24	0	1
149	baʔ43ta:n33	0	1
150	no:ŋ42	0	1

ลำดับที่	คำเรียกขาน	รุ่นอายุ	
		อายุ5-40	41ขึ้นไป
151	pa:42kam33	1	0
152	?ej43	0	1
153	dε:ŋ33	0	1
154	ja:j33	1	0
155	kam33nan33	1	0
156	khru:33nɔ:24	1	0
157	pa:42	1	0
158	khru:33po:j42	0	1
159	?e:j42	0	1
160	to:33	1	0
161	nɔ:ŋ42	0	1
162	?a:j42siaŋ33	0	1
163	ta:33	0	1
164	nɔ:ŋ42	0	1
165	nɔ:ŋ42	0	1
166	?a:33ca:n33	0	1
167	ja:42can33	1	0
168	wan33	0	1
169	kɔ:n33	0	1
170	pa:42phe:n33	0	1
171	cim24	0	1
172	pa:42	1	0
173	pa:42phɔ:n33	1	0
174	phɔ:42?e:j33	0	1
175	cao43	0	1
176	phaj33	0	1
177	ta:33	1	0
178	pa:42	1	0
179	pa:42	1	0
180	pa:42kip43	0	1
181	haj33	0	1
182	nɔ:ŋ42	1	0
183	?ej43	0	1
184	nɔ:ŋ42	0	1
185	mε:42	1	0
186	pha?43khru:33	0	1
187	jo:m33	0	1
188	mε:42tɔ:l1	0	1

ลำดับที่	คำเรียกขาน	รุ่นอายุ	
		อายุ5-40	41ขึ้นไป
189	siaw11	1	0
190	mɛ:42	1	0
191	?ej43	1	0
192	phi:42	1	0
193	?a:j42	1	0
194	cao43hua24	1	0
195	khun33luŋ33	1	0
196	khun33rat43sa33nok43	1	0
197	khun33?at11tha33pon33	1	0
198	khun33	1	0
199	khun33rat43ta11na:33	1	0
200	khun33luŋ33	1	0
201	ja:j33	1	0
202	luan24ta:33	1	0
203	ca:w42?a:33wa:t42	1	0
204	jo:m33saj33	1	0
205	luan24phi:42	1	0
206	jo:m33wo:33ra43wit43	1	0
207	ma:11?a:j42ne:ŋ11	1	0
208	jo:m33wit43	1	0
209	?i:11tum42	0	1
210	?i:11mɛ:42	1	0
211	?a:j42mɔ:24	1	0
212	?ej42	1	0
213	?a:j42tɔ:11	1	0
214	cao43hua24	0	1
215	cao43	0	1
216	luŋ33	1	0
217	?ej42kan33thi?43ma:33	0	1
218	?ej42tha?43wat43saj33	0	1
219	?ej42kan33da:33	0	1
220	can33ja:33	0	1
221	phɔ:42jaj24	1	0
222	mɛ:42jaj24	1	0
223	cao43hua24luŋ33?ej43	1	0
224	than42phra?43khru:33saj33ja33sit11	1	0
225	thit43saj33	0	1
226	cao43hua24tɔ:ŋ24	1	0

ลำดับที่	คำเรียกขาน	รุ่นอายุ	
		อายุ5-40	41ขึ้นไป
227	thit43kham33	0	1
228	cao43hua24de:ŋ33	1	0
229	thit43de:ŋ33	1	0
230	siaw11	1	0
231	mɛ:42	1	0
232	?ej42	1	0
233	?a:j42	1	0
234	?a:j42	1	0
235	cao43hua24	1	0
236	cao43	1	0
237	luŋ33	1	0
238	no:ŋ42	1	0
239	ba:43num11	1	0
240	san24ja:33	1	0
241	no:ŋ42cin33ta?11na:33	1	0
242	pho:42jaj24	1	0
243	mɛ:42jaj24	1	0
244	luan24luŋ33	1	0
245	ca:w42?a:33wa:t42	1	0
246	thit43le:ŋ33	0	1
247	ma:11?a:j42te:n33	1	0
248	thit43cak11	0	1
249	cao43hua24neŋ11	1	0
250	jo:m33no:ŋ43	1	0
251	mɛ:w33	0	1
252	mɛ:42	0	1
253	?ej42su?11phat43tha:33	0	1
254	?a:j42	1	0
255	?a:j42dam33	1	0
256	ma:11?a:j43	1	0
257	no:ŋ43	0	1
258	pho:42jaj24	1	0
259	no:ŋ43ko:n33	0	1
260	no:ŋ43ken11	0	1
261	no:ŋ43	0	1
262	pho:42jaj24	1	0
263	no:ŋ42?o:n33	0	1
264	mɛ:42jaj24	1	0

ลำดับที่	คำเรียกขาน	รุ่นอายุ	
		อายุ5-40	41ขึ้นไป
265	luan24ta:33	1	0
266	phaʔ43khru:33	1	0
267	jo:m33ce:ŋ42	1	0
268	ma:l1ʔa:j42nop43	1	0
269	jo:m33da:33	0	1
270	cao43hua24	1	0
271	jo:m33de:ŋ33	1	0
272	siawl1	1	0
273	ʔi:l1mɛ:42	1	0
274	ʔa:j42mo:24	1	0
275	ʔa:j42	1	0
276	ʔa:j42bua33	1	0
277	cao43hua24	0	1
278	cao43	0	1
279	pho:42jaj24	1	0
280	khun33wiʔ43mon33rat43	0	1
281	hua24na:42	1	0
282	ʔa:j42som24khit43	1	0
283	khun33tiŋl1	1	0
284	pho:42jaj24	1	0
285	mɛ:42jaj24	1	0
286	cao43hua24	1	0
287	ma:l1ʔa:j42no:ŋl1	1	0
288	jo:m33citl1	0	1
289	ʔa:j42po:ŋ33	1	0
290	ma:l1ʔa:j42so:n24	1	0
291	jo:m33li:33	1	0
292	ma:l1ʔa:j42can33	1	0
293	siawl1	1	0
294	mɛ:42	1	0
295	ʔej42	0	1
296	ʔa:j42	1	0
297	ʔa:j42don33	1	0
298	cao43hua24	0	1
299	ʔej42	1	0
300	pho:42jaj24	1	0
301	no:ŋ43ce:n33	0	1
302	no:ŋ43thi:33	0	1

ลำดับที่	คำเรียกขาน	รุ่นอายุ	
		อายุ5-40	41ขึ้นไป
303	san24wa:n33	1	0
304	bua33sa:j24	1	0
305	pho:42jaj24	1	0
306	mɛ:42jaj24	1	0
307	cao43hua24	1	0
308	than42phraʔ43khru:33	1	0
309	mak43kha43tha:33jok43	1	0
310	ʔa:j42	1	0
311	ma:l1ʔa:j42ʔej43	0	1
312	jo:m33	1	0
313	cao43hua24ʔej43	0	1
314	jo:m33	0	1
315	siaw11na:33	1	0
316	cao43	1	0
317	ʔej42wi43mon33	1	0
318	ʔa:j42	1	0
319	ʔa:j42nop43pha33don33	1	0
320	cao43hua24	1	0
321	ʔej42	1	0
322	pho:42jaj24	1	0
323	no:ŋ43ra:33ti:33	1	0
324	ba:43so:n24	0	1
325	no:ŋ43kɔ:ŋ42	1	0
326	no:ŋ43niŋ11	0	1
327	pho:42jaj24	1	0
328	mɛ:42jaj24	1	0
329	cao43hua24	1	0
330	than42pha43khru:33	1	0
331	mak43kha43tha:33jok43	1	0
332	ʔa:j42	1	0
333	cao43hua24	1	0
334	jo:m33	0	1
335	cao43hua24ʔej43	1	0
336	jo:m33	1	0
337	ʔi:l1tim24	0	1
338	mɛ:42	0	1
339	mo:24sul1phat43tha:33	0	1
340	mo:24	0	1

ลำดับที่	คำเรียกขาน	รุ่นอายุ	
		อายุ5-40	41ขึ้นไป
341	tam42	0	1
342	cao43hua24	0	1
343	luŋ33	0	1
344	khun33si11ri11pɔ:n33	0	1
345	khun33pi43sut11	0	1
346	khun33ni43mit43	0	1
347	khun33ʔu11sa:24	0	1
348	luŋ33	0	1
349	mɛ:42jaj24	0	1
350	cao43hua24ʔej43	0	1
351	jo:m33saj33	0	1
352	phaʔ43khru:33	0	1
353	ma:11ʔa:j42pon33	0	1
354	ʔa:j42thit43man42	0	1
355	cao43hua24sin24	1	0
356	ba:43wan33	0	1
357	ʔɛ:w24	0	1
358	ʔi:11mɛ:42	1	0
359	ʔej43mɔ:24	1	0
360	mɔ:24	1	0
361	ʔa:j42thɛ:n33	1	0
362	cao43hua24	1	0
363	cao43	0	1
364	ʔi:11luŋ33	1	0
365	ʔi:11ma:33li:33	0	1
366	ba:43phaj33rat43	0	1
367	khun33kianŋ33kaj33	1	0
368	thian33	0	1
369	ʔi:11luŋ33	1	0
370	mɛ:42jaj24	1	0
371	cao43hua24	1	0
372	ca:w42ʔa:33wa:t42	0	1
373	ma:11ʔa:j43nan33	1	0
374	ba:43ran33	0	1
375	ma:11ʔa:43thɔ:ŋ33	0	1
376	ba:43suk11	0	1
377	siaw11	0	1
378	mɛ:42	1	0

ลำดับที่	คำเรียกขาน	รุ่นอายุ	
		อายุ5-40	41ขึ้นไป
379	ʔej43mɔ:24	1	0
380	ʔa:j42mɔ:24	1	0
381	ʔa:j42phin33	1	0
382	ma:11ʔa:j43	1	0
383	cao43	0	1
384	ʔi:11ta:33	1	0
385	ju43phin33	1	0
386	ba:43som24jot43	1	0
387	khun33sit43saj33	1	0
388	təj42	0	1
389	luŋ33	1	0
390	mɛ:42jaj24	1	0
391	cao43hua24	0	1
392	cao43hua24ta:33	0	1
393	jo:m33som24saj33	0	1
394	ma:11ʔa:j43som24caj33	1	0
395	ba:43thɔ:ŋ33kham33	0	1
396	cao43hua24som24	1	0
397	ba:43krj33si:24	0	1
398	ʔo:24	0	1
399	phɔ:42	0	1
400	khun33mɔ:24	1	0
401	phi:42cak11	1	0
402	cao43hua24	0	1
403	khun33mɔ:24	0	1
404	khun33luŋ33	1	0
405	wi:33ra33saj33	0	1
406	duaŋ33pɔ:n33	0	1
407	khun33som24kiat11	0	1
408	nɔ:ŋ43rat43	0	1
409	khun33luŋ33	0	1
410	ja:j33	0	1
411	luaŋ24phɔ:42	1	0
412	phaʔ43khun33ca:w43	1	0
413	tha:33jok43	0	1
414	luaŋ24phi:42	1	0
415	luaŋ24phi:42	0	1
416	jo:m33	1	0

ลำดับที่	คำเรียกขาน	รุ่นอายุ	
		อายุ5-40	41ขึ้นไป
417	to:33	1	0
418	ja:42	1	0
419	mɔ:24kiŋ11	1	0
420	khun33mɔ:24	1	0
421	?a:j42khe:k11	1	0
422	cao43hua24	1	0
423	cao43	1	0
424	phɔ:42jaj24	1	0
425	wi43pha:33	1	0
426	pra11san33	1	0
427	khun33kha11co:n33	1	0
428	khun33phen33khe:24	1	0
429	phɔ:42jaj24	1	0
430	mɛ:42jaj24	1	0
431	luan24ta:33	1	0
432	luan24phɔ:42	1	0
433	jo:m33sɛ:ŋ24	0	1
434	ta:n42	0	1
435	luan24phi:42	1	0
436	jo:m33nɔ:ŋ43	0	1
437	ma:11?a:j42?ej43	1	0
438	jo:m33	0	1
439	?i:11nan33	0	1
440	?i:11mɛ:42	1	0
441	?a:j42mɔ:24	0	1
442	?a:j42	1	0
443	?a:j42wan33	1	0
444	cao43hua24	1	0
445	cao43	1	0
446	luŋ33	1	0
447	kw:j42	0	1
448	khom33san24	1	0
449	khun33ma:33nit43	0	1
450	bun33saj33	0	1
451	phɔ:42jaj24	1	0
452	mɛ:42jaj24	1	0
453	cao43hua24luŋ33?ej43	1	0
454	than42pha43khru:33?a11nu43saj33ja43sit11	1	0

ลำดับที่	คำเรียกขาน	รุ่นอายุ	
		อายุ5-40	41ขึ้นไป
455	thit43so:p42	0	1
456	cao43hua24?o:33	1	0
457	thit43?e:33	0	1
458	cao43hua24dε:η33	1	0
459	thit43?e:33	1	0
460	li:33	1	0
461	mε:42	1	0
462	mo:24phi43saj33	1	0
463	?a:j42	1	0
464	?a:j42kit11	0	1
465	cao43hua24	1	0
466	luη33	1	0
467	pho:42jaj24	1	0
468	mε:42jaj24	1	0
469	cao43hua24	1	0
470	pha43khru:33puan11	1	0
471	jo:m33no:j42	0	1
472	pho:42duan33	0	1
473	jo:m33kaj11	0	1
474	ma:11?a:j42	1	0
475	?a:j42thit43wi:33	1	0
476	cao43hua24suk11	1	0
477	jo:m33so:24	0	1
478	khun33luη33	1	0
479	ja:j33	1	0
480	luan24ta:33	1	0
481	luan24ta:33lam42	1	0
482		0	1
483	jo:m33po:m42	0	1
484	luan24ta:33	1	0
485	pha43khun33ca:w42	1	0
486	cao43hua24son24	1	0
487	jo:m33	0	1
488	cao43	1	0
489	cao43	1	0
490	?a:j42	1	0
491	?ej43	1	0
492	cao43hua24ta:42	1	0

ลำดับที่	คำเรียกขาน	รุ่นอายุ	
		อายุ5-40	41ขึ้นไป
493	jo:m33	1	0
494	jo:m33siaw11	1	0
495	ʔi:11pho:42	1	0
496	cao43	1	0
497	thit43tho:ŋ33	0	1
498	ma:11ʔa:j43nek11	1	0
499	jo:m33kha:w24	1	0
500	jo:m33ko:j42	0	1
501	ba:43tum42	0	1
502	khun33ta:33	1	0
503	pha43khru:33nan33	0	1
504	luan24ʔa:j42	0	1
505	mo:24	1	0
506	ma:11ʔa:j42	1	0
507	pha43khru:33	1	0
508	jo:m33som24si42	0	1
509	ʔa:j42sa11no:ŋ24	0	1
510	ma:11ʔa:j42	0	1
511	pho:42jaj24	1	0
512	jo:m33bua33	0	1
513	pha43khru:33piak43	0	1
514	jo:m33nat43	1	0
515	jo:m33no:j43	0	1
516	jo:m33pa:33ni:33	1	0
517	ba:43ʔe:33	0	1
518	cao43	0	1
519	ca11ʔa:j43	1	0
520	ma:11ʔa:j42	1	0
521	jo:m33ʔa:m33	1	0
522	jo:m33keŋ11	1	0
523		1	0
	รวม	285	238

ลำดับ	คำเรียกขาน	ความถี่พยางค์									
		เพื่อน	คนรู้จัก	คนไม่รู้จัก	ญาติผู้ใหญ่-ญาติช้อย	ญาติผู้ใหญ่-ญาติช้อย	สตรีอาวุโส-นักบวช	นักบวช-สตรีอาวุโส	RM-415	RM-416	
46	2ej43	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
47	ja:j33	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
48	ʔi:11a:j33	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
49	ja:j33	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
50	cao43	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
51	noŋ42	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
52	cao43	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
53	to:33	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
54	khru:33ka11wi:33	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
55	ʔa:33ca:n33	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
56	pa:42noŋ43	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
57	cao43	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
58	to:33	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
59	cao43	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
60	cao43	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
61	to:33	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
62	ka:n33	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
63	me:42moŋ45	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
64	me:42ma:j33	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
65	pa:42	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
66	pe:ŋ42	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
67	ʔa:y42siŋ24	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
68	to:33	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
69	ja:j33	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0

ลำดับ	คำเขียนตาม	การนับเสียงพยัญชนะ									
		เพี้ยน	คนรู้จัก	คนไม่รู้จัก	ญาติผู้ใหญ่-ญาติเฒ่า	ญาติผู้ใหญ่-ญาติเฒ่า	สตรีวัยกลางคน	วัยกลางคน-สตรีวัยกลางคน	NM-NR	NR-NM	
94	me:42	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
95	ʔeɣ42	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
96	to:33	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
97	noŋ42	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
98	khru:33	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
99	to:33	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
100	can33	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
101	ja:ɰ33nian33	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
102	cao43	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
103	ja:ɰ33hom33	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
104	to:33	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
105	ja:ɰ33	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
106	ʔa:w33	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
107	pa:42ce:n33	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
108	me:42ho:m24	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
109	ja:ɰ33niaŋ33	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
110	no:ŋ42	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
111	pa:42	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
112	pa:42can33	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
113	me:42la:33	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
114	pe:t43	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
115	cuʔ43	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
116	me:42	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
117	ja:ɰ33	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0

ลำดับ	คำเขียนตาม	การนับศัพท์									
		เพี้ยน	คนรู้ชื่อ	คนไม่ รู้ชื่อ	ญาติในหมู่- ญาติช้อย	ญาติช้อย- ญาติในหมู่	ญาติในหมู่- ญาติช้อย	ญาติในหมู่- ญาติช้อย	ญาติในหมู่- ญาติช้อย	ญาติในหมู่- ญาติช้อย	ญาติในหมู่- ญาติช้อย
118	biap42	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
119	ja:33na:42	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
120	pe:ŋ42	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
121	to:33	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
122	me:42me:33	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
123	to:33	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
124	tuk45	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
125	ja:33lo:33	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
126	pho:42jip43	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
127	ʔa:33ca:n33	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
128	me:42	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
129	soŋ42	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
130	ja:33ʔun42	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
131	no:ŋ42	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
132	ʔe:33	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
133	baʔ43ʔe:33	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
134	no:ŋ42	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
135	me:42da:33	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
136	cao43	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
137	pa:42la:33	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
138	pa:42bia:33	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
139	khru:33de:ŋ33	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
140	cao43	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
141	ʔa:33de:ŋ33	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0

ลำดับ	คำเรียกขาน	ความถี่สัมพัทธ์										
		เพื่อน	คนรู้จัก	คนไม่รู้จัก	ญาติในหมู่ญาติ	ญาติในหมู่ญาติ	ญาติในหมู่ญาติ	ญาติในหมู่ญาติ	ญาติในหมู่ญาติ	ญาติในหมู่ญาติ	ญาติในหมู่ญาติ	
190	me:42	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
191	ʔej43	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
192	phi:42	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
193	ʔa:j42	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
194	cao43hua24	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
195	khun33luŋ33	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
196	khun33ra43sa33nok43	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
197	khun33ʔat11tha33pon33	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
198	khun33	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
199	khun33ra43ta11na:33	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
200	khun33luŋ33	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
201	ja:33	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
202	luŋ24ta:33	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
203	ca:w42ʔa:33wa:t42	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
204	jo:m33saj33	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
205	luŋ24phi:42	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
206	jo:m33wo:33ra43wit43	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
207	ma:11ʔa:j42ne:ŋ11	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
208	jo:m33wit43	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
209	ʔi:11tum42	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
210	ʔi:11me:42	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
211	ʔa:j42mo:24	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
212	ʔej42	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
213	ʔa:j42to:11	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0

ลำดับ	คำเรียกขาน	ความถี่พยางค์									
		เลื่อน	คนสูง	คนไม่สูง	ญาติสูง-ญาติน้อย	ญาติสูง-ญาติน้อย	สระวา-สระวะ	สระวะ-สระวา	RS-RT	RS-RT	
214	cao43hua24	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
215	cao43 luŋ33	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
216	luŋ33	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
217	ʔej42kan33thiʔ43ma:33	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
218	ʔej42thaʔ43wat43saj33	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
219	ʔej42kan33da:33	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
220	cam33ja:33	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
221	phu:42jaj24	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
222	me:42jaj24	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
223	cao43hua24luŋ33ʔej43	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
224	than42pɦraʔ43kɦru:33saj33ja33sit11	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
225	thit43saj33	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
226	cao43hua24tu:ŋ24	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
227	thit43kɦam33	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
228	cao43hua24de:ŋ33	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
229	thit43de:ŋ33	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
230	siaw11	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
231	me:42	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
232	ʔej42	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
233	ʔa:ja42	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
234	ʔa:ja42	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
235	cao43hua24	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
236	cao43	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
237	luŋ33	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0

ลำดับ	คำสะกดตาม	การนับเสียง										
		เพี้ยน	คนรู้จัก	คนไม่รู้จัก	ญาติผู้ใหญ่-ญาติเอย	ญาติผู้ใหญ่-ญาติเอย	ญาติผู้ใหญ่-ญาติเอย	ญาติผู้ใหญ่-ญาติเอย	ญาติผู้ใหญ่-ญาติเอย	ญาติผู้ใหญ่-ญาติเอย	ญาติผู้ใหญ่-ญาติเอย	
262	phu:42jai24	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
263	nu:n42ɔ:n33	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
264	me:42jai24	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
265	luan24ta:33	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
266	pha243khu:33	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
267	jo:m33ce:n42	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
268	ma:11ɔ:n42nop43	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
269	jo:m33da:33	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
270	cao43hua24	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
271	jo:m33de:n33	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
272	siaw11	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
273	ɕi:11me:42	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
274	ɕa:j42mɔ:24	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
275	ɕa:j42	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
276	ɕa:j42bua33	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
277	cao43hua24	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
278	cao43	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
279	phu:42jai24	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
280	khun33wi?43mon33rat43	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
281	hua24na:42	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
282	ɕa:j42som24khit43	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
283	khun33tin11	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
284	phu:42jai24	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
285	me:42jai24	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0

ลำดับ	คำเขียนขาน	ความถี่คำขาน									
		เพื่อน	คนรู้จัก	คนไม่รู้จัก	ญาติ/หมู่ญาติ/เพื่อน	ญาติ/หมู่ญาติ/เพื่อน	สตรี/ชาย-ไม่พบ	สตรี/ชาย-พบ	RM-4/5	RT-4/5	
286	cao43hua24	0	0	0	0	0	1	0	0	0	
287	ma:11ʔaj42no:ŋ11	0	0	0	0	0	1	0	0	0	
288	jo:m3ci11	0	0	0	0	0	0	1	0	0	
289	ʔaj42po:ŋ33	0	0	0	0	1	0	0	0	0	
290	ma:11ʔaj42so:n24	0	0	0	0	0	1	0	0	0	
291	jo:m3ʃi:338	0	0	0	0	0	0	1	0	0	
292	ma:11ʔaj42can33	0	0	0	0	0	1	0	0	0	
293	siaw11	1	0	0	0	0	0	0	0	0	
294	me:42	0	0	0	0	1	0	0	0	0	
295	ʔej42	0	0	1	0	0	0	0	0	0	
296	ʔaj42	0	0	1	0	0	0	0	0	0	
297	ʔaj42don33	0	0	0	0	1	0	0	0	0	
298	cao43hua24	0	0	0	0	0	1	0	0	0	
299	ʔej42	0	0	0	0	0	0	0	0	1	
300	pho:42jaj24	0	0	0	0	0	0	0	1	0	
301	no:ŋ43ce:n33	0	0	0	1	0	0	0	0	0	
302	no:ŋ43thi:33	0	0	0	1	0	0	0	0	0	
303	san24wan33	1	0	0	0	0	0	0	0	0	
304	bua33sa:j24	0	0	0	1	0	0	0	0	0	
305	pho:42jaj24	0	0	0	0	0	0	0	1	0	
306	me:42jaj24	0	0	0	0	1	0	0	0	0	
307	cao43hua24	0	0	0	0	0	1	0	0	0	
308	than42pɰraʔ43kɰru:33	0	0	0	0	0	1	0	0	0	
309	mak43kɰa43tha:33ok43	0	0	0	0	0	0	1	0	0	

ลำดับ	คำศัพท์ภาษา	ความถี่พบใน									
		เพื่อน	คนรู้จัก	คนไม่รู้จัก	ญาติ/ครอบครัว	ญาติ/ครอบครัว	สตรี/ชาย-สตรี/ชาย	สตรี/ชาย-สตรี/ชาย	RIK-RIK	RIK-RIK	
310	ʔaj:42	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
311	ma:11ʔaj:42ʔej:43	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
312	jo:m33	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
313	cao:43hua:2ʔej:43	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
314	jo:m33	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
315	siaw:11na:33	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
316	cao:43	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
317	ʔej:42w:43mon:33	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
318	ʔaj:42	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
319	ʔaj:42nop:43pha:33don:33	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
320	cao:43hua:24	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
321	ʔej:42	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
322	pho:42ja:24	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
323	no:ŋ:43ra:33ti:33	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
324	ba:43so:m24	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
325	no:ŋ:43ko:ŋ:42	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
326	no:ŋ:43niŋ:11	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
327	pho:42ja:24	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
328	me:42ja:24	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
329	cao:43hua:24	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
330	than:42pha:43khu:33	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
331	mak:43kha:43tha:33jok:43	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
332	ʔaj:42	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
333	cao:43hua:24	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0

ลำดับ	คำกริยา	การผันคำกริยา									
		เพี้ยน	คงรูป	คงรูป	อุปสรรค-	อุปสรรค-	กริยา-	กริยา-	กริยา-	กริยา-	กริยา-
358	zi:1me:42	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
359	ʔej:43mɔ:24	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
360	mɔ:24	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
361	ʔaj:42the:n33	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
362	cao:43hɔa:24	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
363	cao:43	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
364	zi:11ɔŋ33	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
365	zi:11ma:33li:33	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
366	ba:43pha:33ra:43	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
367	khɔn:33kiaŋ:33ka:33	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
368	thian33	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
369	zi:11ɔŋ33	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
370	me:42ja:24	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
371	cao:43hɔa:24	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
372	ca:w:42ʔa:33wa:t:42	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
373	ma:11ʔa:43nan33	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
374	ba:43ran33	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
375	ma:11ʔa:43ho:ŋ33	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
376	ba:43sɔk:11	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
377	siaw:11	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
378	me:42	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
379	ʔej:43mɔ:24	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
380	ʔaj:42mɔ:24	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
381	ʔaj:42phin33	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0

ลำดับ	คำกริยา	ความถี่พบ									
		เปลี่ยน	คงรูป	คงรูป ซ้ำ	อุปสรรค- อุปสรรค	อุปสรรค- อุปสรรค	สรรวาห- นัตวาห	นัตวาห- สรรวาห	RR-RR	RR-RR	
382	ma:11ʔa:ɟ43	0	0	0	0	0	1	0	0	0	
383	cao43	0	0	0	0	0	0	0	0	1	
384	ʔi:11ta:33	0	0	0	0	0	0	0	1	0	
385	ju43ɸhm33	1	0	0	0	0	0	0	0	0	
386	ba:43som24io43	0	0	0	1	0	0	0	0	0	
387	khun33siʔ43saj33	0	0	0	0	0	0	0	1	0	
388	təj42	0	1	0	0	0	0	0	0	0	
389	luŋ33	0	0	1	0	0	0	0	0	0	
390	me:42jaɟ24	0	0	0	0	1	0	0	0	0	
391	cao43hua24	0	0	0	0	0	1	0	0	0	
392	cao43hua24ta:33	0	0	0	0	0	1	0	0	0	
393	jo:m33som24saj33	0	0	0	0	0	0	1	0	0	
394	ma:11ʔa:ɟ43som24caɟ33	0	0	0	0	0	1	0	0	0	
395	ba:43tho:ɟ33kham33	0	0	0	1	0	0	0	0	0	
396	cao43hua24som24	0	0	0	0	0	1	0	0	0	
397	ba:43kɾɟ33si:24	0	0	0	1	0	0	0	0	0	
398	ʔo:24	1	0	0	0	0	0	0	0	0	
399	pho:42	0	0	0	0	1	0	0	0	0	
400	khun33mo:24	0	0	1	0	0	0	0	0	0	
401	phi:42cak11	0	0	0	0	1	0	0	0	0	
402	cao43hua24	0	0	0	0	0	1	0	0	0	
403	khun33mo:24	0	0	0	0	0	0	0	0	1	
404	khun33luŋ33	0	0	0	0	0	0	0	1	0	
405	wi:33ra33saj33	0	0	0	1	0	0	0	0	0	

ลำดับ	คำเรียกขาน	การนับพยางค์											
		เพี้ยน	คนรู้จัก	คนไม่รู้จัก	ญาติผู้ใหญ่-ญาติเอย	ญาติผู้ใหญ่-ญาติเอย	ญาติผู้ใหญ่-ญาติเอย	ญาติผู้ใหญ่-ญาติเอย	ญาติผู้ใหญ่-ญาติเอย	ญาติผู้ใหญ่-ญาติเอย	ญาติผู้ใหญ่-ญาติเอย		
406	duang33pɔ:m33	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
407	khun33sɔm24kiat11	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
408	nɔ:ŋ43rat43	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
409	khun33luŋ33	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
410	ja:j33	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
411	luang24phu:42	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
412	phaŋ243khun33ca:w43	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
413	tha:33jok43	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
414	luang24phi:42	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
415	luang24phi:42	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
416	jo:m33	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
417	to:33	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
418	ja:42	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
419	mɔ:24kin11	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
420	khun33mɔ:24	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
421	ʔaj42khe:k11	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
422	cao43hua24	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
423	cao43	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
424	phu:42jai24	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
425	wi43pha:33	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
426	pral1san33	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
427	khun33khal1co:m33	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
428	khun33phen33khe:24	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
429	phu:42jai24	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0

ลำดับ	คำศัพท์ภาษา	ความถี่พ้อง									
		เพื่อน	คนรู้จัก	คนไม่รู้จัก	ญาติ/เพื่อน-ญาติ	ญาติ/เพื่อน-ญาติ	สตรีชาว-ต่าง	นักบวช-สตรีชาว	ภริยา-ภริยา	ภริยา-ภริยา	ภริยา-ภริยา
430	me:42jai24	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
431	luag24ta:33	0	0	0	0	0	1	0	0	0	
432	luag24pho:42	0	0	0	0	0	1	0	0	0	
433	jo:m33se:n24	0	0	0	0	0	0	1	0	0	
434	ta:n42	0	0	0	1	0	0	0	0	0	
435	luag24phi:42	0	0	0	0	0	1	0	0	0	
436	jo:m33no:n43	0	0	0	0	0	0	1	0	0	
437	ma:11jai:42	0	0	0	0	0	1	0	0	0	
438	jo:m33	0	0	0	0	0	0	1	0	0	
439	Pi:11nan33	1	0	0	0	0	0	0	0	0	
440	Pi:11me:42	0	0	0	0	1	0	0	0	0	
441	Pai:42mo:24	0	1	0	0	0	0	0	0	0	
442	Pai:42	0	0	0	0	0	0	0	0	1	
443	Pai:42wan33	0	0	0	0	1	0	0	0	0	
444	cao43hua24	0	0	0	0	0	1	0	0	0	
445	cao43	0	0	0	0	0	0	0	0	1	
446	lu:n33	0	0	0	0	0	0	0	1	0	
447	ko:j42	1	0	0	0	0	0	0	0	0	
448	khom33san24	0	0	0	0	1	0	0	0	0	
449	khun33ma:3nit43	0	0	0	0	0	0	0	1	0	
450	bun33saj33	0	1	0	0	0	0	0	0	0	
451	pho:42jai24	0	0	1	0	0	0	0	0	0	
452	me:42jai24	0	0	0	0	1	0	0	0	0	
453	cao43hua24lu:n33Pai:43	0	0	0	0	0	1	0	0	0	

ลำดับ	คำศัพท์ตาม	การสับพยางค์										
		เลื่อน	คนสุดท้าย	คนไปสุดท้าย	ญาติน้อยญาติน้อย	ญาติน้อยญาติน้อย	ญาติน้อยญาติน้อย	ญาติน้อยญาติน้อย	RIS-418	RIS-419		
454	than42pha43khru:33Pa11nu43saj33ja43sit11	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0
455	thit43soj42	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
456	cao43hua24Po:33	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
457	thit43Pe:33	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
458	cao43hua24de:ŋ33	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
459	thit43Pe:33	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
460	li:33	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
461	me:42	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
462	mo:24phi43saj33	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
463	Pa:j42	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
464	Pa:j42kit11	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
465	cao43hua24	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
466	luŋ33	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
467	pho:42jaŋ24	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
468	me:42jaŋ24	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
469	cao43hua24	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
470	pha43khru:33puan11	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
471	jo:m3nu:j42	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
472	pho:42duan33	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
473	jo:m33kaj11	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
474	ma:11Pa:j42	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
475	Pa:j42thit43wi:33	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0
476	cao43hua24suk11	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
477	jo:m33so:24	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0

ลำดับ	คำเต็มขาน	การนับคำเต็ม										
		เดือน	คนรับ	คนไม่รับ	ญาติรับ-ญาติไม่รับ	ญาติรับ-ญาติไม่รับ	ญาติรับ-ญาติไม่รับ	ญาติรับ-ญาติไม่รับ	ญาติรับ-ญาติไม่รับ	ญาติรับ-ญาติไม่รับ	ญาติรับ-ญาติไม่รับ	
502	khun33ta:33	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
503	pha43khru:33nan33	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
504	luang24pa:j42	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
505	mɔ:24	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
506	ma:11Pa:j42	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
507	pha43khru:33	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
508	jo:m33som24	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
509	Pa:j42sa11mɔ:ŋ24	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
510	ma:11Pa:j42	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
511	phɔ:42ja:24	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
512	jo:m33bua33	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
513	pha43khru:33piak43	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
514	jo:m33na43	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
515	jo:m33mɔ:j43	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
516	jo:m33pa:33ni:33	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
517	ba:43ɛ:33	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
518	cao43	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
519	ca11Pa:j43	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
520	ma:11Pa:j42	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
521	jo:m33Pa:m33	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
522	jo:m33keŋ11	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
523	jo:m33saw11de:ŋ33	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
	รวม	62	62	43	53	77	86	49	53	38		

តំលៃ	កំណត់សម្គាល់	លេខ/ ឈ្មោះ/ លេខកូដ																			
		លេខ		កំណត់		កំណែវត្ត		លេខកូដ		លេខកូដ		លេខកូដ		លេខកូដ		លេខកូដ		លេខកូដ			
		វ	ស	វ	ស	វ	ស	វ	ស	វ	ស	វ	ស	វ	ស	វ	ស	វ	ស	វ	
90	ja:33lha43				1																
91	pa:42						1														
92	ja:42												1								
93	pe:ŋ42				1																
94	me:42																			1	
95	ʔe:ŋ42														1						
96	to:33												1								
97	no:ŋ42												1								
98	khru:33				1																
99	to:33				1																
100	can33						1														
101	ja:33niam33				1																
102	cao43														1						
103	ja:33hom33				1																
104	to:33				1																
105	ja:33												1								
106	ʔaw33						1														
107	pa:42ce:m33														1						
108	me:42ho:m24														1						
109	ja:33niam33						1														
110	no:ŋ42												1								
111	pa:42																			1	
112	pa:42can33														1						

ลำดับ	คำศัพท์	สระยาว/ สระยาวสั้น															
		เพี้ยน		คนรู้จัก		คนไม่รู้จัก		ญาติผู้ใหญ่-ญาติช้อย		ญาติผู้ใหญ่-ญาติช้อย		ญาติผู้ใหญ่-ญาติช้อย		ญาติผู้ใหญ่-ญาติช้อย		ญาติผู้ใหญ่-ญาติช้อย	
		พ	สพ	พ	สพ	พ	สพ	พ	สพ	พ	สพ	พ	สพ	พ	สพ	พ	สพ
182	no:ŋ42					1											
183	ʔe:ŋ43					1											
184	no:ŋ42					1											
185	me:42					1											
186	phaʔ43khu:33												1				
187	jo:m33													1			
188	me:42to:11		1														
189	siaw11		1														
190	me:42									1							
191	ʔe:ŋ43			1													
192	phi:42					1											
193	ʔa:i42					1											
194	cao43hna24											1					
195	khun33luŋ33																1
196	khun33rat43sa33nok43																1
197	khun33ʔat11tha33pon33								1								
198	khun33					1											
199	khun33rat43tal1na:33			1													
200	khun33luŋ33																1
201	ja:i33								1								
202	luang24ta:33												1				
203	ca:w42ʔa:33wa:t42											1					
204	io:m33sai33													1			

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวสิริอมร หวลหอม เกิดเมื่อวันที่ 11 กรกฎาคม 2529 มีภูมิลำเนาที่จังหวัดสุโขทัย สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีศึกษาศาสตร์บัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับสอง) สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ จากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2552 และศึกษาต่อในระดับปริญญาโท สาขาวิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2554

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY